

RAPORT **O STANIE MIASTA** BYTOM 2020

URZĄD MIEJSKI W BYTOMIU

MAJ 2021

Prezydent Miasta Bytomia na podstawie art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. przedstawia „Raport o stanie miasta. Bytom 2020”, zawierający podstawowe informacje charakteryzujące różne dziedziny funkcjonowania miasta w 2020 r.

Niniejszy dokument obejmuje 5 bloków tematycznych, do których należą:

1. Ogólna charakterystyka miasta,
2. Zarządzanie miastem,
3. Społeczność,
4. Gospodarka,
5. Środowisko.

Podstawowym założeniem przygotowanego raportu jest zaprezentowanie możliwie pełnego spektrum życia miasta w oparciu o publicznie udostępniane dane statystyczne oraz inne informacje pozyskane i przetworzone na potrzeby tego dokumentu.

Niniejszy raport został opracowany przez pracowników Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora na podstawie informacji oraz danych przekazanych przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego, a także jednostki organizacyjne i spółki komunalne gminy Bytom.

Elementy graficzne: Wydziały Urzędu Miejskiego w Bytomiu i miejskie jednostki organizacyjne, internet.

SPIS TREŚCI

1. Ogólna charakterystyka miasta - 5

1.1 Położenie - 5

1.2 Przynależność do organizacji regionalnych i krajowych - 6

2. Zarządzanie miastem - 8

2.1 Planowanie strategiczne i operacyjne wraz z elementami monitoringu - 8

2.1.1 Gminny Program Rewitalizacji - 8

2.1.2 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) - 9

2.1.3 Obszar Strategicznej Interwencji (OSI) - 13

2.1.4 Transformacja górnicza - 21

2.2 Zagospodarowanie przestrzenne - 24

2.2.1 Planowanie przestrzenne - 24

2.2.2 Bytomska Infrastruktura Informacji Przestrzennej - 25

2.3 Finanse miasta - 28

2.3.1 Dochody i przychody budżetu miasta - 29

2.3.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta - 31

2.3.3 Pozyskane środki zewnętrzne - 35

2.4 Obsługa klienta - 53

2.5 Promocja miasta - 56

2.6 Współpraca z zagranicą - 58

2.6.1 Miasta partnerskie - 58

2.6.2 Pozostała współpraca - 59

2.7 Aktywność prawodawcza organów gminy - 59

2.8 Działania podejmowane na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami - 60

3. Społeczność - 76

3.1 Demografia - 76

3.2 Oświata i wychowanie - 79

3.3 Ochrona zdrowia - 86

3.4 Stan sanitarny miasta i działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej - 90

3.5 Pomoc społeczna - 91

3.6 Kultura - 106

3.7 Ochrona dziedzictwa kulturowego - 112

3.8 Sport i rekreacja - 113

3.9 Bezpieczeństwo publiczne - 116

3.10 Organizacje pozarządowe - 121

3.10.1 Bytomska Rada Seniorów - 123

3.10.2 Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego - 124

3.10.3 Partycypacja społeczna i konsultacje z mieszkańcami - 125

3.10.4 Młodzieżowa Rada Miejska - 132

4. Gospodarka - 133

4.1 Przedsiębiorczość w mieście - 133

4.1.1 Otoczenie biznesu - 135

4.1.2 Oferta inwestycyjna miasta - 136

4.2 Rynek pracy - 137

4.2.1 Bezrobocie - 137

4.2.2 Współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy - 143

4.3 Infrastruktura techniczna i usługi komunalne - 144

4.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna - 144

4.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta - 146

4.3.3 Utrzymanie czystości, terenów zieleni oraz obiektów komunalnych - 146

4.3.4 Ciepłownictwo - 147

4.3.5 Gazownictwo - 149

4.3.6 Telekomunikacja i monitoring wizyjny - 150

4.3.7 Drogi publiczne i komunikacja - 151

4.3.8 Transport publiczny - 153

4.4 Inwestycje - 156

4.4.1 Wybrane inwestycje miasta - 156

4.4.2 Zasoby mieszkaniowe w mieście - 162

4.4.3 Gospodarka nieruchomościami - 172

4.4.4 Inne inwestycje w mieście - 174

4.5 Mienie komunalne - 175

4.5.1 Wartość majątku komunalnego - 175

4.5.2 Udziały kapitałowe miasta w spółkach prawa handlowego i innych podmiotach - 176

4.5.3. Wybrane informacje na temat działalności spółek miejskich - 178

5. Środowisko - 181

5.1. Uwarunkowania środowiskowe - 181

5.1.1 Morfologia terenu i warunki geologiczne - 181

5.1.2 Warunki glebowe - 181

5.1.3 Warunki hydrologiczne - 181

5.1.4 Warunki klimatyczne - 182

5.1.5 Szata roślinna i fauna - 182

5.1.6 Obszary cenne przyrodniczo - 183

5.1.7 Obszar NATURA 2000 - 184

5.2 Działania na rzecz ochrony środowiska i stan ogólny środowiska naturalnego w Bytomiu - 185

5.2.1 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego - 185

5.2.2 Zanieczyszczenie wód - 186

5.2.3 Zanieczyszczenie gleb - 187

5.2.4 Ochrona powietrza - 187

5.2.5 Ochrona przed hałasem - 189

5.2.6 Ochrona przyrody i ochrona zwierząt - 189

5.2.7 Edukacja ekologiczna - 190

5.2.8 Gospodarka odpadami (odpady przemysłowe) - 191

5.3 Eksploatacja górnicza - 192

5.3.1 Zakłady górnicze prowadzące działalność na terenie Bytomia - 192

5.3.2 Wpływ i skutki eksploatacji górnictwa – ujęcie dzielnicowe - 192

5.3.3 Zadania związane z usuwaniem szkód górniczych - 194

5.4 Zidentyfikowane problemy dotyczące środowiska - 198

Indeks materiałów graficznych - 199

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1 POŁOŻENIE

Historia Bytomia sięga XII wieku, natomiast prawa miejskie otrzymał w 1254 r. i tym samym jest jednym z najstarszych miast Polski. Bytom położony jest na terenie Górnego Śląska w centralnej części Wyżyny Śląskiej na średniej wysokości 280-290 m n.p.m., chociaż w rejonie rezerwatu przyrody Segiet osiąga wysokość do 346 m n.p.m., to w dolinie rzeki Bytomki jedynie 249 m n.p.m.¹

Obecna rzeźba terenu Bytomia jest wynikiem wielowiekowej działalności górniczej. W związku z czym, na terenie miasta można spotkać antropogeniczne formy rzeźby terenu, tj.: garby, hałdy, nasypy, niecki czy doły, jak również stawy powstałe w miejscach zapadlisk poeksploatacyjnych.

Bytom leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego. Wpływ na warunki pogodowe w mieście mają zarówno masy powietrza napływające znad Atlantyku, jak i te kontynentalne ze wschodu, a okresowo nawet ciepłe masy powietrza zwrotnikowego². Bytom stanowi ważny węzeł komunikacyjny zarówno drogowy, jak i kolejowy. Miasto znajduje się na trasie łączącej Kraków i Katowice z Poznaniem czy Wrocławiem. Przez Bytom przebiega również odcinek autostrady A1 łączącej przejście graniczne z Czechami w Gorzyczkach z Łodzią i Gdańskiem.

Obecnie pod względem formalnym Bytom nie posiada prawnie wyodrębnionych jednostek pomocniczych – dzielnic, ustalanych w drodze uchwały Rady Miejskiej. Jednak potrzeba nazywania i określania poszczególnych części miasta powoduje, że zwyczajowo używane są umowne nazwy dzielnic: Bobrek, Górniki, Karb, Łagiewniki, Miechowice, Os. Ziętka, Rozbark, Stroszek - Dąbrowa Miejska, Sucha Góra, Szombierki, Stolarzowice, Śródmieście.

Mapa 1: Mapa Bytomia z podziałem na dzielnice

¹ Wieczorek E., Bytom i okolice - przewodnik turystyczny, Bytom, 2001

² Dulias R., Hibszar A., Województwo Śląskie. Przyroda, gospodarka, dziedzictwo kulturowe, Wyd. Kubajak, Kraków, 2004

Powierzchnia Bytomia wynosi 69,44 km², a długość granic z poszczególnymi sąsiadami wynosi 54,4 km i prezentuje się następująco:

- Tarnowskie Góry – 7,8 km,
- Radzionków – 8,4 km,
- Piekary Śląskie – 8,0 km,
- Chorzów – 5,3 km,
- Świętochłowice – 2,6 km,
- Ruda Śląska – 3,4 km,
- Zabrze – 12,5 km,
- Zbroslawice – 6,4 km.

Infografika 1: Powierzchnia miasta

Powierzchnia miasta ogółem

69,44 km²

Struktura gruntów według sposobu użytkowania

Lasy
– 14,53 km²

Grunty pod zabudowę przemysłową
– 8,37 km²

Inne
– 17,05 km²

Grunty rolne
– 17,01 km²
(obecnie nieużytki zawierają się w grupie gruntów rolnych)

grunty pod zabudowę mieszkaniową
– 12,16 km²

Grunty pod wodami
– 0,32 km²

Struktura gruntów według form własności, w tym:

komunalne – 12,35 km²
prywatne – 12,20 km²
spółdzielcze – 1,46 km²
Skarbu Państwa – 6,77 km²
pozostałe – 36,66 km²

Tereny zielone ogółem

– 15,64 km², w tym:
lasy – 14,53 km²

grunty zadrzewione i zakrzewione – 1,11 km²

1.2 PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI REGIONALNYCH I KRAJOWYCH

Miasto Bytom jest członkiem takich organizacji regionalnych jak: Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Śląski Związek Gmin i Powiatów oraz Śląskiej Organizacji Turystycznej, a także organizacji o zasięgu krajowym - Związek Miast Polskich.

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia

Związek metropolitalny, który został utworzony 1 lipca 2017 r. rozporządzeniem Rady Ministrów i rozpoczął swoją działalność 1 stycznia 2018 r. Przewodniczącym Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii jest prezydent Bytomia Mariusz Wołosz. Gmina Bytom została Liderem podregionu bytomskiego i koordynuje działania dla całego podregionu związane z realizacją zadań w ramach Metropolitalnego Funduszu Solidarności i Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji.

Związek jest formalnym usankcjonowaniem istniejących i sukcesywnie pogłębianych więzi społeczno-gospodarczych i kulturalnych, integrujących gminy Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego.

W skład Metropolii wchodzi 41 gmin/miast województwa śląskiego. Obejmuje swoim zasięgiem teren zamieszkały przez ok. 2,3 mln mieszkańców oraz z ok. 240 tys. firm i przedsiębiorstw, które wytwarzają ok. 8% PKB naszego kraju. Związek otrzymuje dochody z budżetu państwa – 5% udziału z podatku PIT od osób mieszkających na obszarze związku oraz ze składek członkowskich gmin i miast tworzących GZM.

Metropolia została powołana do realizacji zadań publicznych w zakresie: wspierania rozwoju społecznego i gospodarczego, kształtowania ładu przestrzennego, rozwoju publicznego transportu zbiorowego i zrównoważonej mobilności miejskiej oraz polityki rowerowej, promocji związku metropolitalnego i jego całego obszaru, rozwoju instytucjonalnego. Związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa, administracji rządowej na podstawie porozumienia zawartego z jednostkami samorządu terytorialnego lub ich związkami oraz organami administracji rządowej. Może również nawiązywać współpracę z podmiotami o charakterze metropolitalnym z innych państw. Więcej informacji na temat współpracy z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią opisano w rozdziałach: 2.3.3 Pozyskanie środki zewnętrzne i 4.3.8 Transport publiczny.

Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego

Stowarzyszenie prowadzi działalność na rzecz zrzeszonych w nim gmin i powiatów członkowskich. W jego skład wchodzi: 81 członków jednostek samorządu terytorialnego Województwa Śląskiego, 14 miast na prawach

powiatu oraz 8 powiatów ziemskich.

Związek został powołany dla realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji oraz rozwoju i ochrony wspólnych interesów. Wspiera wzrost innowacyjności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych gmin związku (w tym sektora małych i średnich przedsiębiorstw). Dąży do wymiany doświadczeń, promuje osiągnięcia i wspiera ideę samorządności lokalnej. Członkowie związku współpracują ze sobą także w zakresie efektywnego wykorzystania środków finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, a w szczególności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz pozyskiwania funduszy krajowych i zagranicznych, w tym funduszy Unii Europejskiej. Ważnym aspektem działalności związku jest też poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej. Więcej informacji o współpracy ze Związkiem Subregionu Centralnego opisano w rozdziale 2.1.2 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Stowarzyszenie, którego priorytetowym zadaniem jest działalność na rzecz rozwoju województwa śląskiego, a przede wszystkim społeczności lokalnych i samorządów terytorialnych. Zajmuje się kształtowaniem wspólnej polityki rozwoju gospodar-

czego i reprezentowaniem interesów samorządów lokalnych, także w zakresie promocji. Prowadzi działalność informacyjno-szkoleniową i edukacyjną na rzecz gmin i powiatów w dziedzinie polityki i programów UE. Integruje śląskie gminy i powiaty na płaszczyźnie regionalnej, wspiera i promuje samorządność lokalną, inicjatywy na rzecz rozwoju gmin i powiatów oraz kształtuje lobbing samorządowy.

Obecnie Związek zrzesza 141 jednostek samorządu terytorialnego z województwa śląskiego (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), a swoim zasięgiem obejmuje teren zamieszkały przez ponad 4 mln osób.

Śląska Organizacja Turystyczna

Organizacja powołana dla kreowania atrakcyjnego wizerunku województwa śląskiego w kraju i za granicą, sprzyjającego zwiększeniu liczby turystów odwiedzających region oraz dochodów z turystyki. Jej najważniejszym zadaniem jest szeroko pojęta promocja Województwa Śląskiego. Organizacja została założona w 2004 r. przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, powiat cieszyński, miasto Gliwice, Beskidzką Izbę Turystyki, Górnośląską Izbę Turystyki i Polską Izbę Turystyki.

Związek Miast Polskich

Organizacja samorządów miejskich, powołana do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Pol-

sce i za granicą. Jest najstarszą organizacją samorządową, założoną w 1917 r. Poprzez propagowanie wymiany doświadczeń w zakresie wykonywanych zadań, inspirowanie i podejmowanie wspólnych inicjatyw gospodarczych, ma wpływ na rozwój i bogacenie się miast polskich oraz prowadzenie prac informacyjnych, konsultacyjnych i programowych. Związek od wielu lat wspiera miasta członkowskie w prowadzeniu współpracy międzynarodowej oraz promuje ideę miast partnerskich. Związek realizuje wiele projektów we współpracy ze stowarzyszeniami skupiającymi samorządy w Europie oraz wspiera miasta członkowskie w poszukiwaniach zagranicznych partnerów do współpracy. Reprezentuje interesy miast członkowskich w organizacjach europejskich i międzynarodowych, takich jak: Komitet Regionów Unii Europejskiej, Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) oraz Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE).

2. ZARZĄDZANIE MIASTEM

2.1 PLANOWANIE STRATEGICZNE I OPERACYJNE WRAZ Z ELEMENTAMI MONITORINGU

Kluczową składową lokalnego systemu planowania jest Strategia Rozwoju Miasta. Bytom 2020+. Obowiązujący dokument został przyjęty uchwałą nr XXXVI/501/14 Rady Miejskiej z dnia 22 września 2014 r. i stanowi aktualizację „Strategii Rozwoju Bytomia na lata 2009-2020” przyjętej uchwałą XLVI/640/09 Rady Miejskiej we wrześniu 2009 r.

Znowelizowane w 2020 r. przepisy, wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych ustaw, dają podstawę do opracowania strategii rozwoju gminy, która winna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego.

Po raz pierwszy w ustawodawstwie znalazła się podstawa prawna dla strategii rozwoju gminy, zdefiniowano wytyczne merytoryczne oraz określono szczegółowe regulacje związane z procedurą opracowania strategii, która tworzy ramy rozwoju lokalnego. W związku z powyższym konieczne było przeprowadzenie monitoringu obowiązującej Strategii Rozwoju Miasta. Bytom 2020+, w celu identyfikacji ewentualnych koniecznych zmian z uwagi na zmianę otoczenia prawnego.

Raport został sporządzony w październiku 2020 r. i wskazywał na konieczność m.in.:

- zmiany kluczowych uwarunkowań strategicznych;
- zmiany lokalnego systemu planowania;
- zmian planistycznych w otoczeniu;
- zwiększenia poziomu elastyczności strategii;
- doskonalenia systemu monitoringu.

Analiza uwarunkowań towarzyszących procesowi planowania strategicznego daje podstawy do opracowania dla Bytomia nowej strategii. Przemawia za tym konieczność wielopłaszczyznowego i kompleksowego powiązania rozwoju miasta z kierunkami europejskiej, krajowej i regionalnej polityki rozwoju oraz wykorzystania nowoczesnych narzędzi opartych o instrumenty finansowe w ramach Europejskiego Zielonego Ładu (Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji) i kolejnej perspektywy finan-

sowej Unii Europejskiej w ramach polityki spójności w latach 2021-2027.

2.1.1 Gminny Program Rewitalizacji

Proces rewitalizacji miasta, podobnie jak w poprzednich latach, wspomagany był poprzez Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+ (GPR), który został opracowany w 2016 r. w ramach projektu pilotażowego finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, przy wsparciu Ministerstwa Rozwoju.

Z uwagi na konieczność wprowadzenia zmian pierwotny dokument przyjęty w 2017 r. został dwukrotnie aktualizowany uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu: w dniu 23 września 2019 r. (Uchwała XVII/223/19) oraz 23 marca 2020 r. (Uchwała XXVI/392/20). Spójność zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji oraz Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 stanowi niezbędny warunek do uzyskania dofinansowania dla projektów zidentyfikowanych w trybie pozakonkursowym. Identyfikacja projektów zamieszczonych na liście projektów uzupełniających została opisana szczegółowo w rozdziale dotyczącym Obszaru Strategicznej Interwencji.

W Gminnym Programie Rewitalizacji. Bytom 2020+ zapisano projekty tworzące listę podstawową (Załącznik nr 2 - „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”) oraz uzupełniającą do programu rewitalizacji. Zakłada on realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych gminy oraz innych podmiotów publicznych i prywatnych.

W GPR został nakreślony system monitoringu i ewaluacji procesu rewitalizacji w Bytomiu. Przyjęto, że sprawozdawczość z realizacji projektów wykonywana będzie w odstępach rocznych do 30 marca roku następnego, na podstawie sprawozdań cząstkowych przygotowanych przez beneficjentów, natomiast kompleksowy raport z monitoringu przygo-

towywany będzie co dwa lata (do 30 marca począwszy od 2019 r.) na podstawie wskaźników realizacji celów operacyjnych.

W 2020 r. zgodnie z harmonogramem monitorowania dokonano oceny realizacji projektów rewitalizacyjnych. Stan realizacji projektów przedstawia poniższa tabela.

szarze Bytomia i jego oceny m.in.:

- opiniowania wszelkich zmian w GPR,
- opiniowania aktualizacji GPR,
- monitorowania oraz oceny stopnia realizacji GPR.

W związku z powyższym członkom Komitetu, na posiedzeniu w dniu 17 lutego 2020 r., zaprezentowano aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji By-

Tabela 1: Stan realizacji projektów Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+

STAN REALIZACJI PROJEKTÓW	Liczba projektów (Stan na koniec 2020 r.)
Wniosek nie został złożony/projekt nie zostanie zrealizowany – beneficjent wycofał się z realizacji	20
Wniosek o dofinansowanie pozostawiony bez rozpatrzenia	2
Wniosek o dofinansowanie nie został złożony, w tym: - wnioski o dofinansowanie w trakcie przygotowania	23 1
Wniosek o dofinansowanie został złożony, w tym:	81
- wnioski w trakcie oceny	2
- wnioski negatywnie ocenione	5
- projekty wybrane do dofinansowania	3
- projekty z podpisaną umową o dofinansowanie będące w trakcie realizacji	46
- projekty zakończone	17
- projekty dla, których odstąpiono od umowy o dofinansowanie	8
RAZEM	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Pierwotnie w GPR zapisanych było 127 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, liczba ta uległa zmianie w związku z połączeniem, na etapie składania wniosku o dofinansowanie przez Bytomską Agencję Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. o dwóch projektów:

- Opiekuńczy Bytom - utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (projekt nr 65),
- Bezpieczny senior (projekt nr 66), w jeden wniosek o dofinansowanie pn. „Bytom opiekuńczy i bezpieczny dla seniorów”.

Komitet Rewitalizacji Bytomia

W 2020 r. kontynuował swoją działalność Komitet Rewitalizacji Bytomia II kadencji, który został powołany Zarządzeniem nr 572/19 Prezydenta Bytomia z dnia 13 listopada 2019 r. Skład Komitetu tworzy 17 członków w tym: 7 przedstawicieli sektora społecznego, 5 przedstawicieli sektora gospodarczego i 5 przedstawicieli sektora publicznego.

Zgodnie z zapisami Regulaminu Komitetu Rewitalizacji Bytomia wspiera on działania prezydenta miasta w obszarze działań związanych z rewitalizacją, uprawniony jest do wyrażania opinii i stanowisk dotyczących prowadzenia procesu rewitalizacji na ob-

tom 2020+. Dokument został zaopiniowany pozytywnie.

W trakcie roku członkowie Komitetu Rewitalizacji opiniowali jeszcze jeden dokument - Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+. Dokument został zaakceptowany większością głosów i przekazany przewodniczącemu Rady Miejskiej w Bytomiu oraz przewodniczącej Komisji Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Rady Miejskiej w Bytomiu.

Z uwagi na ogłoszony w kraju stan pandemii i związane z nią obostrzenia, kolejne dwa posiedzenia Komitetu odbywały się w formie kontaktów za pomocą poczty elektronicznej.

Na wniosek przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji Bytomia członkom Komitetu została przesłana prezentacja o stanie realizacji tzw. „projektów miękkich” dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.1.2 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

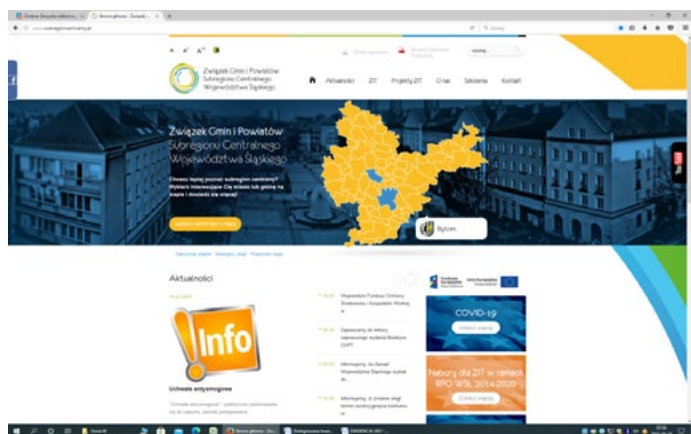
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są instrumentem unijnym wprowadzonym przez Komisję Europejską w perspektywie finansowej

2014-2020 mającym służyć zrównoważonemu rozwojowi obszarów dużych miast i przyległych gmin (tzw. obszarów funkcjonalnych), wzmocnieniu współpracy i partnerstw samorządów realizujących wspólne działania rozwojowe na podstawie przygotowanych strategii terytorialnych.

W 2020 r. kontynuowano wdrażanie ZIT w oparciu o zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020) przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

W województwie śląskim zarządzanie i wdrażanie instrumentu ZIT prowadzi Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, który we współpracy z tworzącymi je samorządami opracował w 2015 r. „Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” (Strategia ZIT), warunkującą uzyskanie wsparcia przedsięwzięć w formule ZIT.

W 2020 r. przedsięwzięcia w ramach ZIT wdrażane były na obszarze Subregionu Centralnego, obejmującego pięć podregionów, tj.: bytomski, gliwicki, katowicki, sosnowiecki i tyski. Przy pomocy tego instrumentu partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego realizowały wspólne przedsięwzięcia, wspólnie ustalały cele i wskazywały inwestycje niezbędne do ich osiągnięcia, co pozwoliło wyjść poza sztywne granice administracyjne miast i większe możliwości oddziaływania realizowanych projektów unijnych przez samorządy.

Na koniec grudnia 2020 r. w elektronicznym systemie identyfikacji projektów ZIT, prowadzonym przez Biuro Związku Subregionu Centralnego, wpisane były 52 bytomskie przedsięwzięcia, w tym:

- 29 projektów w zakresie środków EFRR, które dotyczyły:
- budowy węzła przesiadkowego na placu Wolskiego,

- modernizacji oświetlenia drogowego miasta,
- termomodernizacji budynków: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA przy ul. Karpackiej, hal sportowych przy ul. Kosynierów i ul. Strzelców Bytomskich oraz budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego, Urzędu Miejskiego przy ul. Parkowej (budynek Rady Miejskiej), Smolenia i Olejniczaka (budynek USC), Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 przy ul. Arki Bożka, Sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 3 przy pl. Klasztornym, Przedszkola Miejskiego nr 10 przy ul. Strzelców Bytomskich, Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4,
- usuwania azbestu z wielorodzinnych budynków mieszkalnych i budynku Przedszkola Miejskiego nr 58,
- rewitalizacji zdegradowanych obiektów przemysłowych,
- adaptacji pomieszczeń na sale dydaktyczne w przedszkolach miejskich nr 21, 24, 25, 54 i 63,
- poprawy infrastruktury kształcenia zawodowego;
- 23 projekty w zakresie środków EFS, które dotyczyły:
- poprawy zdolności do zatrudnienia osób poszukujących i pozostających bez pracy,
- promocji samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych,
- wspomagania procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania w zakresie outplacementu),
- zapewnienia dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat,
- realizowania aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej,
- wdrażania programów aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozwoju usług społecznych i zdrowotnych,
- wzrostu upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej,
- poprawy jakości edukacji w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe.

Do końca 2020 r. spośród 29 projektów inwestycyjnych:

- 20 otrzymało dofinansowanie, z tego realizacja 17 projektów została już zakończona, trzy są w trakcie realizacji,
- 8 było w trakcie oceny,
- projekt Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Miechowickiej 17 dotyczący kompleksowego usunięcia azbestu z budynku wielorodzinnego przy ul. Miechowickiej 17 uzyskał pozytywną ocenę merytoryczną, przy czym z uwagi na brak środków w ramach alokacji na konkurs znalazł się na liście rezerwowej.

W 2020 r. złożono do dofinansowania 8 wniosków inwestycyjnych, z tego:

- 3 dotyczące termomodernizacji budynków Urzędu Miejskiego,
- 3 dotyczące termomodernizacji budynków oświatowych, tj.: Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 przy ul. Arki Bożka, sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 3 przy pl. Klasztornym, Przedszkola Miejskiego nr 10 przy ul. Strzelców Bytomskich,
- 1 dotyczący budowy węzła przesiadkowego na placu Wolskiego
- 1 dotyczący usunięcia azbestu z budynku Przedszkola Miejskiego nr 58.

W przypadku projektu dotyczącego budowy węzła przesiadkowego na placu Wolskiego ocena złożonego wniosku o dofinansowanie zakończyła się jeszcze w 2020 r. Inwestycja uzyskała pozytywną ocenę merytoryczną, jednak z uwagi na brak wystarczających środków w ramach alokacji na konkurs (ok. 100 mln zł) projekt znalazł się na liście rezerwowej. Zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Śląskiego kwota 17 mln euro, która przeznaczona była pierwotnie na wsparcie projektów dotyczących niskoemisyjnego transportu miejskiego oraz efektywnego oświetlenia, w tym budowy centrów przesiadkowych została przesunięta na pomoc dla przedsiębiorców z terenu województwa śląskiego dotkniętych skutkami pandemii COVID-19. Brak dofinansowania ze środków Unii Europejskiej nie oznacza, że gmina zrezygnowała z realizacji budowy węzła przesiadkowego przy pl. Wolskiego, lecz jedynie odłożyła to zadanie w czasie. Miasto będzie starało się pozyskać te środki w kolejnej perspektywie unijnej na lata 2021-2027, w tym na realizację mniejszych centrów przesiadkowych w dzielnicach.

Konkursy dotyczące pozostałych projektów nie zostały rozstrzygnięte w 2020 r.

Natomiast w przypadku 23 projektów nieinwestycyjnych dofinansowanie otrzymało 20 projektów, z tego realizacja 12 projektów została już zakończona, 8 jest w trakcie realizacji. Trzy projekty dotyczące kształcenia zawodowego uczniów, w których liderem była Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA, a miasto Bytom partnerem nie otrzymały dofinansowania.

W 2020 r. w ramach ZIT zakończono rzeczową realizację projektów inwestycyjnych polegających na:

- termomodernizacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA przy ul. Karpackiej 25 – łączna wartość projektu wynosiła 1,34 mln zł, z czego dofinansowanie ze środków unijnych 784,65 tys. zł w ramach poddziałania 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – ZIT RPO WSL na lata 2014 - 2020; na realizację zadania miasto pozyskało również dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 442,86 tys. zł;
- termomodernizacji budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego w Szombierkach - łączna wartość projektu wynosiła 680,59 tys. zł, z czego dofinansowanie ze środków unijnych 520,68 tys. zł w ramach poddziałania 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – ZIT RPO WSL na lata 2014 - 2020; na realizację zadania miasto pozyskało również dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 220,28 tys. zł;

Zdjęcie 1 i 2: Budynek ŚDS INTEGRACJA przy ul. Karpackiej przed i po remoncie

Źródło: www.sdsbytom.pl

Zdjęcie 3 i 4: Budynek socjalno-administracyjny stadionu miejskiego przy ul. Modrzewskiego przed i po remoncie

Źródło: www.bytom.pl

- usunięciu i utylizacji wykonanych z azbestu elementów budowlanych z trzech nieruchomości stanowiących własność gminy przy ul. Brzezińskiej 32, ul. Katowickiej 13 i ul. Kołłątaja 12 - łączna wartość projektu wynosiła 82,55 tys. zł, z czego dofinansowanie ze środków unijnych 70,17 tys. zł w ramach poddziałania 5.2.1 Gospodarka odpadami – ZIT RPO WSL na lata 2014 - 2020.

W 2020 r. kontynuowana była realizacja projektu Klubu Sportowego SKARPA BYTOM dofinanso-

wanego ze środków EFRR w ramach poddziałania 10.2.1 ZIT RPO WSL na lata 2014 - 2020. Przedmiotem projektu jest rewitalizacja budynków po byłej KWK Rozbark wpisanej do rejestru zabytków wraz z przyległym terenem. W obiektach powstanie unikatowe w skali kraju Centrum Sportów Wspinaczkowych i Siłowych oraz usług społecznych.

Dwa kolejne etapy inwestycji, będą możliwe dzięki otrzymanemu przez Klub dofinansowaniu w ramach poddziałania 10.3.4. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – OSI RPO WSL na lata 2014 - 2020.

Zdjęcia 5-8: Rewitalizacja obiektów KWK Rozbark

Źródło: www.bytom.pl

W zrewitalizowanych obiektach będzie można nie tylko skorzystać z najnowocześniejszych urządzeń do wspinałki i sportów siłowych, ale również obiekt ten będzie pełnił rolę miejsca wspierającego lokalną społeczność, a przede wszystkim dzieci i młodzież. W 2020 r. bytomski Klub pozyskał dofinansowanie dla projektu społecznego pn. „Wspiąć się w górę - usługi społeczne w Bytomiu”, który realizowany będzie w wyremontowanych budynkach byłej kopalni. Planowane przedsięwzięcie zakłada utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. W ramach prowadzonych zajęć 60 uczestników będzie mogło skorzystać z pomocy wychowawców przy odrabianiu prac domowych, ale również będą świadczone usługi w zakresie pomocy logopedy i psychologa. Prowadzone będą także zajęcia z języka angielskiego, matematyki czy ekspresji ruchowej. Projekt uzyskał rekomendację prezydenta miasta i Zarządu Związku Subregionu Centralnego.

W 2020 r. zostało również pozyskane dofinansowanie dla projektu pn. „Program Aktywności Lokalnej w Gminie Bytom”. Projekt realizowany jest przez miasto Bytom w partnerstwie z 4EDU Sp. z o.o. (liderem projektu) oraz Fundacją Pomocy Dzieciom „Ulica” (partner projektu). Przedmiotem trwającego dwa lata projektu jest wsparcie 150 dorosłych mieszkańców Bytomia oraz 280 dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Kluczowym zadaniem jest aktywna integracja uczestników przy wsparciu animatorów lokalnych/streetworkerów oraz działania środowiskowe angażujące również otoczenie osób uczestniczących w projekcie. Projekt obejmuje kursy dla dorosłych, którzy chcieliby podnieść swoje kwalifikacje i zwiększyć swoje szanse na rynku pracy, biorąc udział w kursach i zajęciach integracyjno-aktywizacyjnych, organizację przez Ośrodek Sportu i Rekreacji zajęć sportowych w pięciu dyscyplinach: koszykówce, piłce nożnej, hokeju, boksie oraz tenisie ziemnym oraz warsztaty kształtujące umiejętności psychospołeczne, adekwatne postawy normatywne, promocję zdrowego trybu życia oraz kształtowanie przekonań w uczestnikach, że można spełniać swoje marzenia.

Informacje na temat projektów realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych RPO WSL 2014-2020 dostępne są na stronie internetowej Związku Subregionu Centralnego pod adresem <http://www.subregioncentralny.pl/projekty-zit.html>.

2.1.3 Obszar Strategicznej Interwencji (OSI)

Obszar Strategicznej Interwencji to obszar obejmujący najbardziej problemowe regiony Unii Europejskiej. Za jeden z takich obszarów – w perspektywie finansowej funduszy Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 – uznane zostało miasto Bytom (obok Łodzi i Wałbrzycha). W Bytomiu wskutek wieloletniej eksploatacji górniczej i procesów likwidacyjnych w przemyśle wydobywczym i hutniczym doszło do dewastacji tkanki miejskiej, w tym dekapitalizacji budynków mieszkalnych, obiektów zabytkowych i poprzemysłowych, znacznego zanieczyszczenia środowiska, wysokiego poziomu niskiej emisji, zaniedbania przestrzeni publicznych, a równocześnie zmiany na rynku pracy (likwidacja miejsc pracy w górnictwie i przemyśle oraz przedsiębiorstwach około górniczych, niedostosowanie kierunków wykształcenia do zmieniających się potrzeb rynku) pociągnęły za sobą nawarstwianie się licznych problemów społecznych, jak wysoki poziom bezrobocia różnych grup społecznych, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych i niechęć do podnoszenia kwalifikacji, niska aktywność społeczna mieszkańców, niski poziom kapitału społecznego, wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców, wysoki poziom przestępczości, uzależnień, przemocy w rodzinie, wysokie zadłużenie czynszowe.

Konsekwencją trudnej sytuacji w mieście jest **przyznanie Bytomowi dodatkowej puli wsparcia w wysokości 100 mln euro (tzw. środki OSI Bytom)** na przedsięwzięcia obejmujące kompleksową rewitalizację miasta. Środki te stanowią część Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 i wydatkowane mogą być jedynie w ramach wskazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego osi priorytetowych przy założeniu, że rewitalizacja fizyczna dotycząca przestrzeni miejskiej, powinna jedynie wspierać procesy przemian społecznych na obszarach, gdzie koncentracja problemów jest najwyższa. Dlatego też aż 45% środków przeznaczonych zostało na działania skierowane do społeczności lokalnej (tzw. projekty miękkie). Pozostała część środków wspiera działania inwestycyjne, pod warunkiem, że wynikają one bezpośrednio z potrzeb społecznych.

Pierwotna lista podstawowych projektów inwestycyjnych do wsparcia w ramach OSI ustalona została w 2017 r. z Instytucją Zarządzającą RPO WSL na lata 2014 - 2020, tj. Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Projekty zostały wpisane do załącznika 4 Wykaz projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WSL na lata 2014 - 2020. Listę tych projektów wraz z aktualnym stanem realizacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Lista projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI wraz z informacją o etapie realizacji (stan na koniec 2020 r.)

Działanie EFRR	Alokacja z EFRR wg Urzędu Marszałkowskiego	Projekt	Beneficjent	Stan realizacji
4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej	7 500 000 euro 30 000 000 zł	Termomodernizacja oraz zmiana systemów ogrzewania nieruchomości zlokalizowanych w Śródmieściu Bytomia	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	w trakcie realizacji do 31.01.2023
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	zakończony, rozliczony
		Termomodernizacja budynków zlokalizowanych przy ul. Sądowej 1 i 2 – siedziby Prokuratury Rejonowej w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	rezygnacja z projektu
		Termomodernizacja budynku Wydziału Zdrowia Publicznego w Bytomiu przy ul. Piekarskiej 18	Śląski Uniwersytet Medyczny	w trakcie realizacji do 31.06.2021
5.3 Dziedzictwo kulturowe	5 000 000 euro 20 000 000 zł	Rewaloryzacja zespołu pałacowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	rzeczowa realizacja zakończona, trwają uzgodnienia aneksu z IZ
		Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	w trakcie realizacji do 31.06.2021
		Renowacja zabytkowego kościoła Św. Wojciecha w Bytomiu	Zakon Braci Mniejszych Province Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Dom Zakonny w Bytomiu	rezygnacja z projektu

		Remont budynku kościoła p.w. Świętej Trójcy w Bytomiu	Parafia Rzym-sko-Katolicka p.w. Św. Trójcy w Bytomiu	zakończony, rozliczony
		Prace renowacyjne przy kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP w Bytomiu	Rzymskokatolic-ka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu	zakończony, rozliczony
		Prace remontowe przy kościele filialnym p.w. Ducha Św.	Rzymskokatolic-ka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu	zakończony, złożono wniosek o płatność końcową
		Renowacja zabytkowego kościoła Św. Krzyża w Bytomiu	Parafia Rzymskokato-licka Świętego Krzyża w Byto-miu	rezygnacja z projektu
		Konserwacja i zachowanie zabytkowego kościoła św. Małgorzaty w Bytomiu	Zgromadzenie Słowa Bożego Księża Werbiści Dom Misyjny	zakończony, rozliczony
5.4 Ochrona różnorodności biologicznej	637 500 euro 2 550 000 zł	Uporządkowanie ruchu turystycznego na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Żabie Doły celem ochrony przyrody i bioróżnorodności oraz przystosowania obszaru na cele edukacyjne i rekreacyjno-wypoczynkowe	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej*	zakończony, rozliczony
10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane-go oraz infrastruktury usług społecznych	10 883 250 euro 43 533 000 zł	Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark)	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	w trakcie realizacji do 30.06.2022
		Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Bobrek)	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	rezygnacja z projektu
		Przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej	Miasto Bytom/ Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu	zakończony, rozliczony
		Program Terapii dla Młodzieży	Miasto Bytom/ Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom	zakończony, rozliczony
		Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekłe psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytom	Miasto Bytom/ Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych	zakończony, złożono wniosek o płatność końcową
		Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej	Bytomska Agen-cja Rozwo-ju Inwestycji we współpracy z Urzędem Miejskim	rezygnacja z projektu

10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	30 979 250 euro 123 917 000 zł	Rewitalizacja części podobszaru 8 - Bytom Bobrek	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	rezygnacja z projektu
		Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 - Bytom Śródmieście i Rozbark	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	w trakcie realizacji do 30.06.2022
		Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej*	zakończony, rozliczony
		Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Trójcy w Bytomiu	rezygnacja z projektu
		Rewitalizacja starego domu katechetycznego przy ul. Ks. Koziółka 3	Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia NMP w Bytomiu	w trakcie realizacji do 24.02.2021
		Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę kościoła Św. Jacka w Bytomiu	Parafia Św. Jacka w Bytomiu	zakończony, rozliczony
		Rewitalizacja gmachu Bytomskiego Centrum Kultury III etap	Bytomskie Centrum Kultury	zakończony, rozliczony
		Rewitalizacja obiektu UL na cele działalności społecznej bytomskich harcerzy	Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Śląska – Hufiec Bytom	rzeczowa realizacja zakończona, trwają uzgodnienia aneksu z IZ
		Masz firmę masz lokal - Program Aktywności Lokalnej	Bytomsko-Radzionkowska Spółdzielnia Socjalna we współpracy z BARI Sp. z o.o.	rezygnacja z projektu
		Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu	Miasto Bytom/ Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów	rezygnacja z projektu
		Rewitalizacja podobszaru 19 - Bytom zabudowa osiedle Kolonia Zgorzelec	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	w trakcie realizacji do 30.06.2022

*uchwałą XXII/329/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z 16 grudnia 2019 r. z późn. zm. Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej oraz Miejski Zarząd Dróg i Mostów zostały połączone w jedną instytucję - Miejski Zarząd Dróg i Mostów, która obecnie realizuje/utrzymuje trwałość projektów zgłaszanych przez MZZiGK.

Źródło: opracowanie własne na podstawie alokacji przekazanej przez Urząd Marszałkowski oraz informacji wydziałów Urzędu Miejskiego i podmiotów z terenu miasta

Dla zaplanowanych do wsparcia w ramach OSI projektów inwestycyjnych do Instytucji Zarządzającej złożono 35 wniosków, z czego do końca 2020 r.:

- z realizacji 9 projektów z różnych powodów zrezygnowano,
- 19 projektów zostało zakończonych,
- 7 projektów było w trakcie realizacji.

Z realizacji 9 zaplanowanych pierwotnie w Gminnym Programie Rewitalizacji. Bytom 2020+ projektów zrezygnowano ze względu na znaczny wzrost cen robót budowlanych, nierealnie zaplanowane koszty projektów oraz inne uwarunkowania w mieście (m.in. postawienie w stan upadłości Bytomsko-Radzionkowskiej Spółdzielni Socjalnej, w stan likwidacji Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o., rezygnacja Prokuratury Rejonowej z użyt-

kowania budynku przy ul. Sądowej). Ostatecznie z pierwotnie zaplanowanej listy nie będą realizowane następujące projekty:

- Termomodernizacja budynków zlokalizowanych przy ul. Sądowej 1 i 2 – siedziby Prokuratury Rejonowej w Bytomiu,
- Renowacja zabytkowego kościoła Św. Krzyża w Bytomiu,
- Renowacja zabytkowego kościoła Św. Wojciecha w Bytomiu,
- Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Bobrek),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej,
- Rewitalizacja części podobszaru 8 - Bytom Bobrek,
- Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1,
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokalni Użytkowych,
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu.

Celem wykorzystania powstałych (w związku z rezygnacją z realizacji części projektów) w ramach OSI oszczędności w 2020 r. zakończyła się identyfikacja przez Instytucję Zarządzającą RPO WSL na lata 2014 - 2020 (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego) uzupełniających projektów OSI Bytom, nad listą których prace rozpoczęto w 2019 r.

Wśród nowych projektów planowanych do wsparcia znalazły się:

- **W poddziałaniu 10.2.3 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione oraz infrastruktury usług społecznych - OSI:**
- Rozwój mieszkalnictwa socjalnego w Bytomiu – podobszar 8 Bobrek (wnioskodawca: miasto Bytom/Bytomskie Mieszkania),
- Zmiana sposobu użytkowania zdegradowanego budynku przy ul. Batorego 2 w Bytomiu z przeznaczeniem na dom dla seniorów oraz osób z częściową niepełnosprawnością (wnioskodawca: Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek),
- Nowoczesny przykład mieszkalnictwa na przykładzie Domu dla Seniora w Bytomiu przy ul. Czarnieckiego 4 (wnioskodawca: NWR Silesia Aleksander Słota),
- Nowoczesny model mieszkalnictwa wspomagane w Bytomiu - Korfantego 10 (wnioskodawca: TSL Silesia Sp. z o.o.),
- Adaptacja przyparafialnego budynku na potrzeby

utworzenia Klubu Seniora w Gminie Bytom (wnioskodawca: Parafia Św. Rodziny).

· **W poddziałaniu 10.3.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – OSI:**

- Rewitalizacja podobszaru 8 w Bytomiu - w tym przestrzeni Nowej Kolonii Robotniczej w dzielnicy Bobrek (wnioskodawca: miasto Bytom/Miejski Zarząd Dróg i Mostów),
- Rewitalizacja podobszaru 19 – zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (etap II) (wnioskodawca: ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.),
- Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - kwartał ulic: Głęboka, Matejki, Katowicka (wnioskodawca: ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.),
- Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - okolice ulicy Dworcowej i Rynku (wnioskodawca: ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.),
- Rewitalizacja podobszaru 13 w Bytomiu - okolice ulicy Mickiewicza (wnioskodawca: ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.),
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie Rozbarku i Śródmieścia w Bytomia (wnioskodawca: Parafia Św. Jacka),
- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2a (wnioskodawca: Klub Sportowy Skarpa Bytom),
- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2b (wnioskodawca: Klub Sportowy Skarpa Bytom),
- Zagospodarowanie przestrzeni miejskich Śródmieścia Bytomia na cele społeczno-integracyjne (Kwietniewskiego 11 - 15) (wnioskodawca: KBP BWI Polska Sp. z o.o. Sp. komandytowa),
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Bytomia – etap II (wnioskodawca: miasto Bytom/Miejski Zarząd Dróg i Mostów),
- Bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Śródmieścia Bytomia (Wrocławska, Kolejowa, Batorego) (wnioskodawca: Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek),
- Zmiana sposobu użytkowania budynków przy ul. Wrocławskiej 6 oraz 6 A w Bytomiu z przeznaczeniem na żłobek i przedszkole (wnioskodawca: Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek).

W 2020 r. w ramach powyższej listy:

- do dofinansowania złożono 11 projektów (z czego 6 już zostało ocenionych i wybranych do dofinansowania, 5 znajdowało się w trakcie oceny),
- 4 projekty planowane są do złożenia do końca marca 2021 r.,

- zrezygnowano z realizacji 2 projektów (Nowoczesny przykład mieszkalnictwa na przykładzie Domu dla Seniora w Bytomiu przy ul. Czarnieckiego 4 - wnioskodawca: NWR Silesia Aleksander Słota oraz Nowoczesny model mieszkalnictwa wspomaganego w Bytomiu, Korfantego 10 - wnioskodawca: TSL Silesia Sp. z o.o.).

Tabela 3: Lista uzupełniających projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI wraz z informacją o etapie realizacji (stan na koniec 2020 r.)

działanie EFRR	projekt	beneficjent	stan realizacji
10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych	Rozwój mieszkalnictwa socjalnego w Bytomiu – podobszar 8 Bobrek	Miasto Bytom/ Bytomskie Mieszkania	planowany do złożenia w 2021
	Zmiana sposobu użytkowania zdegradowanego budynku przy ul. Batorego 2 w Bytomiu z przeznaczeniem na dom dla seniorów oraz osób z częściową niepełnosprawnością	Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek	w trakcie oceny
	Nowoczesny przykład mieszkalnictwa na przykładzie Domu dla Seniora w Bytomiu przy ul. Czarnieckiego 4	NWR Silesia Aleksander Słota	rezygnacja z projektu
	Nowoczesny model mieszkalnictwa wspomaganego w Bytomiu - Korfantego 10	TSL Silesia Sp. z o.o.	rezygnacja z projektu
	Adaptacja przyparafialnego budynku na potrzeby utworzenia Klubu Seniora w Gminie Bytom	Parafia Św. Rodziny	wybrany do dofinansowania
10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Rewitalizacja podobszaru 8 w Bytomiu - w tym przestrzeni Nowej Kolonii Robotniczej w dzielnicy Bobrek	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Dróg i Mostów	planowany do złożenia w 2021
	Rewitalizacja podobszaru 19 – zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (etap II)	ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	wybrany do dofinansowania
	Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - kwartał ulic: Głęboka, Matejki, Katowicka	ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	w trakcie oceny
	Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - okolice ulicy Dworcowej i Rynku	ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	w trakcie oceny
	Rewitalizacja podobszaru 13 w Bytomiu - okolice ulicy Mickiewicza	ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	w trakcie oceny
	Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie Rozbarku i Śródmieścia w Bytomia	Parafia Św. Jacka	wybrany do dofinansowania

Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2a	Klub Sportowy Skarpa Bytom	wybrany do dofinansowania
Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2b	Klub Sportowy Skarpa Bytom	wybrany do dofinansowania
Zagospodarowanie przestrzeni miejskich Śródmieścia Bytomia na cele społeczno-integracyjne (Kwietniewskiego 11 - 15)	KBP BWI Polska Sp. z o.o. Sp. komandytowa	planowany do złożenia w 2021
Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Bytomia – etap II	Miasto Bytom/ Miejski Zarząd Dróg i Mostów	planowany do złożenia w 2021
Bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Śródmieścia Bytomia (Wrocławska, Kolejowa, Batorego)	Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek	w trakcie oceny
Zmiana sposobu użytkowania budynków przy ul. Wrocławskiej 6 oraz 6 A w Bytomiu z przeznaczeniem na żłobek i przedszkole	Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW Bytom Tadeusz Bieniek	wybrany do dofinansowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji wydziałów Urzędu Miejskiego i podmiotów z terenu miasta

W związku z końcem okresu programowania Unii Europejskiej, zakończenie wszystkich projektów zaplanowano nie później niż na połowę 2023 r.

W miejsce dwóch projektów, z realizacji których zrezygnowano, pod koniec 2020 r. do identyfikacji przez Instytucję Zarządzającą złożono wpisany do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+ i będący w trakcie realizacji (planowany do ukończenia w 2021 r.) projekt Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Bytomiu Miechowicach pn. Nowa przestrzeń dla bytomskich seniorów. Remont zabytkowego budyn-

ku ELIM na potrzeby mieszkalnictwa wspomagane-go dla osób starszych oraz zagospodarowanie terenu. Na koniec 2020 r. trwały ustalenia pomiędzy wnioskodawcą a Urzędem Marszałkowskim odnośnie możliwości do sfinansowania zakresu projektu. Po zakończeniu procesu identyfikacji projekt zostanie wpisany do załącznika 4 Wykaz projektów zidentyfikowanych w ramach trybu pozakonkursowego do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WSL na lata 2014 - 2020 i ogłoszony będzie nabór na wniosek o dofinansowanie projektu.

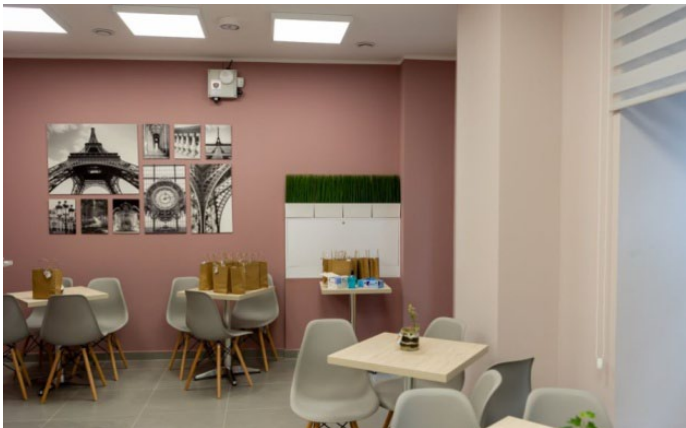
Zdjęcia 9-16: Przykładowe efekty realizacji projektów inwestycyjnych wspartych ze środków unijnych w ramach OSI Bytom

Pałac Tiele-Wincklerów w Miechowicach

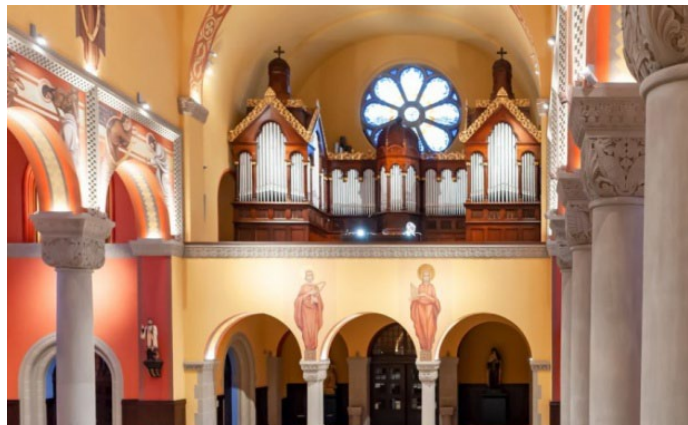

Mieszkania chronione przy ul. Józefczaka

Kościół Św. Jacka na Rozbarku

Prace w obiektach po KWK Rozbark

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Źródło: www.bytom.pl

Spośród projektów nieinwestycyjnych, dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, wpisanych na listę przedsięwzięć podstawowych Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+ do końca 2020 r. zrealizowanych zostało 8 przedsięwzięć, dla których beneficjentem było miasto Bytom:

- Będę przedszkolakiem! - dodatkowe miejsca w Przedszkolu Miejskim nr 48 w Bytomiu;
- Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu;

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową - etap I;
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych;
- Droga do aktywności zawodowej - Bytomianie na Start;
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości;
- Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja I;

- Centrum Integracji Społecznej przestrzeni dla aktywności osób wykluczonych.

W przypadku 5 przedsięwzięć wnioskodawcy odstąpili od ich realizacji lub od podpisania umowy o dofinansowanie. W 2020 r., w przypadku 22 projektów zawarto umowy o dofinansowanie lub też prowadzone były prace rzeczowe.

W trakcie realizacji lub z podpisaną umową o dofinansowanie w 2020 r. były 22 projekty, 14 z nich stanowiły poniższe przedsięwzięcia miejskie:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową - etap II;
- NHZ-Nowe horyzonty zawodowe;
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw. Podmiotowy System Finansowania;
- Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II;
- Lepszy start;
- Szansa dla dziecka;
- S.O.S. Dla dzielnicy Bobrek - aktywizacja zawodowa i społeczna;
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja I;
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja II;
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja I;
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja II;
- Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekle psychicznie chorych – mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych;
- Jak w rodzinie – utworzenie zespołu placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- Bytomska szkoła = pewność i gwarancja wysokiej jakości kształcenia.

2.1.4 Transformacja górnicza

Zespół Regionalny dla inicjatywy transformacji regionów górniczych w województwie śląskim

Województwo śląskie, jeszcze w 2018 r., zostało włączone do grona europejskich regionów górniczych będących w okresie transformacji i uczestniczy w europejskiej inicjatywie pn. Regiony Górnicze w Transformacji (Coal Regions in Transition). Celem inicjatywy jest współpraca na rzecz kreowania dogodnych warunków dla postępu zmian w regionach, które realizują trudne wyzwania związane z eliminacją skutków restrukturyzacji przemysłu górniczego. W związku z uczestnictwem regionu w inicjatywie Coal Regions in Transition Zarząd Województwa powołał w 2019 r. Zespół Regionalny

dla inicjatywy transformacji regionów górniczych w województwie śląskim, któremu przewodniczy marszałek województwa śląskiego Jakub Chelstowski. Miasto Bytom aktywnie włączyło się w prace tego zespołu na szczeblu wojewódzkim. W 2019 r. członkiem Zespołu Regionalnego został zastępca prezydenta Michał Bieda. W zespole zasiadają również przedstawiciele m.in. Ministerstwa Aktywów Państwowych, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, Uniwersytetu Śląskiego, Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA, Głównego Instytutu Górnictwa, Agencji Rozwoju Przemysłu SA, Fundacji WWF Polska, a także przedstawiciele spółek węglowych i reprezentanci miast: Katowice, Rybnik, Jastrzębie-Zdrój, Marklowice, Rydułtowy. Zespół ma charakter opiniodawczo-konsultacyjny i współpracuje z władzami regionalnymi nad planowaniem działań w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. W 2020 r. zespół kontynuował prace, których celem było m.in.: uspołecznienie procesu identyfikacji nowych projektów, koordynacja działań Zarządu Województwa oraz innych partnerów. Członkowie zespołu uczestniczyli także w warsztatach z ekspertami zewnętrznymi.

Współpraca z Fundacją WWF Polska

Dla Bytomia nieuchronność schyłku górnictwa węgla kamiennego oznacza ogromne wyzwania. Z większością problemów, jakie dotknęły nasze miasto po przeprowadzonej restrukturyzacji gospodarki, Bytom boryka się do dziś. Największym wyzwaniem w zakresie transformacji miasta jest bezpieczne przeprowadzenie przez ten proces mieszkańców i pracowników sektora górniczego województwa śląskiego.

W związku z powyższym miasto Bytom nawiązało współpracę z Fundacją WWF Polska (Światowy Fundusz na rzecz Przyrody), która uczestniczy w projekcie „Sprawiedliwa Transformacja Europa Wschodnia i Południowa”, którego celem jest zapewnienie, że zmiany polegające na odchodzeniu od szkodliwych dla ludzkości i środowiska technologii i zastępowanie ich nowymi nie wpłyną negatywnie na zatrudnienie. W Europie jest wiele regionów, które stoją przed podobnymi jak Bytom wyzwaniami, dlatego też ważnym zadaniem, jakie WWF postawił przed sobą w ramach działań związanych z transformacją regionów węglowych jest zbieranie informacji oraz mobilizowanie do dyskusji.

Już od kilku lat burmistrzowie gmin węglowych, przy wsparciu WWF, wymieniają się doświadczeniami i obawami związanymi z procesem odchodzenia od węgla, w ramach inicjatywy **Forum Burmi-**

strzów na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Inicjatywa ta umożliwia wymianę doświadczeń między burmistrzami miast górniczych, które w ciągu kolejnych dekad będą przechodzić proces transformacji energetycznej. Inauguracja forum miała miejsce w 2018 r. w Kozani – w Zachodniej Macedonii, regionie Grecji. Druga edycja odbyła się rok później, w niemieckim miasteczku Weisswasser, regionie wydobywania węgla brunatnego. Kolejne, **III Forum Burmistrzów na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji**, ze względu na światową sytuację epidemiczną, odbyło się w formule hybrydowej (stacjonarnie oraz online), a jego gospodarzem był Bytom – jedno z najbardziej dotkniętych restrukturyzacją górnictwa miast na Górnym Śląsku.

Zdjęcie 17: Prezydent Mariusz Wołosz przemawia podczas forum

Źródło: www.bytom.pl

Forum odbyło się w dniu 24 września 2020 r. i wzięli w nim udział przedstawiciele miast i regionów, których gospodarka była lub jest oparta na węglu kamiennym lub brunatnym. W studiu narodowym utworzonym w Teatrze Rozbark obok prezydenta miasta Mariusza Wołosza osobiście udział wzięli: prof. Jerzy Buzek, były premier, poseł do Parlamentu Europejskiego i przewodniczący Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Mirosław Propé, Prezes Zarządu WWF Polska, a zdalnie m.in.: Normunds Poppens, zastępca dyrektora generalnego ds. Polityki regionalnej i miejskiej w Komisji Europejskiej. Wśród burmistrzów i prezydentów górniczych miast znaleźli się m.in. przedstawiciele Wałbrzycha i Jastrzębia-Zdroju, bułgarskiej Starej Zagory, niemieckich Weisswasser i Guben, greckiego Kozani, rumuńskiego Petroszany czy słoweńskiego Hrastnika. Forum stało się również okazją do omówienia perspektyw związanych z Funduszem Sprawiedliwej Transformacji, który ma pomóc miastom i regionom, borykającym się z negatywnymi skutka-

mi ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi wynikającymi z działalności górniczej. Szczególnie istotne są tu kwestie kosztów społecznych i ochrony pracowników tych sektorów przemysłu, które podlegają procesowi transformacji oraz to by nie zostali oni pozostawieni sami sobie i mieli zapewnioną realną alternatywę pracy.

Bytom jest jednym z miast, które będzie starać się o pozyskanie środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji na realizację przedsięwzięć mających złagodzić skutki społeczno-gospodarcze transformacji terenów pogórnicznych i poprzemysłowych w mieście.

Wizyta komisarz Elisy Ferreiry

Bytom jest jednym z miast, które od lat zмага się ze skutkami transformacji energetycznej. W latach 90. i na przełomie XX i XXI wieku w Bytomiu przemysł wydobywczy stopniowo przestawał pełnić dominującą rolę w gospodarce miasta. W praktyce oznaczało to likwidację kilku kopalń i powiązanych z nimi zakładów pracy. Zmiany te miały wpływ na wzrost bezrobocia w mieście, zubożenie mieszkańców, wyludnianie się miasta. Do teraz Bytom zмага się z widocznymi efektami eksploatacji, jakimi są szkody górnicze. Dlatego też 27 stycznia 2020 r. miasto jako modelowy przykład ośrodka, które zмага się ze skutkami transformacji energetycznej, odwiedziła Elisa Ferreira – Komisarz ds. Spójności i Reform Unii Europejskiej.

Program wizyty delegacji Komisji Europejskiej obejmował zwiedzanie rewitalizowanej dzielnicy Rozbark, warsztatów naprawczych Górnos Śląskich Kolei Wąskotorowych oraz podróż zabytkowym tramwajem linii 38. Odpowiedzialna za politykę spójności i sprawiedliwą transformację eurokomisarz poznała także wyzwania z jakimi mierzy się Bytom – zagospodarowanie terenów poprzemysłowych i skutki eksploatacji górniczej.

Władze miasta podkreślały, że kluczową sprawą dla Bytomia borykającego się z pogórnicznym dziedzictwem jest rewitalizacja i zagospodarowanie terenów pokopalnianych, na których powinny powstać nowe miejsca pracy, tereny pod inwestycje, przestrzenie publiczne i rekreacyjne. Spotkanie było też okazją do zaprezentowania dotychczasowych zrealizowanych w Bytomiu projektów rewitalizacyjnych. Wizyta w naszym mieście Elisy Ferreiry była częścią trwającej w Katowicach, dwudniowej konferencji pn. „W kierunku zielonej gospodarki”. Konferencja dotyczyła przyszłości regionów górniczych w kontekście czekającej nas transformacji ener-

tycznej. W wizycie w Bytomiu unijnej komisarz towarzyszyli również: Jerzy Buzek, Poseł do Parlamentu Europejskiego, Małgorzata Jarosińska-Jedynak, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Jakub Chełstowski, Marszałek Województwa Śląskiego.

W kolejnych latach miasto planuje kontynuować działania na rzecz łagodzenia skutków transformacji i pogłębiać relacje z innymi partnerami w celu osiągnięcia założeń Europejskiego Zielonego Ładu.

W związku z powyższym rozpoczęto działania mające na celu przystąpienie w 2021 r. do Stowarzyszenia Gmin Górniczych - podmiotu zrzeszającego jednostki samorządu terytorialnego, w których prowadzona była lub jest intensywna działalność górnicza. Dzięki temu miasto Bytom zwiększy swoje znaczenie na forum gmin ubiegających się o środki w ramach Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

Zdjęcia 18 i 19: Komisarz Elisa Ferreira podczas wizyty w Bytomiu

Źródło: www.bytom.pl

2.2 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

2.2.1 Planowanie przestrzenne

W 2020 r. w zakresie planowania przestrzennego podjęte zostały następujące działania:

- **uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:**

- dla terenu położonego w rejonie ulicy Żołnierskiej w Bytomiu – etap I – część wschodnia – uchwała nr XXV/368/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lutego 2020 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 4 marca 2020 r., poz. 1851,

- dla terenu położonego w rejonie ulicy Kędzierzyskiej w Bytomiu – uchwała nr XXXII/460/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2020 r. opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 6 października 2020 r., poz. 7130;

- **uchwalenie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom** (w zakresie ujawnienia złóż kopalin) – uchwała nr XXXII/463/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2020 r.

- **kontynuowanie procedury planistycznej w zakresie następujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:**

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytomia oraz terenu położonego w rejonie ulicy Wrocławskiej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XVII/222/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r. zmienionej uchwałą nr XXXVIII/482/17 z dnia 27 lutego 2017 r. oraz uchwały nr XVII/223/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Suchogórskiej i Tęczowej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/118/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie Placu Jana w Bytomiu – na podstawie uchwały nr VIII/119/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulicy Żołnierskiej w Bytomiu – etap II – na podstawie uchwały nr VIII/120/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2015 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu Rozbarku w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXII/323/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2019 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części Bytomia, zwanego planem „Łagiewniki-Wschód” – na podstawie uchwały nr XXII/325/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2019 r.

- **przystąpienie do sporządzenia następujących opracowań planistycznych:**

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Topolowej w Bytomiu – część północna – na podstawie uchwały nr XXV/369/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lutego 2020 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Topolowej w Bytomiu – część południowa – na podstawie uchwały nr XXV/370/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lutego 2020 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Juliana Tuwima i Cichej w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXVII/408/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 kwietnia 2020 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części Miechowic w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXIX/424/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 czerwca 2020 r.,

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Dworskiej, Strzelców Bytomskich i Stanisława Witczaka w Bytomiu – na podstawie uchwały nr XXIX/425/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 czerwca 2020 r.

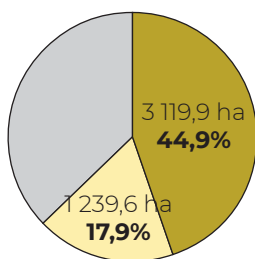
- **ogłoszenie tekstów jednolitych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:**

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego na przemysłowych terenach południowej części Bytomia, zwanego planem „Szombierki-Południe” – publikacja w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 13 października 2020 r., poz. 7303,

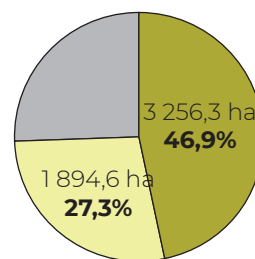
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w południowej części miasta Bytomia, zwanego planem „Łagiewniki-Zachód” – publikacja w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 13 października 2020 r., poz. 7304.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęte było w gminie Bytom 46,9% powierzchni miasta (tj. 3 256,3 ha), natomiast 27,3% powierzchni miasta (tj. 1 894,6 ha) objęte było przystąpieniami do sporządzania planów.

Wykres 1: Pokrycie miasta planami zagospodarowania przestrzennego

W dniu 31 grudnia 2019 r. w Gminie Bytom 3 119,9 ha (tj. 44,9 % powierzchni miasta) objęte było obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, natomiast 1 239,6 ha (tj. 17,9 % powierzchni miasta) objęte było przystąpieniami do sporządzania planów.

W dniu 31 grudnia 2020 r. w Gminie Bytom 3 256,3 ha (tj. 46,9 % powierzchni miasta) objęte było obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, natomiast 1 894,6 ha (tj. 27,3 % powierzchni miasta) objęte było przystąpieniami do sporządzania planów.

2.2.2 Bytomska Infrastruktura Informacji Przestrzennej

Wzrost znaczenia i zapotrzebowania na dane przestrzenne w ostatnim dwudziestolecu spowodował utworzenie w Bytomiu systemu klasy GIS, który wychodzi naprzeciw pojawiającym się oczekiwaniom.

Funkcjonowanie Bytomskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (BIIP) jest przede wszystkim zorientowane na gromadzenie i udostępnienie danych, integrację danych, tworzenie opracowań kartograficznych i sporządzanie analiz przestrzennych. Prowadzenie powyższych działań usprawnia procesy zarządzania miastem, ale również sprzyja rozwojowi społeczeństwa informacyjnego. BIIP to między innymi zespół narzędzi, przy pomocy których użytkownicy samodzielnie uzyskują i analizują informacje przestrzenne zawarte w systemie oraz tworzą i aktualizują dane, za które są odpowiedzialni.

W 2020 r. zrealizowano niżej wymienione działania związane z rozwijaniem i zwiększaniem funkcjonalności Bytomskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej:

- zaimplementowanie w serwisie WIRTUALNY URZĄD narzędzia interaktywnych „dymków” informacyjnych. Dotychczas uzyskiwanie informacji w ww. serwisie, dotyczących danego pokoju bądź pomieszczenia na planach budynków zajmowanych przez Wydziały UM i jednostki miejskie, było możliwe przez przejście do danego pokoju. W momencie gdy użytkownik chciał szybko przeglądnąć dane wielu pokoi powyższy mechanizm był nieergonomiczny i nieefektywny. Zastosowanie aktywnych „dymków” wychodzi naprzeciw oczekiwaniom użytkowników i znacząco ułatwia im korzystanie z serwisu;

Zdjęcie 20: Serwis WIRTUALNY URZĄD

Budynek Główny, ul. Parkowa 2 (piętro: 1)

Źródło: www.bytom.pl

- implementowanie w aplikacji podglądu mapy GPT oraz planie miasta nowej ortofotomapy 2019. Nowa ortofotomapa została pozyskana od Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Publikacja przedmiotowego opracowania w ww. aplikacjach mapo-

szerzej w rozdziale poświęconym partycypacji społecznej i konsultacjom z mieszkańcami;

- realizacja rozpoczętej w 2019 r. przebudowy szaty graficznej, struktury oraz prezentacji danych interneto-

Zdjęcie 21: Mapa GPT – ortofotomapa 2019

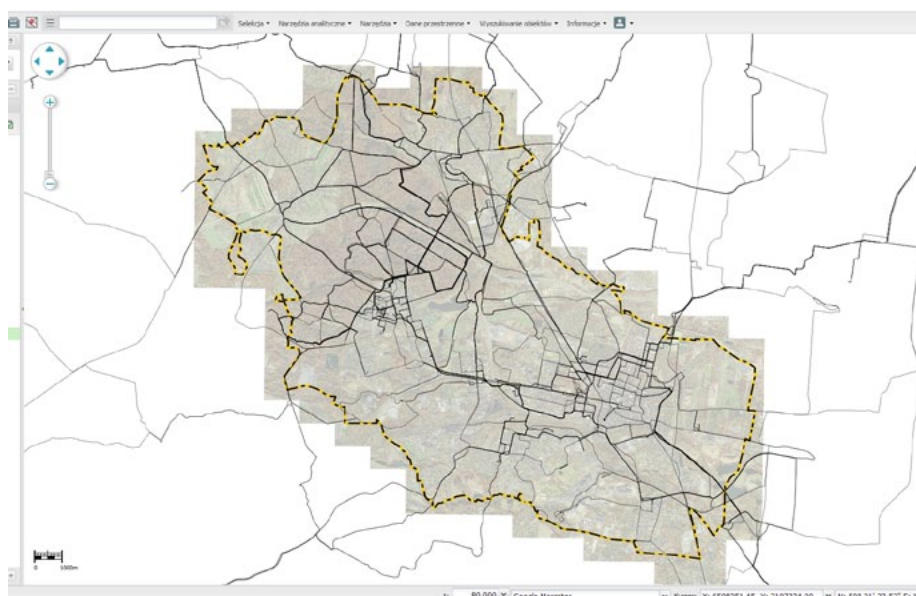

Źródło: www.bytom.pl

wych wymagała uprzedniego jego przetworzenia. Każdy arkusz ortofotomapy musiał zostać przekonwertowany na obowiązujący układ współrzędnych. Dokładność zaimplementowanej ortofotomapy wynosi 25 cm (wielkość piksela w terenie);

wego planu miasta Bytomia. Przebudowa objęła m.in. gruntowne przereferowanie, przypisanie odpowiednich warstw, wykonanie rozkolorowania oraz definicji stylów graficznych na profilach mapowych: „mieszkaniec”, „czas wolny” oraz „inwestor”. Przedsięwzięcie

Zdjęcie 22: Mapa GPT – warstwa „Bytom na kole”

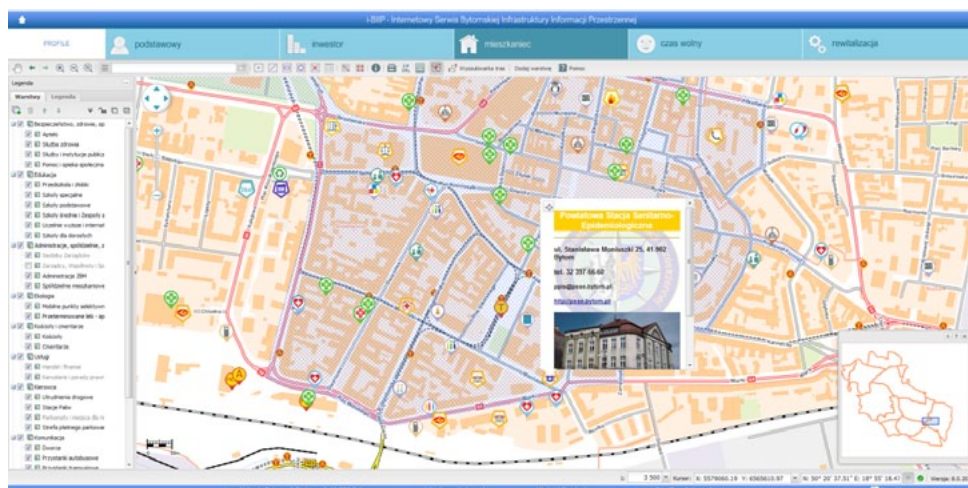
Źródło: www.bytom.pl

- pomoc w realizacji projektu BYTOM NA KOLE - wkład Wydziału Geodezji w przedmiotowym przedsięwzięciu polegał na realizacji czynności wizualizacji śladów GPS przesyłanych przez uczestników projektu. W ten sposób powstała mapa z zarysem najczęściej pokonywanych tras. Opracowanie to pozwoliło określić i wyznaczyć preferowane przez rowerzystów szlaki rowerowe na terenie Bytomia; projekt opisany

miało na celu dostosowanie bytomskiej mapy do obecnych trendów w tej dziedzinie, np. planu miasta Gliwice, Katowice. Oprócz oczywistych walorów graficznych przebudowa dotyczyła również rozszerzenia bazy informacyjnej obiektów (kultury, atrakcji turystycznych, sportu i rekreacji) oraz sposobu ich prezentacji przez zastosowanie interaktywnych „chmurek”. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane wyłącznie własnymi siła-

Zdjęcie 23: Plan miasta w przebudowie

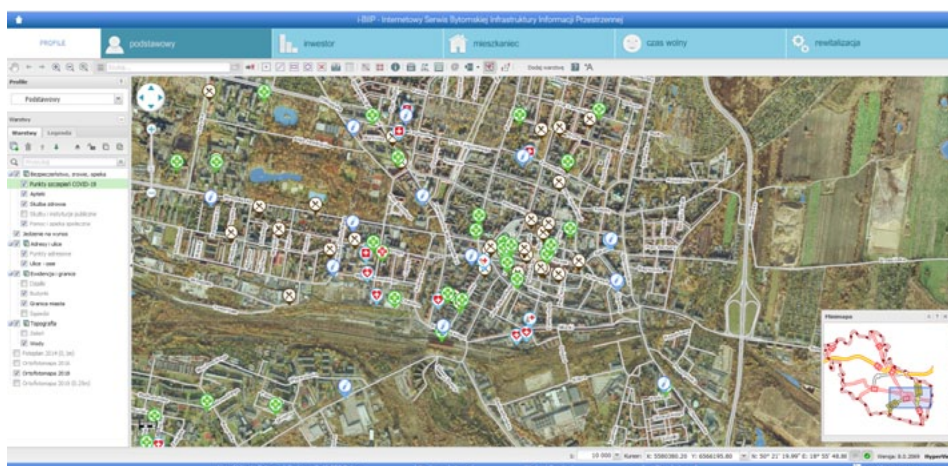

Źródło: www.bytom.pl

mi i środkami, przez pracowników Wydziału Geodezji;
- utworzenie i wyeksponowanie na głównym profilu internetowego planu miasta warstw zawierających pomocne informacje w zaistniałym stanie epidemii.

sem, czy lokal jest dostosowany dla osób niepełnosprawnych, numer obwodu wyborczego, odległość pomiędzy adresem zamieszkania a lokalem wyborczym. Przedmiotowe informacje były również prezentowane

Zdjęcie 24: Plan miasta – warstwy: „jedzenie na wynos”, „apteki”, „służba zdrowia”

Źródło: www.bytom.pl

Zadanie polegało na opracowaniu warstwy „jedzenie na wynos” oraz wyeksponowaniu warstw: „apteki”, „służba zdrowia”;
- częściowe uwolnienie danych w internetowym planie miasta oraz usłudze WFS - mająca miejsce w dniu 30 lipca 2020 r. nowelizacja ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne spowodowała konieczność częściowego uwolnienia przez JST danych. W wyniku tego następstwa prawnego na planie miasta zostały udostępnione dane: punktów granicznych, oraz szczegółowych osnów geodezyjnych. Natomiast za pośrednictwem usługi WFS zostały również udostępnione dane o działkach ewidencyjnych oraz budynkach;
- wdrożenie modułu przeglądarki wyborczej „Sprawdź, gdzie głosujesz” - link do narzędzia został w okresie przedwyborczym umieszczony w serwisie bytomskim. Przeglądarka po wpisaniu adresu miejsca zamieszkania wskazywała osobom z niej korzystającym informacje dotyczące: lokalizacji komisji wyborczej wraz z opi-

w oknach mapowych;
- zaktualizowanie warstw: wspólnot mieszkaniowych, bezpieczeństwa miasta, zdarzeń drogowych, przestępstw, osób zameldowanych, bezrobocia, gęstości zaludnienia, zieleni, obiektów budowlanych objętych szczególnym nadzorem inspekcji i straży;
- opracowanie i weryfikacja map oraz warstw mapowych dla potrzeb rewitalizacji miasta, w porozumieniu z Referatem Rewitalizacji Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora;
- opracowanie i weryfikacja map oraz warstw mapowych dotyczących ofert inwestycyjnych, w porozumieniu z Referatem Obsługi Inwestora i Przedsiębiorcy Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora;
- wykonanie map koniecznych do aktualizacji katalogu ofert inwestycyjnych.

2.3 FINANSE MIASTA

Polityka finansowa miasta Bytomia realizowana była w 2020 r. na podstawie uchwały nr XXII/317/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej miasta Bytomia na 2020 rok (z późn. zm.) oraz uchwały nr XXII/316/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej miasta Bytomia na lata 2020 - 2046 (z późn. zm.).

Budżet miasta Bytomia notuje systematyczny wzrost dzięki optymalnemu prowadzeniu polityki finansowej, opartej o decyzje i wytyczne władz miasta. Rok 2020 to okres pandemii, wywołanej przez wirus SARS-CoV-2, która miała negatywny wpływ na finanse samorządów terytorialnych, w tym na budżet miasta Bytomia. W 2020 r. nastąpił bowiem znaczny spadek realizacji dochodów bieżących w stosunku do zaplanowanych kwot (głównie udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, a także podatków i opłat lokalnych). Jednocześnie powstały wydatki bieżące, wcześniej niezaplanowane, a związane z koniecznością przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania miasta, zastąpiono ubytek w dochodach budżetu środkami finansowymi pochodzącymi z kredytu bankowego w kwocie 10 000 000 zł.

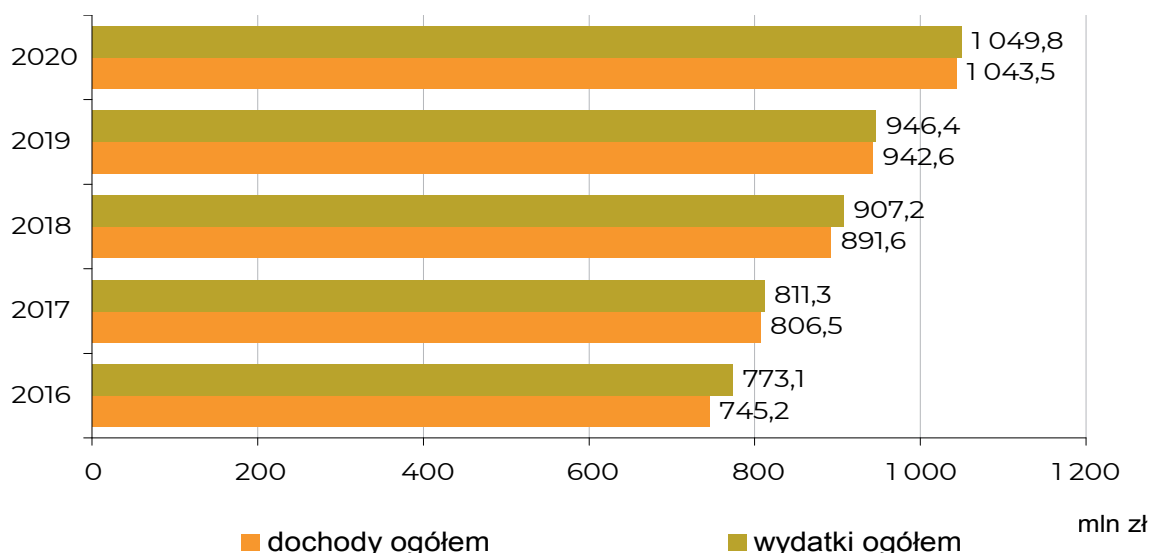
Ubytek w dochodach miasta Bytom został stwierdzony również przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach, która w uchwale nr 4200/V/70/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie opinii o przedłożonym przez prezydenta Bytomia sprawozdaniu z wy-

konania budżetu za 2020 r. wraz z informacją o stanie mienia komunalnego stwierdziła, że „[...] na wykonanie części dochodów bieżących negatywny skutek miała trwająca pandemia COVID-19. Ze sprawozdania z wykonania dochodów budżetowych wynika, że ubytek w wykonanych dochodach jednostki, będący skutkiem wystąpienia COVID-19, w rozumieniu art. 15zoa ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych wyniósł 6 971 130,88 zł. Jednocześnie jednostka ponosiła wydatki, w tym bieżące, finansowane ze środków własnych, w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, a ich kwota wyniosła 2 432 320,63 zł.”.

Niemniej zostały zrealizowane wszystkie nałożone na miasto ustawami zadania, a płatności wszystkich zobowiązań odbywały się terminowo.

Dochody budżetu miasta w 2020 r. zrealizowano w kwocie 1 043 521 760 zł, wydatki wyniosły 1 049 868 437 zł, co daje deficyt budżetu na poziomie 6 346 677 zł, przy planowanym na poziomie 54 514 508 zł (tj. o 48 167 831 zł niższy niż planowano). Na poziom wykonanego deficytu miały wpływ środki otrzymane z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 37 692 279 zł, które stanowiły dochód roku 2020, natomiast wydatki na zadania nimi finansowane zostaną poniesione w dużej części w latach kolejnych. Gdyby miasto nie pozyskało tych środków deficyt byłby wyższy od faktycznie uzyskanego.

Wykres 2: Kształtowanie się dochodów i wydatków miasta w latach 2016-2020

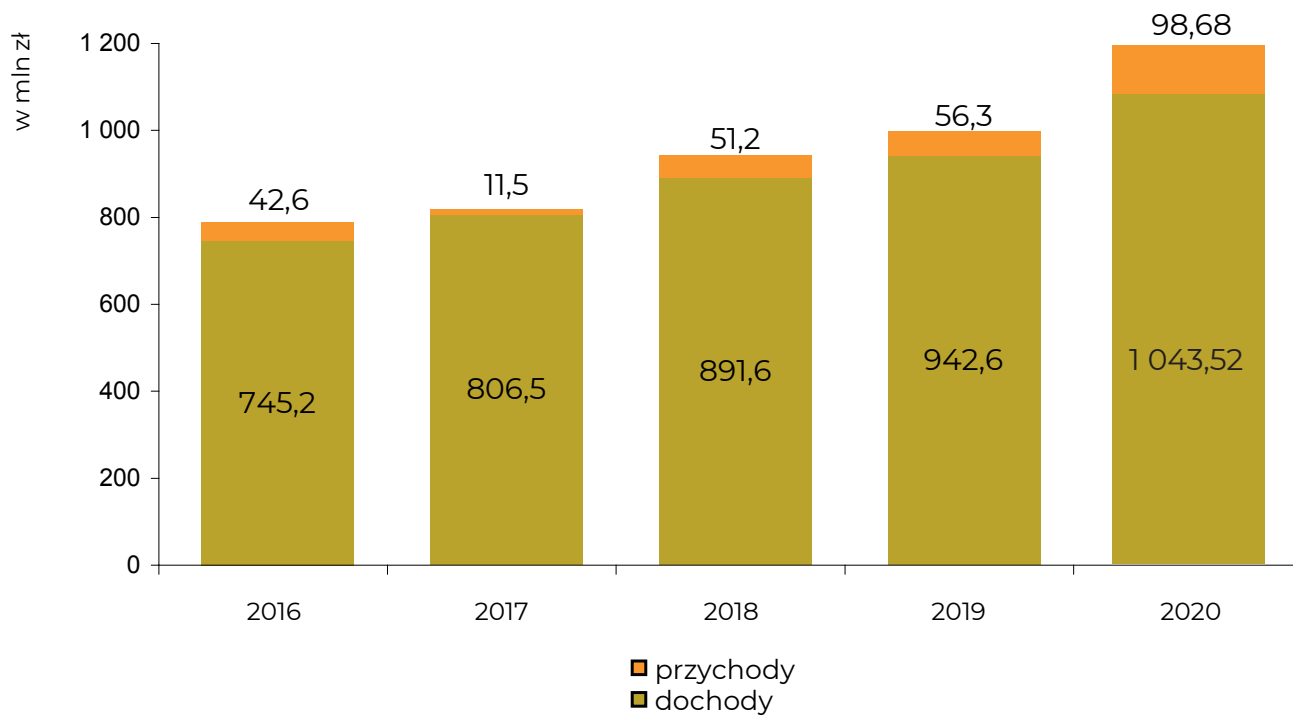
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

2.3.1 Dochody i przychody budżetu miasta

Budżet miasta po stronie wpływów kształtują dochody uzyskiwane przez miasto i jego jednostki budżetowe oraz przychody, czyli uzyskane w danym roku kredyty, pożyczki i nadwyżki budżetowe z lat poprzednich.

W roku 2020 wyniosły one łącznie 1 142 203 087 zł i były wyższe o 14,34% od uzyskanych w 2019 r., w tym dochody stanowiły 91%.

Wykres 3: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2016-2020

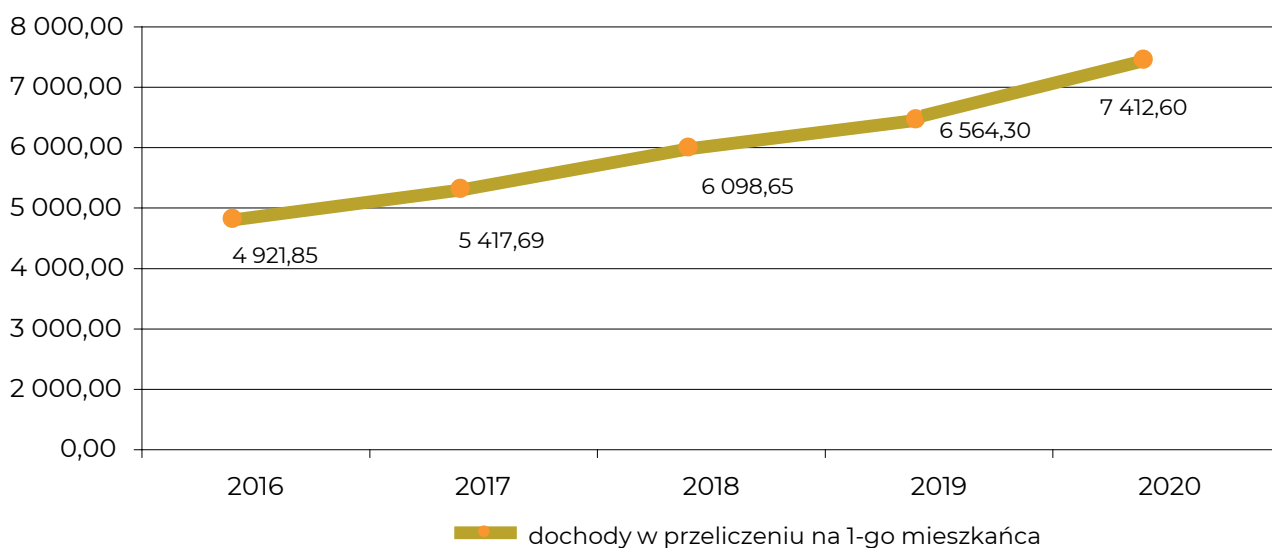

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W przeliczeniu na 1-go mieszkańca dochody miasta wyniosły w 2020 r. 7 412,6 zł i były wyższe o 848,3 zł, tj. o 12,93% w porównaniu do roku 2019 (liczba mieszkań-

ców zgodnie z rejestrem mieszkańców gminy Bytom na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 140 776 osób).

Wykres 4: Dochody w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

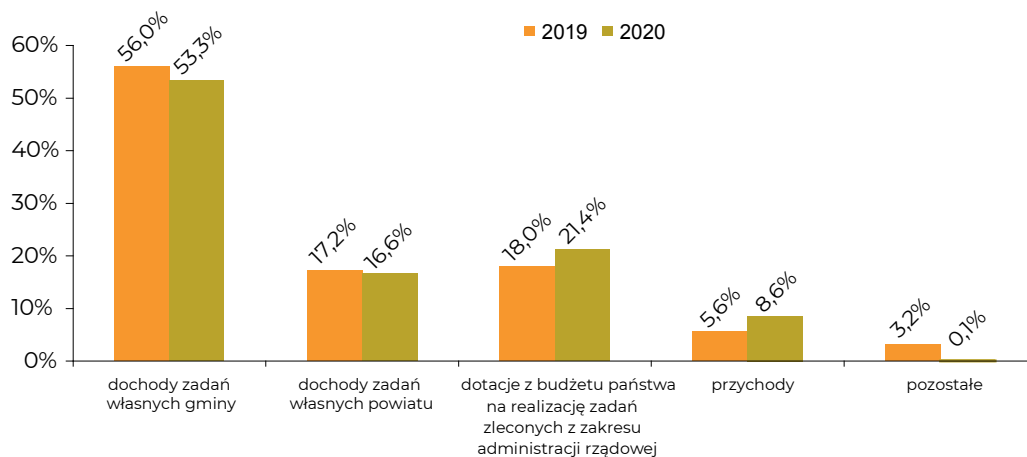

Tabela 4: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Dochody i przychody ogółem:	787,82	818,05	942,82	998,95	1142,20
1. Dochody ogółem, w tym:	745,20	806,51	891,58	942,62	1 043,52
- dochody zadań gminy:	584,97	646,52	702,75	739,27	821,78
• dochody zadań własnych	461,80	496,86	552,70	558,56	608,91
• dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	122,53	148,85	149,24	180,31	212,48
• dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,37	0,51	0,47	0,10	0,24
• dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,27	0,30	0,34	0,30	0,15
- dochody zadań powiatu:	160,23	159,98	188,83	203,34	221,74
• dochody zadań własnych	142,08	141,58	167,27	171,96	189,95
• dotacje z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	17,57	17,79	20,84	30,47	31,13
• dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	0,00	0,04	0,18	0,34	0,14
• dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	0,56	0,57	0,54	0,56	0,52
2. Przychody	42,62	11,54	51,24	56,34	98,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 5: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Porównując strukturę dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań w latach 2019 - 2020 można zauważyć zwiększenie udziału przychodów w dochodach ogółem, zmniejszenie dochodów z zakresu zadań własnych gminy i powiatu oraz wzrost dochodów przekazywanych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanych przez gminę i przez powiat. Należy przy tym podkreślić, że w strukturze dochodów za 2020 rok tzw. dochody transferowe z budże-

tu państwa (subwencje, udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych) stanowią aż 43% ogółu dochodów.

Przychody w 2020 r. zrealizowane zostały z tytułu:

- kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w kwocie 39 000 000 zł,
- pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w kwocie 516 067 zł,
- kredytu długoterminowego w Banku Gospodar-

stwa Krajowego na pokrycie ubytku w dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19 w kwocie 10 00 000 zł,

- obligacji w kwocie 25 000 000 zł,
- wolnych środków w kwocie 17 492 541 zł,
- rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 uofp i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w wysokości 6 408 272 zł,
- niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia

jątkowe, pochodzące ze sprzedaży majątku i dotacji uzyskanych na inwestycje.

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, dotacje i subwencje stanowiły największy udział w dochodach budżetu ogółem, następnie dochody z podatków, opłat i pozostałych dochodów własnych.

2.3.2 Wydatki i rozchody budżetu miasta

Budżet po stronie wydatkowej kształtują wydatki związane z realizacją zadań miasta oraz utrzymaniem miejskich jednostek budżetowych oraz rozcho-

Tabela 5: Struktura dochodów uzyskanych w 2020 r.

Wyszczególnienie	Plan na 31.12.2020 r.	Wykonanie na 31.12.2020 r.	Stopień realizacji planu w %
DOCHODY OGÓŁEM	1 053 820 328	1 043 521 760	99,0
1. Dochody bieżące, w tym:	959 047 128	945 130 742	98,5
□ dochody własne razem z udziałami w podatkach	432 300 692	420 801 916	97,3
□ stanowiących dochód budżetu państwa, w tym:			
– udziały PIT	189 331 776	193 585 249	102,2
– udziały CIT	6 500 000	5 061 254	77,9
□ subwencje z budżetu państwa	250 389 655	250 389 655	100,0
□ dotacje celowe na zadania bieżące	263 551 157	260 284 696	98,8
□ środki unijne i inne zagraniczne na zadania bieżące	12 805 624	13 654 475	106,6
2. Dochody majątkowe, w tym:	94 773 200	98 391 018	103,8
□ dochody z majątku gminy	14 835 519	14 549 687	98,1
□ dotacje na inwestycje	56 295 501	69 841 622	124,1
□ środki unijne i inne zagraniczne na inwestycje	23 642 180	13 999 709	59,2

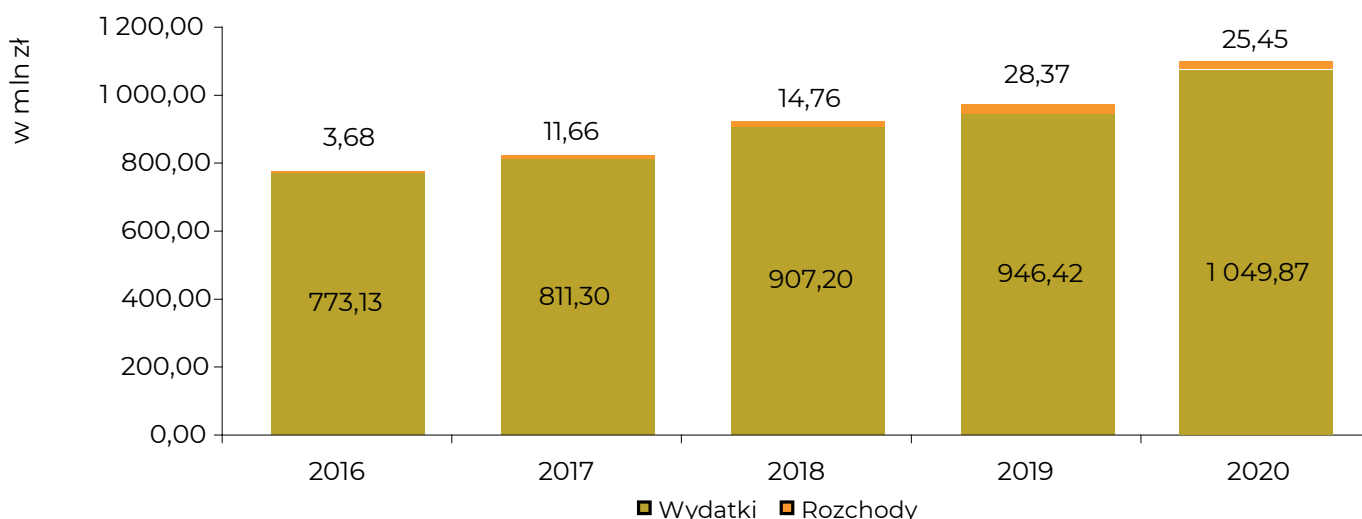
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach w kwocie 264 447 zł.

W tabeli 5 przedstawiono strukturę uzyskanych w 2020 r. dochodów w podziale na dochody bieżące, uzyskane z bieżącej działalności miasta oraz ma-

dy, tj. spłaty zaciągniętych w latach wcześniejszych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek, obligacji itp. W 2020 r. wydatki i rozchody budżetu miasta wyniosły ogółem 1 075 316 377 zł i były o 10,31% wyższe w odniesieniu do roku poprzedniego.

Wykres 6: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2016–2020

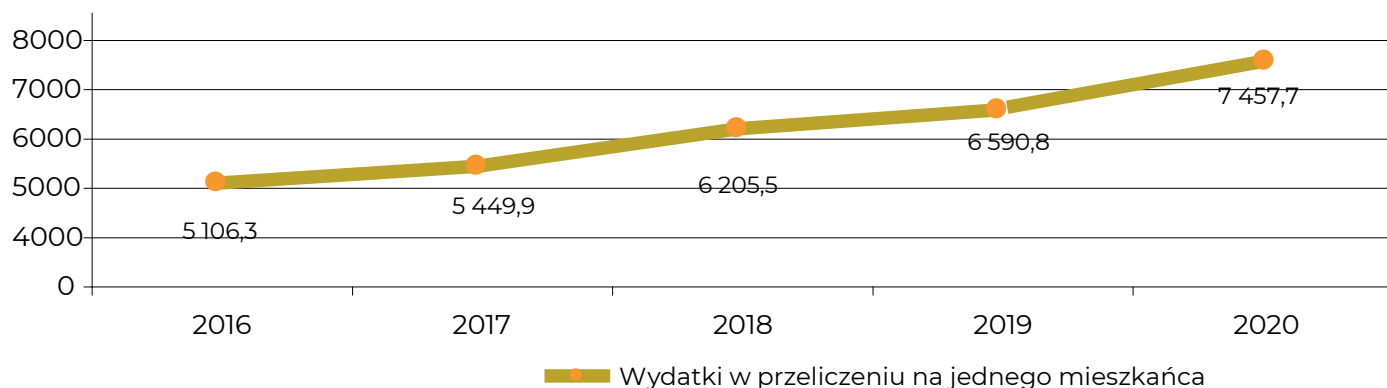
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Udział rozchodów w strukturze wydatków wynika z konieczności spłaty uprzednio zaciągniętych kredytów, pożyczek i obligacji. W 2019 r. udział rozchodów wyniósł 2,9%, natomiast w roku 2020 osiągnął wartość 2,4%.

gminy Bytom na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 140 776 osób).

Łącznie na przestrzeni lat 2016 - 2020 wydatki wzrosły o 35,8%, co spowodowane jest m.in. podniesieniem kosztów realizacji zadań w ramach oświaty.

Wykres 7: Wydatki w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W przeliczeniu na jednego mieszkańca Bytomia wydatki miasta wyniosły 7 457,7 zł i były wyższe o 866,9 zł, tj. 13,2% w porównaniu do roku 2019 (liczba mieszkańców zgodnie z rejestrem mieszkańców

W 2020 r. największe wydatki zostały poniesione w związku z realizacją zadań z zakresu oświaty i wychowania oraz rodziny (tabela 7).

Tabela 6: Zestawienie wydatków i rozchodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Wydatki i rozchody ogółem:	776,81	822,96	921,96	974,80	1 075,32
1. Wydatki ogółem, w tym:	773,13	811,3	907,20	946,42	1 049,87
□ wydatki zadań gminy:	617,73	652,68	712,24	739,60	826,64
▪ wydatki zadań własnych	494,83	503,32	562,53	559,18	613,92
▪ wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	122,53	148,85	149,24	180,31	212,48
▪ wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,37	0,51	0,47	0,11	0,24
□ wydatki zadań powiatu:	155,40	158,62	194,96	206,82	223,23
▪ wydatki zadań własnych	134,74	137,76	171,39	173,04	189,10
▪ wydatki zadań zleconych z zakresu administracji rządowej	17,57	17,79	20,84	30,47	31,11
▪ wydatki zadań administracji rządowej realizowane na podstawie porozumień	0,0	0,04	0,18	0,34	0,14
▪ dotacje na zadania realizowane w ramach porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	3,09	3,03	2,55	2,97	2,88
2. Rozchody	3,68	11,66	14,76	28,38	25,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

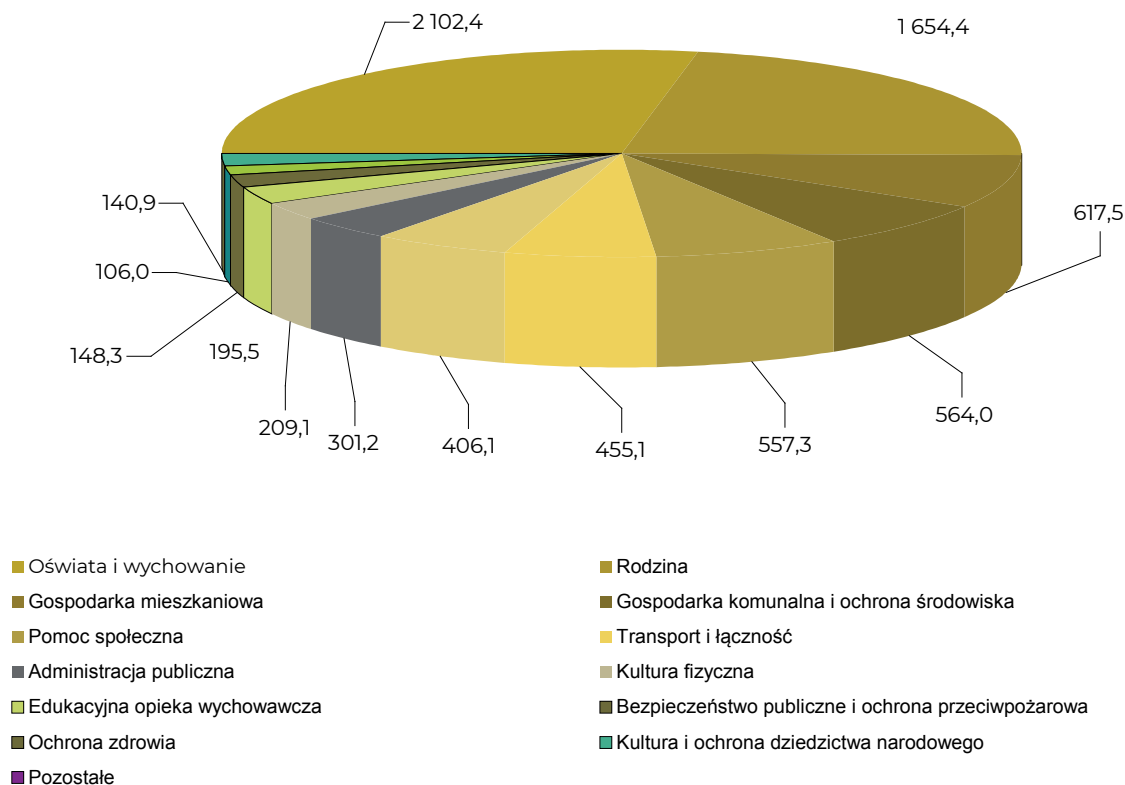
Tabela 7: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków

Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Udział % w wydatkach ogółem
Oświata i wychowanie	295 965 939,16	28,19
Rodzina	232 898 112,20	22,18
Gospodarka mieszkaniowa	86 925 138,09	8,28
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	79 392 831,99	7,56
Pomoc społeczna	78 452 116,75	7,47
Transport i łączność	64 064 796,57	6,10
Administracja publiczna	57 170 446,43	5,45
Kultura fizyczna	42 394 133,17	4,04
Edukacyjna opieka wychowawcza	29 440 262,27	2,81
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	27 527 786,86	2,62
Ochrona zdrowia	20 881 414,99	1,99
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	14 915 434,19	1,42
Pozostałe	19 840 024,14	1,89
RAZEM	1 049 868 436,81	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Poniżej przedstawiono wydatki na jednego mieszkańca miasta w 2020 r. według działów klasyfikacji budżetowej.

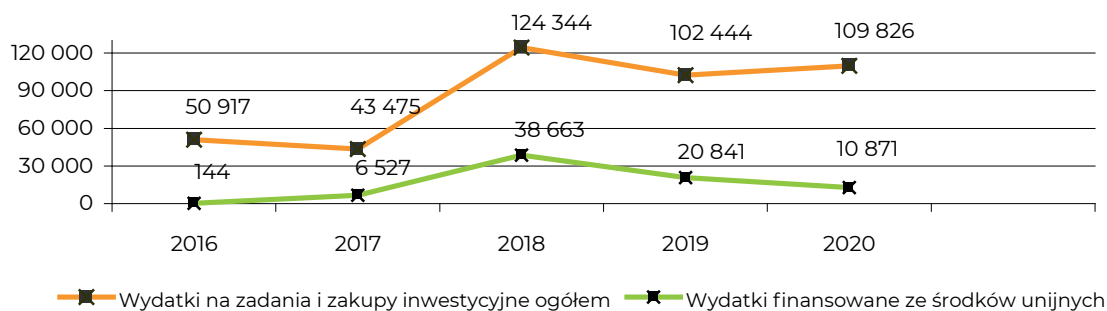
Wykres 8: Wykonanie wydatków budżetowych miasta na 1-go mieszkańca Bytomia (w zł) według działów klasyfikacji budżetowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W 2020 r. wydatki związane z inwestycjami w mieście poniesiono na kwotę 109 826 223 zł, stanowiącą 10,46% ogółu wydatków.

Wykres 9: Wydatki na zadania i zakupy inwestycyjne w latach 2016-2020 (w tys. zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Znacząca część inwestycji przeznaczona została na realizację zadań związanych z:

- kulturą fizyczną – 26,3%,
- gospodarką mieszkaniową – 21,0%,
- transportem i łącznością – 12,6%,
- bezpieczeństwem publicznym i ochroną przeciwpożarową – 9,9%.

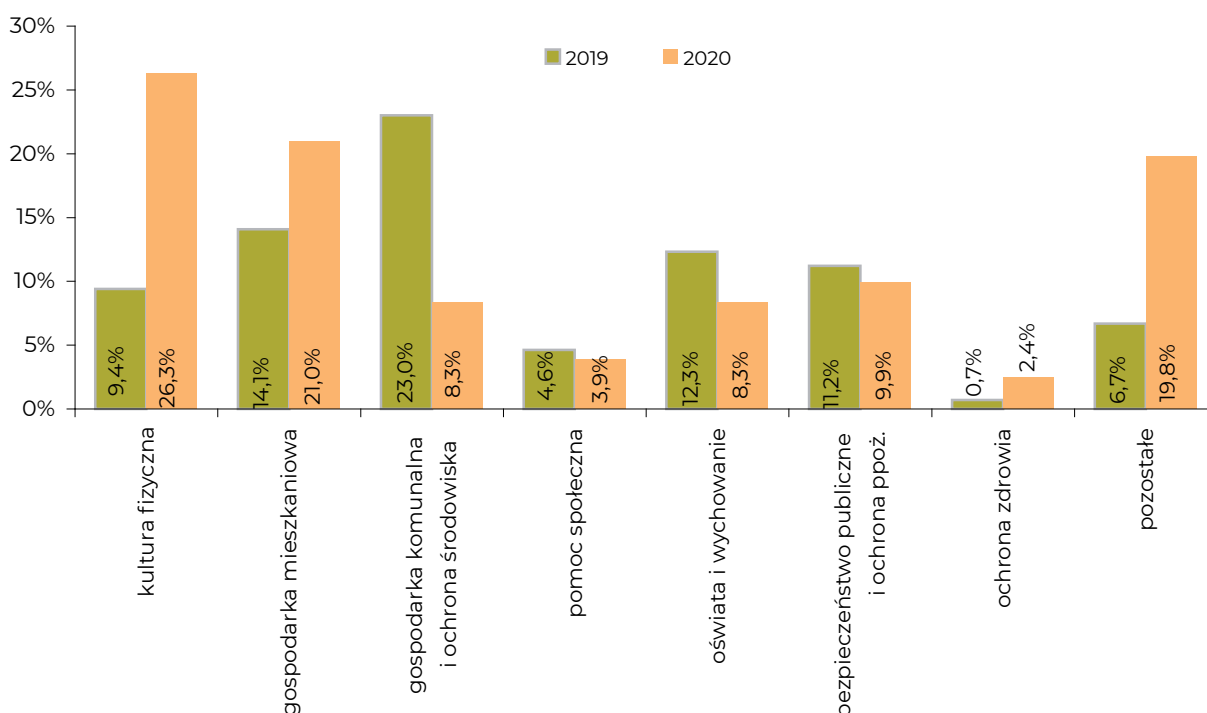
Najważniejsze zadania inwestycyjne zrealizowane w 2020 r. to:

- Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku hali lodowiska w Bytomiu przy ul. Pułaskiego 71,
- Rewaloryzacja zespołu pałacowo-parkowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego przy ul. Dzierżonia w Bytomiu - Miechowicach,
- Przebudowa budynku po byłym hotelu robotniczym przy ul. Siemianowickiej 105b w Bytomiu wraz ze zmianą sposobu użytkowania na funkcję mieszkalną,
- Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu,
- Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali

socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark),

- Rewitalizacja podobszaru 19 – Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec,
- Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu,
- Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekle psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytomia,
- Zakup sprzętu medycznego w ramach walki z zagrożeniem epidemiologicznym, wywołanym wirusem SARS-CoV-2,
- Przebudowa ulic: Narutowicza, Św. Elżbiety, Szyby Ryckerskie oraz drogi do budynków przy ul. Siemianowickiej 105 a, b, e,
- Modernizacje w lokalach gminnych znajdujących się w budynkach wspólnot mieszkaniowych,
- Termomodernizacja budynków placówek oświatowych.

Wykres 10: Struktura wydatków majątkowych budżetu miasta według wybranych działów klasyfikacji budżetowej

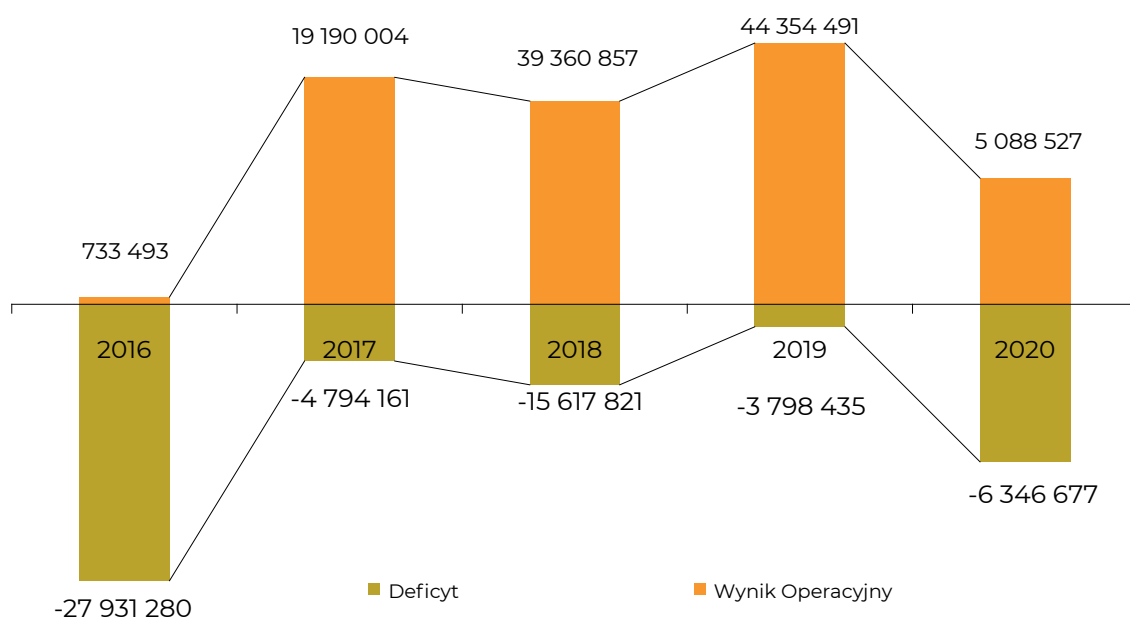
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W strukturze wydatków inwestycyjnych w okresie 2019 - 2020 największe zmiany dotyczyły udziału wydatków w działach:

- Kultura fizyczna – wzrost o 16,9%,
- Gospodarka mieszkaniowa – wzrost o 6,9%,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – spadek o 14,7%.

W porównaniu do roku poprzedniego można zaobserwować wzrost wydatków przeznaczonych na realizację zadań remontowych: 2019 r. – 14 873 099 zł oraz w 2020 r. – 19 709 694 zł, zwłaszcza w zakresie prac remontowych w budynkach

Wykres 11: Wynik finansowy budżetu miasta w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

stanowiących gminny zasób mieszkaniowy. Główne wydatki na działalność remontową w 2020 r. dotyczyły zadań realizowanych w ramach działów klasyfikacji budżetowej: „Transport i łączność” oraz „Gospodarka mieszkaniowa”.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na kondycję finansową miasta jest wynik operacyjny, czyli różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi. W minionym roku została wypracowana nadwyżka w wysokości 5 088 527 zł (wykres 11).

2.3.3 Pozyskane środki zewnętrzne

W 2020 r. gmina Bytom pozyskała środki unijne w łącznej kwocie 32 597 767,61 zł (umowy zawarte w 2020 r.), w tym z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 w kwocie 6 653 833,68 zł,
- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 w kwocie 12 433 572,96 zł,

- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 - 2020 w kwocie 10 783 270,97 zł,
- Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020 w kwocie 2 005 900,00 zł,
- Programu Erasmus+ w kwocie 721 190,00 zł.

Tabela 8: Liczba projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2020 r. w rozbiciu na źródła finansowania

Źródło finansowania	Wartość projektów (w zł)	Wysokość dofinansowania (w zł)	Liczba projektów
RPO WSL na lata 2014-2020 (EFRR)	7 686 697,99	6 653 833,68	3
RPO WSL na lata 2014-2020 (EFS)	17 836 198,94	12 433 572,96	7
POWER na lata 2014-2020 (EFS)	11 718 230,31	10 783 270,97	5
POLiS na lata 2014-2020 (Fundusz Spójności)	3 564 217,00	2 005 900,00	1
Erasmus+	721 190,00	721 190,00	2
Razem:	41 526 534,24	32 597 767,61	18

Uwaga: w przypadku projektów wspartych ze środków EFS, EFRR, Funduszu Spójności w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 oraz programów krajowych w dofinansowaniu uwzględniono przyznawane automatycznie dofinansowanie z budżetu państwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2020 r.)

Na powyższe projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 środki pozyskiwane są w ramach różnych narzędzi:

- w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji pozyskano kwotę 5 348 500,00 zł na 1 projekt inwestycyjny (EFRR);

- w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych pozyskano kwotę 1 305 333,68 zł na 2 projekty inwestycyjne (EFRR);

- w naborach konkursowych pozyskano kwotę 23 216 843,93 zł na 7 projektów nieinwestycyjnych (EFS). Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9: Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2020 r.

Projekt	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu (w zł)	Kwota dofinansowania (w zł)	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
projekty w ramach OSI		5 633 087,66	5 348 500,00		
EFRR		5 633 087,66	5 348 500,00		
Rewitalizacja podobszaru 19 - zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (etap II)	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 10.3.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI	5 633 087,66	5 348 500,00	2021-2022	ZBM-TBS Sp. z o.o.
EFS		0,00	0,00		
projekty w ramach ZIT		2 053 610,33	1 305 333,68		
EFRR		2 053 610,33	1 305 333,68		
Termomodernizacja budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego w Bytomiu Szombierkach	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT	708 756,72	520 681,07	2020	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Karpackiej 25	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT	1 344 853,61	784 652,61	2016-2020	Środowiskowy Dom Samopomocy „Integracja”
EFS		0,00	0,00		
projekty w ramach konkursów/ pozakonkursowe		33 839 836,25	25 943 933,93		
Fundusz Spójności		3 564 217,00	2 005 900,00		
Likwidacja niskiej emisji oraz termomodernizacja budynków stanowiących własność Gminy Bytom	Fundusz Spójności w ramach POLiŚ na lata 2014-2020 Poddziałanie 1.7.1. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim	3 564 217,00	2 005 900,00	2019-2021	Bytomskie Mieszkania
EFS		29 554 429,25	23 216 843,93		

Od szkolenia do zatrudnienia	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.2.3 Wsparcie szkolnictwa zawodowego	1 748 404,80	1 660 984,56	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego Lider projektu: Fundacja Polskiej Akademii Nauk
Nowe kwalifikacje kluczem do sukcesu	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.2.3 Wsparcie szkolnictwa zawodowego	2 327 698,90	2 211 313,95	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego Lider projektu: Fundacja Polskiej Akademii Nauk
Kierunek – lepsze jutro	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – konkurs	3 596 978,60	3 057 431,81	2021-2022	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
ZERO RYZYKA DLA PRACOWNIKA – wspólny projekt MOPR i PUP w Bytomiu	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 8.3.2 Realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej (tryb konkursowy)	995 607,50	876 134,60	2020-2021	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy
Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową etap II	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy pozostających bez zatrudnienia (tryb konkursowy)	4 710 218,99	4 474 708,04	2020-2022	Powiatowy Urząd Pracy
Śląskie Pomaga	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.8 Działania na rzecz ograniczania skutków wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego wywołanego koronawirusem SARS-CoV-2 - tryb nadzwyczajny	153 000,00	153 000,00	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego (DPS dla Dorosłych, DPS „Kombatant”, DPS „Wędrowiec”)
Program Aktywności Lokalnej w Gminie Bytom	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - konkurs	4 304 290,15	4 089 075,64,	2020-2022	OSiR Lider projektu: 4EDU Sp. z o.o. Gliwice, partnerzy projektu: Miasto Bytom i Fundacja Pomocy Dzieciom „Ulica” Katowice.

Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (V)	EFS w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na lata 2014-2020. Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	8 849 444,20	7 914 484,86	2021-2022	Powiatowy Urząd Pracy
ŚLĄSKIE KADRY DPS vs. COVID 19	EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020 Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym	1 059 334,17	1 059 334,17	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego (DPS dla Dorosłych, DPS „Kombatant”, DPS „Wędrowiec”)
Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo – leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno – opiekuńczych i hospicjów na czas COVID – 19	EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020 Działanie 5.2 Działania projakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych	74 831,94	74 831,94	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego (DPS „Kombatant”)
Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19	EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020 Działanie 2.8 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	1 095 185,00	1 095 185,00	2020	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Uzupełnienie kształcenia zawodowego ZST poprzez staże zagraniczne dla techników	EFS w ramach POWER na lata 2014-2020 Działanie 4.2 Programy mobilności narodowej (wsparcie z PO WER projektów z list rezerwowych Erasmus+)	639 435,00	639 435,00	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących)
inne		721 190,00	721 190,00		
The Angevins, a European dynasty: testimonies, settlements, relics (Spuścizna Andegawenów w Europie)	Program Erasmus +, Akcja 2: Partnerstwa współpracy szkół	126 058,00	126 058,00	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących)

Europejskie mobilności uczniów i nauczycieli	Program Erasmus +, Akcja 1: Mobilność edukacyjna	595 132,00	595 132,00	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Technikum 4)
RAZEM		41 526 534,24	32 597 767,61		
w tym:					
	OSI EFRR	5 633 087,66	5 348 500,00		
	OSI EFS	0,00	0,00		
	OSI razem	5 633 087,66	5 348 500,00		
	ZIT EFRR	2 053 610,33	1 305 333,68		
	ZIT EFS	0,00	0,00		
	ZIT razem	2 053 610,33	1 305 333,68		
	RPO WSL 2014-2020 (EFRR)	7 686 697,99	6 653 833,68		
	RPO WSL 2014-2020 (EFS)	17 836 198,94	12 433 572,96		
	PO IiS 2014-2020 (Fundusz Spójności)	3 564 217,00	2 005 900,00		
	PO WER 2014-2020 (EFS)	11 718 230,31	10 783 270,97		
	inne programy unijne (Erasmus+)	721 190,00	721 190,00		

Uwaga: w przypadku projektów wspartych ze środków EFS, EFRR, Funduszu Spójności w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 oraz programów krajowych w dofinansowaniu uwzględniono przyznawane automatycznie dofinansowanie z budżetu państwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2020 r.)

W 2020 r. realizowane były też projekty, na które dofinansowanie ze środków unijnych uzyskano w latach wcześniejszych. Łączna wartość tych projek-

tów to 227 501 913,11 zł przy pozyskanym dofinansowaniu w kwocie 155 736 713,01 zł.

Tabela 10: Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w latach wcześniejszych, których realizacja trwała w 2020 r.

Projekt	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu (w zł)	Kwota dofinansowania (w zł)	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
projekty w ramach OSI		138 001 102,87	108 540 504,53		
EFRR		116 127 836,20	88 068 362,86		
Rewaloryzacja zespołu pałacowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 5.3.2. Dziedzictwo kulturowe - OSI	11 642 635,14	6 230 120,27	2015-2020	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego

Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 5.3.2. Dziedzictwo kulturowe - OSI	8 760 665,70	4 531 203,46	2018-2021	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 – Bytom Śródmieście, Rozbark	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 10.3.4. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI	25 937 532,89	20 728 517,61	2017-2022	Bytomskie Mieszkania
Rewitalizacja podobszaru 19 – Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 10.3.4. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI	28 907 932,40	21 622 283,48	2018-2022	Bytomskie Mieszkania
Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark)	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 10.2.3. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagającego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - OSI	16 082 815,80	13 591 500,28	2018-2022	Bytomskie Mieszkania
Termomodernizacja oraz zmiana systemów ogrzewania nieruchomości zlokalizowanych w Śródmieściu Bytomia	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie: 4.3.3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – OSI	21 917 037,94	18 629 482,25	2018-2023	Bytomskie Mieszkania
Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekłe psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytom	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 10.2.3. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagającego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - OSI	2 879 216,33	2 735 255,51	2015-2020	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych
EFS		21 873 266,67	20 472 141,67		
Jak w rodzinie – utworzenie zespołu placówek opiekuńczo-wychowawczych	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – OSI	7 122 270,72	6 623 711,77	2018-2021	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego (Centrum Usług Wspólnych Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze nr 1, 2, 3, 8, 9)

Centrum Integracji Społecznej przestrzeni dla aktywności osób wykluczonych	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.3 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym -OSI	3 127 427,53	2 971 056,15	2018-2020	Centrum Integracji Społecznej
Lepszy Start - adaptacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w skutek używania substancji psychoaktywnych, zdemoralizowanych, zagrożonych demoralizacją w wyniku uzależnienia lub zagrożenia uzależnieniem	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.3. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – OSI	729 766,05	693 277,75	2018-2020	Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
Przygotowanie wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej do godnego startu w dorosłe życie i poprawa ich zdolności do zatrudnienia po osiągnięciu pełnoletniości	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.3. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – OSI	565 025,00	536 773,75	2018-2022	Dom Dziecka nr 1
Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekle psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014 – 2020 Poddziałanie 9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – OSI	1 443 469,92	1 342 427,02	2020-2022	Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych
Centrum Wsparcia Rodziny edycja I	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – OSI	6 807 342,26	6 330 828,30	2018-2021	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.3 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – OSI	2 077 965,19	1 974 066,93	2020-2022	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
projekty w ramach ZIT		5 082 547,88	4 800 163,71		
EFRR		82 549,38	70 166,97		

Demontaż, unieszkodliwienie oraz zastąpienie wyrobów azbestowych materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia w budynkach stanowiących własność Gminy Bytom - etap II	EFRR w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 5.2.1. Gospodarka odpadami ZIT	82 549,38	70 166,97	2018-2020	Bytomskie Mieszkania
EFS		4 999 998,50	4 729 996,74		
Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego - konkurs	4 000 002,00	3 800 000,00	2017-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
Asystent z Rodziną - kontynuacja	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT	999 996,50	929 996,74	2019-2021	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
projekty w ramach konkursów/ pozakonkursowe		84 418 262,36	42 396 044,77		
Fundusz Spójności		71 845 851,00	31 407 689,45		
Modernizacja gospodarki ciepłej dla gmin Bytom i Radzionków 2015-2020	Fundusz Spójności w ramach POLiŚ na lata 2014-2020 Poddziałanie 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim	46 340 571,00	16 399 849,45	2017-2020	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Bytom w latach 2020-2021	Fundusz Spójności w ramach POLiŚ na lata 2014-2020 Poddziałanie 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim	6 744 090,00	4 369 030,00	2020-2021	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
Modernizacja systemu ciepłowniczego wraz z likwidacją niskiej emisji na terenie miasta Bytom w latach 2019-2023	Fundusz Spójności w ramach POLiŚ na lata 2014-2020 Poddziałanie 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim	18 761 190,00	10 638 810,00	2020-2021	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
EFRR		0,00	0,00		
EFS		11 671 570,44	10 087 514,40		
Wysoka jakość kształcenia zawodowego w szkołach w miastach: Bytom i Żory	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.2.3 Wsparcie szkolnictwa zawodowego - konkurs (podano kwoty dotyczące Bytomia)	240 612,20	235 727,70	2018-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego Lider projektu: SYNTEA SA

Bytomska szkoła = pewność i gwarancja wysokiej jakości kształcenia	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego - konkurs (podano kwoty dotyczące Bytomia)	757 079,00	653 571,50	2018-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego Partner projektu: PRO-FI BIZNES GROUP
Będę przedszkolakiem! - dodatkowe miejsca w Przedszkolu Miejskim nr 48 w Bytomiu	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.1.3 Wzrost upowszechniania wysokiej jakości edukacji przedszkolnej - konkurs	393 460,58	334 441,49	2019-2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
AS Aktywny Społecznie	EFS w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty OPS i PCPR (tryb konkursowy)	9 444 299,66	8 027 654,71	2018-2021	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Staże na południu Europy dla techników ZSTiO szansą na lepszy start w zawodzie	EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020 Działanie 4.2 Programy mobilności narodowej (wsparcie z PO WER projektów z list rezerwowych Erasmus+)	641 377,00	641 377,00	2019-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących)
Międzynarodowy rozwój umiejętności zawodowych	EFS w ramach PO WER na lata 2014-2020	194 742,00	194 742,00	2019-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich)
inne		900 840,92	900 840,92		
Czerpanie z przeszłości, poszukiwanie/pielęgnowanie górniczej przeszłości	Program Erasmus+	106 360,00	106 360,00	2020-2022	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (I LO)
Innowacje drogą do sukcesu w turystyce, hotelarstwie i gastronomii	Program Erasmus+ Akcja 1: Mobilność Edukacyjna	645 648,92	645 648,92	2019-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich)
Uczeń z niepełnosprawnością i jego edukacja - razem damy radę	Program Erasmus+	148 832,00	148 832,00	2018-2021	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Szkoła Podstawowa Specjalna 40)
RAZEM		227 501 913,11	155 736 713,01		

w tym:					
	OSI EFRR	116 127 836,20	88 068 362,86		
	OSI EFS	21 873 266,67	20 472 141,67		
	OSI razem	138 001 102,87	108 540 504,53		
	ZIT EFRR	82 549,38	70 166,97		
	ZIT EFS	4 999 998,50	4 729 996,74		
	ZIT razem	5 082 547,88	4 800 163,71		
	RPO WSL 2014-2020 (EFRR)	116 210 385,58	88 138 529,83		
	RPO WSL 2014-2020 (EFS)	37 708 716,61	34 453 533,81		
	POLiS 2014-2020 (Fundusz Spójności)	71 845 851,00	31 407 689,45		
	POWER 2014-2020 (EFS)	836 119,00	836 119,00		
	inne programy unijne (Erasmus+)	900 840,92	900 840,92		

Uwaga: w przypadku projektów wspartych ze środków EFS, EFRR, Funduszu Spójności w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 oraz programów krajowych w dofinansowaniu uwzględniono przyznawane automatycznie dofinansowanie z budżetu państwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2020 r.)

W 2020 r. pozyskano dla gminy Bytom i jednostek podległych również dotacje z innych źródeł w łącznej wysokości 51 325 083,15 zł.

Zestawienie projektów, źródła ich dofinansowania, wartości projektów oraz kwoty dofinansowania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11: Zestawienie projektów dofinansowanych z innych niż unijne źródła zewnętrznych w 2020 r.

Projekt	Źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu (w zł)	Kwota dofinansowania (w zł)	Okres realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
#BO_Rozbark - nowoczesne, bezpieczne, pełnowymiarowe, oświetlone boisko ze sztuczną nawierzchnią na stadionie GKS Rozbark	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej - Sportowa Polska 2020	4 119 931,00	2 059 900,00	2020-2021	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku przy ul. Małachowskiego 36 w Bytomiu	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji	487 000,00	487 000,00	2020	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Wymiana stolarki okiennej w budynkach mieszkalnych w Gminie Bytom w ramach ograniczania niskiej emisji	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji	1 947 996,81	1 906 020,40	2020	Bytomskie Mieszkania

Modernizacja energetyczna punktów oświetleniowych w Bytomiu	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	182 638,39	182 638,39	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Modernizacja przejść dla pieszych	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	237 725,23	223 775,23	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Modernizacja infrastruktury przystankowej w Bytomiu w ramach zadania gminnego „Budowa i przebudowa przystanków komunikacji miejskiej”	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	284 106,52	140 000,00	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Modernizacja infrastruktury przystankowej w Bytomiu w ramach zadania powiatowego „Budowa i przebudowa przystanków komunikacji miejskiej”	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	235 621,00	159 849,00	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Zielona Strefa ul. Katowickiej w Bytomiu	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Metropolitalny Fundusz Solidarności	370 000,00	370 000,00	2020*	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 31 przy ul. Pułaskiego 15	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	79 764,91	79 764,91	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 32 przy ul. Arki Bożka 19 - I Etap	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	100 222,56	100 222,56	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 33 przy ul. Konstytucji 1	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	179 730,00	179 730,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 51 przy ul.11 Listopada 1c	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	99 884,93	99 884,93	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 52 przy ul. Tysiąclecia 5	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	69 321,50	69 321,50	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego w Bytomiu Szombierkach	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	708 756,72	180 123,77	2020	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Modernizacja odcinka infrastruktury Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej na odcinku Gminy Bytom.	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	834 408,00	769 408,00	2020	Wydział Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Karpackiej 25	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	1 344 853,61	442 858,00	2016-2020	Środowiskowy Dom Samopomocy „Integracja”
Przebudowa misy basenu dla niepełnowydających wraz z zagospodarowaniem terenu w Bytomiu przy ul. Wrocławskiej 31	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Metropolitalny Fundusz Solidarności	677 092,86	271 614,00	2020	Ośrodek Sportu i Rekreacji
Poprawa warunków hospitalizacji pacjentów oraz bezpieczeństwa sanitarnego Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu w obliczu pandemii COVID-19	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	282 606,00	282 606,00	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego
Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na Schronisku dla bezdomnych zwierząt w Bytomiu	Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia - Program działań na rzecz ograniczania niskiej emisji	89 000,00	85 000,00	2020	Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego
Przebudowa ulicy Narutowicza w Bytomiu	Fundusz Dróg Samorządowych	1 267 507,33	772 130,00	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Przebudowa drogi do budynków 105 a, b, e przy ul. Siemianowickiej	Fundusz Dróg Samorządowych	546 680,00	374 244,30	2020	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Przebudowa ul. Strzelców Bytomskich, ul. Frycza Modrzewskiego, ul. Konstytucji wraz z ul. Stara Cynkownia, ul. Witczaka, ul. Nickla wraz ze skrzyżowaniem z ul. Daleką, ul. Ostatnia	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	67 000 000,00	15 000 000,00	2021-2022	Miejski Zarząd Dróg i Mostów
Przebudowa brodzików i misy basenu dla pływaków wraz z instalacją wodociągową i kanalizacyjną oraz remontem terenu przy basenie dla niepełnowydających w Bytomiu przy ul. Wrocławskiej 31	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	984 492,00	984 492,00	2020-2021	Ośrodek Sportu i Rekreacji

Przebudowa instalacji wentylacji mechanicznej pływalni krytej – basenu w budynku Szkoły Podstawowej nr 54 im. W Kuchara w Bytomiu	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	856 916,07	285 778,31	2020	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Rewitalizacja przyziemienia budynku IV LO w Bytomiu – I etap	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	741 120,14	733 731,00	2020	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Rozbudowa i przebudowa Przedszkola Miejskiego nr 36	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	1 985 469,00	1 985 469,00	2021	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Dostosowanie budynku i otoczenia dla potrzeb osób niepełnosprawnych Domu Pomocy Społecznej KOMBATANT etap II – modernizacja balkonów wraz z naprawą elewacji	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	1 641 792,00	997 992,00	2020-2021	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Budowa budynku Przedszkola Miejskiego nr 58	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	13 500 000,00	13 500 000,00	2021	Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego
Usunięcie i utylizacja odpadów niebezpiecznych porzuconych na terenie działki o nr ewid. 143/25, obr. Łagiewniki w Bytomiu przy ul. Szyby Rycerskie 8, którego użytkownikiem wieczystym jest firma PREFBUD Sp. z o.o.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Program priorytetowy 2.9 Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi. Usuwanie porzuconych odpadów	4 056 736,00	3 853 899,00	2021	Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego
Program ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Bytom - etap na rok 2021	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	2 550 000,00	1 530 000,00	2021	Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego
Wydanie publikacji „Bytom z natury zielony - dziedzictwo przemysłu natury”	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	27 100,00	13 550,00	2020	Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego
Zadanie związane z zabiegami ochronnymi czynnej i konserwatorskiej na pomnikach przyrody, użytkach ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych oraz stanowiskach dokumentacyjnych	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach Wydział Infrastruktury	7 000,00	5 000,00	2020	Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego

Dostosowanie budynku i otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu, etap II – Modernizacja balkonów wraz z naprawą elewacji	PFRON – Budowa rozbudowa i modernizacja obiektów służących rehabilitacji	1 640 000,00	643 800,00	2020-2021	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego (dla DPS „Kombatant”)
Zakup autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z miejscami do przewozu wózków inwalidzkich na rzecz OREW w Bytomiu	Program celowy PFRON pn.: „Program wyrównywania różnic między regionami III” – obszar D	313 026,39	219 118,47	2020-2021	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego
Renowacja tarasu	Program celowy PFRON pn.: „Program wyrównywania różnic między regionami III” – obszar F	203 281,44	160 000,00	2020-2021	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego (dla Warsztatów Terapii Zajęciowej Bytomskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej)
Sfinansowanie zadań polegających na zakupie materiałów i wyposażenia dla podmiotów leczniczych związanych z zapobieganiem oraz zwalczaniem zakażeń wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi	Dotacja celowa z budżetu państwa	225 750,00	225 750,00	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego
Zakup aparatury i sprzętu medycznego koniecznych do realizacji zadań związanych z zapobieganiem, zwalczaniem i przeciwdziałaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID-19)	Dotacja celowa z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	677 400,00	677 400,00	2020	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego
Utworzenie na terenie miasta Bytomia jednego mieszkania chronionego treningowego dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	84 999,81	59 499,87	2019-2020	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Prowadzenie świetlicy Amaro Strychos w Szkole Podstawowej nr 16 w Bytomiu	Program integracji romskiej w Polsce na lata 2014-2020	80 000,00	80 000,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Szkola Podstawowa 16)
Aktywna Tablica	Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 - „Aktywna tablica”	140 000,00	112 000,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (dla Szkoły Podstawowej 44, Technikum 1, 4, 3, 6; I, II, IV LO)
Program „Klub” - edycja 2020	Ministerstwo Sportu	19 500,00	15 000,00	2020	Młodzieżowy Dom Kultury nr 2
Posiłek w szkole i w domu	Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, moduł 3 dotyczący zapewniania bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki poprzez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków	172 723,80	138 179,04	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (dla Szkół Podstawowych 51, 21, 37)
Zielony Sikorak	Nagroda oraz dotacja Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w ramach konkursu Zielona Pracownia_Projekt`2020 oraz Zielona Pracownia`2020	37 500,00	37 500,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (IV LO)
Wiszące ogrody - odkrywamy świat	Nagroda oraz dotacja Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w ramach konkursu Zielona Pracownia_Projekt`2020 oraz Zielona Pracownia`2021	48 709,58	37 500,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (Szkola Podstawowa 21)

Wydanie albumu „Bytom rozmaity”	Śląska Organizacja Turystyczna	27 870,50	4 849,47	2020	Wydział Komunikacji Medialnej i Promocji Urzędu Miejskiego
Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Program Wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów poprzez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży w tym zakup nowości wydawniczych	95 000,00	76 000,00	2020	Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego (dla Zespołu Szkół Specjalnych 3, Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektronicznych, IV LO, SP, 9, 28, 32, Szkoły Podstawowej Mistrzostwa Sportowego)
Życie ludzi	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Sztuki wizualne	137 399,48	107 481,00	2020	CSW Kronika
Zderzenia energii unikalnych	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Edukacja kulturalna	60 860,13	48 000,00	2020	CSW Kronika
Zobacz Słońce zamkniętymi oczami	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	51 592,09	41 000,00	2020	CSW Kronika
Becekobus – wyjazdowe warsztaty wakacyjne	Narodowe Centrum Kultury Program Kultura - interwencje 2020	58 173,05	42 000,00	2020	Bytomskie Centrum Kultury
#1920 Bytom Śląsk Polska	Koalicje dla Niepodległej	45 000,00	40 000,00	2020	Bytomskie Centrum Kultury
BAŚKA – Becekowa Autorska Świetlica Kobiecej Aktywności	Kulczyk Foundation	27 000,00	25 000,00	2020-2021	Bytomskie Centrum Kultury
Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1	92 307,00	32 307,00	2020	Miejska Biblioteka Publiczna
Książkowe podróże w czasie i przestrzeni	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Fundusz Promocji Kultury w ramach programu Partnerstwo dla książki.	11 156,45	8 431,00	2020	Miejska Biblioteka Publiczna

Tradycje Rozbarskie	Program Kultura Interwencji 2020	37 000,00	37 000,00	2020	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark
Objazd spektaklu „Manhattan”	Program Teatr Polska	81 300,00	80 700,00	2020	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark
100 lat w ruchu	Program Niepodległa	60 000,00	60 000,00	2020	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark
Instalacja systemu komunikacji wewnętrznej oraz zakup sprzętu foto-wideo	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Infrastruktura Kultury	88 000,00	70 000,00	2020	Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark
Rozwijanie sportu dzieci i młodzieży w ramach Programu certyfikacji PZPN dla szkółek piłkarskich	Polski Związek Piłki Nożnej Program Certyfikacji Szkółek Piłkarskich w ramach rozwijania sportu poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i młodzieży	174 089,19	120 565,00	2020	Bytomski Sport Polonia Bytom Sp. z o.o.
RAZEM		110 710 187,59	51 325 083,15		

* realizacja projektu przeniesiona na 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z wydziałów Urzędu Miejskiego i instytucji (stan na koniec 2020 r.)

W 2020 r. Miasto pozyskało dofinansowanie dla realizacji kilkunastu projektów z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach:

- Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji - celem programu jest zmniejszenie szkodliwej emisji do powietrza nad obszarem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, aby jakość powietrza, którym oddychamy była wysoka i dorównywała standardom europejskim; łącznie pozyskano ok. 5,30 mln zł;
- Metropolitalnego Funduszu Solidarności - którego celem jest niwelowanie różnic w rozwoju społeczno-gospodarczym miast i gmin Metropolii poprzez finansowe wsparcie projektów inwestycyjnych, mających na celu poprawę jakości i komfortu życia mieszkańców; na realizację dwóch projektów pozyskano ok. 641,61 tys. zł.

W ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) pozyskano kolejne środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych, w tym m.in. drogowych i oświatowych. RFIL to program, w ramach którego rządowe środki trafiły do gmin, powiatów i miast w całej Polsce z przeznaczeniem na inwestycje bli-

skie ludziom i niezbędne lokalnie działania. Wsparcie było bezzwrotne i pochodziło z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Ponadto na koniec 2020 r. w trakcie oceny (na różnym etapie: ocena formalna, merytoryczna) znajdowało się 51 projektów, w tym 12 projektów złożonych do funduszy unijnych i 39 planowanych do wsparcia z innych źródeł (Fundusz Dróg Samorządowych, programy poszczególnych ministerstw, WFOŚiGW i NFOŚiGW).

Dodatkowe informacje dotyczące projektów realizowanych w Bytomiu w 2020 r.:

- W 2020 r. kontynuowany był duży projekt pn. Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku hali lodowiska w Bytomiu przy ul. Pułaskiego 71, na który w latach wcześniejszych uzyskano wsparcie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości 15 mln zł. Podmiotem nadzorującym realizację projektu jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu. Kontynuowany był też program ograniczania niskiej emisji dla gminy Bytom wsparty z WFOŚiGW w Katowicach

w kwocie 320 000 zł dotacji oraz 1 018 000 zł pożyczki.

- Złożony do dofinansowania projekt pn. Budowa węzła przesiadkowego na pl. Wolskiego w Bytomiu wraz z przystosowaniem układu komunikacyjnego (RPO WSL na lata 2014-2020, działanie 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie)
- nie uzyskał dofinansowania i wpisany został na listę rezerwową.
- W 2020 r. ogłoszono dodatkowe nabory w ramach OSI Bytom EFRR w związku z rezygnacją z realizacji części zaplanowanych wcześniej projektów i powstania oszczędności na poszczególnych poddziałaniach. Nabory realizowane w procedurze pozakonkursowej objęły projekty Miasta Bytomia, ale także projekty innych podmiotów z terenu miasta, w tym:
  - Rewitalizacja podobszaru 8 w Bytomiu - w tym przestrzeni Nowej Kolonii Robotniczej w dzielnicy Bobrek,
  - Rewitalizacja podobszaru 19 w Bytomiu - zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (etap II),
  - Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - kwartał ulic: Głęboka, Matejki, Katowicka,
  - Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - okolice ulicy Dworcowej i Rynku,
  - Rewitalizacja podobszaru 13 w Bytomiu - okolice ulicy Mickiewicza,
  - Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie Rozbarku i Śródmieścia w Bytomiu,
  - Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej - etap 2a,
  - Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej - etap 2b,
  - Zagospodarowanie przestrzeni miejskich Śródmieścia Bytomia na cele społeczno-integracyjne (Kwietniewskiego 11, 15),
  - Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Bytomia - etap II,
  - Bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Śródmieścia Bytomia (Wrocławska, Kolejowa, Batorego),
  - Zmiana sposobu użytkowania budynków przy ul. Wrocławskiej 6 oraz 6a w Bytomiu z przeznaczeniem na żłobek i przedszkole,
  - Zmiana sposobu użytkowania zdegradowanego budynku przy ul. Batorego 2 z przeznaczeniem na dom dla seniorów oraz osób z częściową niepełnosprawnością,

- Rozwój mieszkalnictwa socjalnego w Bytomiu - podobszar 8 Bobrek,
- Adaptacja przyparafialnego budynku na potrzeby utworzenia Klubu Seniora w Gminie Bytom.

Po rezygnacji z realizacji projektów przez NWR Silesia Aleksander Słota i TSL Silesia Sp. z o.o. pod koniec 2020 r. do identyfikacji złożono dodatkowy projekt pn. Nowa przestrzeń dla bytomskich seniorów. Remont zabytkowego budynku ELIM na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego dla osób starszych oraz zagospodarowanie terenu (wnioskodawca: Parafia Ewangelicko-Augsburskiej w Bytomiu-Miechowicach).

- Ze względu na sytuację spowodowaną pandemią COVID-19 nie odbyły się zaplanowane na czerwiec, a następnie wrzesień 2020 r. Dni Otwarte Funduszy Europejskich, w ramach których zaplanowano wydarzenia w Bytomiu.
- W projektach i przedsięwzięciach realizowanych i finansowanych przez podmioty zewnętrzne biorą też udział bytomskie placówki edukacyjne:
  - 24 przedszkola wzięły udział w kampanii edukacyjno-informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego pn. „Mogę! Zatrzymać smog - przedszkolaku złap oddech - II edycja” pozyskując 48 oczyszczaczy powietrza o łącznej wartości 37 872 zł;
  - Szkoła Podstawowa nr 46 zwyciężyła w konkursie „Podwórko Talentów NIVEA” organizowanym przez spółkę XS events Sp. z o.o. Sp. K. na zlecenie NIVEA. Dla szkoły ufundowany został plac zabaw o pow. 387 m² składający się z części artystycznej, naukowej i aktywnej o wartości 249 983,69 zł;
  - Technikum nr 4 zostało wyposażone przez Naukową i Akademicką Sieć Komputerową - Państwowy Instytut Badawczy w 25 Szkolnych Zestawów Multimedialnych o łącznej wartości 24 261,75 zł;
  - Szkoła Podstawowa nr 4 brała udział w programie edukacyjnym #SuperKoderzy organizowanym przez Fundację Orange, w ramach którego pozyskała wsparcie w wysokości 2 500 zł;
  - Przedszkole Miejskie nr 14 uczestniczy w trzyletnim projekcie Pokłady Kultury - miejski program edukacji kulturalnej, finansowanym ze środków gminy Bytom oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach którego zrealizowało na zasadzie regrantingu autorski program „Każde dziecko wie, że sztuka w mieście liczy się” na kwotę 4 500 zł;
  - Przedszkole Miejskie Integracyjne nr 8 uczestniczyło w programie edukacyjnym dla przedszkoli organizowanym przez firmę ROSSMANN i zdobyło karty prezentowe na zakup środków higieniczno-sanitarnych w kwocie 2 000 zł.

2.4 OBSŁUGA KLIENTA

W 2020 r. na podstawie przeprowadzonego przez jednostkę certyfikacyjną Polski Rejestr Statków SA auditu, przedłużone zostało na kolejne 3 lata (do 2023 r.) obowiązywanie certyfikatu potwierdzającego funkcjonowanie Urzędu Miejskiego w Bytomiu w oparciu o normę ISO 9001:2015.

Zakres certyfikacji obejmuje:

- zadania własne gminy,
- zadania własne powiatu,
- zadania z zakresu administracji rządowej,
- zadania ustawowo zlecone realizowane przez Urząd Miejski w Bytomiu.

W oparciu o wymagania normy wdrożone zostały działania skierowane na zapewnienie właściwych standardów obsługi ze szczególnym uwzględnieniem dbałości o jakość obsługi klienta oraz sposób komunikowania się uwzględniający pełną, zrozumiałą informację o załatwianych sprawach.

Jednym z takich działań były publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej obowiązujące karty usług realizowanych przez Urząd, które ułatwiały klientom gminy Bytom dostęp do świadczonych w Urzędzie usług, wpływały na sprawność obsługi

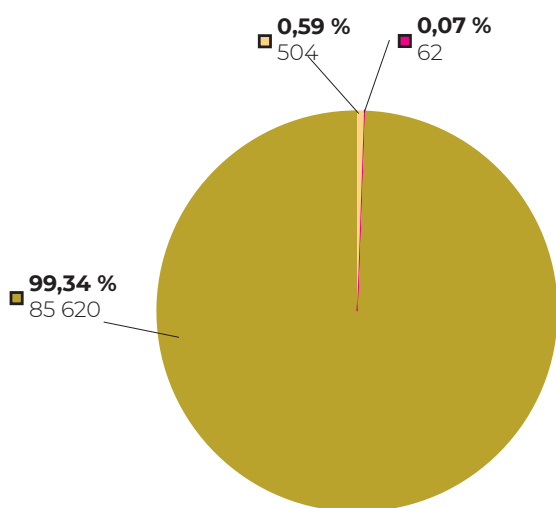
klientów, a w rezultacie podniesienie poziomu działania na rzecz klientów.

Cyklicznie przeprowadzana jest analiza ryzyka, na podstawie której podejmowane są działania zapobiegawcze, mające na celu zapewnienie profesjonalnej realizacji zadań nałożonych na Urząd.

Po ogłoszeniu stanu epidemii koronawirusa w celu zapewnienia ciągłości realizacji zadań o charakterze publicznym i tym samym zagwarantowania wszystkim mieszkańcom możliwości załatwienia spraw niecierpiących zwłoki oraz dostępu do informacji, zmieniony został sposób obsługi klientów w Urzędzie Miejskim. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Jednym ze wskaźników obrazujących funkcjonowanie Urzędu jest prawidłowość prowadzonych postępowań, w tym terminowość wydawania decyzji administracyjnych i postanowień, a także ilość rozstrzygnięć nadzorczych podjętych w stosunku do wniesionych odwołań. Dane w tym zakresie przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 12: Terminowość wydawania decyzji w 2020 r. – zadania własne i zlecone

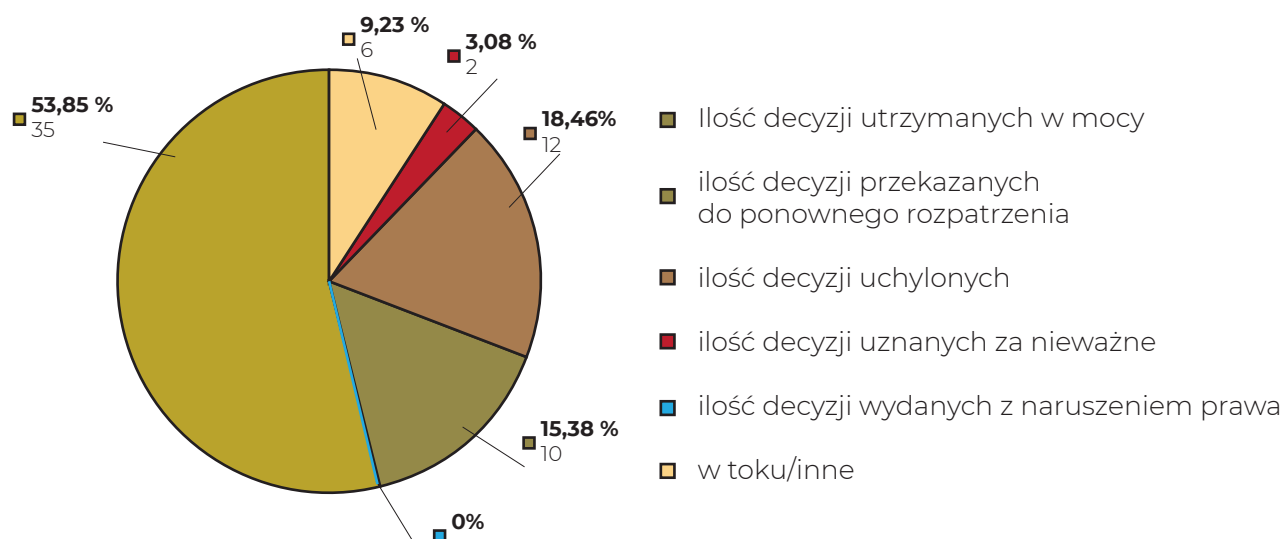

- Wydane w terminie - 30 dni lub innym wynikającym z przepisów szczególnych
- Decyzje, w których termin został przedłużony (zgodnie z kpa lub przepisami szczególnymi)
- Decyzje, w których termin został przekroczony (zgodnie z kpa lub przepisami szczególnymi)

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

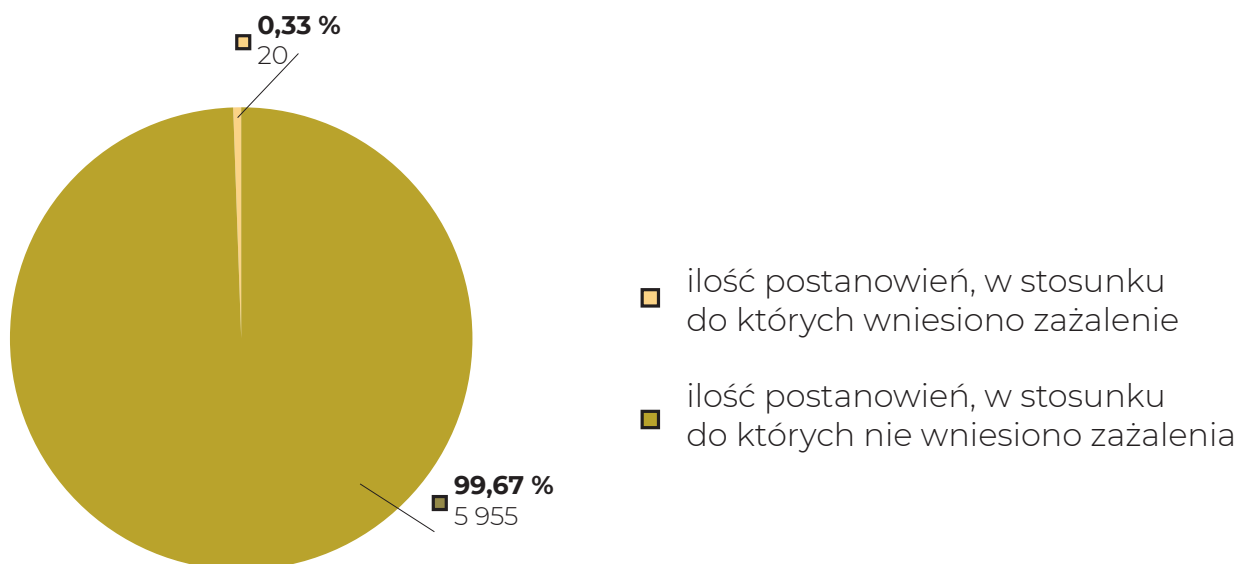

Wykres 13: Decyzje, do których wniesiono środki odwoławcze w 2020 r. – zadania własne i zlecone

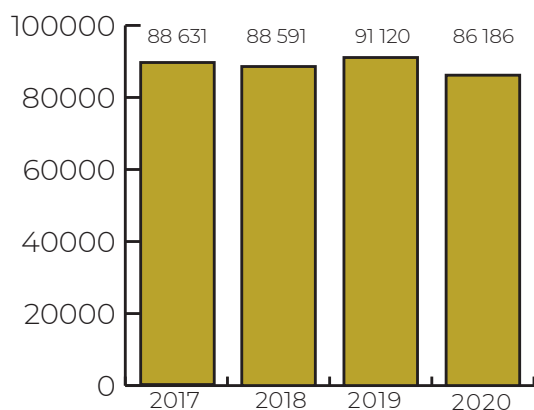
Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 14: Postanowienia, do których wniesiono zażalenie w 2020 r. – zadania własne i zlecone

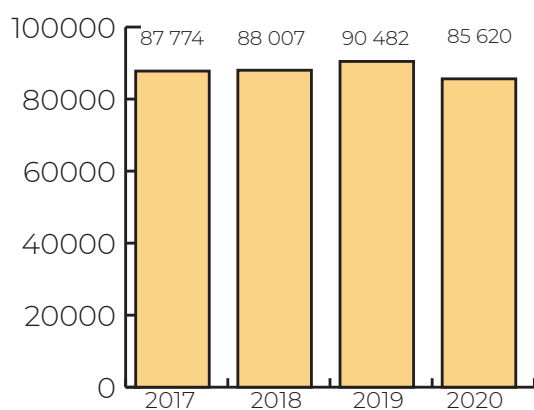

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 15: Liczba decyzji wydanych w terminie w latach 2017-2020

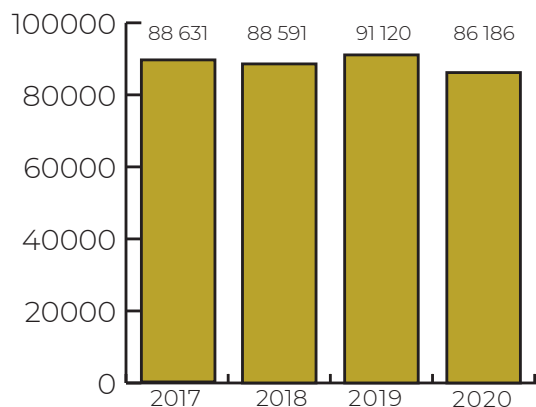
Wydane ogółem

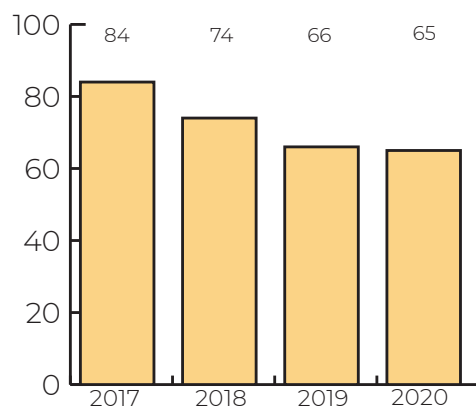
Wydane w terminie - 30 dni lub innym wynikającym z przepisów szczególnych

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 16: Liczba decyzji zaskarżonych w latach 2017-2020

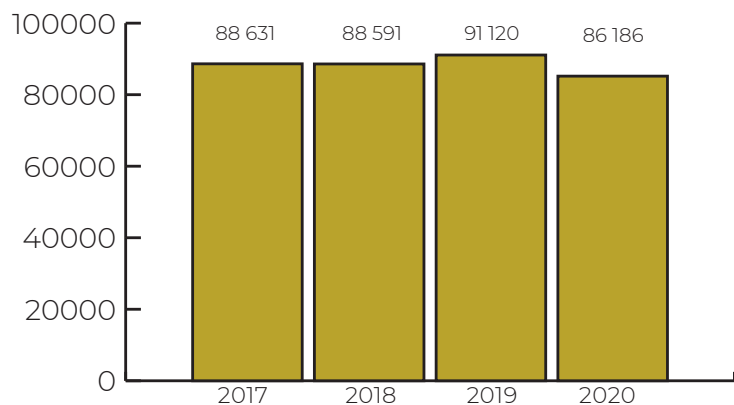
Wydane ogółem

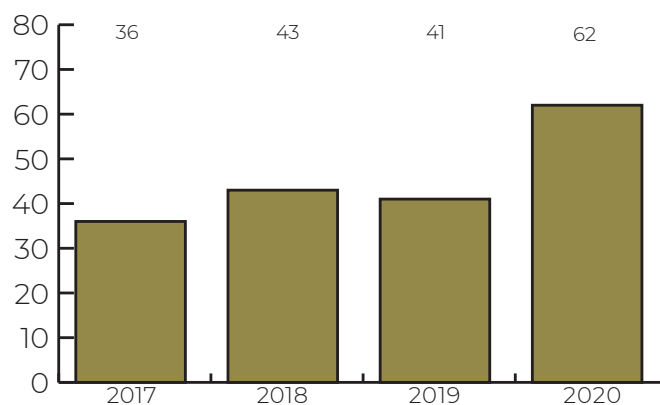
Ilość decyzji zaskarżonych

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 17: Liczba decyzji, w których termin został przekroczony w latach 2017-2020

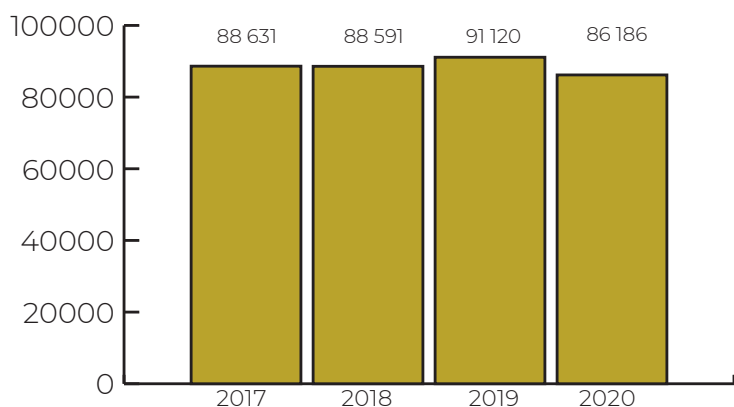

Wydane ogółem

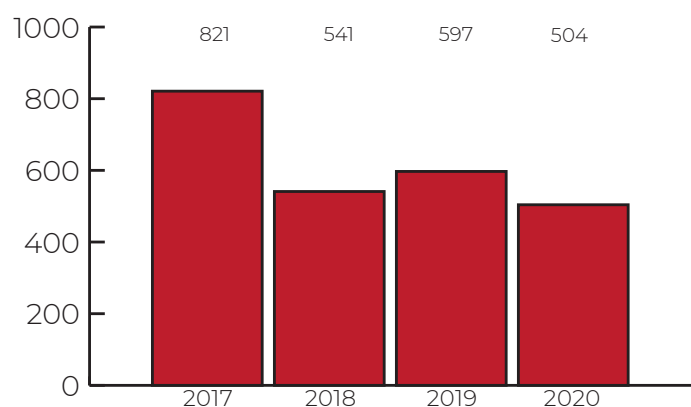
Decyzje, w których termin został przekroczony
(zgodnie z kpa lub przepisami szczególnymi)

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 18: Liczba decyzji, w których termin został przedłużony w latach 2017-2020

Wydane ogółem

Decyzje, w których termin został przedłużony
(zgodnie z kpa lub przepisami szczególnymi)

Źródło: dane Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

2.5 PROMOCJA MIASTA

Ważnym elementem zarządzania miastem jest zapewnienie sprawnej i rzetelnej komunikacji z mieszkańcami – także za pośrednictwem mediów i mediów społecznościowych – oraz budowanie pozytywnego wizerunku Bytomia przy współudziale lokalnych środowisk. W tym celu w 2020 r. wprowadzono nowe narzędzia komunikacji, poprawio-

- budowa nowej hali lodowiska,
- wykup mieszkań po upadłej spółce Arrada,
- powstanie Centrum Organizacji Pozarządowych,
- wizyta unijnej komisarzy w Bytomiu,
- 100-lecie powstania Polskiego Komisariatu Plebiscytowego,
- rewitalizacja ulicy Dworcowej,

Infografika 2: Aktywność miasta w mediach społecznościowych

W 2020 r. zwiększyło się zainteresowanie miejskimi aktualnościami w mediach społecznościowych

Znacznie wzrosła liczba fanów fanpage'a Miasta Bytom na Facebooku – **z 21,4 tys. do 27,3 tys. osób**. W 2020 r. opublikowano **1 011 postów**. Posty zostały skomentowane **21,5 tys. razy** i udostępnione **25,6 tys. razy**. W ciągu 2020 r. opublikowane posty wywołały **217,9 tys. reakcji**.

Na kanale Youtube.com przybyło **535 subskrybentów**, co dało łączną liczbę **938 subskrypcji**. W 2020 r. opublikowano **207 materiałów** wideo. Wszystkie materiały na kanale Miasto Bytom były **oglądane 117,5 tys. razy** (w 2019 r. 43,5 tys. razy).

Profil UM Bytom prowadzony w serwisie społecznościowym Twitter.com zyskał w 2020 r. **318 nowych obserwujących**. Łączna liczba obserwujących wyniosła **1 326**. W 2020 r. na Twitterze opublikowano **915 tweetów**.

W 2020 r. na profilu bytom.pl w serwisie Instagram opublikowano **586 postów**, co przyciągnęło ponad **3,3 tys. obserwujących**, wobec 159 postów i ponad 1,6 tys. obserwujących w 2019 r.

Na portalu fotograficznym Pinterest.com w 2020 r. zarejestrowano **35,9 tys. wyświetleń**, profil Bytomia zainteresował **18,8 tys. odbiorców**, tj. o 4 tys. więcej niż w 2019 r.

no funkcjonalność i dostępność dotychczasowych kanałów informacji, zwiększono aktywność i interakcję z mieszkańcami w mediach społecznościowych, a także realizowano zadania z zakresu promocji miasta przy udziale lokalnej społeczności. Wiele uwagi poświęcono projektom tworzącym przestrzeń do konsultacji z mieszkańcami i ich współdecydowania o sprawach miasta.

Ważnym zadaniem w 2020 r. były prowadzone działania monitorujące i informacyjne związane z sytuacją epidemiczną panującą w mieście. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

W 2020 r. Wydział Komunikacji Medialnej i Promocji udzielił dziennikarzom 305 odpowiedzi drogą mailową. Ponadto przygotował informacje prasowe i konferencje prasowe (80 razy) dotyczące m.in. takich tematów, jak:

- Fundusz Sprawiedliwej Transformacji,
- wstrzymanie użytkowania szkodliwej działalności na terenie byłych zakładów „Jopek” w Suchej Górze,
- kontenery na elektroodpady,
- otwarcie mieszkań chronionych,
- porozumienie Bytomia i Radzionkowa w sprawie budowy nowej drogi łączącej obydwa miasta,
- oddanie zrewaloryzowanego pałacu Tiele-Wincklerów w Bytomiu-Miechowiach,
- budowa boiska piłkarskiego i rozbudowa infrastruktury piłkarskiej przy ul. Piłkarskiej.

Jednym z wiodących kanałów komunikacji z mieszkańcami jest strona internetowa www.bytom.pl, na której w 2020 r. ukazało się 2 314 tekstów, zaś w Biuletynie Informacji Publicznej opublikowano 4 628 ogłoszeń. Ogłoszenia w prasie lokalnej, regionalnej i krajowej pojawiły się 312 razy. Ukazało się 18 artykułów sponsorowanych z cyklu „Bytom. Zamieszkaj w wielkim stylu” w portalu Silesia24.pl. W ramach reklamy zewnętrznej na ekranach lodo-

wych usytuowanych w mieście wyświetlało się 70 reklam i ogłoszeń, a na 10 tablicach billboardowych przeprowadzono 4 akcje informacyjne.

Ukazało się 9 numerów informatora „Rynek 7”, w którym znalazły się wywiady z bytomianami, teksty przybliżające historię Bytomia, aktualne działania organizacji pozarządowych i lokalnych społeczników, przyrodnicze atrakcje i wyjątkowe miejsca w mieście, a także aktywność placówek kulturalnych. Publikacja była rozpowszechniana w formie elektronicznej oraz papierowej.

W pierwszym kwartale 2020 r. kontynuowana była realizacja zapoczątkowanego w 2019 r. cyklu spotkań prezydenta z mieszkańcami. Wydział Komunikacji Medialnej i Promocji nie tylko zachęcał do udziału w wydarzeniach, ale i opracowywał w przystępnej multimedialnej formie informacje z życia poszczególnych dzielnic. Spotkania były okazją do dyskusji i poznania oczekiwań mieszkańców. Po wprowadzeniu obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa, zawieszono organizację przedsięwzięcia. Odbyły się trzy spotkania: 3 lutego w Suchej Górze, 17 lutego w Górnikach i 2 marca w Bobrku.

W marcu 2020 r. do dotychczas wykorzystywanych kanałów komunikacji z mieszkańcami dołączyło nowe medium – miejska telewizja internetowa pn. Bytomski Serwis Informacyjny. Do końca roku za jego pośrednictwem przekazywane były najważniejsze wydarzenia z życia Bytomia. Kamera była wszędzie tam, gdzie działo się coś ciekawego i ważnego. Prezentowano nie tylko wydarzenia kulturalne, sportowe czy edukacyjne, ale też ważne tematy związane z ekologią, bytomską gospodarką i życiem społecznym. Nie zabrakło relacji z bieżących wydarzeń, zapowiedzi imprez kulturalnych, wywiadów i sond ulicznych przeprowadzanych wśród mieszkańców. Najważniejsze wydarzenia w mieście można było śledzić na miejskim kanale w serwisie YouTube. Na przygotowany w 2020 r. serwis informacyjny składały się łącznie cztery materiały wideo w tygodniu, w tym trzy aktualności oraz jedno podsumowanie tygodnia. Każdego miesiąca na kanale YT w ramach funkcjonowania Bytomskiego Serwisu Informacyjnego publikowano 16 informacji. Łącznie w ciągu roku to 192 materiały informacyjne.

W ostatnim kwartale 2020 r. rozpoczęły się przygotowania do uruchomienia nowej strony internetowej www.bytom.pl, a także nowego Biuletynu Informacji Publicznej, tak by prezentowały w przejrzysty, uporządkowany i dostępny sposób informacje dotyczące funkcjonowania Urzędu Miejskiego oraz miej-

skie aktualności, a także spełniały warunek responsywności i standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. zawartość archiwum fotograficznego Bytomia znacznie zyskała na atrakcyjności dzięki zdjęciom miasta wykonanym z drona. Około 800 zdjęć w różnych bytomskich dzielnicach powstało podczas 40 sesji fotograficznych nad miastem.

Wśród kampanii informacyjnych zrealizowanych w 2020 r. warto wymienić:

- #BO_Bytom Bytomski Budżet Obywatelski, wieloetapowa kampania zachęcająca do składania projektów w budżecie partycypacyjnym i głosowania w nim; w jej ramach powstały specjalne podstrony na www.bytom.pl z funkcjami do głosowania internetowego dla mieszkańców;
- kampania informująca o zasadach segregowania odpadów;
- kampania dotycząca Programu Ograniczenia Niskiej Emisji.

W grudniu 2020 r. wydany został album pn. „Bytom rozmaity”, na który złożyły się opowieści 54 bytomian i miłośników Bytomia, fotografie ponad 20 uczestników warsztatów fotograficznych oraz 20 podcastów, do których odsyłają fotokody na poszczególnych stronach publikacji (podcasty są dostępne na kanale Miasta Bytom w serwisach YouTube.com oraz Spotify). Album gromadzi historie opowiedziane przez historyków, przyrodników, architektów, ludzi kultury, społeczników, przedsiębiorców i wielkich miłośników Bytomia. Opublikowane w albumie fotografie były efektem pracy fotografów-amatorów, którzy wzięli udział w warsztatach fotograficznych zorganizowanych przez Wydział Komunikacji Medialnej i Promocji oraz Związek Polskich Artystów Fotografików. Część prac trafiła także do kalendarza miejskiego na 2021 rok.

W ramach promocji turystycznych, architektonicznych i historycznych walorów Bytomia ponad 200 osób wzięło udział w 10 spacerach po mieście oraz dwóch grach miejskich prowadzonych przez pasjonatów Bytomia i przewodników PTTK. Jeden ze spacerów, skierowany do osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu, został przygotowany we współpracy z Fundacją Transgresja.

Biuro Promocji Bytomia przez cały rok prowadziło dystrybucję płatną i bezpłatną materiałów informacyjnych i promocyjnych, w tym wielu nowości, między innymi miodu z miejskiej pasieki, podręcznej mapy miasta czy ramek na tablice rejestracyjne.

2.6 WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

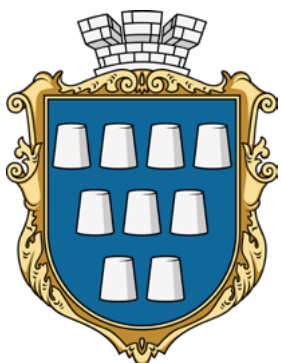
2.6.1 Miasta partnerskie

Zakres współpracy Bytomia z miastami partnerskimi oraz inna aktywność międzynarodowa były w 2020 r. istotnie ograniczone z uwagi na sytuację pandemiczną i zamknięcie granic państwowych.

Vsetín (Czechy)

Umowę partnerską miasta podpisały 11 listopada 2003 r. w Bytomiu. W 2020 r. miała miejsce wizyta przedstawicieli Vsetína w Bytomiu, w ramach projektu „With the eye of youth”, którego organizatorem jest Fundacja Europejskich Inicjatyw na Śląsku.

Drohobycz (Ukraina)

Umowę partnerską miasta podpisały 5 grudnia 2011 r. W 2020 r. poza korespondencją kurtuazyjną i akcją „Podaruj znicz na Kresy” nie prowadzono wspólnych działań.

Butte Silver Bow (Montana, USA)

Umowę partnerską miasta podpisały 22 maja 2001 r. w Bytomiu. W 2020 r. poza korespondencją kurtuazyjną, nie prowadzono wspólnych działań.

Recklinghausen (Niemcy)

Umowę partnerską miasta podpisały 15 grudnia 2000 r. w Bytomiu, a następnie 13 marca 2001 r. w Recklinghausen. W 2020 r. współpraca z miastem Recklinghausen obejmowała:

- wizytę kilkudziesięcioosobowej grupy niemieckiej młodzieży, która gościła w naszym mieście w ramach inicjatywy działającego w Nadrenii Północnej - Westfalii Instytutu Gesamteuropäische Studienwerk;

- wizytę delegacji z Recklinghausen - burmistrza Christopha Teshe oraz Carmen Greine szefowej instytutu „Die Brücke”, zajmującego się m.in. współpracą z miastami partnerskimi. Delegacja odwiedziła m.in. wyremontowane, dzięki środkom unijnym Bytomskie Centrum Kultury, budowę nowej siedziby Państwowej Straży Pożarnej i lodowiska oraz rewitalizowany pałac Tiele-Wincklerów. Wizyta miała przede wszystkim na celu omówienie obchodów dwudziestolecia podpisania umowy partnerskiej, do których oba miasta wspólnie się przygotowują.

Ormož (Słowenia)

Umowę partnerską miasta podpisały 9 września 2017 r. w Bytomiu.

Głównym punktem współpracy między miastami w 2020 r. był wyjazd 25-osobowej grupy bytomian do Ormož w Słowenii, w ramach projektu „Europa dla Obywateli”.

Delegacja z Bytomia spotkała się z przedstawicielami miast ze Słowenii, Rumunii, Chorwacji oraz Serbii. Podczas spotkań omawiane były sprawy związane z integracją europejską, różnych grup społecznych, kultur i regionów oraz kwestie dotyczące historii Europy i miast biorących udział w spotkaniu, a także przyszłości i rozwoju miast bliźniaczych/partnerskich w Europie.

Dmitrov (Rosja)

Umowę partnerską miasta podpisały 5 kwietnia 2005 r. w Dmitrowie i 11 lipca 2005 r. w Bytomiu.

W 2020 r. poza korespondencją kurtuazyjną nie prowadzono wspólnych działań.

Żytomierz (Ukraina)

Umowę partnerską miasta podpisały podczas I Międzynarodowego Festiwalu NGO w Bytomiu w dniu 9 września 2016 r.

Współpraca z Żytomierzem w 2020 r. była realizowana poprzez:

- organizację koncertu noworocznego. Kolędnicy z Żytomierza wystąpili w dniu 14 stycznia 2020 r. w By-

tomskim Teatrze Tańca i Ruchu „Rozbark” z koncertem kolęd i pastorałek. Dla gości z Żytomierza w Muzeum Górnośląskim wystąpiły dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 32.

2.6.2 Pozostała współpraca

Poza współpracą z miastami partnerskimi wspólne działania realizowane z partnerami zagranicznymi w 2020 r. obejmowały następujące przedsięwzięcia:

- udział miast partnerskich w projekcie „BECEKOWE MOZAIKI 2020”,
- patronat honorowy prezydenta Bytomia nad akcją „Podaruj znicz na Kresy” – znicze zapłonęły na opuszczonych grobach Polaków, którzy zostali pochowani

w dziesiątkach nekropolii w Borysławiu, Chmielnickim, Drohobycz, Lwowie, Rudkach, Samborze, a także w Stryju i w miejscach narodowej pamięci w obwodzie lwowskim,

- koordynację Bytomskich Spotkań Europejskich, obejmujących cykl wykładów w bytomskich szkołach, we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Katowicach wraz z udziałem Konsula Honorowego Niemiec,
- organizację konferencji nt. współpracy z zagranicą wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej oraz Stowarzyszeniem Mieszkańców Siemianowic Śląskich - konferencja odbyła się w ramach Śląskich Spotkań Europejskich.

2.7 AKTYWNOŚĆ PRAWODAWCZA ORGANÓW GMINY

W 2020 r. prezydent Bytomia wydał 591 zarządzeń.

W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. odbyło się 15 sesji Rady Miejskiej w poniższych terminach:

- 3 i 27 stycznia,
- 24 lutego,
- 23 marca,
- 27 kwietnia,
- 25 maja,
- 22 czerwca,
- 27 lipca,
- 24 sierpnia,
- 28 września,

- 26 października,
- 23 i 30 listopada,
- 18 i 21 grudnia.

Dziewięć sesji odbyło się w trybie zdalnym z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość.

Rada Miejska w Bytomiu podjęła 193 uchwały, z czego 43 miały charakter prawa miejscowego.

Poza 3 uchwałami, których nieważność stwierdził w ramach nadzoru prawnego Wojewoda Śląski, pozostałe uchwały zostały zrealizowane bądź pozostają w realizacji jako obowiązujące także w 2021 r.

2.8 DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ WALKI Z PANDEMIAŁ COVID-19 I JEJ NEGATYWNYMI SKUTKAMI

Codzienne funkcjonowanie w stanie pandemii COVID-19 było olbrzymim wyzwaniem dla władz i mieszkańców Bytomia. Dotychczasowe życie społeczno-gospodarcze zostało istotnie ograniczone, co w znacznym stopniu przyczyniło się do zmniejszenia zaplanowanych w budżecie miasta dochodów. Dodatkowo wystąpiła konieczność poniesienia niezaplanowanych wcześniej wydatków na ochronę zdrowia i bezpieczeństwo sanitarne bytomian. W krótkim czasie konieczne było dostosowanie się do nowych realiów i w obliczu zagrożenia zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 wdrożenie licznych działań mających na celu ograniczenie możliwości jego rozpowszechniania oraz przeciwdziałania jego skutkom.

Zapewniając bezpieczeństwo mieszkańcom, władze miasta finansowały działalność bytomskiego wymazobusu, a z rezerwy kryzysowej przeznaczyły środki na remonty oraz doposażenie Szpitala Specjalistycznego nr 1, w tym w ratujące życie respiratory. Miasto wsparło organizacyjnie Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną, a także miejsca, w których pojawiły się ogniska koronawirusa – DPS Kombatanów i kopalnię „Bobrek-Piekary”. Pomoc z miasta płynęła do wszystkich szpitali, ośrodków zdrowia oraz placówek oświatowych, które prowadziły zdalne, hybrydowe i stacjonarne nauczanie. Miasto zaopatrywało w środki dezynfekcyjne i środki ochrony indywidualnej domy pomocy społecznej, szkoły i przedszkola, a także przychodnie. W mieście zastosowane zostały innowacyjne metody, które zostały wykorzystane jako wzorcowe w innych miastach. Dotyczyło to opracowanych w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 metod leczenia COVID-19 oraz zaproponowanych przez gminę rozwiązań organizacyjnych zastosowanych m.in. w domach pomocy społecznej. W cieniu pandemii znalazły się także zamrożone instytucje kultury, które przez większą część roku nie mogły funkcjonować w normalnym trybie, ograniczając się jedynie do działalności on-line oraz czasowo zamknięte obiekty sportowe. Również bytomscy przedsiębiorcy ucierpieli wskutek trwającej pandemii koronawirusa, jednak oni także mogli liczyć na wsparcie miasta. Dla wszystkich rok 2020 był ogromnym wyzwaniem, z którym musieliśmy się zmierzyć.

Ochrona zdrowia

Podmioty ochrony zdrowia funkcjonowały w 2020 r. w podwyższonym reżimie sanitarnym zgodnie z wy-

tycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS). Udzielanie świadczeń zdrowotnych przez poradnie/gabinety podstawowej opieki zdrowotnej odbywało się głównie w formie tzw. teleporad. Zgodnie z zaleceniami Narodowego Funduszu Zdrowia, aby zminimalizować ryzyko transmisji koronawirusa do niezbędnego minimum, ograniczono lub czasowo zawieszono udzielanie świadczeń wykonywanych planowo lub zgodnie z przyjętym planem postępowania leczniczego.

Na mocy decyzji Wojewody Śląskiego bytomskie szpitale zostały zobowiązane do przystosowania wybranych oddziałów i utworzenia dodatkowych tzw. „łóżek covidowych” dla pacjentów z potwierdzonym zakażeniem wirusem SARS-CoV-2.

W 2020 r. łączna liczba hospitalizowanych pacjentów z powodu COVID-19 wynosiła 567 osób, z tego:

- w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 - 286 osób,
- w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 - 101 osób,
- w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 - 180 osób.

Wiodącą rolę w udzielaniu świadczeń zdrowotnych pacjentom z potwierdzonym zakażeniem koronawirusem odegrał Oddział Obserwacyjno-Zakaźny i Hepatologii Szpitala Specjalistycznego nr 1, którego gmina Bytom jest organem prowadzącym.

Szpital Specjalistyczny nr 1 był jedną z pierwszych placówek w kraju, która zajmowała się hospitalizacją pacjentów zakażonych koronawirusem. Już w kwietniu w bytomskim szpitalu zamontowana została brama dekontaminacyjna, dzięki której personel medyczny mógł odkażać swoje kombinezony ochronne, a tym samym zmniejszyć ryzyko zakażenia się wirusem podczas ich ściągania.

To także jeden z pierwszych szpitali, który już w maju rozpoczął innowacyjną terapię konsekwencji zakażeń COVID-19 osoczem. Szpital, jako jeden z nielicznych w kraju, wziął udział w badaniu klinicznym leku na bazie osocza ozdrowieńców. Celem badania była weryfikacja bezpieczeństwa i skuteczności leku, a organizatorem badań, które sponsorowała Agencja Badań Medycznych, była Klinika Chorób Zakaźnych w Lublinie kierowana przez prof. dr. hab. n. med. Krzysztofa Tomasiewicza.

Udział bytomskiego szpitala w badaniu wynikał

z długoletniej współpracy prof. Krzysztofa Tomasiewicza i dr. hab. n. med. Jerzego Jaroszewicza, kierownika Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego i Hepatologii Szpitala Specjalistycznego nr 1. Osocze osób, które przechorowały COVID-19 zawiera przeciwciała, które wspomagają leczenie osób zakażonych koronawirusem z ciężkimi, zagrażającymi życiu objawami. W lipcu 2020 r. w szpitalu wyleczono pierwszego pacjenta z COVID-19, wykorzystując osocze ozdrowieńca zawierające przeciwciała neutralizujące anty-SARS-CoV-2.

Od maja 2020 r. Szpital Specjalistyczny nr 1 wraz ze Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrzu wprowadził unikalny w skali kraju program badań osób, które wyzdrowiały po zakażeniu koronawirusem. Lekarze przebadali u 200 ozdrowieńców stan serca i płuc, a także poziom stresu i lęku. Celem badań było lepsze poznanie szkód, jakie COVID-19 wyrządza w ludzkim organizmie.

Z kolei w grudniu wraz z Narodowym Instytutem Onkologii, Szpital Specjalistyczny nr 1 przeprowadził trzy pionierskie zabiegi naświetlania niskimi dawkami promienia jonizującego u chorych z ciężkim przebiegiem COVID-19. Dla pacjentów poddanych naświetlaniu – okazała się to terapia ratująca życie.

Opracowane przez Szpital Specjalistyczny nr 1 innowacyjne metody leczenia, posłużyły innym placówkom medycznym jako wzorzec w walce z COVID-19. Wszystkie te działania podniosły rangę Szpitala Specjalistycznego Nr 1 jako świadczącego leczenie w oparciu o innowacyjne metody.

W 2020 r. w ramach dotacji dla Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu podejmowane były następujące działania mające na celu zapobieganie i zwalczanie zakażeń koronawirusem:

- wykonano roboty remontowe oraz zakupiono materiały i wyposażenie dla Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego i Hepatologii szpitala - wykonano przebudowę drzwiowe i remont pomieszczeń (strefa szatniowa dla pracowników) oraz zakupiono m.in. kardiomonitor, termometry elektroniczne, zestawy do wentylacji, pompy infuzyjne, aparat EKG, ssaki elektryczne, defibrylatory, respirator, aparat USG, monitory funkcji życiowych, system centralnego monitorowania – dotacja z rezerwy celowej budżetu miasta na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego w wysokości 674 850 zł;

- zrealizowano projekt pn. „Poprawa warunków hospitalizacji pacjentów oraz bezpieczeństwa sani-

tarneho Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu w obliczu pandemii COVID-19” - wykonano remont adaptacyjny pomieszczeń z przeznaczeniem na utworzenie, spełniającego aktualne wymogi prawne, magazynu odpadów niebezpiecznych oraz instalację dystrybucji tlenu na potrzeby Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego i Hepatologii – dotacja ze środków budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 282 606 zł;

- zakupiono aparaturę i sprzęt medyczny konieczny do realizacji zadań związanych z zapobieganiem, zwalczaniem i przeciwdziałaniem zakażeniu wirusem SARS-CoV-2 - respiratory, łóżka elektryczne, aparat UKG, aparat EKG, łóżka intensywnego nadzoru medycznego – dotacja ze środków budżetu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 677 400 zł;

- zakupiono aparaturę i sprzęt medyczny oraz środki ochrony osobistej i środki do dezynfekcji - termometry elektroniczne, aparat EKG, aparat USG, kardiomonitor, ssak elektryczny, defibrylator z łyżkami stałymi, pompę infuzyjną dwustrzykawkową, lampy bakteriobójcze, kombinezony ochronne, maski filtrujące, maseczki chirurgiczne, okulary ochronne, płyny i żele do dezynfekcji – dotacja z budżetu państwa na sfinansowanie zadań polegających na zakupie materiałów i wyposażenia dla podmiotów leczniczych związanych z zapobieganiem oraz zwalczaniem zakażeń wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi w wysokości 225 750 zł;

- zakupiono: ochraniacze na buty, cewniki do podawania tlenu, kombinezony ochronne, maski tlenowe, namiot barierowy na potrzeby walki z COVID-19 – dotacja ze środków pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, pobieranych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wysokości 33 000 zł;

- zakupiono: urządzenia do oczyszczania powietrza Beewair, aparat do tlenowej wentylacji oraz wykonano prace dostosowawcze na Oddziale Neurologii na potrzeby utworzenia dodatkowych łóżek dla pacjentów z rozpoznaną chorobą COVID-19 – dotacja ze środków pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, pobieranych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w wysokości 116 432,50 zł.

Ponadto w 2020 r. ze środków budżetu miasta

w wysokości 172 681,34 zł zrealizowane zostało zadanie inwestycyjne pn. „Modernizacja głównego źródła zasilania w energię elektryczną kompleksu budynków Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu przy al. Legionów 49 wraz z zakupem agregatu prądotwórczego”. Rozpoczęto także realizację przedsięwzięcia dotyczącego wymiany dźwigu osobowego w budynku nr 5 Szpitala Specjalistycznego Nr 1 - dotacja w wysokości 267 752,55 zł.

W 2020 r. wydatki inwestycyjne z budżetu miasta dla Szpitala Specjalistycznego nr 1 wzrosły kilkukrotnie i wyniosły 2 298 922,39 zł w stosunku do 405 408,17 zł wydatkowanych w 2019 r.

Innowacyjną metodą stosowaną w Bytomiu w walce z koronawirusem były zorganizowane z inicjatywy prezydenta Bytomia mobilne zespoły wymazowe, pobierające materiał biologiczny do badań laboratoryjnych w kierunku zakażenia wirusem SARS-CoV-2 od osób przebywających w kwarantannie oraz izolacji domowej, a także pracowników służby zdrowia, nauczycieli, domów pomocy społecznej. Bytomskie zespoły wymazowe rozpoczęły pracę w kwietniu 2020 r. – w czasie, kiedy na terenie województwa działało zaledwie kilka zespołów wymazowych wojewody. Ww. przedsięwzięcie zostało sfinansowane ze środków budżetu miasta w wysokości ok. 322 tys. zł.

Ponadto na terenie Bytomia działały 3 mobilne punkty pobrań (namioty „drive-thru”), umożliwiające mieszkańcom wykonanie testu w kierunku obecności w organizmie wirusa SARS-CoV-2. Zlokalizowane one były na parkingu Teatru Rozbark przy ul. W. Kilara 29, przy ul. A. Frycza Modrzewskiego 5a w Szombierkach oraz przy stadionie miejskim od strony ul. Piłkarskiej.

Zdjęcie 25: Bytomski wymazobus

Źródło: www.bytom.pl

Zdjęcie 26: Mobilny punkt pobrań „drive-thru”

Źródło: www.bytom.pl

Opieka społeczna

Realizacja zadań statutowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej od marca 2020 r. była utrudniona i wymagała specjalnego sposobu postępowania – reżimu sanitarnego, określonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS). W związku z panującą sytuacją epidemiczną dokonano reorganizacji pracy i wprowadzono nowe zasady funkcjonowania we wszystkich domach pomocy społecznej (DPS) funkcjonujących na terenie miasta, które prowadziły swoją działalność zgodnie z instrukcjami i rekomendacjami GIS, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz decyzjami wydanymi organom prowadzącym DPS przez Wojewodę Śląskiego. Wydane zalecenia dla domów pomocy społecznej dotyczyły m.in.:

- zapewnienia ciągłości usług na poziomie obowiązującego standardu, z uwzględnieniem zaleceń GIS,
- organizowania życia zbiorowego osób przebywających w domach w sposób minimalizujący ryzyko zakażenia,
- zapewnienia ciągłości zaopatrzenia w żywność, środki czystości i środki ochrony osobistej;
- zapewnienia pomocy psychologicznej osobom potrzebującym wsparcia,
- oddelegowania personelu spoza zespołu opiekuńczo-terapeutycznego do wspomagania opieki nad mieszkańcami DPS,
- zmiany norm czasu pracy pracowników (wprowadzenia rotacyjnego czasu pracy),
- wprowadzenia rozwiązań umożliwiających świadczenie usług przez osoby pracujące tylko w jednej jednostce, ze względu na konieczność zmniejszenia transmisji wirusa SARS-CoV-2,
- edukowania personelu w zakresie zachowań i sytuacji ryzykownych, jako elementu profilaktyki i budowania odpowiedzialności za innych.

Dom Pomocy Społecznej Kombatant

Wraz z pojawieniem się w Polsce „pacjenta zero” w Domu Pomocy Społecznej Kombatant wprowadzono wszelkie środki ostrożności w związku z ryzykiem zakażenia koronawirusem. Zobowiązano wszystkich pracowników do przestrzegania reżimu sanitarnego oraz zaniechania pracy w innych jednostkach, wprowadzono całkowity zakaz odwiedzin pensjonariuszy, a także zrezygnowano z imprez integracyjnych z udziałem osób z zewnątrz i odwołano zaplanowane długoterminowo konsultacje mieszkańców u lekarzy specjalistów.

Nie zapobiegło to jednak sytuacji kryzysowej, w jakiej znalazł się DPS Kombatant, tj. stwierdzenia w marcu pozytywnego wyniku testu u mieszkańca, który został wypisany ze szpitala. Tym samym była to jedna z pierwszych placówek w kraju, w której pojawiło się ognisko koronawirusa. Sytuacja ta wymusiła podjęcie przez miasto i DPS dodatkowych działań, w tym m.in. polegających na:

- nałożeniu kwarantanny na pracowników w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w pełnym zakresie,
- rotacyjnym systemie pracy pielęgniarek w celu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców,
- podziale DPS na strefy: zieloną dla mieszkańców zdrowych i czerwoną dla mieszkańców zakażonych z dedykowanym personelem,
- wydzieleniu jadalni – śluza,
- zastosowaniu specjalnej kurtyny dezynfekcyjnej przy wejściu głównym do DPS, stosowaniu lamp bakterio-bójczych, mat dekontaminacyjnych, ozonatorów,
- dezynfekcji pomieszczeń, zamgławianiu przestrzeni publicznych i pomieszczeń DPS,
- utworzeniu izolatek dla osób nowoprzyjętych, a także mieszkańców po powrocie ze szpitala,
- pełnym zabezpieczeniu pracowników w środki ochrony indywidualnej: maseczki, przyłbice, kombinezony, fartuchy ochronne itp.,
- zabezpieczeniu mieszkańców w maseczki,
- monitorowaniu stanu zdrowia mieszkańców i pracowników poprzez mierzenie 2 x dziennie temperatury ciała oraz wykonywaniu testów mieszkańcom i pracownikom w kierunku SARS-CoV-2 w czasie zachorowań i w okresie po COVID-19,
- zakazie odwiedzin i wyjść mieszkańców, przy umożliwieniu telefonicznego lub audiowizualnego kontaktu z rodziną,
- świadczeniu porad lekarskich przez teleporady, e-recepty,
- poddaniu kwarantannie poczty i paczek dla mieszkańców.

Niemal trzy miesiące trwała walka z ogniskiem koronawirusa w Domu Pomocy Społecznej Komba-

tant. W tym czasie COVID-19 pokonało 74 mieszkańców Domu i 21 pracowników ośrodka. W szpitalach jednoimiennych w Tychach, Raciborzu i Gliwicach do zdrowia dochodziło 12 osób zakażonych COVID-19 - troje mieszkańców przegrało walkę z wirusem i zmarło z powodu zakażenia.

Przy wsparciu władz miasta, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz dzięki determinacji pracowników placówki udało się pokonać sytuację kryzysową i decyzją Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu z 26 czerwca 2020 r. zakończono okres kwarantanny jednostki.

Zdjęcie 27: Personel DPS Kombatant przed wejściem do budynku

Źródło: www.bytom.pl

Działania związane z zapewnieniem nieprzerwanej opieki, leczeniem pensjonariuszy, zachowaniem dobrostanu pacjentów oraz rozwiązywania kadrowe i organizacyjne stały się wzorcowe dla wielu domów pomocy społecznej w kraju. Rozwiązania organizacyjne wprowadzone przez gminę, były powielane przez inne jednostki samorządu terytorialnego. Z doświadczeń bytomskiego DPS korzystały m.in. ośrodki w Katowicach, Tarnowskich Górach, Rybniku i Gliwicach.

Dom Pomocy Społecznej Wędrowiec

Zgodnie z zaleceniami Wojewody i Głównego Inspektora Sanitarnego w Domu Pomocy Społecznej Wędrowiec już w marcu 2020 r. wprowadzono zakaz wstępu osób postronnych na teren placówki oraz obowiązek codziennego mierzenia temperatury ciała zarówno pracownikom, jak i mieszkankom. Przy wejściach do DPS rozłożone zostały maty antybakteryjne, zamontowano dozowniki ze środkami antybakteryjnymi, a pracowników zobowiązano do noszenia środków ochrony indywidualnej. Zastosowane metody zapobiegania zakażeniu koronawirusem okazały się skuteczne, co potwierdziły ujemne wyniki testów na COVID-19 przeprowadzonych w czerwcu wśród wszystkich pracowników Domu.

W październiku, w związku ze zgonem w szpitalu jednej podopiecznej, u której przyczyną śmierci był wirus SARS-CoV-2, wszystkim mieszkankom i pracownikom zostały wykonane badania w celu wykrycia COVID-19. Pozytywny wynik stwierdzono u 9 mieszanek i 14 pracowników. Wśród pozostałego personelu DPS, który był w stanie samodzielnie zapewnić opiekę podopiecznym wprowadzono rotacyjny czas pracy. Pawilon mieszkalny został podzielony na dwie strefy: osób chorych i osób zdrowych, a posiłki mieszkanki spożywały w swoich pokojach. Ciągłość usług została zapewniona, uwzględniając przy tym zalecenia dotyczące higieny i bezpieczeństwa, m.in.: zapewnienie środków dezynfekcji i środków ochrony indywidualnej. DPS Wędrowiec otrzymał zakupione przez gminę Bytom środki dezynfekcyjne i ochrony indywidualnej, bramę do odkażania oraz 1 000 maseczek ochronnych 3-warstwowych. Po zakończonej izolacji mieszanek została wykonana dezynfekcja całego Domu metodą zamglawiania. Wszystkie podjęte działania okazały się skuteczne i w Wędrowcu nie doszło już do kolejnych zachorowań.

Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych

W Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych, podobnie jak w pozostałych DPS, od początku pandemii ograniczono do niezbędnego minimum wizyty osób trzecich oraz wyjścia mieszkańców poza teren Domu, zlecono kontrolę temperatury ciała wszystkich osób wchodzących do Domu, a także odwołano wszystkie zaplanowane uroczystości z udziałem osób trzecich. Wprowadzono obowiązek zakrywania ust i nosa na terenie Domu oraz dezynfekcji rąk, poręczy i klamek. W każdym budynku zamontowano pojemniki z płynem do dezynfekcji, a przy głównym wejściu do budynku kabinę dekontaminacyjną. Ograniczono ruch mieszkańców między budynkami, a także wprowadzono zasady przewozu osób zakażonych do szpitala lub podejrzanych o zakażenie wirusem SARS-CoV-2 oraz procedurę postępowania w przypadku jego wystąpienia u mieszkańców DPS. Na potrzeby Domu zakupiono ozonatory, lampę bakteriobójczą, pulsoksymetry, termometry bezdotykowe, pościel jednorazową dla mieszkańców, oczyszczacze powietrza. Pracowników zabezpieczono w odzież ochronną oraz w środki ochrony: przyłbice, maseczki FFP2, FFP3, rękawiczki jednorazowe, fartuchy barierowe, izolacyjne, kombinezony, czepki, okulary, gogle, ochraniacze na buty, mydła i żele dezynfekujące, płyny do dezynfekcji powierzchni, rąk i prania.

Podjęte działania nie uchroniły jednak DPS przed wystąpieniem COVID-19. Na początku listopada 2020 r. mieszkańcy zaczęli wykazywać objawy przeziębienia, dlatego 10 listopada zlecone zostały pierwsze testy

na obecność koronawirusa. Dwa dni później pojawiły się pierwsze pozytywne wyniki testów na COVID-19. Osoby chore zostały wyizolowane, a pozostałe osoby z kontaktu poddane kwarantannie. Kolejne badania wykonane w dniach 17 i 26 listopada u pozostałych mieszkańców spowodowały dalsze izolowanie i kwarantannę mieszkańców. Ponowne testy przeprowadzone 28 grudnia 2020 r. wykazały u wszystkich mieszkańców wynik negatywny.

Aby ograniczyć ryzyko rozprzestrzeniania się koronawirusa, w listopadzie 2020 r. w wymienionych powyżej domach pomocy społecznej, a także noclegowni i Bytomskim Centrum Wsparcia zamontowano bramy dekontaminacyjne, które pomagały w dezynfekcji pomieszczeń tych placówek. Zamontowanie ich było możliwe dzięki współpracy miasta Bytom z Politechniką Śląską i krakowską Fundacją NOVIS PLUS. Łączne wydatki na zakupione bramy dekontaminacyjne wyniosły ponad 73 tys. zł.

Projekty realizowane w domach pomocy społecznej w związku z COVID-19

Dzięki złożonym przez władze miasta wnioskowi bytomskie domy pomocy społecznej mogły w 2020 r. zrealizować poniższe projekty mające na celu ochronę zdrowia i życia osób najbardziej zagrożonych skutkami pandemii:

- **Śląskie kadry DPS vs. COVID-19** – projekt dotyczył zatrudnienia nowych realizatorów usług społecznych celem ochrony zdrowia i życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niezbędnych do walki z pandemią COVID-19 oraz wsparcia finansowego osób wykonujących usługi społeczne w DPS w związku ze zwiększoną ilością pracy i ryzykiem wynikającym z sytuacji zagrożenia epidemicznego w okresie sierpień – listopad 2020 r.;

- **Śląskie pomaga** – projekt będący wsparciem samorządu województwa śląskiego w walce z epidemią COVID-19 dla podmiotów prowadzących placówki opieki całodobowej, w tym m.in. dla domów opieki społecznej; projekt polegał na zakupie środków ochrony indywidualnej oraz niezbędnego sprzętu do walki z wirusem SARS-CoV-2; celem projektu było, aby w jak największym stopniu zapobiec ryzyku rozprzestrzeniania się koronawirusa w domach opieki i maksymalnie zwiększyć bezpieczeństwo przebywania w tego typu ośrodkach zarówno dla pensjonariuszy, jak i ich opiekunów; wsparcie w ramach Poddziałania 9.2.8 Działania na rzecz ograniczania skutków wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego wywołanego wirusem SARS-CoV-2 – tryb nadzwyczajny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020; liderem projektu

był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego;

- **Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi DPS na czas COVID-19** - dodatki do wynagrodzenia dla pielęgniarek zatrudnionych w DPS w okresie maj - sierpień 2020 r., zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji dla personelu; grant z Narodowego Funduszu Zdrowia współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020.

Środowiskowy Dom Samopomocy INTEGRACJA

Na mocy decyzji Wojewody Śląskiego działalność Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA w miesiącach: marzec, lipiec i październik była częściowo zawieszona, natomiast całkowicie zawieszono działalność w miesiącach: kwiecień, maj, czerwiec, listopad i grudzień.

W okresie zawieszenia działalności Domu pracownicy zespołu wspierająco-aktywizującego świadczyli poradnictwo psychologiczne, wsparcie terapeutyczne i pedagogiczne na rzecz obecnych i byłych uczestników Domu, a także ich bliskich. Wsparcia udzielano drogą telefoniczną oraz z wykorzystaniem komunikatorów internetowych. Przeprowadzano również cyklicznie grupy wsparcia on-line oraz rozmowy w bezpośrednim kontakcie z zachowaniem reżimu sanitarnego. Ponadto w ramach czynności terapeutyczno-wspierających podjęto następujące działania:

- rozpowszechniano materiały do pracy własnej w domu,
- przekazywano materiały psychoedukacyjne, dotyczące radzenia sobie z objawami COVID-19 i stresem z tym związanym,
- informowano o sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się pandemii i nowych wytycznych z tym związanych,
- pomagano uczestnikom w załatwianiu spraw socjalno-bytowych, m.in. związanych z udzielaniem teleporad u lekarzy, załatwianiem spraw urzędowych, robieniem niezbędnych zakupów oraz w nauczaniu zdalnym, w celu kontynuacji nauki.

Noclegownia dla osób bezdomnych

Wyjątkową grupę ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 stanowiły osoby bezdomne. Dlatego z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego, a przez to konieczność ograniczenia przebywania osób bezdomnych w przestrzeni publicznej, umożliwiono im całonocny pobyt w Noclegowni przy ul. Kosynierów. Ponadto, w celu ochrony osób bezdomnych już przebywających w Noclegowni, przyje-

cie do obiektu było możliwe wyłącznie dla osób z negatywnym testem na obecność wirusa SARS-CoV-2 lub po odbyciu kwarantanny. Pomieszczenia Noclegowni i Ogrzewalni były regularnie ozonowane lub dezynfekowane lampą UV, ponadto przy wejściu do Noclegowni zamontowana została bramka do dezynfekcji. Zwiększono reżim sanitarny w placówkach, a wyjścia osób bezdomnych ograniczono do spraw niecierpiących zwłoki. Osobom bezdomnym przebywającym w Noclegowni i Ogrzewalni były udostępniane środki do dezynfekcji rąk, a w miarę potrzeb rozdawano im maseczki. Na bieżąco monitorowany był stan zdrowia osób bezdomnych pod kątem ewentualnych objawów zakażenia koronawirusem. Przekazywane były również szczegółowe informacje na temat możliwych dróg zakażeń koronawirusem, objawów COVID-19 i procedur postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia. Ponadto osoby bezdomne były regularnie zaopatrywane w środki higieny osobistej, otrzymywały gorący posiłek oraz żywność pozyskiwaną z banków żywności lub od prywatnych darczyńców. Ograniczono też kontakt między pracownikami Noclegowni i Ogrzewalni oraz wprowadzono pracę rotacyjną. Powyższe środki zapobiegawcze przyniosły zadowalające efekty, gdyż w roku 2020 nie odnotowano żadnych zakażeń w Noclegowni i Ogrzewalni, zarówno wśród osób bezdomnych, jak i personelu placówki.

Centrum Integracji Społecznej

W 2020 r. ze względu na wprowadzenie stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 Centrum Integracji Społecznej (CIS) mocą kolejnych decyzji i poleceń Wojewody Śląskiego zawiesiło czasowo swoją działalność. W okresie tym nie prowadzono zajęć reintegracji społeczno-zawodowej z uczestnikami realizującymi Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego. Jednakże, w tym czasie, w rygorze sanitarnym prowadzono działania związane z przygotowaniem i wydawaniem posiłków dla osób objętych pomocą społeczną, seniorów przebywających w zamkniętych ośrodkach wsparcia dziennego, a także dla osób bezdomnych przebywających w bytomskiej Noclegowni. Ponadto w okresie zawieszenia działalności CIS funkcjonowała, przestrzegając reżimu sanitarnego, pracownia krawiecko-rękodzielnicza, która szyła maseczki ochronne dla pracowników działających jednostek organizacyjnych miasta.

Pomoc dla dzieci w pieczy zastępczej

W celu ograniczenia negatywnych skutków trwającej pandemii w obszarze pieczy zastępczej wojewodowie zainicjowali projekt pn. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19. W ramach pomocy w organizacji

zdalnego nauczania wsparcie mogły otrzymać dzieci umieszczone w pieczy zastępczej poprzez zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania i sprzętu audiowizualnego oraz środków ochrony osobistej i środków dezynfekcyjnych. W ramach pozyskanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wsparcia zakupiono:

- 291 szt. sprzętu komputerowego (laptopy, komputery stacjonarne),
  - 92 szt. sprzętu multimedialnego (projektory, urządzenia wielofunkcyjne)
- oraz jedno specjalistyczne oprogramowanie dla dziecka z niepełnosprawnością wzroku.

Oprócz sprzętu elektronicznego do placówek trafiło także 10 480 szt. maseczek, 50 900 par rękawiczek oraz 1 327 litrów środków dezynfekcyjnych.

Zakupiony sprzęt i materiały ochronne rozdysponowano wśród 247 podmiotów, takich jak: rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Łączna kwota wydatkowanych na ten cel środków wyniosła blisko 920 tys. zł. Projekt nie wymagał wkładu własnego z budżetu miasta i w całości finansowany był ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 - 2020.

Zdjęcie 28: Przekazanie zakupionego sprzętu podopiecznym Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Powstańców Warszawskich

Źródło: www.bytom.pl

Pomoc dla seniorów i osób samotnych

W Bytomiu, aby chronić zdrowie i życie seniorów, będących osobami z grupy szczególnego ryzyka zarażenia koronawirusem, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wspólnie z Fundacją Petralana realizowały pomoc w zakupach. Poza mieszkańcami, którzy ukończyli 65 lat z pomocy mogły korzystać osoby mieszkające samotnie lub z osobą niepełnosprawną oraz przewlekle chore. MOPR przyjmował zgłoszenia od zainteresowanych osób, a następnie

przekazywał je do realizacji wolontariuszom Fundacji Petralana, którzy udawali się pod wskazane adresy, odbierali listę sprawunków wraz z gotówką na zakupy. Wiosenna odsłona przedsięwzięcia trwała 3 miesiące i było w nią zaangażowanych 18 wolontariuszy, którzy 300-krotnie zrealizowali zakupy dla 70 seniorów. Jesienią akcja była kontynuowana. Łącznie w 2020 r. potrzebującym mieszkańcom Bytomia dostarczone aż 4 tony towarów.

Pomoc osobom niepełnosprawnym

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie specustawy w sprawie koronawirusa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił w kwietniu nabór wniosków w ramach Programu pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. Miasto Bytom od razu zgłosiło swój akces w programie i w czerwcu 2020 r. zawarta została umowa w sprawie realizacji Modułu III programu. Pomoc finansowa w ramach Modułu III udzielana była osobom niepełnosprawnym, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły, w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 r., możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej – w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych. Pomoc finansowa skierowana była do osób niepełnosprawnych będących:

- uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej;
- uczestnikami środowiskowych domów samopomocy lub podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej;
- podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych, których działalność finansowana jest ze środków PFRON na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- uczestnikami programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON i w ramach tych programów korzystających ze wsparcia udzielanego przez placówki rehabilitacyjne;
- pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim;
- pełnoletnimi (od 18 do 24 roku życia) wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowaw-

czych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, bądź uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy funkcjonujących na podstawie ustawy Prawo oświatowe;

- pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) wychowanymi ośrodków rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych funkcjonujących na podstawie ustawy Prawo oświatowe.

Udział w programie umożliwił wypłatę świadczeń 212 osobom na łączną kwotę 353 000 zł. Maksymalna wysokość udzielonej pomocy finansowej wynosiła 500 zł miesięcznie na jedną osobę niepełnosprawną, za okres nie dłuższy niż 5 miesięcy.

W związku z ogłoszonym stanem epidemii i wynikającymi z tego obostrzeniami, w tym m.in. czasowym zaprzestaniem wykonywania działalności polegającej na organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych oraz ograniczeniami w funkcjonowaniu obiektów kulturalnych, hotelarskich czy gastronomicznych osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie w mniejszym stopniu mogli uczestniczyć w turnusach rehabilitacyjnych oraz korzystać z dofinansowania w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki. Jednak mimo trudnej sytuacji w 2020 r. z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowano turnusy rehabilitacyjne dla 356 osób na łączną kwotę 462,63 tys. zł oraz 7 umów w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki na łączną kwotę 26,57 tys. zł (w 2019 r. było to odpowiednio 384 osoby na kwotę 468,00 tys. zł i 19 umów na kwotę 45,77 tys. zł).

Działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

Od marca 2020 r. działania Inspekcji Sanitarnej skupione były głównie na konieczności realizacji działań przeciwepidemicznych w związku z ogłoszeniem na terenie Polski stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu (PSSE) realizowali zadania w zakresie objęcia nadzorem epidemiologicznym osób zakażonych SARS-CoV-2, jak również osób z nimi się kontaktujących. Z uwagi na lockdown polskiej gospodarki, działania kontrolne prowadzone były wyłącznie w przypadku podejrzenia narażenia na utratę zdrowia lub życia ludzi, a większość czynności skupiła się na podejmowaniu działań w zakresie przeciwdziałania rozwojowi pandemii COVID-19.

W maju 2020 r. prezydent Bytomia spotkał się z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bytomiu - Jolantą Wąsowską oraz z prezesem za-

rządu Węgłokoks Kraj Sp. z o.o. - Grzegorzem Waclawkiem w celu omówienia trudnej sytuacji epidemicznej w Bytomiu związanej z ogniskami koronawirusa występującymi w DPS Kombatant i kopalni „Bobrek-Piekary”.

W związku z ogromnym nakładem pracy, jaką musieli wykonać pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bytomiu prezydent zdecydował o oddelegowaniu pracowników miejskich jednostek organizacyjnych do pomocy bytomskim służbom sanitarnym. Wsparcie działań bytomskiego sanepidu zapewnił również Węgłokoks Kraj Sp. z o.o. Dzięki wsparciu kadrowemu udało się usprawnić komunikację Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z osobami oczekującymi zarówno na wyniki badań, jak i na wydanie decyzji o zakończeniu kwarantanny. Miasto zapewniło również PSSE wsparcie sprzętowe.

Do końca 2020 r. nadzorem epidemiologicznym objętych było 4 986 osób z terenu miasta zakażonych wirusem SARS-CoV-2. Wydanych zostało 10 412 decyzji administracyjnych dotyczących kwarantanny.

Następstwem dużej liczby zachorowań na COVID-19 była zwiększona liczba zgonów. Podobna sytuacja wystąpiła również w większości miast w całym kraju. Prawie 1/3 zgonów w Bytomiu miała miejsce w ostatnich trzech miesiącach 2020 r. – zmarło wtedy 776 osób. Rok wcześniej w porównywalnym okresie było to zdecydowanie mniej, bo 413 osób, co oznacza, że liczba zgonów w IV kwartale 2020 r. wzrosła o blisko 90%. W październiku 2020 r. Urząd Stanu Cywilnego w Bytomiu odnotował 247 zgonów, podczas gdy w październiku 2019 r. było ich 155. Z kolei w listopadzie i grudniu 2020 r. było to odpowiednio 279 i 250 zgonów, wobec 147 i 111 osób zmarłych w 2019 r. Łącznie w 2020 r. – w porównaniu do roku 2019 – odnotowano w Bytomiu wzrost liczby zgonów o 375 osób, a w ostatnich trzech miesiącach 2020 r. zmarło średnio o 120 osób więcej aniżeli w roku 2019.

Oświata i wychowanie

Podobnie jak w innych obszarach, rok 2020 również w systemie oświaty różnił się od pozostałych. Od 12 marca w celu ograniczenia niebezpieczeństwa rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało o realizowaniu przez placówki oświatowe zadań z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W przedszkolach i szkołach w całej Polsce zawieszono zostały stacjonarne zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, a od 16 marca także zajęcia opiekuńcze. Początkowo zajęcia stacjonarne zawieszono były do 25 marca. Jednak termin ten został później

kilkukrotnie wydłużony i ostatecznie nauka zdalna w szkołach trwała do 28 czerwca, czyli do końca zajęć dydaktycznych w roku szkolnym 2019/2020. Przy czym w maju zaczęto stopniowo „odmrażać” oświatę i od 25 maja możliwe było prowadzenie zajęć w szkołach podstawowych dla uczniów klas I-III. Od 1 czerwca częściowo „odmrożono” naukę w szkołach średnich w zakresie zdobywania praktycznych umiejętności zawodowych. Do przedszkoli wróciły także dzieci. Początkowo w maksymalnie 12-osobowych grupach, a od lipca do końca wakacji w 16-osobowych. Czerwiec był też miesiącem, w którym chętni nauczyciele i wychowawcy klas I-III, pracujący w świetlicach i przedszkolach, zostali poddani testom na obecność koronawirusa - łącznie ok. 260 osób.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021 wydano kolejne nowelizacje wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia, które pozwoliły na działanie pełnych, 25-osobowych grup przedszkolnych. W nowym roku szkolnym lekcje zdalne obowiązywały od 24 października 2020 r. i trwały do końca roku kalendarzowego. W przedszkolach, które działały bez przerwy, zaczęły pojawiać się ogniska koronawirusa, dlatego prezydent Bytomia, za zgodą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej od 19 października do końca roku zawiesił pracę stacjonarną nauczycieli, którzy pracowali w dwóch i więcej placówkach.

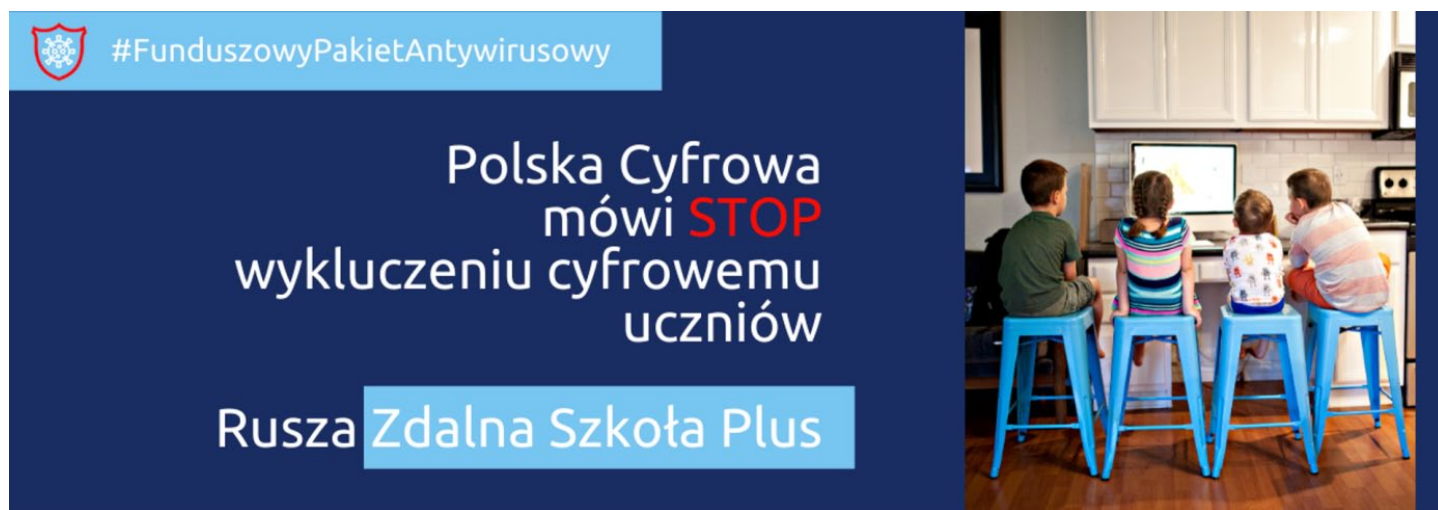
Aby zminimalizować rozprzestrzenianie się koronawirusa, na bieżąco i w porozumieniu z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną wyłączano oddziały przedszkolne, klasy, bądź całe placówki, w których występowały pozytywne wyniki testu.

Program Zdalna szkoła

Z uwagi na panującą pandemię COVID-19 i związane z tym czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty samorządy mogły starać się o pieniądze na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do zdalnej nauki. W ramach realizacji projektu grantowego pn. „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” pozyskano dofinansowanie w wysokości 100 000 zł na doposażenie placówek oświatowych w sprzęt komputerowy niezbędny do prowadzenia lekcji w trybie zdalnym. Łącznie zakupiono 53 laptopy za kwotę 100 700 zł. Sprzęt został rozdysponowany przez dyrektorów szkół/placówek m.in. do rodzin wielodzietnych, rodzin w trudnej sytuacji finansowej oraz nauczycieli. Projekt zrealizowano w ramach działania 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 - 2020.

Program Zdalna szkoła+

Program był kontynuacją Programu Zdalna szkoła. W ramach realizacji projektu grantowego pn. „Zdalna Szkoła+ – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” miasto pozyskało dofinansowanie w wysokości 165 000 zł. W ramach tego projektu zakupionych zostało łącznie 66 laptopów. Ogólny koszt zadania wyniósł 166 419 zł. Sprzęt został rozdysponowany przez dyrektorów szkół/placówek m.in. do rodzin wielodzietnych, rodzin w trudnej sytuacji finansowej oraz nauczycieli. Projekt zrealizowano w ramach działania 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 - 2020.

#FunduszowyPakietAntywirusowy

Polska Cyfrowa
mówi **STOP**
wykluczeniu cyfrowemu
uczniów

Rusza Zdalna Szkoła Plus

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Program 500+ dla nauczycieli

W związku z ograniczeniem zajęć stacjonarnych w szkołach i placówkach oświatowych kadra pedagogiczna mogła otrzymać wsparcie finansowe w maksymalnej wysokości 500 zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu niezbędnego do nauczania na odległość, w tym m.in. akcesoriów komputerowych.

Anioł Wolontariatu, Bytomskie Dni Organizacji Pozarządowych.

Wystawy w Muzeum zostały przez kilka miesięcy zamknięte dla zwiedzających i w zaistniałych okolicznościach działalność placówki przeniosła się do sieci internetowej, gdzie bogata oferta edukacyjna spotkała się z wielkim zainteresowaniem odbiorców.

Tabela 12: Wsparcie dla nauczycieli w ramach Programu 500+

Jednostka	Liczba nauczycieli	Kwota (w zł)
Szkoły podstawowe	863	423 777,50
Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego	50	24 239,69
Szkoły specjalne	137	67 962,61
Licea ogólnokształcące	132	65 181,92
Technika	235	114 661,22
Branżowe szkoły I i II stopnia	15	7 500,00
Szkoły zawodowe specjalnych	27	13 447,95
Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego	65	31 684,87
Specjalne ośrodki wychowawcze	1	500,00
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	28	13 984,24
Placówki wychowania pozaszkolnego (MDK 1 i MDK 2)	48	23 762,60
Razem	1 601	786 702,60

Źródło: dane Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

wych, oprogramowania lub usługi dostępu do internetu. Z pomocy skorzystało ogółem 1 601 nauczycieli, a kwota udzielonego wsparcia wyniosła łącznie ok. 786,70 tys. zł. Szczegółowy wykaz udzielonego wsparcia obrazuje tabela 12.

Kultura i sport

Kultura była jedną z dziedzin życia społecznego najsilniej dotkniętych ograniczeniami sanitarnymi. Wybuch pandemii COVID-19 mocno ograniczył lub całkowicie uniemożliwił realizację zaplanowanych na 2020 r. wielu wydarzeń i inicjatyw kulturalnych. Przez większą część roku instytucje kultury nie mogły funkcjonować w normalnym trybie, ograniczając się do działalności on-line. Od marca 2020 r. nie mogły się odbyć zaplanowane wydarzenia kulturalne bytomskich instytucji kultury. W trosce o zdrowie mieszkańców miasto zrezygnowało z większości corocznych wydarzeń i cyklicznych imprez plenerowych, w tym oczekiwanej przez społeczność lokalną kolejnej edycji Dni Bytomia. Nie doszły do skutku imprezy i inicjatywy kulturalne zaplanowane przez organizacje pozarządowe np. Bytomski

Znaczny wpływ na kształt, zakres i formy odbioru miejskiej oferty kulturalnej miały obowiązujące obostrzenia sanitarne. Jednak mimo ograniczeń, dzięki kreatywności bytomskiego środowiska kulturalnego i dzięki powszechnemu przekonaniu o znacznej roli kultury w życiu społecznym, w 2020 r. udało się zrealizować wiele cennych i nowatorskich pod względem formy wydarzeń kulturalnych, które zapewniły mieszkańcom w trudnym czasie izolacji domowej dostęp do zróżnicowanej oferty kulturalnej. Ograniczenia w znacznym stopniu utrudniły aktywność kulturalną, choć, poprzez kreatywne wykorzystanie możliwości technicznych przyczyniły się do znacznego poszerzenia potencjalnych odbiorców swojej działalności.

Na działalność sportową w podobnym stopniu, jak na inne formy aktywności życia społecznego wpływ miała panująca pandemia koronawirusa. Przez większą część roku formy zorganizowanej działalności sportowej były niemożliwe lub ograniczone do przeprowadzania profesjonalnych rozrywek sportowych. Z tego też względu większość zaplano-

wanych imprez organizowanych lub współorganizowanych przez OSiR nie odbyła się.

Bezpieczeństwo publiczne

W związku z zaistniałym stanem zagrożenia epidemicznego i występowaniem wirusa SARS-CoV-2 służby mundurowe w Bytomiu, poza swoimi stałymi działaniami, aktywnie włączyły się w działania na rzecz zwalczania pandemii i służące ochronie mieszkańców.

Strażnicy miejscy do katalogu ustawowych zadań wykonywanych na co dzień włączyli dodatkowe działania służące realizacji postanowień publikowanych na bieżąco aktów prawnych oraz zaleceń wydanych przez organy państwa w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii.

W trakcie prowadzonych działań prewencyjnych, wykorzystując systemy nagłaśniające radiowozów 1 776 razy odtworzono komunikat głosowy dotyczący zasad bezpiecznego zachowania w warunkach trwającego stanu epidemii koronawirusa.

W wyniku podjętych interwencji - na podstawie przepisu art. 54 Kodeksu Wykroczeń w związku z art. 46a i 46b ww. ustawy z 2 marca 2020 r. - nałożono 225 mandatów karnych na łączną kwotę 40 250 zł oraz pouczone 749 osób naruszających nakaz zakrywania ust i nosa.

Zagrożenia związane z pandemią COVID-19 również przed strażakami postawiły nowe zadania. Strażacy podejmowali wiele działań zmierzających do zwalczania skutków pandemii, w tym wspierali służby medyczne, pomagali osobom przebywającym na kwarantannie i prowadzili działania informacyjne. Bytomscy strażacy przy użyciu namiotów pneumatycznych zorganizowali polowe izby przyjęć, które powstały przy szpitalach w mieście. Punkty te przeznaczone były dla pacjentów z podejrzeniem koronawirusa, a strażacy dbali o utrzymanie odpowiedniego poziomu powietrza wewnątrz konstrukcji oraz wyposażyli je w czujniki tlenu węgla.

Strażacy zaangażowani byli również w dystrybucję środków ochrony indywidualnej oraz płynów dezynfekcyjnych do placówek zdrowotnych i oświatowych. Wprowadzone obostrzenia związane z pandemią uniemożliwiły realizację zaplanowanych na terenie miasta ćwiczeń i pokazów prezentujących możliwości działania PSP i OSP.

W komendzie przy ul. Strażackiej powstał film pt. „Nie kłam ratownikom” ukazujący działania Państwowej Straży Pożarnej związane z przestrzeganiem reżimu sanitarnego w związku z zagrożeniem COVID-19. Film został rozpropagowany w całym województwie śląskim.

Ponadto, w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 na terenie naszego miasta, koordynowaniem licznych działań i współpracą z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi i służbami zajmował się Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego.

Z powodu panującej w kraju pandemii odstąpiono od przeprowadzenia w 2020 r. kontroli problemowych z zakresu spraw obronnych.

Pomoc dla przedsiębiorców

Panująca pandemia i wprowadzone w związku z nią liczne restrykcje oraz powszechna kwarantanna utrudniały lub uniemożliwiały funkcjonowanie wielu przedsiębiorcom. Trudna sytuacja, w której znalazły się bytomskie firmy niosła za sobą utratę płynności finansowej, ryzyko upadłości czy likwidacji licznych miejsc pracy. Aby temu zapobiec, przedsiębiorcy wielu branż mierzący się z pandemią, mogli już od marca 2020 r. liczyć na wsparcie miasta uruchomione na celu ograniczenia negatywnych skutków ekonomicznych pandemii.

Gmina Bytom w szerokim zakresie wykorzystwała możliwości udzielania pomocy przedsiębiorcom, którzy z powodu pandemii utracili znaczną część przychodów. Zakres tego wsparcia regulowały stosowne przepisy prawa, a zwłaszcza ustawa z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Wprowadzono szereg rozwiązań mających na celu ułatwienie i obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta. Realizację pomocy udzielanej przedsiębiorcom monitorował powołany w marcu 2020 r. przez prezydenta Bytomia zespół roboczy, w skład którego wchodził pracownicy wybranych wydziałów Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych gminy. Zadaniem zespołu roboczego była weryfikacja wpływających – za pośrednictwem poczty, skrzynek podawczych oraz elektronicznie (ePUAP) – wniosków od bytomskich przedsiębiorców, którzy ucierpieli w związku z pandemią koronawirusa.

Dodatkowo, w ramach Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora funkcjonowała infolinia udzielająca przedsiębiorcom informacji na temat oferowanej pomocy, a na stronie miasta

utworzono specjalną zakładkę „Pomoc dla przedsiębiorców w czasie pandemii”.

Od marca 2020 r. w Bytomiu realizowany jest pakiet wsparcia dla przedsiębiorców dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa. Od marca do końca 2020 r. do Urzędu Miejskiego w Bytomiu wpłynęło ponad 800 wniosków, w ramach których udzielono ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, a także ulg w opłatach cywilnoprawnych, administracyjno-prawnych na łączną kwotę ponad 955 tys. zł. Umorzenia, odroczenia i zwolnienia z podatków i opłat lokalnych były udzielane zarówno w ramach tzw. pomocy COVID-19, jak i w formie pomocy publicznej de minimis. Możliwość udzielania pomocy

płatności podatku od nieruchomości.

W indywidualnych przypadkach, z uwagi na straty finansowe podatników związane z pandemią, możliwe było także ubieganie się o umorzenie podatku. Wartości udzielonych ulg w podatkach i opłatach lokalnych prezentuje tabela 13.

W zakresie opłat cywilnoprawnych oraz prawno-administracyjnych ulgi obejmowały:

- umorzenia, częściowe umorzenia, odroczenia lub rozłożenia na raty opłat z tytułu dzierżawy terenów i obiektów gminnych,
- pomniejszenia i odroczenia opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- umorzenia, częściowe umorzenia lub odroczenia opłat z tytułu zajęcia pasa drogowego,

Tabela 13: Ulgi w należnych podatkach i opłatach lokalnych udzielone przedsiębiorcom w związku z COVID-19 w 2020 r.

Ilość wniosków łącznie	Wartość pomocy COVID-19				Wartość pomocy de minimis	
	Uchwała nr XXVII/405/20 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości	Uchwała nr XXVII/406/20 w sprawie przedłużenia terminu płatności podatku od nieruchomości	umorzenia art. 67a ustawy Ordynacja podatkowa	odroczenia, raty art. 67a ustawy Ordynacja podatkowa	umorzenia art. 67a ustawy Ordynacja podatkowa	odroczenia, raty art. 67a ustawy Ordynacja podatkowa
254 szt.						
Łączna wartość pomocy	62 862 zł	114 666 zł	90 611 zł	20 647 zł	115 317 zł	108 425 zł

Źródło: Wydział Podatków i Opłat Lokalnych Urzędu Miejskiego w Bytomiu

przedsiębiorcom zapewniły w szczególności przyjęte 27 kwietnia 2020 r. przez Radę Miejską w Bytomiu uchwały:

- nr XXVII/405/20 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości,
- nr XXVII/406/20 w sprawie przedłużenia terminu

- obniżenia czynszu z tytułu najmu lokalu użytkowego wynajmowanego od gminy.

Ilość rozpatrzonych wniosków oraz wartość udzielonych ulg przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14: Ulgi w należnych opłatach cywilnoprawnych oraz prawno-administracyjnych udzielone przedsiębiorcom w związku z COVID-19 w 2020 r.

Rodzaj opłaty	Ilość wniosków	Wartość udzielonych zwolnień
Umorzenie (częściowe lub całkowite) opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego	36	15 656 zł
Umorzenie (całkowite lub częściowe) opłat z tytułu dzierżawy	40	79 276 zł
Obniżka czynszu za lokale użytkowe	464	347 962 zł
Odroczenie opłat z tytułu dzierżawy	10	-
Rozłożenie na raty opłat z tytułu dzierżawy	3	-
RAZEM	553	442 894 zł

Źródło: informacje z wydziałów Urzędu Miejskiego w Bytomiu i jednostek organizacyjnych gminy

Miasto obniżało czynsz w lokalach użytkowych o 90% tym podmiotom, które w wyniku obostrzeń związanych z pandemią nie mogły prowadzić działalności oraz o 50% tym, którym epidemia utrudniała prowadzenie biznesu.

Najwięcej z łącznej kwoty udzielonego przedsiębiorcom wsparcia wydankowano na:

- ulgi związane z obniżką czynszu za lokale użytkowe – 347 961,78 zł,
- umorzenia, odroczenia i rozłożenia na raty w ramach pomocy de minimis – 223 742 zł,
- zwolnienia od podatku od nieruchomości lub przedłużenia terminów jego płatności – 177 528 zł.

Dodatkowo spółka miejska ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. udzieliła bonifikat najemcom lub dzierżawcom lokali użytkowych w łącznej kwocie 45 057,06 zł.

W kolejnym roku władze miasta zamierzają kontynuować wsparcie dla przedsiębiorców, którzy w wyniku wielu obostrzeń związanych z pandemią mają utrudnione prowadzenie działalności gospodarczej. Dlatego też na koniec grudnia 2020 r. przygotowane zostały do wniesienia pod obrady Rady Miejskiej w Bytomiu projekty uchwały w sprawie:

- zwolnień od podatku od nieruchomości: gruntów, budynków oraz budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19,
- przedłużenia terminów płatności rat podatku od nieruchomości, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 - dzięki uchwale możliwa będzie prolongata do 31 grudnia 2021 r.

Jednocześnie w związku z wprowadzonymi długotrwałymi ograniczeniami uniemożliwiającymi przedsiębiorcom korzystanie z posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych planowana jest również pomoc dla branży gastronomicznej dotycząca zwolnień z całości opłaty koncesyjnej. W związku z tym przygotowany został stosowany projekt uchwały Rady Miejskiej w sprawie zwolnienia przedsiębiorców z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Bytomia w 2021 r.

Pierwsze dwa projekty uchwał dotyczące podatku od nieruchomości planowane są do podjęcia

przez Radę Miejską w styczniu 2021 r., a w przypadku uchwały dotyczącej zwolnienia przedsiębiorców z opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych miasto musi czekać do momentu wejścia w życie nowych przepisów prawnych w tym zakresie.

Zdjęcie 29: Spotkanie prezidenta z przedsiębiorcami

Źródło: www.bytom.pl

Ponadto w celu pomocy przedsiębiorcom, którym na skutek lockdownu zamknięto lokale gastronomiczne dla gości na stronie www.bytom.pl zamieszczona została lista adresowa bytomskich lokali serwujących jedzenie na wynos lub świadczących usługę dowozu posiłków do klientów. Lista ta była na bieżąco aktualizowana, a zainteresowani umieszczeniem na liście przedsiębiorcy mogli zgłaszać swój lokal na adres prasa@um.bytom.pl. Na stronie miasta znalazło się blisko 60 danych adresowych punktów gastronomicznych wraz z mapą zawierającą rozmieszczenie lokali na terenie miasta.

Wsparcie dla przedsiębiorców w ramach Tarczy Antykryzysowej

Wsparcie dla przedsiębiorców realizował również Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu, który wdrożył instrumenty pomocowe wynikające z wprowadzonej tzw. Tarczy Antykryzysowej, której głównym założeniem było wsparcie utrzymania działalności gospodarczej i miejsc pracy w bytomskich firmach. Przedsiębiorcy dotknięci kryzysem w następstwie pandemii mogli starać się m.in. o jednorazową pożyczkę czy dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19. O przyznanie pożyczki mogli ubiegać się mikroprzedsiębiorcy, tj. osoby samozatrudnione lub podmioty zatrudniające w oparciu o umowę o pracę od 1 do 9 osób.

Tabela 15: Wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej udzielone przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w 2020 r.

Formy wsparcia	Ilość osób objętych wsparciem	Wydatkowana kwota
Tarcza Antykryzysowa		
Niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców	5 615	28 046 897,99
Niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla organizacji pozarządowych	28	88 586,92
Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych	1 011	4 404 800,00
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców	3 067	10 772 720,84
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników dla organizacji pozarządowych	66	142 917,80
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników dla kościelnej osoby prawnej	26	134 843,62
Dotacja dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż	43	214 999,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu

W ramach Tarczy Antykryzysowej wsparciem objęto 9 856 osób. Łącznie wydatkowano kwotę blisko 44 mln zł. Najwięcej osób skorzystało z niskooprocentowanej pożyczki z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców oraz dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców (8 682 osoby). W tych dwóch formach wsparcia wydatkowano również najwięcej środków, tj. niespełna 39 mln zł (87%).

Finanse miasta i inwestycje

Pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ nie tylko na działalność prowadzoną przez bytomskich przedsiębiorców, ale również na finanse samorządów terytorialnych, w tym na budżet miasta Bytomia. Wynikało to bowiem ze znacznego spadku realizacji dochodów bieżących w stosunku do zaplanowanych kwot (głównie udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych, a także podatków i opłat lokalnych). Jednocześnie powstały

wydatki bieżące, wcześniej niezaplanowane, a związane z koniecznością przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania miasta, ubytek w dochodach budżetu, będący skutkiem wystąpienia COVID-19, zastąpiono środkami finansowymi pochodzącymi z kredytu bankowego zaciągniętego w Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 10 mln zł.

Ubytek w dochodach miasta Bytomia został stwierdzony również przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach, która uznała, że „(...) na wykonanie części dochodów bieżących negatywny skutek miała trwająca pandemia COVID-19. (...) ubytek w wykonanych dochodach jednostki (...) wyniósł 6 971 130,88 zł. Jednocześnie jednostka ponosiła wydatki, w tym bieżące, finansowane ze środków własnych, w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, a ich kwota wyniosła 2 432 320,63 zł.”.

Niemniej zostały zrealizowane wszystkie nałożone na miasto ustawami zadania, a płatności wszystkich zobowiązań odbywały się terminowo.

Dochody budżetu miasta w 2020 r. zrealizowano w kwocie 1 043 521 760 zł, a wydatki wyniosły 1 049 868 437 zł, co daje deficyt budżetu na poziomie 6 346 677 zł, przy zaplanowanym na poziomie 54 514 508 zł (tj. o 48 167 831 zł niższy niż planowano). Na poziom wykonanego deficytu miały wpływ pozyskane w 2020 r. środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 37 692 279 zł, które stanowiły dochód roku 2020, natomiast wydatki na zadania nimi finansowane zostaną poniesione w dużej części w latach kolejnych. Gdyby miasto nie pozyskało tych środków deficyt byłby wyższy od faktycznie uzyskanego. Czynnikiem wpływającym na kondycję finansową miasta jest wynik operacyjny, czyli różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi. W 2020 r., mimo trwającej pandemii i wydatków związanych z ograniczaniem jej skutków, została wypracowana nadwyżka operacyjna w wysokości 5 088 527 zł, a wydatki miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca Bytomia w 2020 r. wyniosły 7 457,7 zł i były wyższe o 866,9 zł, tj. 13,2% w porównaniu do roku 2019.

W Bytomiu mimo trudności spowodowanych pandemią i spadkiem dochodów udało się utrzymać tempo realizowanych inwestycji w mieście zarówno rewitalizacyjnych czy drogowych, jak i dotyczących infrastruktury społecznej, które szerzej zostały opisane w rozdziale 4.4.1 Wybrane inwestycje miasta.

W 2020 r. na wydatki związane z inwestycjami w mieście wydankowano 109 826 223 zł, co stanowiło 10,46% ogółu wydatków. Mimo istotnych ograniczeń finansowych związanych z pandemią przewyż-

szyły one kwotę wydatkowanych w 2019 r. środków na inwestycje o 7 382 676 zł.

Jedną z najważniejszych inwestycji realizowanych w 2020 r. była niewątpliwie budowa nowej hali lodowiska przy ul. Pułaskiego, którą miasto zakończy w roku 2021. Z kolei w 2020 r. udało się m.in. zakończyć remont zespołu pałacowo-parkowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego przy ul. Dzierżonia w Miechowicach, budynku po byłym hotelu robotniczym przy ul. Siemianowickiej 105 b oraz termomodernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA przy ul. Karpackiej i budynku socjalno-administracyjnego przy stadionie miejskim na ul. Modrzewskiego w Szombierkach. Przebudowano również ulice: Narutowicza, św. Elżbiety, Szyby Rycerskie oraz drogę do budynków przy ul. Siemianowickiej 105 a, b, e. W realizacji zadań inwestycyjnych pomocne były nie tylko środki unijne, ale również pozyskane przez Miasto w 2020 r. dotacje z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Dzięki nim udało się między innymi zrealizować:

- termomodernizację budynków przedszkoli miejskich nr 31, 32, 33, 51 i 52 (GZM),
- wymianę stolarki okiennej w 190 lokalach mieszkalnych będących własnością gminy (GZM),
- termomodernizację budynku będącego siedzibą Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego przy ul. Małachowskiego 36 (GZM),
- modernizację odcinka infrastruktury Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej na odcinku gminy Bytom (GZM),
- modernizację energetyczną punktów oświetleniowych w Bytomiu, infrastruktury przestankowej oraz przejść dla pieszych (GZM),
- modernizację balkonów wraz z naprawą elewacji w Domu Pomocy Społecznej Kombatan (RFIL),
- rewitalizację przyziemia w IV Liceum Ogólnokształcącym (RFIL),
- przebudowę instalacji wentylacji mechanicznej pływalni krytej wraz z remontem pomieszczeń wchodzących w skład kompleksu basenowego w Szkole Podstawowej nr 54 w Miechowicach (RFIL).

Rozpoczęte zostały prace renowacyjne w zabytkowym budynku Młodzieżowego Domu Kultury nr 1 oraz modernizacja budynków Kolonii Zgorzelec, gdzie powstaną nowe mieszkania. Do realizacji przygotowane zostały kolejne projekty, które uzyskały już pozwolenia na budowę, m.in. przebudowa ul. Dworcowej wraz z renowacją zabytkowych kamienic, rewitalizacja ul. Mickiewicza oraz przestrzeni publicznych w Śródmieściu, Rozbarku i Bobrku.

Mimo licznych obostrzeń pandemicznych, obciążenia budżetu niezaplanowanymi wcześniej wydatkami na ochronę zdrowia i bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców oraz znacznego ograniczenia życia społeczno-gospodarczego rozwój Bytomia nie został wstrzymany. Miastu udało się zrealizować szereg inwestycji pozyskując dodatkowe środki zewnętrzne, a przy tym osiągnąć niższy o ponad 48 mln zł od zaplanowanego deficyt budżetu miasta i nadwyżkę operacyjną w wysokości ponad 5 mln zł.

Obsługa klientów i działania informacyjne dotyczące pandemii

Rygor sanitarny znacznie ograniczył możliwość tradycyjnego załatwienia spraw administracyjno-urzędowych przez mieszkańców, dlatego w trosce o ich bezpieczeństwo w I kwartale 2020 r. w budynku Urzędu przy ul. Parkowej 2 zamontowany został nowy system kolejkowy, obsługujący dwa Wydziały: Komunikacji i Spraw Obywatelskich oraz Biuro Paszportowe znajdujące się na parterze budynku. Koszt instalacji systemu wyniósł 54 920 zł.

Dodatkowo w celu ograniczenia prawdopodobieństwa zarażenia wirusem SARS-CoV-2 stanowiska obsługi klientów Urzędu zostały wyposażone w osłony ochronne z pleksi. Zakupiono również sprzęt specjalistyczny, tj.: termometry elektroniczne, bramki do pomiaru temperatury ciała, lampy bakteriobójcze, kolumny dezynfekcyjne, słupki z taśmami odgradzeniowymi, odkurzacze, parownice wraz z nakładkami, szorowarki do czyszczenia podłóg. W związku z koniecznością dezynfekcji wykonywano również odkażanie i ozonowanie poszczególnych pomieszczeń w budynkach Urzędu. Na bieżąco kupowane były rękawiczki lateksowe i nitrylowe, maseczki jednorazowe, maski, półmaski, przyłbice i kombinezony ochronne, środki do dezynfekcji rąk oraz powierzchni w postaci płynów, żeli, dyspenserów i chusteczek dezynfekujących. Całkowity koszt wydatków poniesionych w ramach zadania „Zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie zakażenia wirusem SARS-CoV-2” wyniósł 1,24 mln zł.

W 2020 r. gmina ze środków własnych na walkę z COVID-19 wydatkowała kwotę ok. 3,3 mln zł.

Po ogłoszeniu stanu epidemii koronawirusa w celu zapewnienia ciągłości realizacji zadań o charakterze publicznym i tym samym zagwarantowania wszystkim mieszkańcom możliwości załatwienia spraw niecierpiących zwłoki oraz dostęp do informacji, zmieniony został sposób obsługi klienta w Urzędzie. Wprowadzono m.in.:

- umawianie klientów na wizyty w Urzędzie przez internet lub telefonicznie,
- możliwość załatwienia wielu spraw urzędowych

elektronicznie, za pośrednictwem tzw. profilu zaufanego,

- możliwość załatwienia sprawy w formie pisemnej za pośrednictwem operatora pocztowego lub poprzez złożenie korespondencji do urn umieszczonych przed wejściem do urzędu.

W związku z przypadkami zakażeń koronawirusem wśród pracowników Urzędu Miejskiego i miejskich jednostek organizacyjnych oraz kwarantanną części personelu, na bieżąco wprowadzane były zmiany organizacji pracy i czasowe ograniczenie zakresu ich funkcjonowania.

Bezpośrednie udzielanie klientom informacji w Punkcie Informacyjnym odbywało się z zachowaniem rygorów sanitarnych, jak również telefonicznie. Porady udzielane w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego świadczone były przy użyciu narzędzi służących porozumiewaniu się na odległość.

Ważnym zadaniem w trakcie pandemii były działania monitorujące i informacyjne związane z sytuacją epidemiczną w mieście. Na głównej stronie www.bytom.pl uruchomiona została specjalna zakładka, w której zamieszczane były informacje dotyczące stanu epidemii w Bytomiu, województwie śląskim oraz kraju. Oprócz danych statystycznych oraz wiadomości związanych z zasadami higieny, sanitarnymi i bezpieczeństwa, znalazły się również informacje o podejmowanych przez władze miasta działaniach mających na celu walkę ze skutkami epidemii na obszarze Bytomia i formach wsparcia mieszkańców. Dzięki współpracy z Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną oraz Szpitalem Specjalistycznym nr w 1 na stronie www.bytom.pl ukazywał się raport dotyczący sytuacji epidemiologicznej w powiecie bytomskim, a informacje związane z obostrzeniami na terenie kraju były na bieżąco pozyskiwane ze strony Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej, PSSE oraz stron Ministerstwa Zdrowia i www.gov.pl. Dodatkowo w internetowym planie miasta zostały utworzone i wyeksponowane warstwy zawierające pomocne informacje w zaistniałym stanie pandemii. Opracowano warstwę „jedzenie na wynos” oraz wyeksponowano warstwy: „apteki”, „służba zdrowia”.

Łącznie na stronie www.bytom.pl zamieszczono 198 informacji w zakładce Koronawirus – Działania i Zalecenia oraz 133 aktualności dotyczące stanu epidemiologicznego w Bytomiu. Działania informacyjne związane z sytuacją epidemiczną były prowadzone także na kanałach w mediach społecznościowych oraz w prasie.

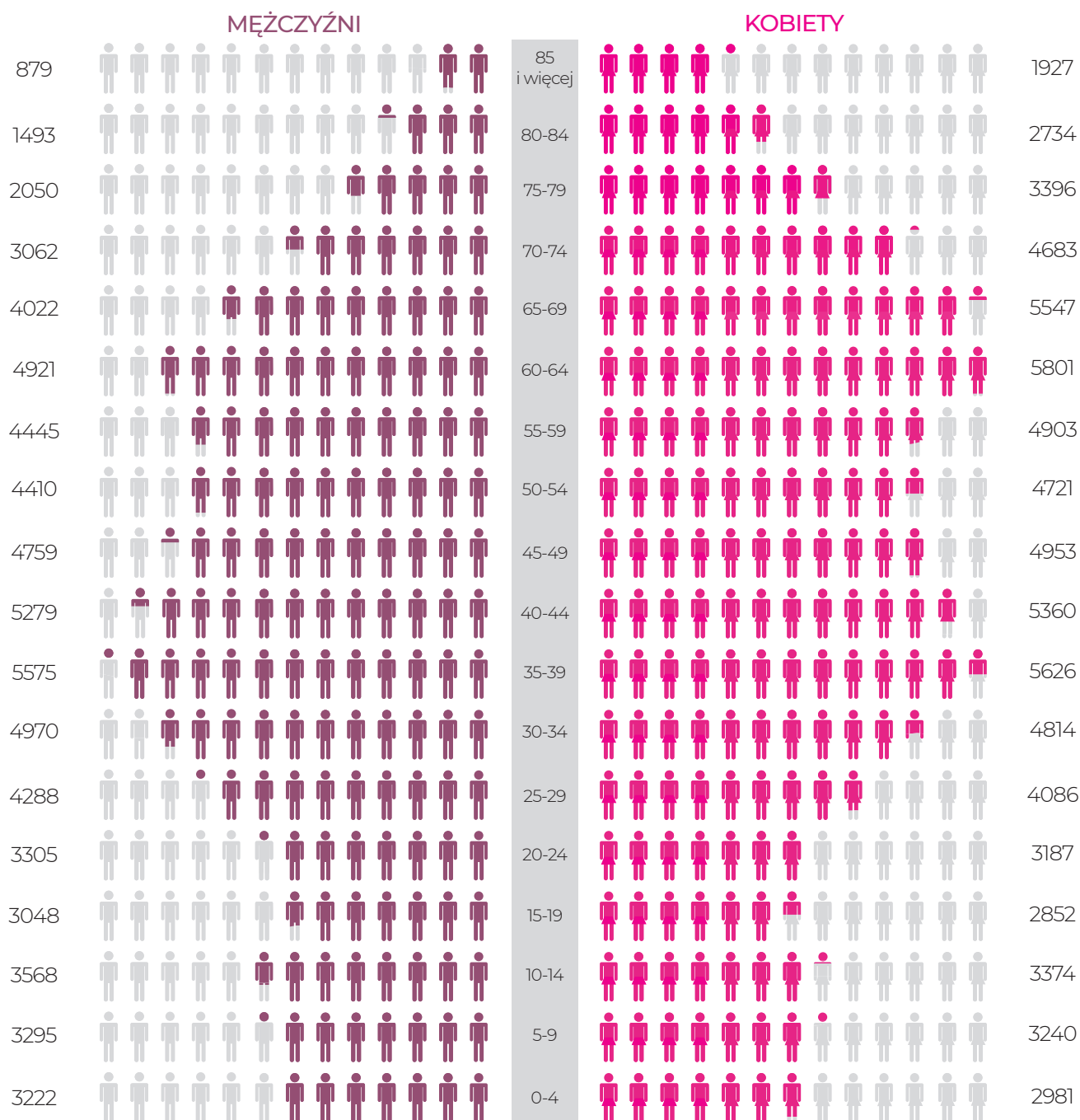
3. SPOŁECZNOŚĆ

3.1 DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców Bytomia systematycznie spada. Podobnie jak w wielu miastach w Polsce, m.in. w Łodzi, Radomiu, Płocku, Sosnowcu i Częstochowie, w Bytomiu mamy do czynienia ze zjawiskiem depopulacji. Zgodnie z rejestrem mieszkańców gminy

Bytom, na dzień 31 grudnia 2020 r. zameldowanych na pobyt stały w Bytomiu było 140 776 osób, w tym 74 185 osób, tj. 52,7% ogółu mieszkańców stanowiły kobiety. W porównaniu do roku 2019 liczba mieszkańców spadła o 2 822 osoby (143 598 w 2019 r.).

Infografika 3: Piramida płci i wieku mieszkańców Bytomia na 31.12.2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Tabela 16: Struktura mieszkańców Bytomia według grup ekonomicznych w latach 2019-2020

Grupy ekonomiczne mieszkańców	Płeć	31.12.2019 r.		31.12.2020 r.	
		Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	Kobiety	75 604	52,6	74 185	52,7
	Mężczyźni	67 994	47,4	66 591	47,3
	RAZEM	143 598	100	140 776	100,0
Wiek przedprodukcyjny	Kobiety (0-17 lat)	11 481	8,0	11 293	8,0
	Mężczyźni (0-17 lat)	12 163	8,5	11 908	8,5
	RAZEM	23 644	16,5	23 201	16,5
Wiek produkcyjny	Kobiety (18-59 lat)	39 987	27,8	38 804	27,6
	Mężczyźni (18-64 lata)	44 393	30,9	43 177	30,6
	RAZEM	84 380	58,7	81 981	58,2
Wiek poprodukcyjny	Kobiety (60 i więcej lat)	24 136	16,8	24 088	17,1
	Mężczyźni (65 i więcej lat)	11 438	8,0	11 506	8,2
	RAZEM	35 574	24,8	35 594	25,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Na strukturę demograficzną miasta w perspektywie długoterminowej wpływają przede wszystkim procesy związane z ruchem naturalnym ludności (zgony i urodzenia).

Infografika 4: Przyrost naturalny w latach 2019 i 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu

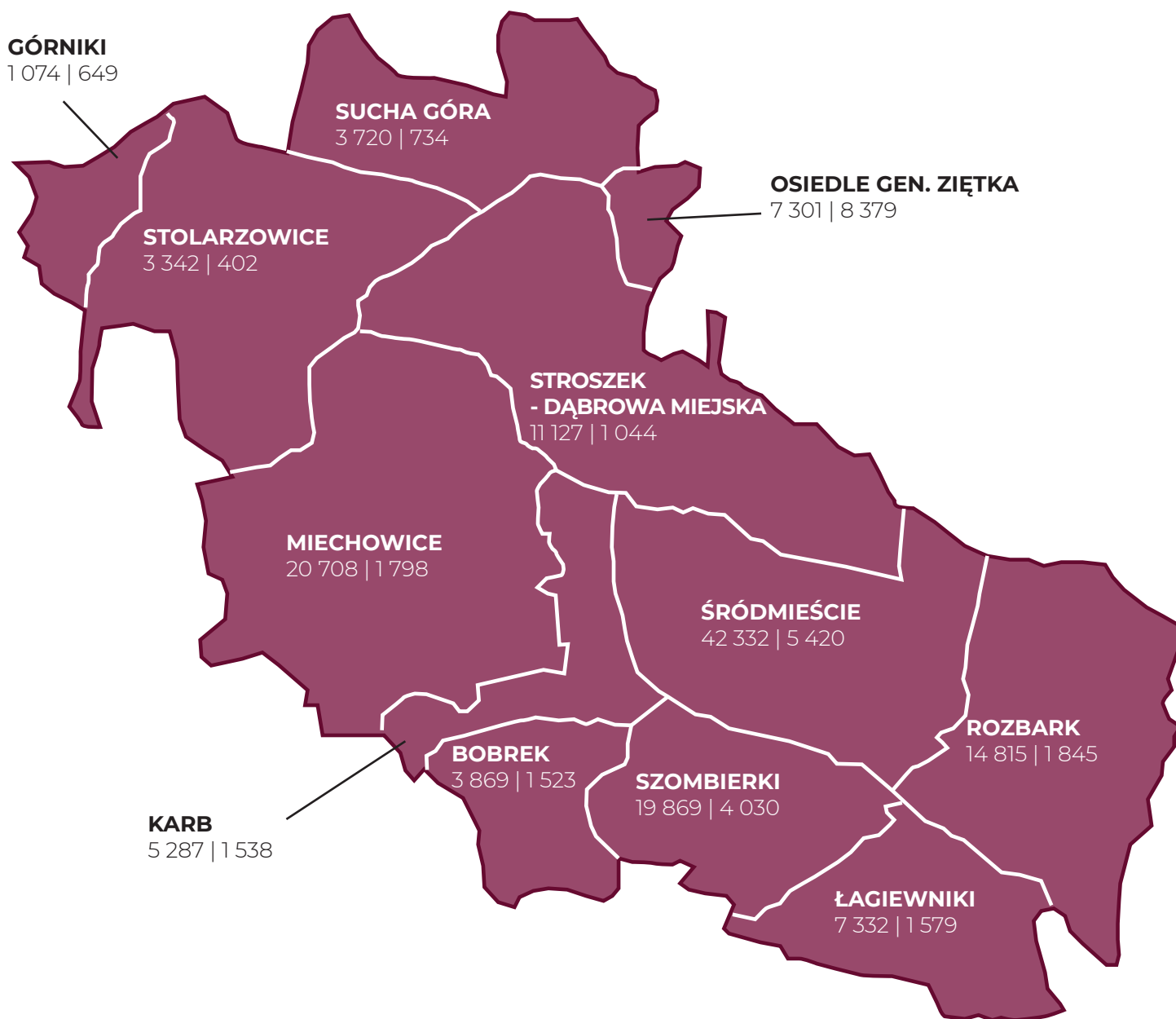
Wybrane wskaźniki demograficzne dotyczące mieszkańców Bytomia kształtowały się następująco:

- na 100 mężczyzn przypadło 111 kobiet,
- na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 28 osób w wieku przedprodukcyjnym i 43 osoby w wieku poprodukcyjnym,

- wskaźnik starości demograficznej wynosił 25%,³
- średni wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 2 026 osób na 1 km² powierzchni miasta.

³ jako próg przyjęto 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Mapa 2: Gęstość zaludnienia w ujęciu dzielnicowym

SPOSÓB PREZENTACJI DANYCH:

OBSZAR MIASTA

Liczba mieszkańców | Gęstość zaludnienia (liczba osób na 1 km²)

RAZEM

140 776 | 2 026

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu

3.2 OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na sieć placówek oświatowych w Bytomiu składają się placówki publiczne prowadzone przez gminę i powiat tj. przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, placówki wychowania pozaszkolnego oraz placówki publiczne i niepubliczne (w tym szkoły wyższe) prowadzone przez inne osoby prawne i osoby fizyczne.

Zmiany w bytomskiej sieci szkół w 2020 r.

W styczniu Rada Miejska w Bytomiu podjęła uchwałę nr XIV/344/20 w sprawie założenia Branżowej Szkoły II stopnia nr 1 z oddziałami specjalnymi im. Powstańców Śląskich w Bytomiu i włączenia jej do Państwowych Szkół Budownictwa - Zespołu Szkół w Bytomiu.

Ponadto w marcu 2020 r. Rada Miejska w Bytomiu podjęła następujące uchwały w sprawie przekształceń szkół i placówek oświatowych:

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/395/20 w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Bytomiu poprzez likwidację innej lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w budynku przy pl. Klasztornym 2 w Bytomiu;

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/396/20 w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej nr 37 w Bytomiu poprzez przeniesienie jej siedziby do budynku przy ul. Tysiąclecia 7 w Bytomiu i likwidację dotychczasowego miejsca prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w budynku przy ul. Gabriela Narutowicza 9 w Bytomiu;

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/397/20 w sprawie przekształcenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bytomiu poprzez zmianę siedziby z ul. Józefa Rostka 16 na pl. Klasztorny 2;

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/398/20 w sprawie rozwiązania Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. J.F. Kennedy'ego w Bytomiu i likwidacji VIII Liceum Ogólnokształcącego w Bytomiu;

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/399/20 w sprawie wyłączenia Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 1 w Bytomiu z Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Bytomiu i likwidacji Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 1 w Bytomiu;

- uchwała Rady Miejskiej nr XXVI/400/20 z dnia 23 marca 2020 r. w sprawie likwidacji Szkoły Policealnej nr 8 im. Matki Ewy w Bytomiu oraz zmiany nazwy Zespołu Policealnych Szkół Medyczno-Społecznych w Bytomiu.

W wyniku zmian reorganizacyjnych w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i specjalnych Rada Miejska podjęła w 2020 r. dwie uchwały:

- w czerwcu uchwałę nr XXIX/423/20 w sprawie ustalenia planu sieci oraz granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Bytom;

- w lipcu uchwałę nr XXX/435/20 w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i specjalnych prowadzonych przez miasto Bytom.

W kwietniu podjęta została przez Radę Miejską uchwała nr XXVII/409/20 w sprawie określenia zasad wsparcia edukacji uzdolnionych uczniów pobierających naukę na terenie miasta Bytomia.

Podobnie jak w innych obszarach, rok 2020 również w systemie oświaty różnił się od pozostałych. Wybuch pandemii koronawirusa spowodował, że już w marcu placówki oświatowe realizowały swoje zadania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Wychowanie przedszkolne

W wyniku przeprowadzonej rekrutacji oraz ze względu na zapotrzebowanie społeczne, a także w miarę możliwości organizacyjno-lokalowych wprowadzono dodatkowe oddziały przedszkolne - organizacyjnie podlegające przedszkolom miejskim - w budynkach szkół podstawowych oraz jeden oddział w budynku przy ul. Kolejowej 27 należącym do Spółdzielni Mieszkaniowej „CENTRUM”:

- Przedszkole Miejskie nr 5 – 1 oddział w Szkole Podstawowej nr 5,

- Przedszkole Miejskie nr 16 – 2 oddziały w Szkole Podstawowej nr 9,

- Przedszkole Miejskie nr 20 – 3 oddziały w Szkole Podstawowej nr 6,

- Przedszkole Miejskie nr 25 – 1 oddział w budynku Spółdzielni Mieszkaniowej „Centrum”,

Przedszkole Miejskie nr 36 – 2 oddziały w Szkole Podstawowej nr 21,
· Przedszkole Miejskie nr 39 – 3 oddziały w Szkole Podstawowej nr 45,
· Przedszkole Miejskie nr 43 – 2 oddziały w Szkole Podstawowej nr 33.

W ww. oddziałach dzieci 6-letnie realizowały obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz przebywały dzieci 3,4,5-letnie, które w oparciu o ustawę Prawo oświatowe uzyskały prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego.

Infografika 5: Wychowanie przedszkolne na terenie Bytomia

W 2020 r. na terenie Bytomia działało

41 przedszkoli,

w tym 209 oddziałów,
do których zapisanych zostało łącznie

4 359 dzieci.

* dane według stanu na 30 września 2020 r. w programie SIO

Źródło: dane Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W kilku bytomskich przedszkolach funkcjonowały specjalistyczne oddziały dla dzieci wymagających kształcenia specjalnego:

- w Przedszkolu Miejskim nr 8 Integracyjnym wszystkie oddziały miały charakter integracyjny,
- w Przedszkolu Miejskim nr 63 z Oddziałami Integracyjnymi kształcenie integracyjne prowadziły trzy oddziały,
- w Przedszkolu Miejskim nr 21 funkcjonował jeden oddział integracyjny,
- w Przedszkolu Miejskim nr 4 funkcjonował jeden oddział specjalny.

Oddziały integracyjne i oddział specjalny prze-

znaczono były dla dzieci wymagających włączenia do wychowania przedszkolnego specjalistycznych terapii w szczególności pedagogicznej, psychologicznej, logopedycznej, które realizowane były zgodnie z zaleceniami orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Z dziećmi prowadzone były indywidualne i grupowe zajęcia rewalidacyjne z zakresu pedagogiki specjalnej, surdopedagogiki, tyflopedagogiki, logopedii, rehabilitacji itp. Ponadto w ww. przedszkolach realizowane były programy autorskie i specjalistyczne uwzględniające indywidualne potrzeby psychofizyczne wychowanków. Dodatkowo Przedszkole Miejskie nr 8 Integracyjne i Przedszkole Miejskie nr 63 z Oddziałami Integracyjnymi realizowały zadanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, mającego na celu pobudzanie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. Powołane przez dyrektorów tych przedszkoli zespoły specjalistów realizowały pracę indywidualnie z dzieckiem zgodnie z zaleceniami wynikającymi z opinii wydanej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Szkoły

Na terenie Bytomia w roku szkolnym 2020/2021 funkcjonowało 56 szkół z 799 oddziałami, 7 zespołów szkół publicznych, z tego 6 zespołów szkół zawodowych i 1 zespół szkół specjalnych.

Typy i liczbę bytomskich szkół publicznych prowadzonych przez gminę i powiat Bytom oraz liczbę uczniów i absolwentów w roku szkolnym 2020/2021 przedstawia tabela 17.

Baza lokalowa, dydaktyczna i opiekuńczo-wychowawcza bytomskich szkół publicznych

Realizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego wymaga stworzenia właściwych warunków organizacyjnych i technicznych, które pozwalają na pełną realizację zadań wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego.

W roku 2020 bytomskie szkoły dysponowały następującymi pracowniami dydaktycznymi: komputerowe, językowe, zawodowe, przedmiotowe oraz pomieszczenia świetlic i bibliotek. Bytomskie szkoły są dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy. Warto zaznaczyć, że wszystkie komputery posiadają dostęp do Internetu. Szkoły wyposażone są m.in. w kamery wideo, odtwarzacze dvd, telewizory, projektor multimedialne, kserografy, tablice interaktywne. W skład bazy sportowej bytomskich szkół wchodziły sale gimnastyczne, boiska szkolne, bieżnie, skocznie, rzutnie, a także 3 baseny.

Tabela 17: Typy i liczba bytomskich szkół publicznych, liczba uczniów i absolwentów

Wyszczególnienie	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów/oddział	Liczba absolwentów	Liczba uczniów klas pierwszych
Szkoły podstawowe razem, w tym:	28	562	10 760	19	1 211	1 360
- samodzielne	24	480	9 998	21	1 108	1 293
- mistrzostwa sportowego	1	20	414	21	67	42
- specjalne	3	62	348	6	36	25
Licea ogólnokształcące razem, w tym:	6	69	1 807	26	484	428
- samodzielne	3	47	1 350	29	373	298
- mistrzostwa sportowego	1	12	182	15	44	53
- w zespołach szkół ogólnokształcących	0	0	0	0	15	0
- w zespołach szkół zawodowych	2	10	275	28	52	77
Szkoły ponadpodstawowe zawodowe razem, w tym:	15	139	3 274	24	609	870
- technikum	7	89	2 385	27	463	548
- branżowe szkoły I stopnia	6	31	760	25	117	295
- branżowe szkoły I stopnia specjalna	1	19	129	7	29	27
- branżowe szkoły II stopnia z oddz. specjalnymi	1	0	0	0	0	0
Inne szkoły:						
- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	1	7	51	7	7	14
Szkoły policealne	3	14	236	17	102	166
CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO dla dorosłych (kształcenie w systemie wieczorowym i zaocznym), w tym:	3	8	142	36	61	41
- szkoła podstawowa dla dorosłych	1	0	0	0	0	0
- liceum ogólnokształcące dla dorosłych	1	7	122	16	53	21
- szkoła policealna	1	1	20	20	8	20
RAZEM	56	799	16 270	20	2 474	2 879

* dane według stanu na 30 września 2020 r. w programie SIO

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W bytomskich szkołach publicznych i placówkach oświatowych w 2020 r. zatrudnionych było 2 766 pracowników pedagogicznych. Ich zatrudnienie w poszczególnych rodzajach placówek prezentuje infografika 6.

nie umiejętności spędzania czasu wolnego, pogłębianie wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań twórczych m.in. plastycznych, muzycznych, aktorskich, wokalnych, literackich, tanecznych, sportowych i naukowych itp. Ze względu na zagrożenie epidemiczne nie było możliwe zorganizowanie wielu zaplanowanych i cyklicznych imprez, których organizatorem są ww. placówki.

Przedszkola Miejskie	Zespoły szkół specjalnych (szkoły podstawowe specjalne, zawodowe specjalne)
523	219
.....	.....
Szkoły podstawowe	Placówki wychowania pozaszkolnego (MDK, SOW)
1 259	86
.....	.....
Licea ogólnokształcące nie wchodzące w skład zespołów szkół ogólnokształcących.	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
187	38
.....	
Szkoły ponadpodstawowe zawodowe	
454	
Razem: 2 766	

Tabela 18: Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych w latach 2015-2020

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba uczniów korzystających z różnych form opieki w świetlicach	3 672	3 767	3 344	3 719	3 572	3 211
Liczba uczniów korzystających ze stołówki szkolnej, w tym:	5 395	4 688	4 519	4 439	4 578	3 796
objętych dożywianiem bezpłatnym i refundowanym	2 119	1 137	969	838	929	516

Działania opiekuńczo-wychowawcze i pomocowe dla uczniów

Działania opiekuńcze, wychowawcze oraz w zakresie dożywiania uczniów prowadziło 28 świetlic szkolnych w bytomskich szkołach podstawowych. Ponadto na terenie miasta do końca grudnia 2020 r. funkcjonowała 1 świetlica socjoterapeutyczna, w której opieką objęto 35 uczniów.

W 2020 r. kontynuowały działalność dwie bytomskie publiczne placówki wychowania pozaszkolnego tj.: Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 przy ul. Powstańców Warszawskich 12 oraz Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 przy ul. ks. J. Popiełuszki 9. Celem ich działań było prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży, kształtowanie i udoskonalanie

	MDK1	MDK2	Ogółem
Liczba działów	4	4	8
Liczba pracowni	19	12	31
Liczba kół i zespołów	108	84	192
Liczba uczestników zajęć stałych	2 057	1 618	3 675
Tygodniowa liczba godzin zajęć dydaktyczno-wychowawczych	522	383	905
Liczba imprez	64	33	97
Liczba uczestników imprez	15 770	1 220	16 990

Źródło: dane Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W 2020 r. Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 organizował lub współorganizował 64 imprezy odbywające się w tradycyjnej formie, jak i w formule on-line (ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19). Uczestniczyło w nich 15 770 osób.

W kwietniu 2020 r. rozpoczęto renowację zabytkowego budynku Młodzieżowego Domu Kultury nr 1. Projekt współfinansowany jest z funduszy unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 5.3.2 Dziedzictwo kulturowe - OSI.

Nagrody i stypendia prezydenta miasta Bytomia przyznawane wyróżniającym się uczniom i studentom

Prezydent Bytomia, chcąc nagrodzić talent, zaangażowanie, zdolności i ambicje dzieci i młodzieży, co roku przyznaje nagrody. Uczniowie, oprócz wysokich średnich, wyróżniali się będąc laureatami bądź finalistami konkursów organizowanych przez Śląskiego Kuratora Oświaty lub innych konkursów na szczeblu krajowym czy wojewódzkim oraz wybitnymi osiągnięciami sportowymi, aktywną działalnością w wolontariacie na terenie szkoły i miasta, wybitnymi osiągnięciami artystycznymi i językowymi.

W 2020 r. wpłynęły aż 133 wnioski o przyznanie nagrody.

Łącznie przyznano 86 nagród finansowych o łącznej wartości 43 000 zł. Wyróżniono 65 uczniów i absolwentów szkół podstawowych oraz 21 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Nagrody i odznaczenia dla nauczycieli

W 2020 r. Medalami Komisji Edukacji Narodowej wyróżniono 20 nauczycieli, 3 nauczycieli otrzymało Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej, a 2 nauczycielom przyznano Nagrodę Śląskiego Kuratora Oświaty. Ponadto nauczyciele zostali odznaczeni Medalami za Długoletnią Służbę - 4 nauczycieli Złotymi, 5 Srebrnymi i 1 Brązowym. Jeden nauczyciel został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Prezydent miasta wyróżnił swoją nagrodą 49 nauczycieli, którzy odnotowali znaczące rezultaty w kierowaniu i zarządzaniu placówkami oświatowymi oraz posiadali indywidualny dorobek w pracy pedagogicznej.

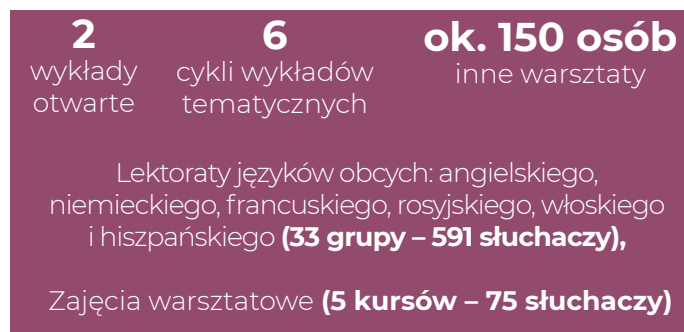
Edukacja osób dorosłych w publicznych placówkach oświatowych

Placówką ukierunkowaną na edukację osób dorosłych w Bytomiu jest Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Wojciecha Korfańtego, w ramach którego działa Bytomski Uniwersytet Trzeciego Wieku

(BUTW) prowadzący działalność edukacyjną, artystyczną i kulturalną oraz społeczną.

W BUTW zapisanych jest 583 słuchaczy.

Infografika 7: Działalność edukacyjna Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w 2020 r.

Źródło: dane Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Niepubliczne placówki oświatowe

W ewidencji szkół i placówek niepublicznych miasta Bytomia na koniec 2020 r. zarejestrowane były 52 placówki oświatowe (nie licząc szkół wyższych). Wykreślono z ewidencji 8 placówek, a zarejestrowano kolejne 4 nowe placówki niepubliczne:

- Policealną Szkołę Medyczną ZDROW-MED;
- Przedszkole „Kamyki Patyki”;
- Ośrodek Szkoleniowy przy Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Bytomiu;
- Punkt Przedszkolny „Aktywne Przedszkole Kogut”.

Szkolnictwo artystyczne

Funkcjonowanie w Bytomiu szkół artystycznych jest ważnym elementem wzbogacenia miejskiej oferty kulturalnej. Aktywność kadry pedagogicznej i uczniów niezwykle pozytywnie wpływa na jakość i zakres życia kulturalnego w mieście. Absolwenci tych szkół są dużym kapitałem w planowaniu i realizacji miejskiej polityki kulturalnej.

Wydział Teatru Tańca w Bytomiu Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie

Powstały dekadę temu Wydział Teatru Tańca Akademii Sztuk Teatralnych kształci artystów w unikalnej specjalizacji - aktor teatru tańca. W 2020 r. Wydział prowadził program edukacyjny, który zaowocował m.in. dwoma spektaklami dyplomowanymi studentów IV i V roku WTT oraz premierami dwóch dyplomów indywidualnych. Studenci Wydziału uczestniczyli w wielu krajowych i międzynarodowych konkursach i przeglądach.

W wyniku aktywności władz miejskich w kierunku ratowania istnienia Wydziału w mieście, w 2020 r. przywrócono zawieszony wcześniej nabór na stacjonarne jednolite studia magisterskie na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu, kierunek: aktorstwo, specjalność: aktor teatru tańca.

Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II st. im. Fryderyka Chopina (placówka artystyczna podlegająca Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

W związku z pandemią COVID-19 nie można było zorganizować w 2020 r. cyklicznych koncertów dla przedszkolaków oraz Dnia Otwartej Szkoły, jednak nauczyciele, uczniowie oraz rodzice przeprowadzili wiele akcji z wykorzystaniem komunikacji na odległość. Przeprowadzono akcję rekrutacyjną „Muzyczna czyta dzieciom”. Powstały wiersze dla dzieci o tematyce muzycznej, które zostały nagrane i zaprezentowane na stronie internetowej szkoły. Ponadto szkoła brała udział w kilkudziesięciu innych konkursach, wydarzeniach i projektach.

Uczniowie Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej otrzymali w 2020 r.: Stypendia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Stypendia Województwa Śląskiego dla Uzdolnionej Młodzieży, Stypendia naukowe Centrum Edukacji Artystycznej, Nagrody Prezydenta Miasta Bytomia za osiągnięcia zdobyte w roku szkolnym 2019/2020, Nagrodę Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury dla młodzieży WENA 2020.

Mimo trudnej sytuacji związanej z pandemią uczniowie uczestniczyli w wielu międzynarodowych konkursach muzycznych, w których zajęli miejsca na podium, tym m.in. w:

- II Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Libiążu,
- Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym w Pradze,
- Międzynarodowym Konkursie Muzycznym OPUS 2020 w Krakowie,
- Międzynarodowym Konkursie dla młodych muzyków na instrumenty dęte blaszane i perkusje we Lwowie (on-line),
- Międzynarodowym Festiwalu „Wszystkie kolory sztuki włoskiej” – III edycja we Włoszech (on-line),
- Międzynarodowym Konkursie Muzycznej Fantazji w Moskwie (on-line),
- VI Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Trzcinie (on-line).

Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego (placówka artystyczna podlegająca Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

Spośród wielu aktywności podjętych w 2020 r. przez uczniów i pedagogów Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej na szczególną uwagę zasługują ich sukcesy odniesione w trakcie European Ballet Grand Prix Wiedeń 2020 w kategoriach: Teens (nastolatki) i Contemporary (taniec współczesny).

Uczeń Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej otrzymał Stypendium Fundacji Balet przyznawane w ramach Konkursu Baletowego „ZŁOTE POINTY 2020” w Szczecinie.

Szkolnictwo wyższe

Akademia
Sztuk
Teatralnych
im. St. Wyspiańskiego
w Krakowie

Akademia Sztuk Teatralnych im. St. Wyspiańskiego w Krakowie
Wydział Teatru Tańca w Bytomiu (placówka publiczna działająca na terenie Bytomia od 2008 r.).

Na Wydziale Teatru Tańca prowadzone są 4,5 letnie studia stacjonarne na kierunku: Aktorstwo, specjalność: aktor teatru tańca. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Wydziale kształciło się 93 studentów.

Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
Wydział Nauk o Zdrowiu

w Bytomiu (placówka publiczna, działająca na terenie Bytomia od 2001 r.)

W ramach Wydziału prowadzone są studia I i II stopnia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym na kierunkach: Zdrowie publiczne i Dietetyka oraz w trybie stacjonarnym na kierunku: Zarządzanie ryzykiem zdrowotnym. W Wydziale Nauk o Zdrowiu w Bytomiu na dzień 31 grudnia 2020 r. kształciło się 688 studentów i 46 doktorantów.

Wybrane przedsięwzięcia inwestycyjne i remontowe przeprowadzone w placówkach oświatowych

Termomodernizacja budynków placówek oświatowych w Bytomiu

Zadanie realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego na podstawie umowy zawartej w czerwcu 2014 r., która przewiduje dwa etapy realizacji inwestycji. Pierwszy etap obejmujący roboty budowlane polegające na termomodernizacji 17 placówek oświatowych, zakończony został we wrześniu 2015 r. Drugi etap obejmuje okres utrzymania budynków przez 15 lat w zakresie przewidzianym w umowie. Wobec powyższego wykonywane były czynności związane z realizacją postanowień umowy w poniższym zakresie:

- nadzór nad usuwaniem usterek i awarii zgłoszonych przez szkoły w zakresie wykonanych robót termomodernizacyjnych oraz nieosiągnięcia normatywnych temperatur,
- naliczanie kar umownych,
- wykonywanie przez Partnera Prywatnego, zgodnie z harmonogramem, przeglądów technicznych obiektów pod kątem sprawności technicznej i użytkowej elementów wykonanych i zamontowanych w zakresie termomodernizacji oraz przeglądów wskazanych w Prawie Budowlanym.

Wydatki inwestycyjne w 2020 r. wyniosły 3 281 127,98 zł.

W ramach projektu „Lepsze umiejętności – większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu”, dofinansowa-

nego ze środków unijnych w ramach Poddziałania 12.2.1. Infrastruktura kształcenia zawodowego – ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w 2020 r. zawarto i zrealizowano umowy na dostawę wyposażenia dydaktycznego pracowni:

- mechatroniki w Zespole Szkół Mechaniczno-Elektronicznych,
- odnawialnych źródeł energii oraz mechatroniki w Zespole Szkół Technicznych,
- technik elektryk, technik telekomunikacji, fototechnik, technik cyfrowych procesów graficznych, technik eksploatacji portów i terminali w Technikum nr 4,
- technik przemysłu mody w Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących,
- w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich.

Zawarto również umowę na dostarczenie wyposażenia komputerowego do pracowni Państwowych Szkół Budownictwa – Zespół Szkół. Łącznie w 2020 r. wydatkowano kwotę 2 099 259,18 zł.

Projekt zakłada dostawę wyposażenia oraz remont pracowni technicznych w 8 placówkach oświatowych: Zespole Szkół Usługowo-Rzemieślniczych, Państwowych Szkołach Budownictwa – Zespole Szkół, Zespole Szkół Mechaniczno-Elektronicznych, Technikum nr 4, Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących, Zespole Szkół Technicznych, Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich, Branżowej Szkole I Stopnia nr 8 Specjalnej. Remont pracowni w ww. szkołach prowadzony jest przez Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów. Informacja w tym zakresie zamieszczona jest w rozdziale 4.4.1 Wybrane inwestycje miasta.

Ponadto w 2020 r. w ramach zadań inwestycyjnych zrealizowano m.in.:

- w bytomskich przedszkolach, dzięki pozyskaniu dotacji z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji, przeprowadzono termomodernizację budynków przedszkoli miejskich nr: 31, 32, 33, 51 i 52. Łącznie pozyskane dofinansowanie z GZM wyniosło 529 953 zł; dokonano również modernizacji części budynku przedszkola miejskiego nr 29, kuchni w PM 14, pomieszczeń sanitarnych w PM 15, centralnego ogrzewania w PM 31 oraz wybudowano plac zabaw w PM 2;
- w szkołach podstawowych przeprowadzono modernizację: pomieszczeń sanitarnych (SP 9 i 21), dachu (SP 5), elewacji budynku i dachu (SP 27), przepompowni (SP 47) oraz monitoring i oświetlenie szkoły (SP 46);
- w szkołach ponadpodstawowych: rewitalizację przyziemia w budynku IV Liceum Ogólnokształcącego, modernizację: części budynku Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich, wejścia do budynku I Liceum Ogólnokształcącego, dachu w II Liceum Ogóln-

nokształcącym oraz pomieszczeń sanitarnych V Liceum Ogólnokształcącego Mistrzostwa Sportowego.

Ponadto w 2020 r. gmina Bytom złożyła 3 wnioski o dofinansowanie poniższych projektów w ramach Poddziałania 4.3.1 Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT RPO WSL na lata 2014-2020, które na koniec roku 2020 były jeszcze w trakcie oceny:

· **Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 przy ul. Arki Bożka 21 w Bytomiu**

Przedmiotem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 2 obejmująca zakres wynikający z opracowanego audytu energetycznego, a w szczególności: roboty ociepleniowe stropodachów, ścian fundamentowych i ścian zewnętrznych z daszkami, ogniomurami oraz robotami towarzyszącymi, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej na energooszczędną, modernizację instalacji c.o.

Ogłoszono przetarg na wyłonienie wykonawcy robót. Roboty budowlane zaplanowane są na rok 2021.

· **Termomodernizacja sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Bytomiu przy pl. Klasztornym w Bytomiu**

Przedmiotem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 3 obejmująca zakres wynikający z opracowanego audytu energetycznego, a w szczególności: roboty ociepleniowe dachów, ścian przyziemia, posadzek i ścian zewnętrznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, odtworzenie/wymiana instalacji odgromowej, naprawa izolowanych ścian i poprawy ich izolacyjności cieplnej, malowanie pomieszczeń po pracach termomodernizacyjnych, wymianę instalacji c.o., modernizację wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, wymianę opraw oświetleniowych.

Roboty budowlane zaplanowane są na rok 2021.

· **Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 10 przy ul. Strzelców Bytomskich 152 w Bytomiu**

Przedmiotem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku Przedszkola Miejskiego nr 10 obejmująca zakres wynikający z opracowanego audytu energetycznego, a w szczególności: roboty ociepleniowe dachów, ścian zewnętrznych i piwnic, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, regulację instalacji c.o., odtworzenie/wymianę instalacji odgromowej, roboty odtworzeniowe po pracach termomodernizacyjnych, usprawnienie wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, wymianę opraw oświetleniowych.

Ogłoszono przetarg na wyłonienie wykonawcy robót. Roboty budowlane zaplanowane są na rok 2021.

3.3 OCHRONA ZDROWIA

Funkcjonowanie podmiotów ochrony zdrowia w 2020 r. było uwarunkowane stanem epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Jednostki te funkcjonowały w podwyższonym reżimie sanitarnym zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym

na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Usługi medyczne dla mieszkańców Bytomia w 2020 r. świadczyły placówki lecznictwa zamkniętego oraz ambulatoryjnego.

Infografika 8: Placówki świadczące usługi medyczne

W ramach lecznictwa zamkniętego na terenie Bytomia funkcjonowały 3 szpitale:

- Szpital Specjalistyczny Nr 1 przy ul. Żeromskiego 7,
- Szpital Specjalistyczny Nr 2 przy ul. Batorego 15,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 przy al. Legionów 10.

W ramach lecznictwa ambulatoryjnego usługi medyczne zapewniało:

- 29 podmiotów prowadzących 107 poradni/gabinetów podstawowej opieki zdrowotnej,
- 31 podmiotów prowadzących 184 poradnie/gabinety specjalistyczne,
- 21 gabinetów i praktyk stomatologicznych.

W mieście działało 47 aptek ogólnodostępnych, w tym 1 apteka działająca całą dobę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Tabela 20: Wybrane dane dotyczące funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego, zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2015-2020 (stan na ostatni dzień roku)

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1.	Liczba oddziałów szpitalnych	38	39	39	36	31	28
2.	Liczba oddziałów klinicznych	8	8	8	7	5	7
3.	Liczba łóżek szpitalnych ogółem	1 312	1 266	1 261	1 155	1 196	1 110
4.	Łączna liczba przyjętych do szpitali pacjentów	61,8 tys.	68,0 tys.	61,2 tys.	61,3 tys.	78,4 tys.	50 tys.
5.	Średni czas pobytu pacjenta w szpitalu (w dniach):						
	- Szpital Specjalistyczny nr 1	6,1	6,7	6,9	9,5	9	10
	- Szpital Specjalistyczny nr 2	6,1	6,2	6,1	5,8	5,6	5,7
	- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4	9,2	8,1	8,0	8,0	7,2	6,6
6.	Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej:						
	- lekarzy medycyny	516	545	526	539	584	606
	- lekarzy dentystów	1	1	1	1	2	1
	- pielęgniarek	807	800	798	778	780	787
	- położnych	119	118	117	116	123	121

Liczba pracowników medycznych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej przypadających na 10 tys. mieszkańców:							
7.	- lekarze medycyny	33	36	35	37	41	43
	- lekarze dentyści	0	0	0	0	0	0
	- pielęgniarki	52	53	54	53	54	55
	- położne	7	8	8	8	8	8
8.	Liczba wyjazdów Pogotowia Ratunkowego ogółem, w tym:	15 409	15 280	15 580	14 742	13 664	b. d.
	- do zachorowań	12 481	12 683	12 876	12 216	b. d.	b. d.
	- do wypadków	2 928	2 597	2 704	2 526	b. d.	b. d.
9.	Ilość udzielonych porad specjalistycznych ogółem	269,5 tys.	255,8 tys.	254,3 tys.	329,6 tys.	264,4 tys.	181,2 tys.

Źródło: opracowanie na podstawie danych bytomskich szpitali oraz Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach

Infografika 9: Porady świadczone w poradniach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej

W poradniach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej udzielono

181,2 tys. porad

170,4 tys. dorosłym

10,8 tys. dzieciom

Spośród porad udzielanych dorosłym największą ich liczbą, podobnie jak w latach poprzednich, obejmowała **porady chirurgiczne (18,5 tys.), diabetologiczne (16,6 tys.), kardiologiczne (14,6 tys.) oraz urazowo-ortopedyczne (13,5 tys.).**

Z ogólnej liczby porad udzielonych dzieciom najczęściej dotyczyło **porad chirurgicznych (4,3 tys.), neurologicznych i leczenia padaczek (1,7 tys.), chorób płuc (1,3 tys.).**

Źródło: opracowanie na podstawie informacji Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W porównaniu do roku 2019 nastąpił spadek udzielonych porad o 83,2 tys. porad (w 2019 r. - 264,4 tys. porad), z tego o 76,1 tys. porad udzielonych doro-

śłym (246,5 tys. porad w 2019 r.) i o 7,1 tys. porad udzielonych dzieciom (17,9 tys. porad w 2019 r.).

Tabela 21: Dane dotyczące zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczba osób hospitalizowanych w latach 2015-2020 (stan na ostatni dzień roku)

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
1.	Liczba nowych zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne						
	Gruźlica	78	91	119	66	54	42
	Cukrzyca	298	581	665	745	934	262
	Nowotwory	4 454	3 165	2 905	3 181	2 346	3 655
	Choroby układu krążenia	13 311	3 308	2 665	9 915	2 959	2 843
	Nadciśnienie	748	3 747	403	648	715	982
	Zawał	15	22	17	14	11	9
	Choroby psychiczne i alkoholizm	343	149	3	46	74	45
	Ogółem	19 247	11 063	6 777	14 615	7 093	7 838
2.	Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych						
	Gruźlica	24	33	27	32	35	17
	Cukrzyca	752	861	346	405	500	240
	Nowotwory	3 194	5 793	4 370	7 565	4 265	3 880
	Choroby układu krążenia	6 235	9 060	4 517	5 719	5 365	3 419
	Nadciśnienie	1 443	1 279	161	179	317	118
	Zawał	827	492	392	512	512	250
	Choroby psychiczne i alkoholizm	568	664	577	579	638	723
	Ogółem	13 043	18 182	10 390	14 991	11 632	8 647

Źródło: opracowanie na podstawie danych bytomskich szpitali

W 2020 r. liczba zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne zwiększyła się o 745 w stosunku do roku 2019. Największy wzrost odnotowano wśród osób z chorobami nowotworowymi – o 1 309 osób oraz z nadciśnieniem – o 267 osób. Znaczny spadek liczby zachorowań odnotowano natomiast wśród chorych na cukrzycę – o 672 osoby.

Liczba osób hospitalizowanych z powodu chorób społecznych i cywilizacyjnych w 2020 r. wynosiła 8 647 i w stosunku do 2019 r. obniżyła się o blisko 3 tys. osób. Największy spadek liczby osób hospitalizowanych odnotowano z powodu chorób układu krążenia - o 1 946 osób. Spadek hospitalizacji w 2020 r. w odniesieniu do roku 2019 mógł być spowodowany ograniczeniem lub czasowym zawieszeniem udzielania świadczeń wykonywanych planowo, z uwagi na pandemię COVID-19.

W 2020 r. kontynuowano realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego, a także programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych patologii społecznych.

Zdrowie Publiczne – Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020

W ramach współpracy z Bytomskim Ośrodkiem Promocji Zdrowia podjęto działania w zakresie:

- zajęć z ratownictwa medycznego (pierwsza pomoc przedlekarska w stanach zagrożenia życia i zdrowia w placówkach oświatowo-wychowawczych),
- profilaktyki otyłości (gimnastyka usprawniająca i zdrowotna dla mieszkańców Bytomia).

Przeprowadzono także postępowanie konkursowe na realizację zadania publicznego dla mieszkańców Bytomia w zakresie zapewnienia opieki hospicyjno-paliatywnej w domu chorego, w ramach którego wyłoniony został wykonawca – Caritas Diecezji Gliwickiej, Stacja Opieki w Bytomiu, przy ul. Matejki 18a.

W 2020 r. kontynuowano realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego, m.in. w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

W zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień przeprowadzono postępowanie konkursowe na realizację przedmiotowych zadań, w wyniku którego przyznane zostało dofinansowanie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom niepublicznym, tj.:

- Bytomskiemu Stowarzyszeniu Rodzin Abstynentów „Odrodzenie” w Bytomiu,
- Fundacji Dom Nadziei w Bytomiu,
- Stowarzyszeniu Absolwentów i Sympatyków I LO im. J. Smolenia w Bytomiu „Smoleniaczy”,
- Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Nepomucena w Bytomiu,
- Stowarzyszeniu Klub Abstynentów „Przyszłość” w Bytomiu,
- Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Bytomiu,
- Trzeźwościowemu Stowarzyszeniu Kulturalno-Turystycznemu w Katowicach,
- Związki Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska dla Hufca Bytom,
- Parafii Rzymskokatolickiej pw. Świętej Trójcy w Bytomiu,
- Zgromadzeniu Służebnic Najświętszego Serca Jezusa – Region Polska w Bytomiu,
- Bytomskiemu Centrum Kultury w Bytomiu.

Ze względu na stan epidemiczny dwie z ww. organizacji nie podpisały umów, a jedna zwróciła dotację w całości. Łącznie dla ww. organizacji w 2020 r. przekazano kwotę 136 000 zł.

Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, realizujące zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii w ramach swojej statutowej działalności w 2020 r.:

- pracowało z osobami uzależnionymi, podczas sesji indywidualnych i grupowych, konsultacji z osobami skierowanymi przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz klientami Izby Wyrzeźwień, a także podczas konsultacji z osobami spoza miasta (ogółem skorzystało 449 osób),
- pracowało z członkami rodzin z problemem uzależnień podczas sesji indywidualnych i grupowych (ogółem skorzystało 215 osób),
- prowadziło warsztaty z tematyki uzależnień dla: pedagogów szkół (39 osób), pracowników Izby Wyrzeźwień (14 osób), uczestników Klubu Integracji Społecznej (31 osób),
- zorganizowało konkurs dla uczestników bytomskich szkół propagujący wiedzę na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS pod nazwą „HIV/AIDS -Wiem, Nie boję się, Akceptuję”, w którym udział wzięło 16 uczniów,
- prowadziło zajęcia profilaktyczne o tematyce uza-

leżeń dla uczniów szkół podstawowych i średnich (675 uczniów),

- uczestniczyło w 7 spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych,
- prowadziło punkty konsultacyjne, w których udzielono 116 porad prawnych,
- przeprowadziło 17 konsultacji, z których skorzystały 22 osoby.

W ramach współpracy z Komendą Miejską Policji w Bytomiu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom realizowało program profilaktyczny dla kierowców „Jestem Trzeźwy – Prowadzę”, wykonując bezpłatne badania trzeźwości, z których skorzystało 30 osób.

W 2020 r. z usług - funkcjonującej w strukturze Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom - Izby Wyrzeźwień skorzystało 3 550 osób, z tego 2 208 było mieszkańcami Bytomia.

Programy zdrowotne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia na terenie Bytomia realizował Szpital Specjalistyczny nr 2, tj.:

- Program profilaktyki raka piersi – w dwóch etapach: podstawowym i pogłębionej diagnostyki,
- Program badań prenatalnych,
- Program profilaktyki raka szyjki macicy – w trzech etapach: podstawowym, diagnostycznym oraz diagnostyki pogłębionej.

Z kolei Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 był realizatorem projektu pn. „Program profilaktyki i leczenia chorób układu sercowo-naczyniowego POLKARD na lata 2017- 2020”, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Zdrowia.

W 2020 r. miasto Bytom realizowało kolejny etap projektu pn. „**Lepszy start**”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.3 Programu aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - OSI.

Przedmiotem projektu były indywidualne i grupowe zajęcia wspierające integrację społeczną i zawodową, rozwój emocjonalny i poznawczy uczestników projektu na podstawie indywidualnych ścieżek reintegracyjnych. W ramach projektu odbyło się 59 spotkań warsztatowo-treningowych, z których skorzystało 46 osób. Projekt trwał od października 2018 r. i został zakończony we wrześniu 2020 r. Wartość całkowita projektu wynosiła 729 766,05 zł, z tego dofinansowanie z EFS wyniosło 620 301,14 zł (85%), z budżetu państwa - 72 976,61 zł (10%), a wkład własny miasta – 36 488,30 zł (5%).

3.4 STAN SANITARNY MIASTA I DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Inspekcja podejmuje również działania mające na celu pobudzanie aktywności społecznej na rzecz własnego zdrowia, inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny i racjonalnego odżywiania oraz zapobiegania chorobom zakaźnym.

Od marca 2020 r. prace Inspekcji Sanitarnej były skupione głównie na konieczności realizacji działań przeciwepidemicznych w związku z ogłoszeniem na terenie Polski stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Ponadto w 2020 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Bytomiu przeprowadzili na terenie miasta 1 239 kontroli, w wyniku których wydano łącznie

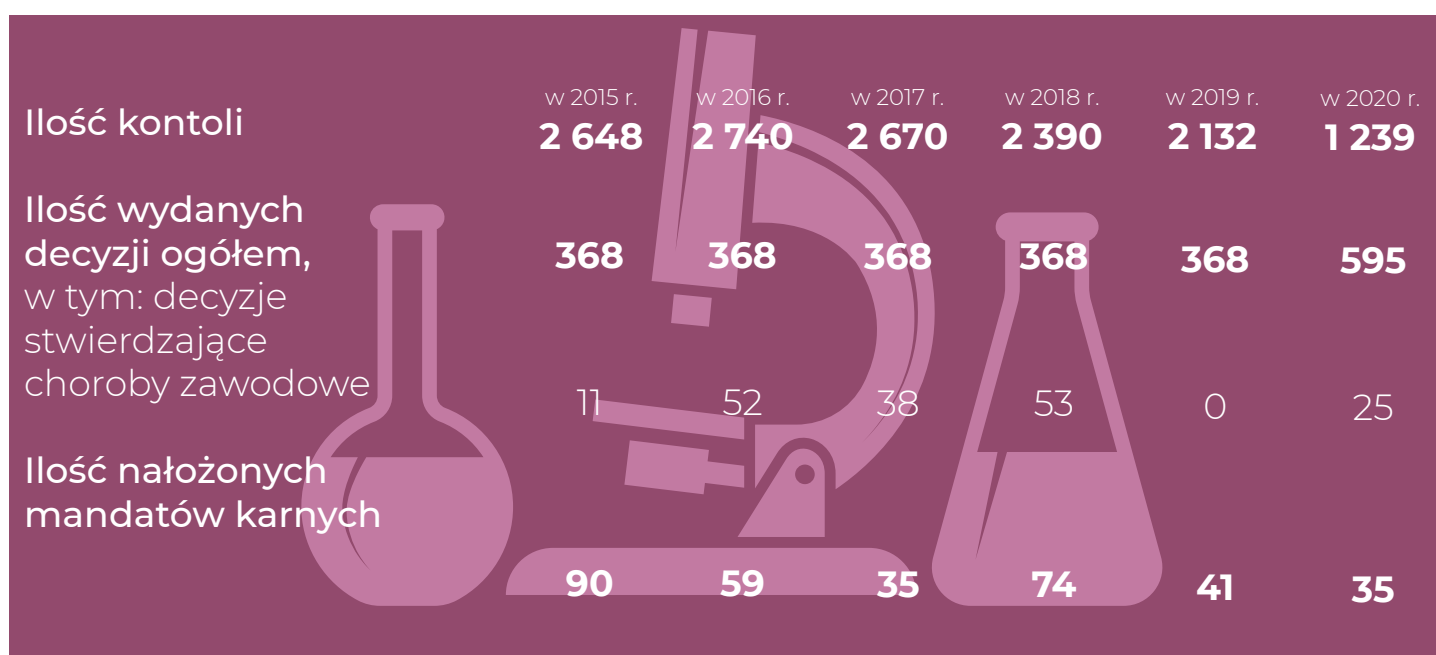
347 decyzji administracyjnych – tzw. nakazujących. Za stwierdzone w czasie kontroli uchybienia sanitarne nałożono 35 mandatów karnych na łączną kwotę 6 400 zł oraz wydano 5 postanowień o nałożeniu grzywny na łączną kwotę 2 530 zł.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 49 próbek wody. Ogółem wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W okresie 12 miesięcy 2020 r. skontrolowanych zostało 16 placówek przedszkolnych, przeprowadzono 26 kontroli w szkołach i 14 w szpitalach.

Nadzorem Inspekcji Sanitarnej objęte były również zakłady branży spożywczej (3 551 zakładów), zakłady materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zakłady wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne. W 2020 r. przedstawiciele PPIS w Bytomiu skontrolowali 1 366 zakładów ww. branży, w których przeprowadzono łącznie 1 856 kontroli. Wydano łącznie 435 decyzji administracyjnych. W związku ze stwierdzeniem złego stanu sanitarno-technicznego, PPIS w Bytomiu wydał w 2020 r. 107 decyzji nakazujących. Za stwierdzone uchybienia w zakresie stanu sanitarno-higienicznego nałożono 69 mandatów karnych na łączną kwotę 13 100 zł.

Infografika 10: Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej Stacji Sanitarно – Epidemiologicznej w Bytomiu

3.5 POMOC SPOŁECZNA

Od marca 2020 r. realizacja zadań statutowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, była utrudniona, z uwagi na wybuch pandemii COVID-19 i wymagała specjalnego postępowania – reżimu sanitarnego, określonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS). Szczegółowe infor-

Wydano 18 909 decyzji administracyjnych. Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono 785 rodzinom.

W ramach zadań własnych gminy MOPR udzielił 421 845 świadczeń w takich formach pomocy,

Infografika 11: Placówki pomocy społecznej dla dorosłych

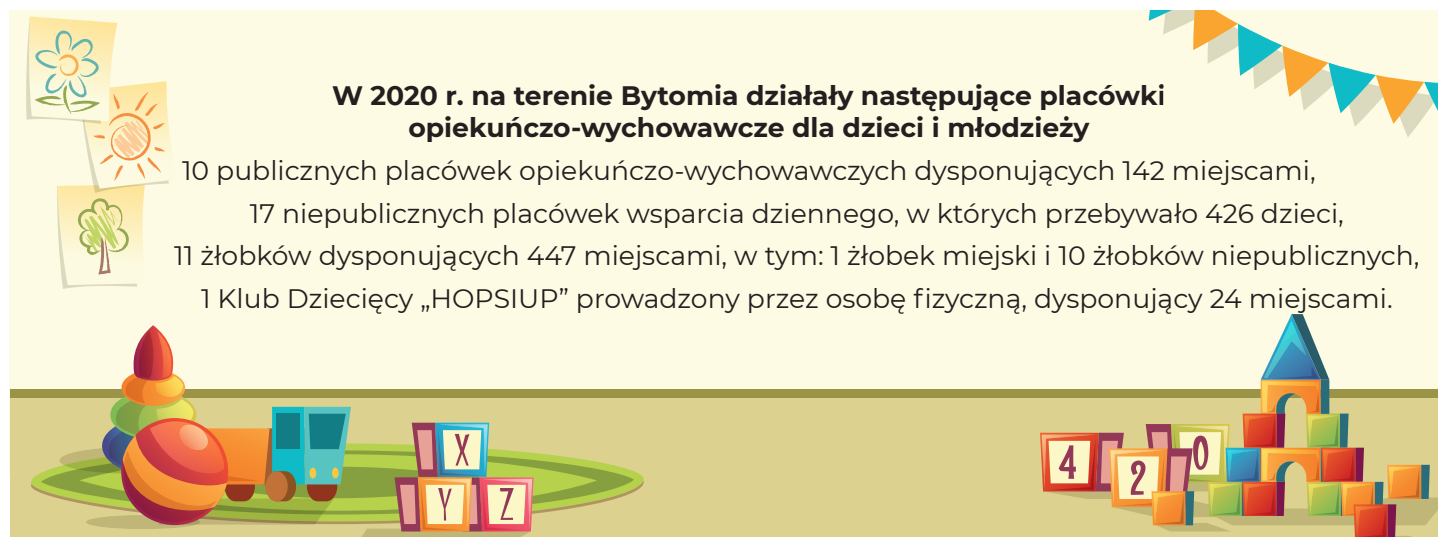
Na koniec 2020 r. w Bytomiu funkcjonowały następujące placówki pomocy społecznej:

- 5 Domów Pomocy Społecznej, dysponujących 481 miejscami,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Integracja”, dysponujący 47 miejscami,
- Bytomskie Centrum Wsparcia realizujące zadania w formie:
  - Schroniska dla Bezdomnych, dysponującego 58 miejscami,
  - 4 Dziennych Domów Pomocy, dysponujących 91 miejscami,
- Noclegownia, dysponująca 100 miejscami,
- Ogrzewalnia, dysponująca 40 miejscami.

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Infografika 12: Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży w Bytomiu

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu

macje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Placówki pomocy społecznej w Bytomiu przedstawiają infografiki 11 i 12.

Świadczenia z pomocy społecznej

Świadczenia z zakresu pomocy społecznej (w ramach zadań własnych gminy i zleconych z zakresu administracji rządowej oraz zadań powiatu - własnych i z zakresu administracji rządowej) realizował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu (MOPR).

W 2020 r. pomocą społeczną zostały objęte 5 203 osoby. Udzielono pomocy pieniężnej i niepieniężnej 3 597 rodzinom, liczącym łącznie 6 760 osób.

jak: zasiłki stałe, okresowe, celowe, posiłki (w tym dożywianie dzieci w szkołach, pomoc w formie gorącego posiłku w barze oraz noclegowni), schronienie, usługi opiekuńcze, umieszczenie w domach pomocy społecznej, pobyt i posiłek w dziennych domach pomocy, pobyt w mieszkaniach chronionych oraz sprawianie pogrzebów.

W ramach zadań własnych powiatu przyznano 19 świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Ze środków administracji rządowej na zadania zlecone gminie udzielono 2 699 świadczeń na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i wynagrodzenie opiekuna za sprawowanie opieki.

Tabela 22: Ilość osób, którym przyznano decyzję świadczenia oraz liczba wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenia		8 915	8 466	8 366	6 280	5 383	5 203
Liczba świadczeń	Zadania własne gminy	629 989	629 112	739 944	601 333	517 622	421 845
	Zadania własne powiatu	10 089	8 433	8 665	8 026	7 632	19
	Zadania zlecone gminie	6 867	4 917	4 564	4 540	4 278	2 699
	Zadania zlecone powiatu	3	12	20	52	72	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Spośród wypłaconych w 2020 r. świadczeń na podstawie ustawy o pomocy społecznej najwięcej środków finansowych przeznaczono na realizację następujących zadań:

- odpłatność za pobyt w DPS – 10 332,0 tys. zł,
- zasiłki okresowe – 3 990,7 tys. zł,
- zasiłki stałe – 4 963,9 tys. zł,
- zasiłki celowe – 1 241,2 tys. zł, w tym zasiłek celowy na posiłek (w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”) - 926,2 tys. zł,
- posiłek ogółem – 2 582,2 tys. zł, w tym dożywianie dzieci (w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”) - 252,7 tys. zł,
- usługi opiekuńcze – 1 566,3 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 433,3 tys. zł.

Projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) Asystent z Rodziną - kontynuacja

W 2020 r. kontynuowano projekt polegający na intensywnym wsparciu wybranej grupy rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny korzystały z pomocy asystentów, grupowych treningów kompetencji wychowawczych oraz działań integracyjnych. Z uwagi na ograniczenia wynikające z COVID-19 część działań dostosowywano do bieżącej sytuacji, jednak realizacja projektu nie była zagrożona. W 2020 r. w projekcie uczestniczyło 77 osób. Projekt będzie jeszcze realizowany w pierwszych miesiącach 2021 r. Łącznie w latach 2019-2021 zaplanowano w nim udział 100 rodziców wychowujących dzieci.

Na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, poddziałanie 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - ZIT. Łączna wartość projektu wynosi 999 996,50 zł, z czego dofinansowanie ze środków unij-

nych 929 996,74 zł (93%). W 2020 r. wydatkowano 442 919,59 zł, w tym z pozyskanego dofinansowania 417 548,59 zł.

AS Aktywny Społecznie

W 2020 r. kontynuowano 3-letni projekt rozpoczęty w styczniu 2018 r. skierowany do 600 osób korzystających z pomocy społecznej. Projekt ukierunkowany jest na podnoszenie aktywności zawodowej i społecznej oraz zwiększanie poziomu integracji. Formy wsparcia zaplanowane w ramach projektu to m.in. zajęcia w Klubie Integracji Społecznej, treningi kompetencji życiowych, umiejętności komunikowania się, umiejętności rodzicielskie.

Sytuacja związana z COVID-19 znacząco wpłynęła na realizację projektu. Przez kilka miesięcy nie mógł funkcjonować KIS (decyzją Wojewody od marca do początku lipca zawieszona była działalność wszystkich klubów integracji społecznej). Ograniczenia przemieszczania się i spotkań spowodowały wstrzymanie kursów, szkoleń i treningów grupowych. Niemożliwe były niektóre zajęcia kierowane do otoczenia osób biorących udział w projekcie. Praca personelu skupiała się na utrzymywaniu stałego kontaktu (telefonicznego, e-mailowego) z osobami biorącymi udział w projekcie oraz na realizacji wybranych form wsparcia. Z uwagi na brak możliwości zrealizowania wielu działań w 2020 r., skorzystano z prawa do wydłużenia okresu realizacji projektu o 3 miesiące, tj. do 31 marca 2021 r.

Na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty OPS i PCPR. Łączna wartość projektu wynosi 9 444 299,66 zł, z tego dotacja ze środków EFS stanowi 85%, tj. 8 027 654,71 zł. W 2020 r. wydatkowano 3 121 341,14 zł, z czego z dotacji unijnej 2 647 652,60 zł.

Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej - edycja II

Projekt zaplanowany na lata 2020-2022 skierowany jest do grupy 60 osób z obszaru rewitalizacji, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W 2020 r. rekrutacja objęła 40 osób. Pracownicy socjalni i trenerki/animatorki realizowali dostępne formy wsparcia w celu poprawy funkcjonowania społecznego i zwiększenia szans zatrudnienia wśród uczestników projektu. Sytuacja związana z COVID-19 znacząco wpłynęła na realizację projektu. Okres zawieszenia działalności KIS oraz inne obostrzenia spowodowały opóźnienia, które w miarę możliwości będą niwelowane na dalszym etapie. Na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, poddziałanie 9.1.3 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - OSI.

Łączna wartość projektu wynosi 2 077 965,19 zł, z czego dotacja ze środków EFS i budżetu państwa stanowi 95%, tj. 1 974 066,93 zł. W 2020 r. wydatkowano 414 760,56 zł, z tego z dotacji unijnej 377 760,56 zł.

Centrum Wsparcia Rodziny - edycja I

Kompleksowy 3-letni projekt z zakresu poprawy dostępu do usług wsparcia dla rodzin mieszkających na obszarze rewitalizacji lub powiązanych z tym obszarem. Rozpoczęty w czerwcu 2018 r. potrwa do września 2021 r. ze względu na sytuację związaną z pandemią.

Projekt wspiera rodziny biologiczne i zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Ustawowe działania asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, dzięki środkom zewnętrznym są uzupełniane dodatkowymi usługami dla rodzin uczestniczących w projekcie np. wyjazdowe treningi umiejętności wychowawczych, praca z terapeutą zajęciowym, wsparcie psychologa i pedagoga. Zakładana liczba uczestników to 256 osób.

W 2020 r. w projekcie uczestniczyło 198 osób. MOPR przewiduje kontynuację projektu w latach 2021 - 2022 w ramach II edycji.

Na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, poddziałanie 9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - OSI.

Łączna wartość projektu wynosi 6 807 342,26 zł, z czego dotacja ze środków EFS i budżetu państwa stanowi 93% - 6 330 828,30 zł. W 2020 r. wydatkowano 1 946 733,25 zł, z tego z dotacji unijnej 1 766 002,62 zł.

ZERO RYZYKA DLA PRACOWNIKA – wspólny projekt MOPR i PUP w Bytomiu

Projekt skierowany do grupy 340 pracowników dwóch jednostek miejskich (270 osób z MOPR

i 70 osób z PUP) w celu poprawy ich sytuacji zdrowotnej. Z działań polegających na wyposażeniu stanowisk pracy w ergonomiczne sprzęty biurowe skorzystało w 2020 r. 202 pracowników. W 2021 r. prowadzone będą szkolenia dla pracowników. Projekt rozpoczęto w październiku 2020 r. i będzie kontynuowany do końca 2021 r.

Na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach RPO WSL na lata 2014-2020, poddziałanie 8.3.2 Realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej – konkurs. Łączna wartość projektu wynosi 995 607,50 zł, z czego dofinansowanie - 876 134,60 zł.

Programy i projekty współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS)

W 2020 r. realizowano dwa zadania współfinansowane ze środków MRPiPS polegające na:

- dofinansowaniu kosztów dodatków do wynagrodzeń asystentów rodzin w 2020 r. (dotacja - 34 000 zł, tj. 1 700 zł brutto na każdy etat asystenta – jednorazowo);
- utworzeniu na terenie Bytomia mieszkania chronionego treningowego dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (dotacja - 49 145,00 zł).

Pozafinansowe formy wsparcia

W ramach pozafinansowych form wsparcia w 2020 r. zrealizowano:

- Program FEAD – dotyczący pomocy żywnościowej, której udzielono 5 319 osobom,
- Bytomski Zimowy Patrol - skierowany do osób bezdomnych przebywających poza placówkami zapewniającymi bezpieczne schronienie w okresie jesienno-zimowym. Pracownik socjalny wraz z funkcjonariuszem Straży Miejskiej minimum raz na 2 tygodnie w godzinach popołudniowo-wieczornych kontrolowali koczowiska, pustostany, klatki schodowe, piwnice, strychy, ogródki działkowe, kanały ciepłownicze oraz inne miejsca niemieszkalne na terenie Bytomia. Nakłaniali spotkanych bezdomnych do skorzystania z Noclegowni, informując o zakresie możliwości do uzyskania pomocy socjalnej, a także zwracali uwagę na groźne dla ludzkiego życia skutki niskich temperatur. Podejmowali też działania interwencyjne w przypadku stwierdzenia zagrożenia zdrowia lub życia bezdomnego.

Ponadto w 2020 r. funkcjonowało samodzielne stanowisko, którego głównym zadaniem była bezpłatna pomoc w znalezieniu pracy osobom bezrobotnym.

Działania podejmowane na rzecz osób starszych

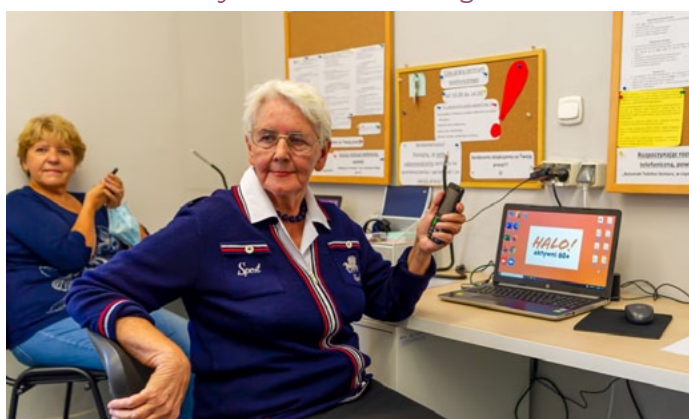
Bytomski Telefon Seniora

We wrześniu 2020 r. uruchomiono Bytomski Telefon Seniora - innowacyjne rozwiązanie, będące efektem współpracy z Centrum Doradztwa Strategicznego z Krakowa, w którym seniorzy-wolontariusze niosą telefoniczną pomoc innym seniorom.

Starsi mieszkańcy Bytomia dzwoniąc pod numer 32 784 78 48 mogli zasięgnąć porady czy pomocy, jak również porozmawiać na różne tematy z seniorami-wolontariuszami, którzy dyżurowali od poniedziałku do środy w godzinach od 10.00 do 14.00. Wolontariusze odbierali telefony, wyszukiwali potrzebne informacje, a także oddzwaniali do osób, które próbowały się połączyć poza godzinami dyżurów. Wiele spośród dzwoniących osób deklarowało jedynie chęć rozmowy, co było szczególnie ważne w dobie pandemii. Dla nich telefon okazał się sposobem na przełamanie poczucia osamotnienia i izolacji.

Bytomski Telefon Seniora powstał w ramach projektu „Halo Aktywni 60+ - innowacyjne formy włączenia społecznego osób starszych z wykorzystaniem doświadczeń programu Let us be active!” realizowanego w ramach Działania 4.3 Współpraca ponadnarodowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 i współfinansowanego z funduszy europejskich. Ze środków tych podjęto działania szkoleniowe i aktywizujące seniorów z terenu Bytomia oraz wyposażono centrum telefoniczne w niezbędny sprzęt i meble.

Zdjęcie 30: Seniorki-wolontariuszki podczas dyżuru telefonicznego

Źródło: www.bytom.pl

Śląska Koperta Życia

W 2020 r. kontynuowana była przez MOPR akcja „Śląska Koperta Życia”. W karcie podaje się informacje dotyczące jej właściciela – dane osobowe, numer telefonu do bliskiej osoby, przebyte choroby, zażywane leki, wiodące schorzenia i uczulenia. Karta, na której umieszcza się naklejkę z nadrukiem

„Koperta życia” wkładana jest najczęściej do lodówki (zważywszy na spore rozmiary jest łatwa do znalezienia i znajdziemy ją w każdym domu), Umieszczenie koperty w miejscu widocznym i dostępnym umożliwia służbom medycznym, w razie wypadku lub zasażenia, a także policji, straży pożarnej, straży miejskiej, czy innym służbom, szybki dostęp do podstawowych informacji o seniorze. „Koperta życia” przyspiesza ratownikom medycznym dostęp do ważnych informacji medycznych mogących uratować życie seniorom, ułatwia pracę innym służbom oraz zwiększa poczucie bezpieczeństwa osób starszych.

Program Bytomska Karta Seniora i Program Ogólnopolska Karta Seniora

W 2020 r. wydano 472 Bytomskie Karty Seniora. Karta umożliwia seniorom korzystanie ze zniżek, które w 2020 r. oferowało 39 podmiotów. Od początku realizacji programu wydano łącznie 10 954 karty.

Ponadto w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. mieszkańcom Bytomia wydano 293 Ogólnopolskie Karty Seniora z zamieszczonym herbem miasta (edycja lokalna). Od początku realizacji programu w mieście, tj. od maja 2017 r. wydane zostały łącznie 1 734 karty.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Infografika 13: Działania na rzecz osób niepełnosprawnych finansowane z PFRON w 2020 r.

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2020 r. dofinansowano:

- turnusy rehabilitacyjne dla 356 osób na łączną kwotę 462,63 tys. zł;
- zaopatrzenie 286 osób w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na łączną kwotę 813,99 tys. zł;
- warsztaty terapii zajęciowej dla 155 osób na łączną kwotę 3 166,64 tys. zł;
- 70 umów w ramach likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na łączną kwotę 319,55 tys. zł;
- 7 umów w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki na łączną kwotę 26,57 tys. zł.

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”

Na realizację programu w 2020 r. MOPR w Bytomiu otrzymał kwotę 557 124,23 zł, którą wydatkowano na następujące zadania:

I. Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywność społeczną i zawodową:

• Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

- **Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu** (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu ruchu):

- zawarto 4 umowy na kwotę 28 525,00 zł i zrealizowano je w całości;

- **Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy** (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - z dysfunkcją narządu ruchu):

- zawarto 1 umowę na kwotę 1 747,50 zł i zrealizowano na kwotę 1 604,25 zł;

- **Zadanie 3 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy** (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego):

- zawarto 2 umowy na kwotę 4 755,00 zł,

- zrealizowano 1 umowę na kwotę 2 377,50 zł;

- **Zadanie 4 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu** (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu słuchu):

- zawarto 1 umowę na kwotę 3 910,00 zł i zrealizowano ją w całości;

• Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- **Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania** (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych):

- zawarto 11 umów na kwotę 64 359,71 zł,

- zrealizowano 11 umów na kwotę 63 642,74 zł,

- planuje się zawarcie w 2021 r. 2 umów na kwotę 13 977,90 zł;

- **Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania:**

- zawarto 1 umowę na kwotę 2 000,00 zł i zrealizowano ją w całości,

- planuje się zawarcie w 2021 r. 1 umowy na kwotę 2 000,00 zł;

- **Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania** (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku):

- zawarto 4 umowy na kwotę 27 662,87 zł,

- zrealizowano 4 umowy na kwotę 27 530,27 zł,

- planuje się zawarcie w 2021 r. 2 umów na kwotę 14 175,00 zł;

- **Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania** (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy):

- zawarto 9 umów na kwotę 33 877,60 zł,

- zrealizowano 8 umów na kwotę 29 740,70 zł,

- planuje się zawarcie w 2021 r. 4 umów na kwotę 13 934,40 zł;

• Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

- **Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym** (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności - z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym):

- zawarto 4 umowy na kwotę 55 000,00 zł i zrealizowano ją w całości,

- planuje się zawarcie w 2021 r. 3 umów na kwotę 44 000,00 zł;

- **Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym** (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności):

- zawarto 2 umowy na kwotę 5 241,07 zł i zrealizowano ją w całości;

- **Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości** (adresowa-

wana do osób ze stopniem niepełnosprawności):

- zawarto 5 umów na kwotę 72 000,00 zł,
- zrealizowano 3 umowy na kwotę 39 200,00 zł;

- Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności):

- zawarto 1 umowę na kwotę 5 400,00 zł i zrealizowano ją w całości;

- Zadanie 5 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania):

- zawarto 2 umowy na kwotę 15 000,00 zł i zrealizowano ją w całości;

• Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, tj. dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką (adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka):

- zawarto 3 umowy na kwotę 7 356,75 zł,
- planuje się zawarcie w 2021 r. 1 umowy na kwotę 680,00 zł;

II. Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi):

- zawarto 22 umowy na kwotę 70 048,30 zł,
- zrealizowano 20 umów na kwotę 61 848,30 zł,
- planuje się zawarcie w 2021 r. 22 umów na kwotę 72 778,75 zł.

Ogółem w ramach środków programu „Aktywny samorząd” zawarto 72 umowy na łączną kwotę 396 883,80 zł. Zrealizowano 63 umowy i wypłacono środki na kwotę 341 019,83 zł.

Zgodnie z zasadami programu pozostałe środki finansowe przekazane miastu w 2020 r. winny być wypłacone przed 15 kwietnia 2021 r. Wypłata nie-

których świadczeń w roku następnym jest związana z terminami realizacji zadań, określonymi w umowach zawartych z beneficjentami programu. Przykładowo w przypadku Modułu II wypłata dodatków na pokrycie kosztów kształcenia możliwa jest dopiero po zakończeniu zimowego semestru, najczęściej w okresie od lutego do marca/kwietnia następnego roku kalendarzowego.

W pierwszym półroczu 2020 r. wypłacono również dofinansowania do 81 umów na kwotę 348 625,47 zł w ramach środków finansowych na realizację programu za 2019 rok.

Łącznie w 2020 r. na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” wydano 689 645,30 zł (dotyczy lat 2019 i 2020).

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2020 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęły 272 formularze „Niebieska Karta A”, w tym 107 sporządzonych przez pracowników MOPR.

Pracownicy socjalni koordynując prace grup roboczych powołanych przez ww. Zespół prowadzili działania na rzecz osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc. Członkami grup roboczych byli pracownicy socjalni, asystenci rodziny, funkcjonariusze policji, pedagodzy, psycholodzy, kuratorzy sądowi, specjaliści z Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawiciele ochrony zdrowia. Diagnozowali oni sytuację rodziny, udzielali niezbędnej pomocy, zapewniali w razie konieczności schronienie osobom dotkniętym przemocą, zobowiązywali osoby stosujące przemoc do zaprzestania jej stosowania, motywowali do podjęcia właściwej terapii, składali wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, kierowali osoby stosujące przemoc do programu korekcyjno-edukacyjnego, a także powiadamiali prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz występowali do sądu w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Program partnerski „Prawo ochronnym parasolem dziecka”

W 2020 r. działając we współpracy z Komendą Miejską Policji w Bytomiu realizowano kolejną – X edycję programu partnerskiego „Prawo ochronnym parasolem dziecka” - tzw. przyjazne patrole, który realizowany jest nieprzerwanie od 2011 r.

Od stycznia do grudnia 2020 r. zrealizowano 144 dyżury „przyjaznych patroli”, złożonych z pracownika

socjalnego MOPR i funkcjonariusza policji. Zmonitorowanych zostało 385 środowisk rodzinnych z problemem alkoholowym, patologicznych, niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo. w których interwencje lub monitoring przeprowadzono 631 razy.

W dni, w których nie odbywały się dyżury „przyjaznych patroli”, realizowane były przez pracowników MOPR telefoniczne dyżury domowe. Dyżury prowadzone były w godzinach: 15.30-7.30 następnego dnia.

W roku 2020 „przyjazny patrol” przeprowadził w sumie **74 interwencje**, w tym 31 interwencji zostało przeprowadzonych w trakcie pełnienia przez pracowników MOPR dyżuru domowego. W trakcie przeprowadzonych dyżurów:

- 91 dzieci zostało przekazanych pod opiekę najbliższej rodziny, krewnych, gdyż ich rodzice lub opiekunowie ze względu na upojenie alkoholowe nie byli w stanie sprawować należytej opieki nad małoletnimi,
- 23 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pogotowiach rodzinnych bądź w rodzinach zastępczych,
- 8 dzieci „przyjazny patrol” przewiózł do szpitala na badania lekarskie, niektóre zostały hospitalizowane,
- 19 osób dorosłych trafiło do izby wytrzeźwień.

Ponadto przesłano 13 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz opracowano 16 wystąpień do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, Sądu Rejonowego w Bytomiu.

Odpowiednie terytorialnie terenowe punkty pomocy środowiskowej i komisariaty policji były na bieżąco informowane o wszelkich nieprawidłowościach występujących podczas sprawowania opieki nad małoletnimi w ich środowiskach rodzinnych. Pracownicy „przyjaznych patroli” podejmowali rozmowy dyscyplinujące z rodzicami bądź opiekunami nieletnich, obligowali ich do podjęcia leczenia odwykowego, mobilizowali rodziców małoletnich do większej dbałości i troski o swoje dzieci. Niejednokrotnie podejmowany był temat trudnego samotnego macierzyństwa oraz różne aspekty z tego wynikające: problemy wychowawcze czy finansowe. Proponowano kontakt z placówkami, w których można uzyskać pomoc, poradę, wsparcie.

Bytomski Program Profilaktyczny Promujący Prawidłowe Metody Wychowawcze na lata 2016 - 2022

Celem programu jest wzmacnianie kompetencji rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez poszerzenie wiedzy w zakresie świadomego rodzicielstwa, kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich i skuteczną pomoc rodzinom będącym w kryzysie.

Program przyjęty został w kwietniu 2016 r. uchwałą

nr XXIV/319/16 Rady Miejskiej w Bytomiu.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Na terenie Bytomia zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ustaliła Rada Miejska w Bytomiu w kwietniu 2018 r. uchwałą nr LXIII/826/18. Uchwała określa również liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży oraz ograniczenia wprowadzone w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

W 2020 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 229 wniosków o wszczęcie procedury przymusowego leczenia odwykowego wobec osób, które nadużywają alkoholu, a poprzez swój nałóg zagrażają życiu i zdrowiu swojemu i innych, z tego pracownicy socjalni skierowali 25 wniosków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bytomia na lata 2015 - 2020

W roku 2020 podejmowano szereg przedsięwzięć zmierzających do realizacji celów zawartych w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bytomia na lata 2015 - 2020”, przyjętej uchwałą nr XVIII/239/15 Rady Miejskiej w Bytomiu w listopadzie 2015 r. Podobnie jak w latach poprzednich, w 2020 r. podejmowane działania w głównej mierze były nastawione na realizację celów operacyjnych zawartych w IV obszarze problemowym Strategii - „Rodzina”:

- wsparcie dla seniorów,
- ułatwianie życia osobom niepełnosprawnym,
- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo i dysfunkcyjnym,
- pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc,
- działania na rzecz dzieci kierowanych do pieczy zastępczej i usamodzielnianych.

Realizowane były również działania związane z osiągnięciem celów lokalnej polityki społecznej (cel operacyjny II.3, obszar problemowy II Jakość życia społecznego) oraz reintegracją społeczno-zawodową osób bezdomnych (cel operacyjny III.2, obszar problemowy III trzeciego, dotyczącego).

Część działań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w związku z wdrażaniem „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bytomia na lata 2015-2020”, była możliwa dzięki środkom pozyskanym z funduszy zewnętrznych.

Pod koniec 2020 r. zainicjowane zostały prace związane z opracowaniem „Miejskiej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021 - 2026”.

Inne zadania realizowane przez MOPR w Bytomiu

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

W ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są zadania własne powiatu, w ramach których przyznano **13 723 świadczenia** dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomoc rzeczową na zagospodarowanie dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Ogółem w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało **510 dzieci w 271 rodzinach**. Wypłacono m.in. **5 260 świadczeń** na kwotę **3 265,3 tys. zł** z tytułu pokrycia kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Z tytułu dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zrealizowano **6 159 świadczeń** na kwotę **2 965,87 tys. zł**.

W 2020 r. **155 dzieci** zmieniło środowisko wychowawcze, w tym m.in.:

- 41 osób opuściło pieczę z uwagi na osiągnięcie pełnoletniości, w tym 22 z rodzinnej pieczy zastępczej i 19 z instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 34 dzieci powróciło do rodziny naturalnej, w tym 16 z rodzinnej pieczy zastępczej i 18 z instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 38 dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym 8 z rodzinnej pieczy zastępczej i 30 z instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 17 dzieci zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 14 z rodzinnej pieczy zastępczej i 3 z instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 12 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie adopcyjnej, w tym 12 z rodzinnej pieczy zastępczej,
- 13 dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą m.in. z powodu rozwiązania rodziny zastępczej, zmiany miejsca zamieszkania rodziny, zgonu rodzica zastępczego, w tym 12 z rodzinnej pieczy zastępczej i 1 z instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Bytomski program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 - 2020

Program został przyjęty uchwałą nr LVIII/765/17 Rady Miejskiej w Bytomiu w grudniu 2017 r. i stanowi narzędzie polityki miasta na rzecz umacniania rodziny oraz rodzicielstwa zastępczego.

Jest odpowiedzią na realizację obowiązku gminy, wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczącego wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ale również obowiązku powiatu mającego za zadanie opracowa-

nie programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej. W jego zapisach programowych wyodrębniono dwie części: „Gminny program wspierania rodziny” oraz „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej”.

Gminny program wspierania rodziny

Program adresowany jest do bytomskich rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról społecznych, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem głównym programu jest poprawa społecznego funkcjonowania rodzin mających trudności w pełnieniu swojej roli poprzez wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu swoich ról społecznych, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, monitorowanie tych rodzin oraz podnoszenie kompetencji pracowników zaangażowanych w proces wspierania rodzin.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Celem programu jest poprawa funkcjonowania systemu pieczy zastępczej poprzez rozwijanie i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej, organizowanie wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą oraz osiągnięcie wymaganych standardów w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program kierowany jest do:

- rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka,
  - kandydatów do prowadzenia tej formy pieczy zastępczej,
  - usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej,
  - pracowników instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz instytucji odpowiedzialnych za jej doskonalenie.
- W grudniu 2020 r. uchwałą nr XXXVI/522/20 Rady Miejskiej w Bytomiu został przyjęty **Bytomski program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 - 2023**.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020

Realizacja Programu na terenie Bytomia odbywa się przy współpracy ze Śląskim Oddziałem Okręgowym PCK Katowice - Oddział Rejonowy PCK Bytom (jako Organizacji Partnerskiej Regionalnej i jednocześnie Organizacji Partnerskiej Lokalnej). Program współfinansowany jest z **Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)**.

Osoby kierowane są do pomocy przez pracowników socjalnych MOPR.

Spośród mieszkańców Bytomia do uzyskania pomocy skierowano 5 319 osób, które spełniały warunki do jej przyznania. Żywność wydawana jest w magazy-

nie żywności znajdującym się w Bytomiu przy ul. Łużyckiej 12a. W ramach Programu realizowane są również działania towarzyszące. W ramach tych działań dla beneficjentów zorganizowano cykl warsztatów kulinarnych, dietetycznych i edukacji ekonomicznej.

Wydawanie decyzji osobom nieubezpieczonym w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

W 2020 r. wpłynęły 533 wnioski w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W oparciu o przeprowadzone postępowanie administracyjne wydano łącznie 471 decyzji. W 259 przypadkach wydano decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, w 29 wydano decyzję odmowną, natomiast pozostałe 183 decyzje to umorzenia postępowań, wygaszenie decyzji, w tym w 40 przypadkach przekazano wnioski według właściwości miejscowej do wydania decyzji.

Tabela 23: Liczba decyzji o prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w 2020 r.

Liczba wniosków złożonych w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	Liczba decyzji wydanych w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni ogółem	w tym:		
		liczba decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	liczba decyzji odmownych	liczba pozostałych decyzji
533	471	259	29	183

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Wypłacanie świadczeń pieniężnych przeznaczonych na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach zadań zleconych powiatu w 2020 r. udzielone zostały 63 świadczenia pieniężne dla 7 osób posiadających Kartę Polaka w łącznej wysokości 51 975,00 zł.

Karta Dużej Rodziny

W 2014 r. na podstawie uchwały Rady Ministrów ustanowiono rządowy program dla rodzin wielodzietnych, którego celem jest podjęcie działań na rzecz rodzin wielodzietnych mających zapewnić im szczególne uprawnienia na podstawie Karty Dużej Rodziny. Realizacja zadań gminy związanych z przyznaniem Karty należy do zadań z zakresu administracji rządowej.

W 2020 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie złożone zostały 323 wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Wydanych zostało 1 315 kart, z czego 660 kart wydanych zostało opiekunom, a 655 kart wydano dzieciom.

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (CIS)

Zadania gminy w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym realizuje Centrum Integracji Społecznej (CIS) w Bytomiu. W 2020 r. ze względu na wprowadzenie stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, mocą kolejnych decyzji i poleceń Wojewody Śląskiego, Centrum czasowo zawiesiło swoją działalność.

W strukturze CIS funkcjonowało 6 pracowników: porządkowa, gastronomiczna, remontowo-porządkowa, pielęgnacji i konserwacji terenów zielonych, fryzjerska oraz krawiecko-rękodzielnicza, w których prowadzono grupy w ramach działalności statutowej oraz w ramach projektu współfinansowanego ze środków unijnych.

Łącznie w 2020 r. zajęcia prowadzone w CIS ukończyło 90 osób, w tym:

- 48 osób skierowanych do realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego w ramach pro-

jektu współfinansowanego ze środków unijnych),
- 18 osób z otoczenia uczestników objętych wsparciem w ramach projektu.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego ukończyło i otrzymało zaświadczenia 69 osób.

W 2020 r. dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich bezpośredniego otoczenia (głównie członków rodzin) realizowany był projekt pn. „Centrum Integracji Społecznej przestrzenią dla aktywności osób wykluczonych” ukierunkowany na odbudowanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy oraz pełnienia ról społecznych. Projekt adresowany był do mieszkańców oraz osób związanych z obszarem rewitalizacji Bytomia. Wsparciem w projekcie zostało objętych 209 osób, w tym osoby realizujące Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. W grupie tej znalazły się przede wszystkim osoby niebędące w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych, m.in. długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby uzależnione oraz bezdomne.

Projekt realizowany był od kwietnia 2018 r. do końca marca 2020 r. i dofinansowany ze środków unij-

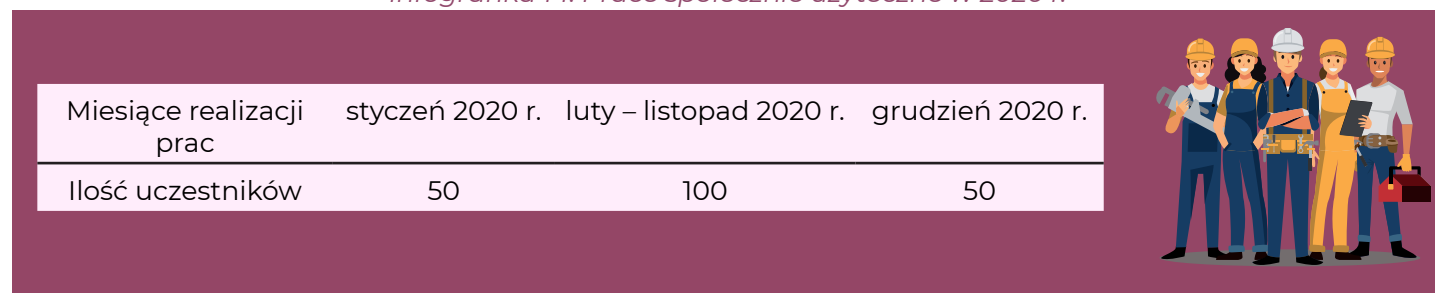
nych w ramach Poddziałania 9.1.3. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – OSI RPO WSL na lata 2014-2020. Całkowita wartość projektu wyniosła 3 127 427,53 zł, w tym: środki Europejskiego Funduszu Społecznego 2 658 313,40 zł, a budżetu państwa: 312 742,75 zł.

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (KIS)

Klub Integracji Społecznej, działający w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy ma na celu minimalizowanie wśród mieszkańców Bytomia skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przed-

- wskazanie możliwości powrotu lub zaistnienia na rynku pracy,
- aspekty dotyczące komunikacji interpersonalnej, sposobów rozwiązywania konfliktów czy radzenia sobie ze stresem,
- przygotowanie do przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą,
- przygotowanie przez uczestników swoich dokumentów aplikacyjnych,
- aspekty prawne z zakresu prawa pracy,
- zasady dotyczące dbałości o własne zdrowie i higienę osobistą.

Infografika 14: Prace społecznie użyteczne w 2020 r.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

siębiorczości, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w wychodzeniu z izolacji społecznej. Obszarami działalności KIS były:

• Prace społecznie użyteczne

Program pomagający w aktywizacji zawodowej osób zaliczanych do kategorii szczególnego ryzyka wykluczenia społecznego.

W 2020 r. prace społecznie użyteczne realizowano w 49 instytucjach. W ramach Programu na świadczenia wydatkowano **86 464,62 zł**. Dodatkowo miasto Bytom pokryło wydatki związane z dojazdem uczestników programu do miejsca wykonywania prac – **6 892,00 zł**, a także koszty badań lekarskich uczestników programu w wysokości **1 496,00 zł**.

• Zajęcia szkoleniowo-edukacyjne z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla bezrobotnych mieszkańców miasta Bytomia

W zajęciach indywidualnych i grupowych uczestniczyło łącznie 125 osób. Zajęcia prowadzili: psycholog, specjalista reintegracji zawodowej, pracownik socjalny, informatyk oraz zaproszeni goście – przedstawiciele bytomskich służb i instytucji: Komendy Miejskiej Policji, Powiatowego Urzędu Pracy, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Spółdzielni Socjalnej W&TEAM w Bytomiu.

Tematyka zajęć realizowanych w 2020 r. obejmowała m.in. poniższe zagadnienia:

Ponadto uczestnicy KIS w ramach zajęć dotyczących zapobiegania wykluczeniu informatycznemu mieli możliwość nauki podstaw obsługi komputera.

W 2020 r. prowadzone były również zajęcia aktywizujące w Powiatowym Urzędzie Pracy, a przedstawiciele Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przybliżali uczestnikom zajęć zagadnienia związane m.in. z prawidłowym pełnieniem roli rodzica oraz formami pomocy, które oferuje poradnia. Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji prowadzili interaktywne zajęcia, na których omawiano m.in. zagadnienia dotyczące różnych aspektów związanych m.in. z bezpiecznymi zachowaniami na drodze, unikaniem nadużyć np. przez wymuszenia „na wnuczka” oraz skutkami nieprzestrzegania obowiązującego prawa. Z kolei praktyk ekonomii społecznej przedstawił uczestnikom informacje dotyczące zasad powołania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

• Poradnictwo

W 2020 r. z poradnictwa zawodowo-psychologicznego oraz działań szkoleniowych i edukacyjnych w formie warsztatowej oraz indywidualnej skorzystało łącznie **125 osób**. Psycholog, specjalista reintegracji zawodowej oraz pracownik socjalny przeprowadzili rozmowy indywidualne, konsultacje oraz zajęcia grupowe z uczestnikami i uczestniczkami zajęć mające na celu zintensyfikowane wsparcie udzielane przez specjalistów KIS w procesie poszukiwania pracy.

Świadczenia rodzinne i alimentacyjne

W roku 2020 wpłynęło 9 154 wniosków o świadczenia rodzinne i alimentacyjne, w tym:

- 816 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- 4 178 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
- 1 168 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 239 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 83 wnioski o ustalenie prawa specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 453 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego,
- 10 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wynikającego z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 2 208 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W 2020 r. w wyniku prowadzonych postępowań wydano łącznie **12 252 informacje i decyzje administracyjne**, w tym decyzje ustalające:

- uprawnienia do świadczeń wydane w związku z nabyciem uprawnienia do dodatków do przyznanego już zasiłku rodzinnego w związku ze zmianą sytuacji rodzinnej lub finansowej świadczeniobiorców
- świadczenia nienależnie pobrane.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. o **ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego**

złożono **1 478 wniosków**, na podstawie których wydano 1 429 decyzji administracyjnych, z tego:

- 1 407 decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 1 decyzję odmawiającą prawa do świadczeń,
- 21 decyzji umarzających postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń,
- w przypadku 45 spraw pozostawiono wnioski bez rozpatrzenia.

Ponadto, wobec dłużników alimentacyjnych podjęto 4 608 czynności przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, z tego 206 okazało się działaniami skutecznymi. Ponadto przeprowadzono 271 wywiadów z dłużnikami alimentacyjnymi i odebrano tyle samo oświadczeń majątkowych.

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczej, dłużnicy alimentacyjni zostali zgłoszeni do Krajowych Biur Gospodarczych, tj. KRD, BIG SA, ERIF, KBIG SA, BIG INFORMATOR, KIDT BID SA. Na 31 grudnia 2020 r. liczba dłużników w ww. rejestrach wynosiła 3 262, z czego 3 036 stanowili dłużnicy funduszu alimentacyjnego (pozostała liczba dotyczy dłużników zaliczki alimentacyjnej). W wyniku prowadzonych przez komorników sądowych postępowań egzekucyjnych w 2020 r. **wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych 2 907 742,56 zł** (kwota została podzielona zgodnie z wymogami zawartymi w art. 27 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów).

Tabela 24: Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2015-2020

Wyszczególnienie		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Zasiłki rodzinne	Liczba świadczeń	87 693	95 673	100 897	104 940	98 492	80 500
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	8 814,5	10 612,8	11 591,4	11 933,0	11 221,1	9 238,4
Dodatki do zasiłków rodzinnych	Liczba świadczeń	38 647	40 726	43 715	44 779	43 094	38 371
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	4 817,40	5 390,3	5 874,2	5 734,0	5 458,6	4 814,3
Świadczenia opiekuńcze w tym : - zasiłek pielęgnacyjny - świadczenie pielęgnacyjne	Liczba świadczeń	59 415	58 788	58 684	57 063	57 682	57 023
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	15 123,0	16 108,7	17 628,2	18 150,0	20 863,4	24 190,1

Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	Liczba świadczeń	1 034	1 118	1 176	1 024	894	719
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	1 034,0	1 118,0	1 176,0	1 024,0	894,0	719,0
Specjalny zasiłek opiekuńczy	Liczba świadczeń	486	784	831	758	656	625
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	247,4	406,6	431,3	402,6	408,5	387,5
Zasiłki dla opiekunów	Liczba świadczeń	690	523	428	339	249	173
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	362,4	273,2	221,7	181,3	153,6	106,7
Fundusz alimentacyjny	Liczba świadczeń	31 601	30 495	28 374	25 288	22 303	19 957
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	12 269,0	12 032,7	11 340,4	10 127,0	9 073,1	8 193,4
Świadczenie rodzicielskie	Liczba świadczeń	-	5 953	6 950	6 377	5 979	5 346
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	-	5 477,4	6 338,6	5 768,0	5 296,5	4 888,2
Świadczenie wychowawcze (500+)	Liczba świadczeń	-	125 117	170 290	140 011	223 981	289 596
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	-	62 355,0	84 809,0	80 737,0	111 528,8	144 020,0
Razem	Liczba świadczeń	219 566	359 177	411 345	380 579	431 027	492 310
	Kwota udzielonych świadczeń (w tys. zł)	42 667,7	113 774,7	139 410,8	134 056,9	155 824,5	196 557,6

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Pomoc materialna dla uczniów

Zakres pomocy materialnej świadczonej dla

uczniów w postaci szkolnych stypendiów i zasiłków przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 25: Pomoc materialna dla uczniów w Bytomiu

Rok szkolny	Rodzaj świadczenia	Liczba złożonych wniosków (tj. liczba uczniów w złożonych wnioskach)	Liczba uczniów w wydanych decyzjach przyznających świadczenie	Ogółem liczba uczniów, którzy zrealizowali w 2020r. przyznane świadczenie	Łączna kwota wypłaconych w 2020r. świadczeń (w tys. zł)
2020/2021	Stypendia szkolne	467	773	867	814,9
2019/2020	Stypendia szkolne	1 121	1 002		
2020/2021	Zasiłki szkolne	42	32	32	19,8
2019/2020	Zasiłki szkolne	33	32		
Razem				899	834,7

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Rządowy program „Dobry start”

Świadczenie „Dobry start” przysługuje w wysokości 300 zł raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 lat. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadcze-

realizację (4 332,1 tys. zł). Dodatki mieszkaniowe wypłacone zostały:

- wnioskodawcom zajmującym lokale w budynkach stanowiących mieszkaniowy zasób gminy w wysokości 1 367,4 tys. zł (31,7%),

Infografika 15: Świadczenia w ramach programu „Dobry start” w Bytomiu w latach 2018-2020

**DOBRY
START**
300 dla ucznia

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba świadczeń	15 660	15 896	15 769
Kwota wypłaconych świadczeń (w tys. zł)	4 697,8	4 767,7	4 728,6

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

nie do ukończenia 24 lat. Świadczenie przysługuje również uczniom szkół dla dorosłych i policealnych. W 2020 r. wypłacono 15 769 świadczeń na łączną kwotę 4 728 600 zł.

Dodatki mieszkaniowe

Liczba złożonych wniosków począwszy od 2015 r. systematycznie się zmniejszała i w 2020 r. wyniosła 3 640 wniosków. Na wypłatę dodatków mieszkaniowych

- pozostałym użytkownikom mieszkań w budynkach: spółdzielni, zakładowych, wspólnot mieszkaniowych, prywatnych oraz domów jednorodzinnych w wysokości 2 949,4 tys. zł (68,3%).

W okresie od 2015 r. do 2020 r. złożono łącznie 31 146 wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych. Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2020 wyniosła 35 333,0 tys. zł,

Infografika 16: Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2020

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
	6 548	6 351	5 633	4 803	4 171	3 640

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

wych wydatkowano kwotę 4 316,8 tys. zł, co stanowiło 99,6% planu rocznego przeznaczonego na ich

z tego 12 623,8 tys. zł to dodatki w mieszkaniowym zasobie gminy.

Tabela 26: Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych ogółem (w tys. zł), w tym:	7 294,40	7 125,80	6 488,50	5 428,50	4 679,00	4 316,80
- mieszkaniowy zasób gminy (w tys. zł)	2 736,50	2 711,30	2 389,60	1 888,40	1 530,60	1 367,40
Średnia wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego ogółem (w zł), w tym:	204 zł	208 zł	209 zł	204 zł	202 zł	212 zł
- mieszkaniowy zasób gminy (w zł)	189 zł	189 zł	191 zł	184 zł	179 zł	193 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Średnia wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego w 2020 r. wyniosła 212 zł, a w budynkach stanowiących mieszkaniowy zasób gminy 193 zł.

Dodatek energetyczny

W okresie 12 miesięcy 2020 r. zarejestrowano 1 371 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego. Podjętych zostało 1 388 decyzji administracyjnych, w tym 1 280 przyznających dodatek energetyczny i 69 odmawiających prawa do przedmiotu świadczenia.

W roku 2020 - na podstawie ustawy Prawo energetyczne oraz Obwieszczenia Ministra Energii w sprawie wysokości dodatku energetycznego - na wypłatę dodatków energetycznych wydatkowano kwotę 87,2 tys. zł.

W omawianym okresie z dodatku energetycznego skorzystało 819 gospodarstw domowych, w tym:

- 342 gospodarstwa jednoosobowe;
- 400 gospodarstw składających się z 2 do 4 osób;
- 77 gospodarstw składających się z co najmniej 5 osób.

wanych Inwestycji Terytorialnych RPO WSL na lata 2014-2020, poddziałanie 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – ZIT; łączna wartość projektu wynosiła 1,34 mln zł, z czego dofinansowanie ze środków unijnych 784,65 tys. zł; miasto Bytom pozyskało również dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 442,86 tys. zł; - w budynku przy ul. Józefczaka 14 przeprowadzono roboty budowlane w zakresie przebudowy i rozbudowy budynku mieszkalno-użytkowego w celu adaptacji na mieszkania chronione z zapleczem treningowym dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych oraz osób przewlekłe psychicznie chorych. W uruchomionym obiekcie osoby borykające się z problemami ze zdrowiem psychicznym, będą pod całodobową opieką terapeutów, psychologów i opiekunów powracać do życia społecznego – na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach Poddziałania 10.2.3 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - OSI RPO WSL na lata 2014-2020; łączna wartość projektu wy-

Zdjęcia 31 i 32: ŚDS INTEGRACJA przed i po remoncie

Źródło: www.sdsbytom.pl

Wybrane przedsięwzięcia inwestycyjne i remontowe przeprowadzone w placówkach pomocy społecznej

W 2020 r. w ramach przedsięwzięć inwestycyjnych m.in.:

- przeprowadzono termomodernizację budynku Środowiskowego Domu Samopomocy INTEGRACJA przy ul. Karpackiej – prace objęły m.in. docieplenie dachu, stropodachu i tarasu, wymianę drzwi i okien, przebudowę instalacji c.o. i częściowo instalacji elektrycznej, roboty związane z wykonaniem obróbek blacharskich, montażem daszków i remontem schodów zewnętrznych; na zadanie pozyskano dofinansowanie w ramach Zintegro-

niosła 3,04 mln zł, z czego dofinansowanie stanowiło 95%, tj. ze środków unijnych 2,50 mln zł (85%), dotacja z budżetu państwa 294,24 tys. zł (10%), wkład własny 242,91 tys. zł;

- prowadzono prace związane z utworzeniem jednego mieszkania chronionego treningowego dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - dotacja z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 49,15 tys. zł;
- prowadzono prace związane z adaptacją i wyposażeniem lokalu mieszkalnego przy ul. Karola Miarki 13/5 na potrzeby Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 8 oraz lokalu mieszkalnego przy ul. Piłsudskiego 6/3 na potrzeby Placówki Opiekuńczo-Wy-

chowawczej nr 9 - zakup wyposażenia (meble, sprzęt AGD i RTV);

- przeprowadzono modernizację łazienek w budynku nr 2 Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych oraz zakupiono piece c. o. i bramkę do dekontaminacji;

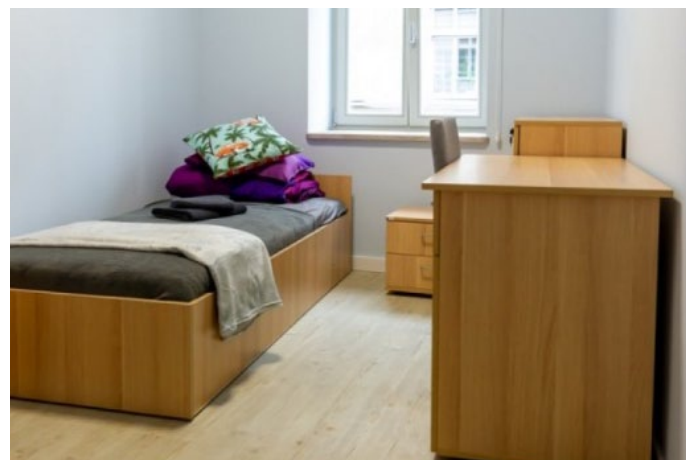
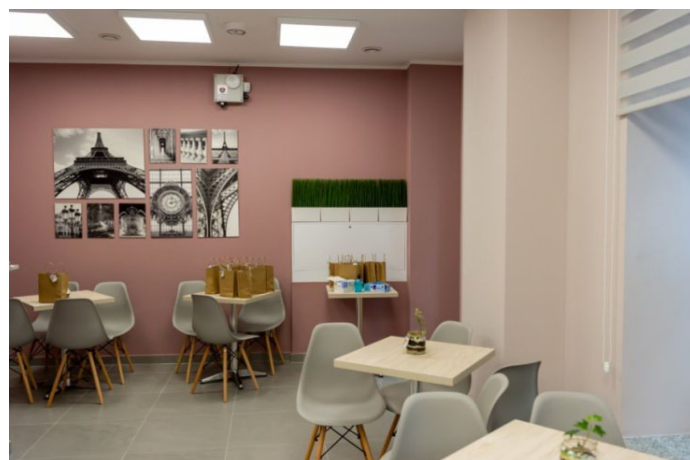
- wymieniono pokrycie dachowe w Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;

- w Bytomskim Centrum Wsparcia przeprowadzono modernizację kotłowni gazowej oraz zakupiono

bramkę do dekontaminacji.

Ponadto w 2020 r. przeprowadzono prace remontowe w wielu placówkach pomocy społecznej, w tym m.in. remont instalacji gazowej, elektrycznej, wodnej i c.o., systemu monitoringu wizyjnego, konserwację dźwigów, kotłów centralnego ogrzewania, instalacji systemu alarmowego i systemu sygnalizacji pożaru oraz przebudowę rozdzielni prądu w budynku MOPR przy ul. Strzelców Bytomskich 16.

Zdjęcia 33-36: Mieszkania chronione przy ul. Józefczaka 14

Źródło: www.bytom.pl

3.6 KULTURA

Kultura to ważny obszar aktywności miasta, który znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców. Jest nie tylko istotnym elementem wizerunku miasta oraz odpowiedzią na potrzebę tworzenia i kontaktu ze sztuką, ale również narzędziem integracji i budowania wspólnej tożsamości lokalnej mieszkańców miasta i województwa.

W rozwijanie szeroko rozumianej kultury w Bytomiu zaangażowanych jest pięć instytucji samorządowych:

- trzy miejskie: Bytomskie Centrum Kultury, Bytomski Teatr Tańca i Ruchu „Rozbark”, Miejska Biblioteka Publiczna
- dwie wojewódzkie: Opera Śląska i Muzeum Górnośląskie, a także wiele organizacji pozarządowych, podmiotów komercyjnych, grup nieformalnych, środowisk twórczych oraz osób indywidualnych.

COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

BYTOMSKIE CENTRUM KULTURY

(instytucja kultury gminy Bytom)

W roku 2020 bardzo wzrosła aktywność Bytomskiego Centrum Kultury w sieci. Na facebooku opublikowano w sumie 585 postów i 83 filmy. Łączna liczba wyświetleń wyniosła 1 100 468 osób, natomiast udostępnione filmy wyświetlono 63 146 razy. Na kanale YouTube Beceku opublikowano 28 filmów, które zostały obejrzone przez 5 950 osób (tabela 27 i infografika 17).

BYTOMSKI TEATR TAŃCA I RUCHU ROZBARK

(instytucja kultury – instytucja artystyczna gminy Bytom)

Tabela 27: Liczba imprez i widzów w BCK w latach 2015-2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba imprez		411	380	367	309	510	346
Liczba widzów		69 900	73 794	65 020	42 317	88 565	24 535

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Infografika 17: Liczba imprez zorganizowanych w Bytomskim Centrum Kultury i ich uczestników w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Tabela 28: Liczba spektakli i widzów w BTTiR Rozbark w latach 2015-2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba spektakli		96	82	79	66	69	42
Liczba widzów		11 883	9 420	10 368	7 123	8 246	3 401

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Znaczny wpływ na kształt, zakres i formy odbioru miejskiej oferty kulturalnej w 2020 r. miały obowiązujące obostrzenia sanitarne związane z wybuchem pandemii COVID-19. Więcej informacji w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią

W 2020 r. w Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu ROZBARK odbyły się 3 premiery i 4 spektakle szkolne. Łącznie zorganizowano 552 imprezy edukacyjne i warsztaty, z tego 131 odbyło się on-line. Liczba uczestników działań edukacyjnych wyniosła 8 768, w tym 642 uczestników on-line.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W BYTOMIU

(instytucja kultury gminy Bytom)

Tabela 29: Wybrane dane dotyczące MBP w Bytomiu w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba księgozbioru	249 216	249 707	238 849	228 171	220 031	220 455
Liczba czytelników	12 816	12 136	11 438	11 060	11 698	9 888
Procent liczby czytelników wobec ogółu mieszkańców	8,31%	8,02%	7,68%	7,57%	8,01%	7,02%
Wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców Bytomia	161,5	161,7	174,42	152,57	191,17	121,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W 2020 r. do księgozbioru biblioteki zakupiono 3 608 woluminów ze środków własnych MBP, gminy Bytom oraz dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozyskanej w ramach programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa - zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Na zaku-

ry Śląskiej (20 257 widzów), a 19 poza jej gmachem (8 340 widzów) i 2 on-line. Zorganizowano 4 premie-ry, w tym 2 on-line.

W 2020 r. na deskach Opery odbyło się wznowienie sceniczne operetki „Zemsta nietoperza”.

Przeprowadzono również 92 warsztaty i spotkania

Infografika 18: Liczba imprez zorganizowanych w MBP i ich uczestników w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

py książek przeznaczono 92 307 zł.

Liczba wypożyczeń wyniosła 170 441, co w przeliczeniu na 1 czytelnika daje 17,24 wypożyczenia.

edukacyjne, w których wzięło udział 3 153 osoby.

Liczba wyświetleń filmów w mediach społecznościowych Opery Śląskiej w 2020 r. wyniosła 740 246. Natomiast liczba wyświetleń postów osiągnęła 3 202 297.

Tabela 30: Liczba spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba spektakli	183	197	205	131	250	74
Liczba widzów	67 187	76 721	92 679	73 387	108 990	31 750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Ponadto instytucja zorganizowała 20 wystaw i prezentacji, 7 spotkań autorskich (prelekcji), 7 spotkań w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki, 3 konkursy, a także 17 spotkań z seniorami.

Na ograniczenia w pracy bibliotek, w tym również liczby przyjmowanych czytelników miała wpływ pandemia koronawirusa i wynikające z reżimu epidemicznego ich czasowe zamknięcie.

OPERA ŚLĄSKA W BYTOMIU (instytucja kultury artystycznej) Samorządu Województwa Śląskiego)

Spośród 74 spektakli 53 odbyły się w siedzibie Ope-

Zdjęcie 37: Operetka „Zemsta nietoperza”

Źródło: www.opera-slaska.pl

MUZEUM GÓRNOŚLĄSKIE (instytucja kultury Samorządu Województwa Śląskiego)

W związku z rozprzestrzenianiem się epidemii koronawirusa i narastającym zagrożeniem epidemicznym wystawy w Muzeum zostały przez kilka mie-

- konferencje: 2 dla 89 osób,
- odbiorcy filmów edukacyjnych w ramach Pogotowia kulturalnego na oddziałach Uniwersyteckiego

Tabela 31: Liczba wystaw i odwiedzających w Muzeum Górnośląskim w latach 2015-2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wystaw		11	27	25	27	18	11
Odwiedzający		15 302	21 512	21 981	34 257	32 251	10 156

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

sięcy zamknięte dla zwiedzających. W zaistniałych okolicznościach działalność Muzeum przeniosła się do sieci internetowej. Bogata oferta edukacyjna spotkała się z wielkim zainteresowaniem odbiorców.

Działalność edukacyjna Muzeum w 2020 r. obejmowała:

- lekcje muzealne: 109 dla 2 063 uczestników;
- wykłady: 25 dla 468 uczestników,
- warsztaty w muzeum: 78 dla 888 uczestników,
- warsztaty dla niepełnosprawnych i grup integracyjnych: 9 dla 104 uczestników,
- warsztaty on-line: 1 dla 7 075 uczestników,
- oprowadzania kuratorskie: 22 dla 404 uczestników,

Centrum Klinicznego w Katowicach: 150 osób,
· wykłady i oprowadzania kuratorskie on-line (filmy): 61 dla 122 284 osób.

Łącznie z usług muzeum w 2020 r. skorzystało 133 525 osób.

Publikacje Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu w 2020 r. to 22 tytuły o łącznym nakładzie 4 159 egzemplarzy.

Ponadto w ramach działalności okołomuzealnej zorganizowanych zostało w siedzibie Muzeum lub on-line 6 koncertów (11 305 uczestników) oraz 9 wernisaży (14 340 osób). Przeprowadzono również 7 konkursów dla 4 663 osób.

GALERIE

CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ „KRONIKA” (filia Bytomskiego Centrum Kultury)

Tabela 32: Liczba wystaw i odwiedzających w CSW „Kronika” w latach 2015-2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wystaw		23	18	15	15	13	6
Odwiedzający	kronika	3 752	4 021	2 370	4 147	3 946	1 646

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

CSW „Kronika” w 2020 r. zorganizowała m.in. 13 spotkań, pokazów, oprowadzeń kuratorskich, 2 koncerty i 10 wydarzeń edukacyjnych, a także wydała 10 publikacji. Łączna liczba zwiedzających wyniosła 1 646 osób, natomiast liczba odbiorców poza siedzibą (w tym on-line) - 1 477 osób.

Liczba wyświetleń on-line (strona www i Facebook) wyniosła 230 463.

GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Najmłodsza bytomska galeria utworzona w 2020 r. na ul. Dworcowej 36 przez Ewę Blaut, znaną od wielu lat z działalności kulturalnej w mieście. Galeria jest miejscem do prezentowania nie tylko sztuki malarskiej i rzeźbiarskiej, ale również innych form sztuki, jak np. śpiewu czy tańca. Jest również miejscem, gdzie wystawiane są dzieła uczestników ple-

nerów Art Blaut Academy, a także profesjonalnych twórców. W 2020 r. w Galerii odbyły się trzy duże wydarzenia artystyczne.

SqArt GALLERY

Mimo czasowego zamknięcia galerii i późniejszych ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 w 2020 r. zrealizowano 6 imprez i warsztatów o charakterze edukacyjnym oraz 1 wystawę. W tym okresie galerię odwiedziło łącznie 160 osób.

GALERIA „STALOWE ANIOŁY”

W 2020 r. odbyła się kolejna edycja Festiwalu Sztuki Wysokiej, będącego ważnym przedsięwzięciem na kulturalnej mapie Śląska. Festiwal to coroczne, plenerowe wydarzenie artystyczne. Festiwal jest przedsięwzięciem interdyscyplinarnym łączącym

wiele różnorodnych dyscyplin sztuki takich jak: malarstwo, grafika, fotografia, instalacja artystyczna, rzeźba, muzyka, teatr i performance.

Z Festiwalem ściśle powiązany jest Mały Festiwal Sztuki Wysokiej, podczas którego prezentowana jest wystawa dzieci i młodzieży z terenu całego Śląska, będąca pokłosiem przeprowadzonych przez uznanych artystów na terenie placówek oświatowych warsztatów. W 2020 r. zdecydowano się na formułę on-line Festiwalu, która zgromadziła niemal 1 500 uczestników.

GALERIA MOTORYZACJI I TECHNIKI

(działalność w ramach Bytomskiego Ośrodka Edukacji)

W 2020 r. Galerię odwiedziło łącznie 1 314 osób, w tym 203 dzieci, które uczestniczyły w zajęciach Bytomskiej Akademii Bezpieczeństwa. Z uwagi na sytuację pandemiczną nie odbyły się: Złot Pojazdów Militarnych „ŚLĄSKIE MANEWRY” oraz Parada Pojazdów Zabytkowych.

POZOSTAŁE GALERIE W MIEŚCIE

- Galeria „Pod Sztrychem” przy MDK nr 1,
- Galeria ROTUNDA w MBP,
- Galeria w foyer Opery Śląskiej,
- Śląska Galeria Sztuki & Studia ARTystycznych Realizacji,
- Galeria SPAP „PLASTYKA - KOLOR”,
- Galeria „Na Poziomie” w Centrum Handlowym „Agora”.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność o charakterze kulturalnym oraz o charakterze turystyczno-krajoznawczym

Zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach konkursów ofert na zadania publiczne:

- z dziedziny kultury dofinansowano 20 projektów kulturalnych na kwotę 243 000 zł (z powodu sytuacji epidemicznej zrealizowano 16 projektów na łączną kwotę 203 234 zł) oraz 8 projektów na kwotę 32 999 zł w ramach tzw. małych grantów;
- z dziedziny turystyki dofinansowano 6 projektów na kwotę 32 000 zł.

Nagrody i wyróżnienia przyznane przez prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury w 2020 r.

MUZA - NAGRODA PREZYDENTA BYTOMIA W DZIEDZINIE KULTURY

Po raz dwudziesty trzeci odbyła się uroczystość wręczenia Nagród Prezydenta Bytomia w dziedzinie

kultury MUZA, która przyznawana jest trzech kategoriach: osiągnięcia twórcze, upowszechnianie kultury oraz zarządzanie kulturą - osobom lub instytucjom działającym na terenie miasta oraz związanym z Bytomiem profesjonalistom i amatorom za twórczość artystyczną w danym roku lub za całokształt dokonań artystycznych. Laureatami MUZY w 2020 r. zostali:

- Katarzyna Lazar w dziedzinie upowszechniania kultury - związana z Bytomskim Centrum Kultury,
- Jolanta Sznajder w dziedzinie upowszechniania kultury i zarządzania kulturą - dyrektorka Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. F. Chopina,
- Teatr Tańca Integracyjnego INTEGRA w dziedzinie upowszechniania kultury, działający przy Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu ROZBARK.

MEDAL MIASTA BYTOMIA

Medal jest formą honorowego uznania zasługowanych dla Bytomia osób i instytucji, których osiągnięcia w różnych dziedzinach życia: gospodarczej, naukowej, kulturalnej, społecznej i sportowej, praca i sukces przekładają się na rozwój, dobry wizerunek i promocję miasta. Medale Miasta Bytomia w 2020 r. otrzymali:

- prof. Jerzy Jaroszewicz w dziedzinie społecznej i naukowej - zawodowo związany ze Szpitalem Specjalistycznym nr 1 w Bytomiu,
- ks. Jan Kurko w dziedzinie społecznej i gospodarczej - proboszcz Parafii Ewangelicko- Augsburskiej w Bytomiu,
- miasto Recklinghausen w dziedzinie społecznej - miasto partnerskie Bytomia,
- Bytomska Izba Przemysłowo-Handlowa w dziedzinie społecznej i gospodarczej - organizacja wspierająca rozwój przedsiębiorczości w mieście.

WENA – NAGRODA PREZYDENTA BYTOMIA W DZIEDZINIE KULTURY (dla dzieci i młodzieży)

Przyznawane od 2007 r. nagrody WENA są wyrazem uznania dla młodych twórców mieszkających lub uczących się w Bytomiu, którzy wyróżniają się na tle innych. Projekt WENA koordynuje Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów. W 2020 r. laureatami WENY zostali:

- Julia Bielska - uczennica Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. L. Różyckiego,
- Daniel Nowak - uczeń Zespołu Szkół Technicznych nr 6 w Bytomiu, wychowanek kół wokalnych Młodzieżowego Domu Kultury nr 2,
- Danuta Ungier - uczestniczka zajęć teatralnych prowadzonych w Młodzieżowym Domu Kultury nr 1,
- Wiktoria Zorychta - uczennica Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. F. Chopina.

STYPENDIA ARTYSTYCZNE

W 2020 r. utworzony został kolejny istotny instrument wsparcia bytomskiego środowiska kulturalnego. W celu stworzenia warunków wsparcia dla twórców i artystów oraz inspirowania ich do podejmowania ważnych społecznie zadań z zakresu kultury Rada Miejska w Bytomiu przyjęła w lutym 2020 r. uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów osobom zajmującym się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury. Stypendia adresowane są do osób wykazujących się wyjątkową aktywnością twórczą, reprezentujących wysoki poziom artystyczny.

W 2020 r. prezydent Bytomia przyznał stypendia artystyczne 9 osobom, które będą realizować swoje projekty artystyczne w 2021 r.

Miejski Program Edukacji Kulturalnej POKŁADY KULTURY

Rok 2020 jest kolejnym rokiem funkcjonowania unikalnego w skali kraju programu edukacyjno-kulturalnego na rzecz edukacji kulturalnej POKŁADY KULTURY. Trzyletni program w swoich założeniach ma kreować i intensyfikować współpracę placówek oświatowych oraz instytucji kulturalnych. Jego celem jest stworzenie miejskiego programu edukacji kulturalnej, opartego na systematycznym podnoszeniu kompetencji i budowaniu narzędzi umożliwiających czynne i krytyczne uczestnictwo w kulturze – w pierwszym etapie projektu nauczycielom, a w konsekwencji także ich uczniom.

W 2020 r. w ramach Programu podjęte były między innymi poniższe działania:

- zorganizowano 8 warsztatów dla nauczycieli (w tym trzy on-line),
- przeprowadzono warsztaty i spacer herstoryczny we współpracy z Biurem Promocji Bytomia oraz Instytutem Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfanteo w Katowicach,

- uczniowie bytomskich szkół średnich i podstawowych wzięli udział w spektaklach w Bytomskim Teatrze Tańca i Ruchu ROZBARK - po spektaklach odbyły się spotkania dyskusyjne,
- przeprowadzono konkurs programów edukacji kulturalnej bytomskich placówek oświatowych,
- koordynowano akcję „Lato w mieście” - warsztaty, dwa pikniki rodzinne, spektakl plenerowy dla dzieci,
- zorganizowano Przegląd Filmów Animowanych realizowanych przez dzieci (formuła on-line) we współpracy z Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu (200 uczestników),
- wsparto koordynację realizacji projektu Cyfrowa Biblioteka Bytomskiej Architektury (współpraca ze szkołami),
- zorganizowano wystawę „Mistrzowie Ilustracji”, która została zaprezentowana w 6 placówkach oświatowych w Bytomiu (ok. 1 500 odbiorców),
- zorganizowano trzecią edycję wystawy „Jasnowidze” we współpracy z Wydawnictwem Dwie Siostry oraz Miejską Biblioteką Publiczną.

Kalendarium imprez kulturalno-rozrywkowych o zasięgu ponadlokalnym zorganizowanych w 2020 r. w Bytomiu

W związku z wprowadzonym w 2020 r. stanem epidemii oraz nałożonym przez administrację rządową szeregiem ograniczeń i obostrzeń, a także w trosce o bezpieczeństwo publiczne wstrzymana była organizacja szeregu wydarzeń kulturalnych. W trzecim kwartale przywrócono, w ograniczonym zakresie, możliwość organizacji wydarzeń kulturalnych przy jednoczesnym zobowiązaniu do zachowania szczególnej ostrożności oraz stosowania wytycznych dla organizatorów imprez w trakcie epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Tabela 33: Kalendarium imprez kulturalno-rozrywkowych zorganizowanych w 2020 r.

Organizator	Przedsięwzięcie kulturalne
Stowarzyszenie na Rzecz Zabytków Fortyfikacji PRO FORTALICUM	Rekonstrukcja historyczna „Walki o Miechowice 1945” (plenerowe widowisko upamiętniające wydarzenia w Miechowicach ze stycznia 1945 r.)
Sekcja ds. Nowej Ewangelizacji Kurii Diecezji Gliwickiej	Kolejna edycja ogólnopolskiego wydarzenia plenerowego „Orszak Trzech Króli”
Muzeum Powstań Śląskich/ Urząd Miejski w Bytomiu	Obchody 100. rocznicy powołania Wojciecha Korfanteo na stanowisko Polskiego Komisarza Plebiscytowego
UKS przy MDK nr 2	XVI Międzynarodowy Festiwal Modelarski w Bytomiu (formuła on-line)

Stowarzyszenie Gorczycki pl.	Koncert gwiazd w ramach 15. Międzynarodowego Festiwalu im. G.G. Gorczyckiego(formuła hybrydowa: on-line i stacjonarnie)
Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Krzyża w Miechowicach	XI Miechowski Festiwal – Muzyka w starych kościołach Miechowic, pamięci ks. Norberta Bończyka(cykl wydarzeń muzycznych w Miechowicach)
Fundacja Śląskie Obrazy	XXI Festiwal Sztuki Wysokiej 2020(formuła on-line)
Fundacja Forum Nowych Możliwości	Bytom – Film Festiwal (multidyscyplinarny festiwal popularyzatorów filmowych)(formuła on-line)
Stowarzyszenie Manuffaktura	Widzimy się ! W Bytomiu (cykl wydarzeń kulturalnych obejmujących znaczenie estetyki w życiu miasta)
Stowarzyszenie Jarmark Kultury	Graffiti Jam (festiwal graffiti – zaadaptowanie jednego z bytomskich przejść podziemnych)
Fundacja Inkubator Teatralny	Tu Teatr Bytom Piknik (cykl spektakli i warsztatów teatralnych)
Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych	Industriada 2020 – Święto Szlaku Zabytków Techniki w Bytomiu
Towarzystwo Miłośników Bytomia	Bytomskie Koncerty Organowe (koncerty organowe w bytomskich kościołach)
Bytomskie Centrum Kultury	Lato w mieście (7 seansów filmowych kina plenerowego, 4 seanse filmowe kina samochodowego, cykl wakacyjnych warsztatów dla dzieci i młodzieży - Becekobus)
Bytomskie Centrum Kultury	Letnie ParkoGranie (koncert Górniczej Orkiestry Dętej w Parku Miejskim im. Kachla)
Bytomskie Centrum Kultury, gmina Bytom, Muzeum Górnośląskie, SP nr 51, Miejska Biblioteka Publiczna, Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, Górnośląskie Towarzystwo Historyczne, Instytut Pamięci Narodowej, Metropolia, Stowarzyszenie Gorczycki.pl, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego	Happening historyczny - W 100-lecie powołania Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Bytomiu
Bytomskie Centrum Kultury	Piknik historyczny #1920 Bytom Śląsk Polska - szereg przedsięwzięć, wystawy, wykłady, spacerów oraz wydarzenie plenerowe pn. Uderzenie znad Wieprza - rekonstrukcja historyczna w Parku Miejskim im. Kachla (rekonstrukcja miała charakter pikniku historycznego w celu upamiętnienia ważnych procesów związanych z umocnieniem odzyskanej niepodległości)
Bytomskie Centrum Kultury/ Urząd Miejski w Bytomiu	XIV Bytomska Jesień Literacka Wręczenie Nagród Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury WENA 2020, wręczenie Nagród Prezydenta Bytomia w dziedzinie kultury MUZA 2020, finałowy koncert XXIX Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Poetyckiej „Kwiaty na kamieniach” wieńczący XIV Bytomską Jesień Literacką z towarzyszeniem Orkiestry pod dyktando Klaudiusza Jani (formuła on-line)
Urząd Miejski w Bytomiu/ Bytomskie Centrum Kultury	Koncert z okazji 100-lecia Górniczej Orkiestry Dętej „Bytom” im. Józefa Słodczyka (on-line)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

3.7 OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Na koniec 2020 r. ogólna liczba decyzji wpisanych do rejestru zabytków z terenu Bytomia wyniosła:

- 83 decyzje dotyczące obiektów z zakresu zabytków nieruchomych, tj. budynki i budowle, układy urbanistyczne, parki, stanowiska archeologiczne, cmentarze;
- 39 decyzji dotyczących zabytków ruchomych.

W 2020 r. do rejestru zabytków nieruchomych wpisano budynek Aresztu Śledczego przy ul. Wrocławskiej 4 (decyzja numer A/666/2020 z 2 lipca 2020 r.) oraz rozszerzono wpis Elektrociepłowni Szombierki o najbliższe otoczenie zabytkowego zespołu zabudowy Elektrowni Bobrek.

Natomiast do rejestru zabytków ruchomych wpisane zostały:

- wyposażenie kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Jana Nepomucena w Łagiewnikach przy ul. Świętych Cyryla i Metodego,
- wystrój lokalu usługowego przy ul. Chrobrego 16.

Zabytkowe obiekty sakralne ujęte w gminnej ewidencji miasta Bytomia:

- 16 kościołów, w tym 11 wpisanych do rejestru zabytków,
- pomieszczenie dawnej kaplicy w Szpitalu Specjalistycznym nr 1 przy ul. Żeromskiego 7 - wpisane do rejestru zabytków,
- kaplica sióstr Boromeuszek przy ul. Krakowskiej 30,
- krzyże przydrożne,
- kaplica św. Barbary na Górze Gryca - wpisana do rejestru zabytków,
- kaplica przy skrzyżowaniu ul. Strzelców Bytomskich z ul. Niepodległości,
- kaplica pw. NMP i św. Józefa przy ul. Zabrzeńskiej - wpisana do rejestru zabytków,
- 12 cmentarzy, w tym 5 cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

W 2020 r. podejmowane były poniższe działania:

- Oddział Terenowy w Katowicach Narodowego In-

stytutu Dziedzictwa w Warszawie opracował aktualizację studium pt. „Bytom śródmieście z Rozbarkiem. Aktualizacja części konserwatorskiej studium urbanistyczno-konserwatorskiego”,

- zarządzeniem nr 406/20 Prezydenta Bytomia z dnia 23 września 2020 r. zmieniono zarządzenie nr 425/18 w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków miasta Bytomia,
- sporządzono Sprawozdanie z I etapu realizacji Programu Opieki nad Zabytkami miasta Bytomia na lata 2018-2021 obejmujące lata 2018 - 2019,
- zakończono zadanie polegające na znakowaniu obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.

Zdjęcie 38: Budynek Aresztu Śledczego przy ul. Wrocławskiej 4

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

Tabela 34: Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lata	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ilość obiektów nieruchomych	72	73	76	79	82	83
Ilość obiektów ruchomych	38	38	38	37*	37	39

* Na podstawie wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków ruchomych, przekazanych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach w dniu 23.04.2019 r. liczba obiektów ujętych w rejestrze zabytków ruchomych uległa zmniejszeniu, gdyż zabytki zostały przekazane do instytucji muzealnej.

Źródło: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków Urzędu Miejskiego w Bytomiu

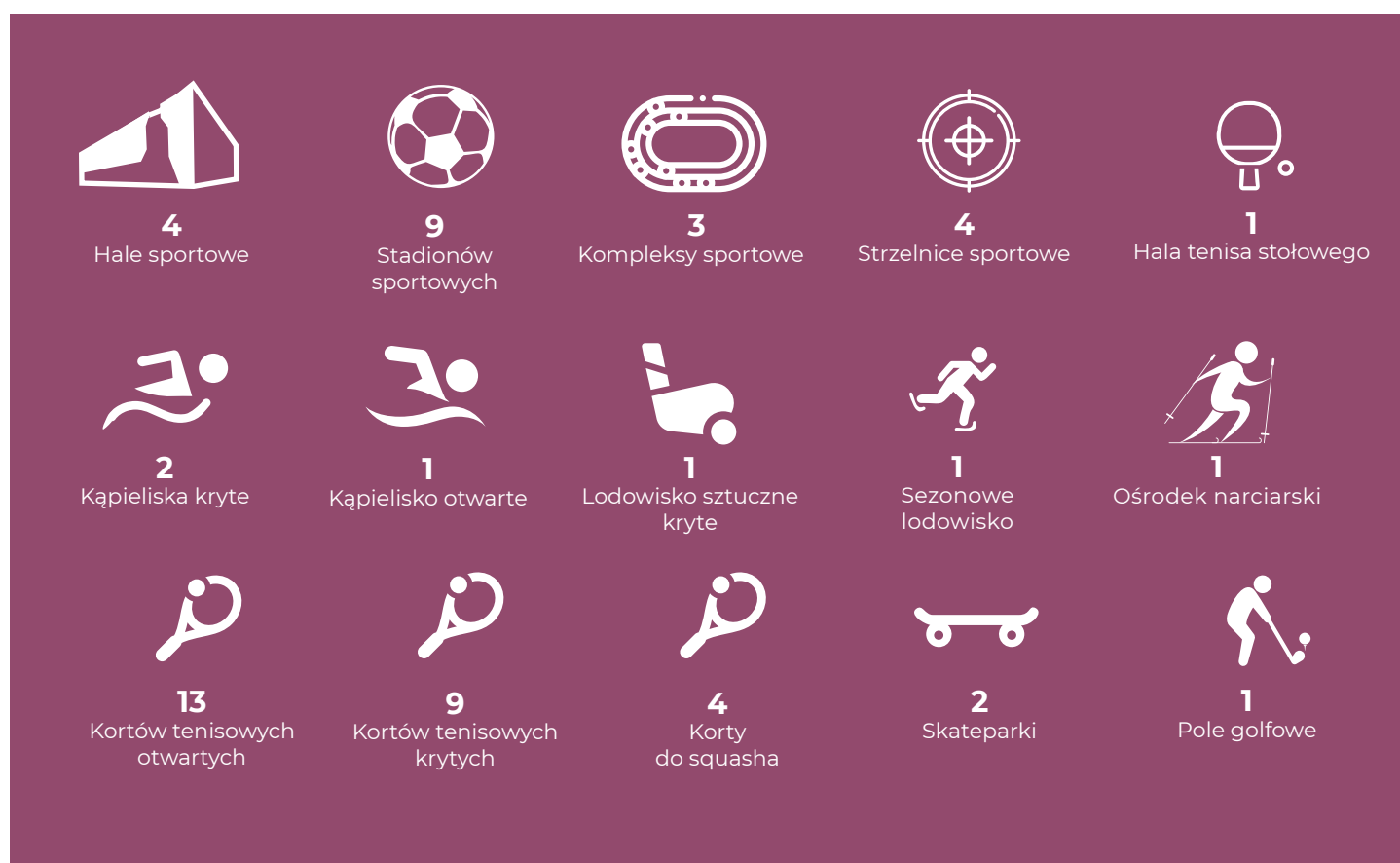
3.8 SPORT I REKREACJA

Najistotniejszą działalność sportową w mieście prowadzi Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu (OSiR) – gminna jednostka samorządowa, który realizując misję wspierania sportu młodzieżowego współpracował w 2020 r. w ramach Miejskiego Ośrodka Sportu Młodzieżowego (MOSM) z 31 klubami sportowymi, 115 trenerami i instruktorami.

W 2020 r. z zajęć w ramach MOSM korzystało 3 100 dzieci.

Infrastruktura przyszłej hali zostanie dostosowana do europejskich standardów – będzie spełniała wymogi obiektów najwyższych klas rozgrywkowych Polskiego Związku Hokeja na Lodzie. W Bytomiu będą mogły odbywać się także turnieje z udziałem reprezentacji Polski. Hokeistki oraz hokeiści skorzystają z rozbudowanego zaplecza szatniowego wraz ze strefą odnowy biologicznej i siłownią. Mecze z wygodnych trybun będzie mogło oglądać około

Infografika 19: Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych w roku 2020 (bez szkolnych obiektów sportowych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W ramach ww. działań OSiR partycypował w kosztach działalności sekcji tj. wynagrodzeniach dla kadry szkoleniowej, transporcie drużyn na zawody i imprezy, organizacji imprez sportowych, opłatach ekwiwalentów sędziowskich, ubezpieczeniach zawodników, opłatach licencyjnych czy wynajmie obiektów treningowych.

Budowa lodowiska przy ul. Pułaskiego

W 2020 r. Ośrodek Sportu i Rekreacji przy wykorzystaniu pozyskanych przez władze miasta środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (15 mln zł) kontynuował realizację budowy nowoczesnej hali lodowiska przy ul. Pułaskiego 71.

1 400 widzów. Przy lodowisku powstanie także strefa gastronomiczna i dostosowana do potrzeb obiektu baza noclegowa. Zbudowane też będą nowe parkingi, dojazdy i dojścia, a obiekt w pełni będzie dostosowany do wymogów przeciwpożarowych.

Nowoczesny, funkcjonalny i zarazem ekonomiczny obiekt zapewni poczucie komfortu hokeistom, hokeistkom, amatorom łyżwiarstwa, a także kibicom. Dzięki sprawnej organizacji przetargu oraz przychylnym warunkom atmosferycznym w 2020 r. udało się przeprowadzić najważniejsze prace związane z budową elementów konstrukcyjnych hali opartych na technologii żelbetowej monolitycznej i drewnianych dźwigarach oraz prace wykończeniowe.

Źródło: www.bytom.pl

W 2021 r. obok hali lodowiska rozpocznie się budowa nowoczesnego rolnikowiska, wielofunkcyjnego boiska, dwutorowej bieżni oraz parku do street workoutu.

Rewitalizacja terenów poprzemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki

Na przełomie lat 2019/2020 Ośrodek Sportu i Rekreacji zakończył realizację dużego projektu inwestycyjnego pn. „Rewitalizacja terenów poprzemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki”, w wyniku którego miasto zyskało nowe tereny rekreacyjne, które służyć będą mieszkańcom miasta, a także bytomskim klubom sportowym. Zrehabilitowano blisko 30-hektarowy obszar terenów poprzemysłowych, dzięki czemu powstały siłownie plenerowe, ścieżki rowerowe i piesze, a przede wszystkim 4 nowe duże boiska sportowe. Uporządkowano istniejącą roślinność, wykonano nowe nasadzenia i stworzono małą architekturę z funkcją zaplecza, aby przywrócić terenom stan zbliżony do naturalnego środowiska. Wartość inwestycji wyniosła ponad 25 mln zł, z czego z ponad 21 mln zł pozyskano ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruk-

tura i Środowisko na lata 2014 – 2020, działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego.

W 2020 r. dzięki dofinansowaniu w kwocie ponad 270 tys. zł pozyskanemu z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii realizowany był remont misy basenu dla niepełnowydających o powierzchni 1000 m² na pływalni odkrytej przy ul. Wrocławskiej wraz z zagospodarowaniem terenu.

Ponadto w ramach działań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury sportowej w 2020 r. Klub Sportowy SKARPA BYTOM kontynuował budowę Centrum Sportów Wspinaczkowych i Siłowych. Inwestycja zakłada rewitalizację terenów po byłej KWK Rozbark na najnowocześniejsze w kraju centrum wspinaczkowe.

Wybrane informacje na temat współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność o charakterze sportowym

W 2020 r. na terenie Bytomia działalność sportową prowadziły 52 stowarzyszenia kultury fizycznej, 30 klubów sportowych działających w formie stowa-

rzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej oraz 26 uczniowskich klubów sportowych.

Zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w ramach konkursów ofert na zadania publiczne z dziedziny upowszechniania kultury fizycznej dla klubów i stowarzyszeń sportowych przeznaczono 108 000 zł. Prezydent miasta przyznał dotacje na realizację 18 projektów. W ramach tzw. małych grantów w dziedzinie kultury fizycznej dofinansowano 6 podmiotów na łączną kwotę 22 037,87 zł.

Na podstawie zapisów ustawy o sporcie i uchwały nr XVII/242/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z 29 lipca 2013 r. w sprawie określenia warunków i trybu postępowania w sprawach o udzielenie dotacji klubom sportowym w zakresie rozwoju sportu w gminie Bytom przyznano 20 dotacji celowych dla bytomskich klubów sportowych w kwocie 599 253,83 zł.

Imprezy sportowo-rekreacyjne

Na działalność sportową w podobnym stopniu, jak na inne formy aktywności życia społecznego w 2020 r. wpływ miała panująca pandemia koronawirusa. Z tego też względu większość zaplanowanych imprez organizowanych lub współorganizowanych przez OSiR nie odbyła się.

W 2020 r. zrealizowane zostały:

- Akcja „Kilometry w wodzie” – wystartowało 20 osób,
- Lato w Mieście (cykl zorganizowanych zajęć sportowych na udostępnionych obiektach sportowo-rekreacyjnych) – udział wzięło w sumie 250 osób,
- Lokalny Animator Sportu – udział wzięło 150 osób,
- Górnośląska Liga Futsalu – udział wzięło 160 osób,
- Bytomska Liga Amatorów Koszykówki – udział wzięło 230 osób.

Nagroda Prezydenta Bytomia w dziedzinie sportu „Sportowy Laur Bytomia”

Nagrodę Prezydenta Bytomia „Sportowy Laur Bytomia” za wyniki w 2020 r. otrzymali:

- Paweł Drzymała, zawodnik GKS „Czarni” Bytom w kategorii sportowiec senior,
- Magdalena Czaplik, zawodniczka KH „Polonia” Bytom w kategorii sportsmenka senior,
- Mateusz Kuchman, zawodnik MKS MOSM Bytom w kategorii sportowiec/sportsmenka junior,
- piłkarska drużyna Polonii Bytom w rocznicę 100-lecia istnienia Klubu w kategorii drużyna,
- Janusz Sowa, trener karate tradycyjnego w MUKS

- ZOSS STO w kategorii trener/działacz sportowy,
- Grzegorz Skibniewski, trener w KS Fight Club Bytom w kategorii trener/działacz sportowy,
- Janusz Syposz z hokejowej „Polonii” Bytom w kategorii dorobek sportowy/całokształt kariery.

Stypendia sportowe

W 2020 r. na podstawie zapisów uchwały nr XXV/375/20 Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych przyznano 73 stypendia sportowe w łącznej kwocie 113 012,96 zł.

Sukces Bytomia we Współzawodnictwie Sportowym Dzieci i Młodzieży

Bytom w 2020 r. utrzymał wysoką lokatę w krajowym zestawieniu Współzawodnictwa Sportowego Dzieci i Młodzieży prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, w którym zajął 24 miejsce na 919 gmin sklasyfikowanych.

W województwie śląskim Bytom znalazł się na 3 miejscu zaraz za Katowicami i Bielsko-Białą.

Na ponad cztery tysiące sklasyfikowanych w Polsce klubów sportowych trzy czołowe bytomskie kluby zajęły wysokie pozycje:

- 64. Czarni Bytom (judo),
- 93. KS Górnik Bytom (tenis ziemny),
- 259. MKS-MOSM Bytom (lekkoatletyka).

W skali województwa śląskiego w setce uplasowały się następujące bytomskie kluby:

- 3. miejsce Czarni Bytom (judo),
- 7. miejsce KS Górnik Bytom (tenis ziemny),
- 23. miejsce MKS-MOSM Bytom (lekkoatletyka),
- 65. miejsce MLKS Czarna Strzała Bytom (łucznicstwo),
- 68. miejsce KS Skarpa Bytom (wspinaczka sportowa),
- 73. miejsce Armada Golf Club (golf),
- 96. miejsce WTS Polonia Bytom (piłka wodna).

W 2020 r. swój jubileusz 100-lecia istnienia obchodziła Polonia Bytom. Podczas specjalnej okolicznościowej gali połączonej z uroczystością wręczenia Nagród Prezydenta Bytomia „Sportowy Laur Bytomia” uhonorowano zasłużonych zawodników i trenerów, zaprezentowano kadrę Klubu na rok 2020, a także ogłoszono najlepszą jedenastkę w historii Klubu.

3.9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Funkcjonowanie służb mundurowych w 2020 r. było w znacznym stopniu uwarunkowane stanem epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Informacje nt. podejmowanych w tym zakresie czynności zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

Działania Komendy Miejskiej Policji

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu w roku 2020 na terenie miasta odnotowano 4 305 przestępstw. Dominującą kategorię, tj. 73% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym, a pozostałe 27% dotyczyło przestępstw gospodarczych. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ukształtował się na poziomie 80,8%. W stosunku do roku 2019 ogólna liczba przestępstw spadła o 2 582, tj. o ok. 37%. Największy spadek odnotowano w przypadku przestępstw o charakterze gospodarczym, tj. o 1 488, natomiast przestępstwa kryminalne o 316 przestępstw.

Infografika 20: Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2020 r.

Przestępstwa kryminalne 3 135
(Porównanie do roku 2019 -316)
Wykrywalność (76,1%)

Przestępstwa Gospodarcze 1 170
(Porównanie do roku 2019 -1 488)
Wykrywalność (91,1%)

Ogółem 4 305
(Porównanie do roku 2019 -2 582)
Wykrywalność (80,8%)

Źródło: dane KMP w Bytomiu

Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego ujawnili 15 315 wykroczeń. W 2020 r. odnotowano spadek liczby nałożonych mandatów karnych. Na ustalonych sprawców wykroczeń nałożono 8 491 mandatów karnych oraz pouczonych zostało 6 161 sprawców wykroczeń (spadek odpowiednio o 1 686 i o 1 679 w stosunku do roku 2019).

W 2020 r. na terenie miasta odnotowano 1 623 zdarzenia drogowe, w tym 1 565 kolizji i 58 wypadków, w wyniku których 59 osób zostało rannych, a 2 osoby zginęły. Za stworzenie zagrożenia w ruchu drogowym zatrzymano 245 praw jazdy oraz sporządzono 663 notatki celem skierowania wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Bytomiu.

Funkcjonariusze ruchu drogowego zatrzymali 299 kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości lub znajdujących się w stanie po użyciu alkoholu. Funkcjonariusze prowadzący cykliczne działania „Trzeźwość” przeprowadzili łącznie 65 234 badania stanu trzeźwości kierujących.

Infografika 21: Liczba odnotowanych zdarzeń drogowych na terenie Bytomia w 2020 r.

Wypadki 58
(Porównanie do roku 2019: -21)

Zabici 2
(Porównanie do roku 2019: -2)

Ranni 59
(Porównanie do roku 2019: -32)

Kolizje 1 565
(Porównanie do roku 2019: - 65)

Źródło: dane KMP w Bytomiu

W 2020 r. policjanci Pionu Prewencji ujawnili ogółem 22 645 wykroczeń, tj. o 12 300 mniej niż w roku 2019. Mandatami karnymi ukarali 10 513 sprawców wykroczeń i skierowali do Sądu Rejonowego w Bytomiu 1 152 wnioski o ukaranie.

Funkcjonariusze zajmujący się przestępczością nieletnich ujawnili 80 czynów karalnych wyczerpujących znamiona przestępstwa (spadek w stosunku do 2019 r. o 138 czynów).

W 2020 r. kontynuowano współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w zakresie realizacji programu „Prawo ochronnym parasolem dziecka”. Realizujący zadania ochronne funkcjonariusze i pracownicy MOPR przekazali pod opiekę osób najbliższych 91 dzieci, natomiast 23 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Skie-

Działania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej od stycznia do grudnia 2020 r. odnotowała 678 pożarów, 1 839 miejscowych zagrożeń oraz 206 fałszywych alarmów. W odniesieniu do roku 2019 odnotowano spadek łącznej liczby zdarzeń o 330.

W maju 2020 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu przeniosła swoją siedzibę do nowoczesnej strażnicy zlokalizowanej przy ul. Łużyckiej 21. Przeniesieniu uległy wszystkie wydziały Straży oraz Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza. Na nowy kompleks składają się m.in. garaże (18 stanowisk), sale wykładowe, magazyny, pomieszczenia techniczne. Na prawie 25 tys. m² wybudowane zostały trzy segmenty. W nowym budynku pra-

Tabela 35: Liczba zdarzeń odnotowanych przez Komendę Miejską PSP w Bytomiu oraz ich przyczyny

Lp.	Rodzaj zdarzenia oraz jego przyczyna	2019 r.	2020 r.
	Liczba zdarzeń ogółem, w tym:	3054	2 724
1.	Pożary, w tym:	835	678
	- nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym	194	236
	- wady urządzeń instalacji elektrycznej (bez urządzeń ogrzewczych)	22	25
	- uszkodzenia sieci i instalacji przesyłowych	24	15
	- podpalenia (umyślne), w tym akty terroru	487	274
	- inne przyczyny	108	52
2.	Miejscowe zagrożenie, w tym:	1944	1 839
	- huragany, silne wiatry	304	211
	- gwałtowne opady atmosferyczne	65	128
	- nieprawidłowa eksploatacja konstrukcji budowlanych, budynków	34	16
	- niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu	158	152
	- nietypowe zachowania zwierząt	267	162
	- inne przyczyny	1116	929
3.	Alarmy fałszywe	275	206

Źródło: dane Komendy Miejskiej PSP w Bytomiu

rowano 13 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu. W 2020 r. policjanci Komendy Miejskiej Policji w Bytomiu zabezpieczyli ogółem 28 meczy piłki nożnej, rozgrywanych przez Polonię Bytom i Szombierki Bytom. Ponadto na terenie miasta zabezpieczano 16 imprez kulturalno-rozrywkowych, 17 zgromadzeń publicznych, 2 imprezy dotyczące obchodów rocznicowych.

ce rozpoczął także Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego wraz z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego. Tym samym obecnie w jednym miejscu swoją siedzibę mają bardzo ważne dla miasta jednostki, które odpowiadają za bezpieczeństwo mieszkańców.

Uroczystego otwarcia nowej siedziby Komendy Miejskiej PSP dokonał 5 czerwca 2020 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Pan Andrzej Duda wraz z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej nadbryg. Andrzejem Bartkowiakiem.

Źródło: Komenda Miejska PSP w Bytomiu oraz www.bytom.pl

Wirtualny spacer po nowej strażnicy został udostępniony na stronach internetowych Komendy i Urzędu Miejskiego oraz w mediach społecznościowych.

Do marca włącznie przeprowadzono 16 pogadek w ramach Bytomskiej Akademii Bezpieczeństwa przy WORD Bytom, gdzie strażacy z KM PSP w Bytomiu prowadzili zajęcia dla dzieci z bytomskich szkół. Zajęcia dotyczyły zagadnień z zakresu bezpieczeństwa pożarowego oraz pierwszej pomocy.

Wprowadzone w marcu obostrzenia związane z pandemią koronawirusa uniemożliwiły realizację zaplanowanych ćwiczeń i pokazów PSP i OSP propagujących zasady właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia.

W 2020 r. prowadzona była również działalność edukacyjno-prewencyjna oraz podejmowane były działania w celu ograniczenia liczby zdarzeń powstałych w wyniku użytkowania niesprawnych urządzeń grzewczo-kominowych oraz zatruc tlenkiem węgla (przekazywanie czujników tlenku węgla w trakcie działań ratowniczych w budynkach mieszkalnych).

Działania Straży Miejskiej

W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. Straż Miejska przekazała Policji 23 sprawy noszące znamiona przestępstw do dalszego prowadzenia, jak również uję-

ła i przekazała Policji 10 osób. Straż uczestniczyła także w wielu akcjach i programach na terenie miasta, np.:

- Bezpieczne Ferie 2020,
- Bezpieczne Wakacje,
- Eko-patrol.

Infografika 22: Działania Straży Miejskiej w 2020 r.

W 2020 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Bytomiu przeprowadzili

219 191 kontroli, ujawniając **6 429 uchybień**. Udzielono **3 996**

pouczeń, nałożono **4 472 mandaty karne** na łączną kwotę **550 420 zł** oraz

skierowano **477 wniosków o ukaranie do sądu**. Liczba założonych **urządzeń blokujących koła** wyniosła **1 407**.

Ponadto przyjęto **7 806 skarg mieszkańców miasta**.

We współpracy z Policją Straż Miejska uczestniczyła m.in. w następujących akcjach:

- Zabezpieczenie spotkania z prezydentem RP,
- Zabezpieczenie i realizacja dyspozycji Zespołu Wyborczego ds. przeprowadzenia wyborów prezydenta RP,

- Zabezpieczenie orszaków Trzech Króli,
- Masa krytyczna, miasto przyjazne rowerzystom,
- Zabezpieczenie turnieju tenisa ziemnego.

Realizując działania naprawcze zgodne z „Programem ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego” przyjęto 198 zgłoszeń o zadymieniu terenu i przeprowadzono łącznie 1 850 kontroli spalania odpadów. W wyniku zgłoszeń mieszkańców oraz interwencji własnych wykonano 66 kompleksowych kontroli spalania odpadów w piecach lub kotłach, z tego w 19 przypadkach potwierdzono naruszenie przepisów. Na sprawców tych działań nałożono 20 mandatów karnych na łączną kwotę 5 600 zł. Ponadto wobec 14 osób zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia.

Na 139 zarejestrowanych przypadków reakcji kamer systemu monitoringu wizyjnego „Las” 32 zdarzenia potwierdziły zasadność alarmu wszczętego na skutek uruchomienia sprzętu przy próbie nielegalnego pozbywania się odpadów. Ogółem za zaśmiecanie środowiska mandatami karnymi ukarano 45 sprawców na łączną kwotę 19 200 zł.

Obserwacje przestrzeni miejskiej za pomocą monitoringu wizyjnego miasta w I kwartale 2020 r. ujawniły 968 zdarzeń – zarejestrowane i przekazane do prowadzenia przez strażników. W wyniku podjętych czynności wystawiono 104 zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia.

W odniesieniu do spotkań prezydenta Bytomia z mieszkańcami Śródmieścia i poszczególnych dzielnic (rejonów) miasta, które odbyły się na przełomie lat 2019 i 2020 strażnicy podejmowali działania zgodnie z kompetencjami, prowadząc liczne postępowania wyjaśniające w sprawach zgłoszonych uchybień i nieprawidłowości dotyczących:

- ruchu drogowego (kontrolując między innymi prawidłowość ustawienia i widoczność oznakowania),
- rozpoznawania okoliczności związanych ze złym stanem technicznym budynków i budowli (pod kątem dostępności dla osób postronnych, niszczenia i dewastacji pustostanów w zasobach mieszkaniowych gminy i rozkradania wyposażenia),
- sytuacji bytowej osób dotkniętych bezdomnością,
- porządkowania posesji,
- stanu drzewostanu zagrażającego bezpieczeństwu przechodniów lub pojazdów (w tym konieczności wykonania niezbędnych prac pielęgnacyjnych lub wycinki),
- stanu technicznego infrastruktury drogowej,
- zaśmiecania otoczenia,
- spożywania alkoholu w miejscach zabronionych.

Działania Wydziału Zarządzania Kryzysowego

W 2020 r., w związku z zaistniałym stanem zagrożenia epidemicznego w kraju, Wydział Zarządzania Kryzysowego koordynował liczne działania i współpracował z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi, służbami, w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 na terenie naszego miasta. Ponadto w Wydziale realizowane były inne liczne zadania, w tym m.in. w zakresie:

- bezpieczeństwa i porządku publicznego:
- koordynowanie bieżącej współpracy Policji i Straży Miejskiej, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy prezydentem miasta a Komendantem Miejskim Policji,
- realizacja i koordynacja zadań wynikających z Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2018 - 2020”,
- koordynowanie zadań wynikających z Rządowego Programu Ograniczenia Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”,
- obsługa i uczestnictwo w posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa i Porządku,
- uczestnictwo w posiedzeniach Komisji Prawa i Porządku Publicznego Rady Miejskiej,
- organizowanie cyklicznych objazdów miasta i wizji terenowych,
- prowadzenie postępowania w zakresie zgromadzeń publicznych,
- prowadzenie postępowań odwoławczych dotyczących nałożenia kar porządkowych przez Straż Miejską,
- sporządzanie wystąpień do różnych instytucji w sprawach związanych z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym,
- podejmowanie bieżących interwencji na składane przez mieszkańców osobiście lub telefonicznie zgłoszenia w sprawach dotyczących utrzymania bezpieczeństwa i porządku;
- spraw obronnych:
- opracowanie nowego Planu operacyjnego funkcjonowania miasta Bytomia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,
- sporządzenie planu szkolenia obronnego Urzędu Miejskiego na 2020 r.,
- przygotowanie planu realizacji zadań z zakresu przygotowań obronnych w mieście Bytom w 2020 r.,
- sporządzenie planu kontroli problemowych zadań obronnych na 2021 r.,
- zaktualizowanie planu przygotowań podmiotów leczniczych i jednostek samorządu terytorialnego na potrzeby obronne państwa,

- przeprowadzenie miejskich ćwiczeń obronnych „Bytom 2020”, w którym uczestniczyły wybrane komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego oraz podległe i nadzorowane miejskie jednostki organizacyjne,
- przeprowadzenie szkoleń pracowników Urzędu Miejskiego z zakresu:
  - planowania operacyjnego na szczeblu powiatu i zasad opracowania Kart Realizacji Zadań Operacyjnych,
  - obowiązków osób funkcyjnych, sposobów przekazywania informacji przez Stały Dyżur Prezydenta Bytomia,
  - przyjmowania i przekazywania sygnałów, komunikatów i informacji przez Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- uczestniczenie w krajowych ćwiczeniach RENEGATE/ SAREX-20,
- z powodu panującej w kraju pandemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 odstąpiono od przeprowadzenia kontroli problemowych z zakresu spraw obronnych;
- zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej:
- zaktualizowanie Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Bytomia,
- zaktualizowanie Planu Obrony Cywilnej Miasta Bytomia,
- zaktualizowanie Planu ewakuacji (przyjęcia) III stopnia dla miasta Bytomia,
- zmodernizowanie systemu wykrywania i alarmowania miasta (naprawiono 7 punktów alarmowych),
- przeprowadzenie 5 posiedzeń Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, na których omawiano m.in. tematy dotyczące:
  - realizacji zadań w związku z wprowadzeniem przez Prezesa Rady Ministrów pierwszego stopnia alarmowego ALFA i ALFA CRP oraz BRAVO i BRAVO CRP,
  - podejmowania właściwych działań w związku z istniejącym stanem zagrożenia epidemicznego na te-

renie miasta i koniecznością przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2.

Działania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku

W 2020 r. odbyło się 1 posiedzenie plenarne Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, podczas którego omawiane były zagadnienia ujęte, w zaakceptowanym przez wszystkich członków komisji, harmonogramie posiedzeń na 2020 r. Podczas posiedzenia komisji przedstawiciele poszczególnych służb, inspekcji i straży przekazali aktualne informacje o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz występujących zagrożeniach na terenie naszego miasta.

Jednocześnie Komisja Bezpieczeństwa i Porządku realizowała swoje ustawowe zadania wynikające z art. 38 pkt. 2a ustawy o samorządzie powiatowym, a w szczególności:

- dokonała oceny realizacji zadań Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2018 - 2020;
- zaopiniowała złożone za 2019 r. sprawozdania Komendy Miejskiej Policji, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej oraz projekt budżetu miasta Bytomia na rok 2021 w zakresie realizacji zadań dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej;
- przyjęła sprawozdanie z działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz informację z działalności Prokuratury Rejonowej w Bytomiu za rok 2019.

Zgłaszane wnioski i uwagi członków komisji były przez prezydenta miasta lub za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Zarządzania Kryzysowego, niezwłocznie przekazywane do realizacji właściwym służbom i inspekcjom oraz podległym komórkom i jednostkom organizacyjnym.

3.10 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działania organizacji pozarządowych stanowią niezwykle ważne uzupełnienie i wsparcie zadań realizowanych przez instytucje publiczne. Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest jednym z czynników działania na rzecz społeczności bytomskiej, a jej harmonijna współpraca jest elementem efektywnego i sprawnego zarządzania

Z myślą o bytomskich organizacjach pozarządowych w maju 2020 r., w gmachu Miejskiej Biblioteki Publicznej przy Placu Sobieskiego 3, zostało uruchomione Centrum Organizacji Pozarządowych - nowe miejsce aktywizacji i integracji pod nazwą „lokal w Bytomiu”.

Centrum dedykowane jest organizacjom pozarządowym,

Tabela 36: Liczba fundacji i stowarzyszeń w Bytomiu

Wyszczególnienie	Ogółem	Fundacje	Stowarzyszenia zwykłe	Stowarzyszenia rejestrowe w tym:			
				inne	kultury fizycznej	kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej	UKS
Zarejestrowane organizacje	416	63	33	214	51	29	26
Organizacje zarejestrowane w 2020 r.	22	7	9	4	1	1	0

Źródło: baza Informacji Biura Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu

miastem oraz wykorzystywania inicjatyw środowisk lokalnych.

Na koniec 2020 r. w ewidencji Urzędu Miejskiego w Bytomiu figurowało 416 organizacji pozarządowych. W okresie od stycznia do grudnia zarejestrowane zostały 22 nowe podmioty.

Zdjęcie 44: Otwarcie „lokalu w Bytomiu”

Źródło: www.bytom.pl

W 2020 r. kształtowaniem partnerskich relacji współpracy pomiędzy Urzędem Miejskim, a organizacjami pozarządowymi - w celu realizacji ich zadań statutowych - zajmowało się Biuro Organizacji Pozarządowych.

dowym, grupom formalnym, nieformalnym oraz niezrzeszonym społecznikom działającym w Bytomiu. Stanowi ono przestrzeń, w tym również wirtualną, do spotkań, nawiązywania relacji, wymiany myśli i rozwoju ich działalności.

Operatorami „lokalu” w 2020 r. były dwie bytomskie organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Manufaktura i Fundacja Inkubator Teatralny.

Funkcjonowanie „lokalu w Bytomiu” oparte jest o ścisłą współpracę z miastem. Zadanie dotyczące prowadzenia Centrum Organizacji Pozarządowych finansowane jest ze środków gminy Bytom.

W 2020 r. wykonane zostały m.in. następujące zadania:

- administrowano stronę internetową www.bytom.pl/ngo, przeznaczoną przede wszystkim dla bytomskich organizacji pozarządowych oraz platformę konsultacji społecznych - www.konsultacje.bytom.pl;
- współdziałano w corocznych akcjach, w tym w akcji „Podaruj znicz na Kresy” - zebrane znicze zapłonęły na opuszczonych grobach Polaków pochowanych m.in. na cmentarzach w Borysławiu, Chmielnickim, Drohobycz, Lwowie, Samborze, Stryju;
- na bieżąco informowano organizacje drogą

e-mailową o trwających konkursach ofert i wydarzeniach dla organizacji;

- opracowano zarządzenia prezydenta Bytomia w sprawie powołania komisji konkursowych do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych miasta Bytomia oraz przeprowadzono procedury konkursów do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych miasta Bytomia w ramach art. 13 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

- opracowano sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi za rok 2019”, które przedłożone zostało Radzie Miejskiej w maju 2020 r. oraz opublikowane w BIP;

- opracowano i poddano konsultacjom „Program współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi na rok 2021” - prace nad programem poprzedzone były publicznym zaproszeniem wszystkich przedstawicieli organizacji pozarządowych do aktywnego włączenia się w proces tworzenia tego dokumentu; program został przyjęty przez Radę Miejską w listopadzie 2020 r.

Szczegółowe informacje dotyczące współpracy z organizacjami pozarządowymi znajdują się w corocznie przygotowywanym sprawozdaniu z realizacji programu współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi za dany rok. Obejmują m.in. dane o formach współpracy, środkach finansowych przekazywanych organizacjom, zespołach doradczych, w skład których wchodziłi przedstawiciele NGO.

Z przedsięwzięć zrealizowanych przez bytomskie organizacje pozarządowe w 2020 r. na szczególną uwagę zasługuje działalność prowadzona przez:

Zdjęcie 45: Festiwal rys/opis miasta

Źródło: Stowarzyszenie Manuffaktura, fot. J. Stuła

- Stowarzyszenie Manuffaktura

Ważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane przez stowarzyszenie:

- współorganizacja Forum NGO;
- organizacja wydarzenia hybrydowego „Happening #parkowelove na wynos” - kolportacja autorskich kolorowanek, które powstały na happening #parkowelove w 2019 r.;
- warsztaty dla fundacji „Jesteśmy dla Was” w ramach projektu „Liczymy się!”;
- „Noc spadających gwiazd” - wydarzenie otwarte;
- warsztaty dla stowarzyszenia „Piękna strona miasta” w ramach wydarzenia „Bytomski kwietnik”;
- Festiwal rys/opis miasta - trzydniowe wydarzenie dotyczące estetyki wizualnej miasta, w ramach którego odbyły się: wernisaż, wystawa, bloki warsztatowe i panel dyskusyjny - zadanie współfinansowane przez miasto Bytom i Województwo Śląskie.

Głównym obszarem działań Stowarzyszenia Manuffaktura w 2020 r. było stworzenie oraz kompleksowe prowadzenie „lokalu w Bytomiu” - nowego Centrum Organizacji Pozarządowych w Bytomiu, a także przeprowadzenie konkursu regrantingowego pn. „lokalne działania”, w ramach którego przyznano dotacje na realizację 23 projektów społecznych (maksymalna kwota dotacji 2,5 tys. zł) i inwestycyjnych (maksymalna kwota dotacji 5 tys. zł) na łączną kwotę ok. 80 tys. zł. Zadania te - finansowane ze środków miasta - zrealizowano wspólnie z Fundacją Inkubator Teatralny.

Zdjęcie 46: Tu Teatr Bytom Piknik

Źródło: Fundacja Inkubator Teatralny, fot. J. Stuła

- Fundacja Inkubator Teatralny

Ważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane przez fundację:

- „Tu Teatr Bytom Piknik” - ogólnopolski nabór spektakli - konkurs i realizacja 2 spektakli w przestrzeniach miasta, udział wzięło ponad 80 osób;
- współorganizacja Forum NGO;
- udział w zespole konsultacyjnym ds. opracowania i opiniowania projektu „Program współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi na rok 2021”;

- stworzenie oraz kompleksowe prowadzenie „lokalu w Bytomiu” - nowego Centrum Organizacji Pożarządowych w Bytomiu (zadanie zrealizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Manuffaktura);
- przeprowadzenie wspólnie ze Stowarzyszeniem Manuffaktura - konkursu na mikrodotacje pn. „lokalne działania”;
- udział jako prelegenci w Ogólnopolskiej Konferencji „Teatr w szkole, szkoła w teatrze”, podczas której prezentowane były dotychczasowe działania fundacji w Bytomiu.

- Uczniowski Klub Sportowy Karb przy MDK nr 2 w Bytomiu

Ważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane przez UKS:

- organizacja Międzynarodowego Festiwalu Modelarskiego (po raz pierwszy on-line), który odbył się w okresie wrzesień-listopad 2020 r. pod patronatem prezydenta Bytomia i skupił wielu zainteresowanych;
- współorganizacja we wrześniu 2020 r. zawodów „Rugby Tag” dla dzieci;
- udział w Mistrzostwach Polski Mini Siatkówki Kinder + Sport.

Zdjęcia 47: „Amazonki odkrywają Bytom”

Źródło: Wspólnota Amazonek OSTOJA

- Stowarzyszenie Wspólnota Amazonek „OSTOJA”

Celem stowarzyszenia jest dostarczenie kobietom chorym na raka piersi emocjonalnego i praktycznego wsparcia, ułatwienia im podejmowania decyzji osobistych, znalezienia motywacji powrotu do zdrowia oraz uzyskania możliwie najlepszej jakości życia. Swoją działalnością obejmuje kobiety z terenu Bytomia.

W 2020 r. stowarzyszenie realizowało program w zakresie profilaktyki raka piersi, który obejmował m.in. podtrzymywanie sprawności fizycznej i psychicznej kobiet po leczeniu raka piersi, prowadzenie spotkań edukacyjnych i szkoleń w zakresie profilaktyki raka piersi, a także prowadzenie sekcji ochotniczek

w szpitalach.

Stowarzyszenie zrealizowało m.in. poniższe przedsięwzięcia:

- „Program rehabilitacji i wsparcia kobiet chorych na raka piersi oraz profilaktyka nowotworów piersi”;
- spotkania edukacyjne pod hasłem „Piersi do badania” – 4 cykle wykładów i ćwiczeń na fantomach z pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu;
- prowadzenie telefonu zaufania oraz wizyt przy łóżku chorej w szpitalach (w okresie styczeń - marzec),
- „Amazonki odkrywają Bytom” i „Amazonki z Kulturą na Ty” – projekty współfinansowane przez Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego.

- Towarzystwo Miłośników Bytomia

Ważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane przez Towarzystwo w 2020 r. polegały na wydaniu książki pt.: „Dzieje Bytomia 1945 - 1990. Wydarzenia i wspomnienia” oraz zorganizowaniu w miesiącach wrzesień - październik 4 koncertów w ramach cyklu „Bytomskie Koncerty Organowe” w kościołach. Zadania zrealizowano ze środków gminy Bytom pozyskanych w konkursach na zadania publiczne.

Ze względu na sytuację epidemiczną w 2020 r. nie odbyły się zaplanowane coroczne przedsięwzięcia, w tym m.in. Bytomski Anioł Wolontariatu czy Bytomskie Dni Organizacji Pożarządowych.

3.10.1 Bytomska Rada Seniorów

Członkowie Bytomskiej Rady Seniorów działają aktywnie w naszym mieście od 2015 r. biorąc czynny udział w życiu miasta. Starają się aktywizować mieszkańców poprzez organizację różnego typu imprez i spotkań, zachęcając do udziału we wspólnych projektach edukacyjnych i artystycznych oraz podejmując działania na rzecz integracji środowiska seniorów. Pomysłami i energią zarażają innych, organizują wolny czas swoim rówieśnikom i motywują wiele starszych osób do wyjścia z domu i aktywnego spędzania czasu.

Bytomska Rada Seniorów powołana została w celu zapewnienia osobom starszym wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej poprzez reprezentowanie interesów seniorów wobec Rady Miejskiej i prezydenta miasta. Rada jest organem konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym.

Do zadań Rady należy w szczególności:

- współpraca z Radą Miejską i prezydentem w zakresie rozwiązywania istotnych problemów i rozpatrywania potrzeb seniorów;
- przedstawianie propozycji w zakresie ustalania priorytetowych zadań oraz inicjowanie działań na rzecz seniorów;
- monitorowanie potrzeb seniorów zamieszkałych na terenie Bytomia;

- wydawanie opinii i formułowanie wniosków, służących rozwijaniu działalności na rzecz seniorów;
- opiniowanie i doradztwo przy tworzeniu dokumentów strategicznych dotyczących seniorów;
- inicjowanie działań mających na celu upowszechnienie współpracy gminy Bytom ze środowiskiem seniorów;
- informowanie społeczności miasta o kierunkach działalności podejmowanych przez gminę Bytom i organizacje pozarządowe na rzecz środowiska bytomskich seniorów.

W 2020 r. został uzupełniony skład Bytomskiej Rady Seniorów o nowego członka na podstawie zarządzenia nr 420/20 Prezydenta Bytomia z dnia 30 września 2020 r. Następnie w październiku 2020 r. dokonano wyboru nowego prezydium Rady, której obsługę administracyjną zapewnia Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bytomiu.

Sytuacja epidemiczna kraju zmusiła Radę nie tylko do wstrzymania działań związanych z planowanymi inicjatywami, ale również zmiany sposobu współpracy zarówno z Wydziałem Polityki Społecznej, jak i pozostałymi organizacjami. Jednak mimo trudnej sytuacji wiele z działań udało się osiągnąć. W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowane były różne formy aktywizowania osób starszych w celu zapobiegania ich samowyluczeniu i marginalizacji.

W 2020 r. członkowie Bytomskiej Rady Seniorów podejmowali m.in. następujące działania:

- brali czynny udział jako wolontariusze w projekcie „Bytomski Telefon Seniora” prowadzonym przez Centrum Doradztwa Strategicznego w Krakowie w ramach projektu „Halo Aktywni 60+”;
- zorganizowali akcję dla pacjentów Szpitala Specjalistycznego nr 1 polegającą na przekazaniu środków czystości, chemii gospodarczej, pościeli, ręczników, odzieży oraz artykułów żywnościowych;
- uczestniczyli w konferencji „Bezpiecznik Seniora” oraz w szkoleniach wyjazdowych organizowanych przez Ogólnopolskie Porozumienie Rad Seniorów w ramach projektu ASOS;
- wraz z Bytomskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku przygotowali paczki dla samotnych i potrzebujących z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz przekazali pensjonariuszom Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” gry planszowe, drobne upominki i słodycze;
- uczestniczyli w projekcie „Zdalna Opieka Kardiologiczna jako wsparcie osób niesamodzielnych” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

3.10.2 Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego powołana została zarządzeniem nr 177/18 Prezydenta Bytomia w kwietniu 2018 r. w celu pogłębienia współpracy partnerskiej pomiędzy przedstawicielami administracji samorządowej a reprezentantami organizacji pozarządowych. W jej skład wchodzi przedstawiciele prezydenta, rady miejskiej i organizacji pozarządowych (stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych), których działalność jest bardzo zróżnicowana.

Powołanie Bytomskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego było kolejnym krokiem w kierunku lepszej współpracy samorządu z trzecim sektorem i budowania zaufania społecznego. Rada to przede wszystkim ciało doradcze i opiniotwórcze w sprawach dotyczących organizacji pozarządowych, a jej kadencja trwa trzy lata. Do jej najważniejszych zadań należy:

- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych,
- wypracowanie założeń projektów dokumentów dotyczących tej sfery,
- rekomendowanie standardów realizacji zadań publicznych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i wyrażanie opinii w sprawach dotyczących ich funkcjonowania,
- opiniowanie projektu strategii rozwoju Bytomia,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii.

Rada uprawniona jest również do wyrażania opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi, a także do występowania do prezydenta miasta z różnymi inicjatywami dotyczącymi sfery pożytku publicznego.

W 2020 r. Rada odbyła dwa spotkania, podczas których:

- opiniowała projekty uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego oraz programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- wyrażała opinię w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecania tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych,
- omawiała przygotowania do nadchodzących wyborów do Rady, które odbędą się w 2021 r.

Ponadto członkowie Rady brali udział w posiedzeniach komisji konkursowych dotyczących zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.

W 2020 r. ze względu na sytuację epidemiczną w Polsce nie odbyły się zaplanowane imprezy współorganizowane przez Radę, tj.: Bytomskie Dni Organizacji Pozarządowych i Bytomski Anioł Wolontariatu.

3.10.3 Partycypacja społeczna i konsultacje z mieszkańcami

Partycypacja społeczna

W Bytomiu wspieramy rozwój społeczeństwa obywatelskiego, udostępniając różne narzędzia z zakresu partycypacji społecznej. Podejmujemy działania, których celem jest poznanie oczekiwań, opinii mieszkańców i nawiązanie dialogu. Stwarzamy warunki do rozwoju organizacji pozarządowych i inicjatywy lokalnej, organizujemy konsultacje społeczne i umożliwiamy mieszkańcom współdecydowanie o wydatkach publicznych za pośrednictwem budżetu obywatelskiego.

Spotkania prezydenta z mieszkańcami

W pierwszym kwartale 2020 r. w Bytomiu kontynuowany był zapoczątkowany w 2019 r. cykl spotkań prezydenta z mieszkańcami, organizowanych w różnych dzielnicach Bytomia. Przedsięwzięcie poprzedzone było kampanią informacyjną zachęcającą do udziału w poszczególnych spotkaniach. Podczas ich trwania w przystępnej multimedialnej formie przedstawiane były informacje z życia poszczególnych dzielnic, m.in. o realizowanych i planowanych inwestycjach. Spotkania były okazją do dyskusji i poznania oczekiwań lokalnej społeczności. Zainteresowani mogli osobiście zadawać pytania albo dzielić się pomysłami na poprawę standardu życia w mieście. Najczęściej poruszany tematami w trakcie spotkań były remonty ulic i chodników, a także stan czystości w mieście. Władzom miejskim towarzyszyli przedstawiciele: Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów, Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o., Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., Bytomskich Mieszkań, Straży Miejskiej, a także pracownicy wydziałów: Inżynierii Środowiska, Komunalnego, Realizacji Inwestycji i Remontów, Zarządzania Kryzysowego. Na zaproszenie prezydenta w spotkaniach brali udział także przedstawiciele Komendy Miejskiej Policji. W 2020 r. odbyły się trzy spotkania: 3 lutego w Suchej Górze, 17 lutego w Górnikach i 2 marca w Bobrku. Po wprowadzeniu obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa, zawieszono organizację przedsięwzięcia.

Centrum Organizacji Pozarządowych – Lokal w Bytomiu

W maju 2020 r. rozpoczęło działalność Centrum Organizacji Pozarządowych – Lokal w Bytomiu,

miejsce aktywizacji organizacji pozarządowych, grup formalnych, nieformalnych oraz niezrzeszonych społeczników działających w Bytomiu. Miejsce umożliwiło sieciowanie środowiska aktywistów miejskich i ułatwiło bytomskim organizacjom rozwój oraz poszerzenie swojej oferty i kompetencji. W Lokalu można było uzyskać wsparcie infrastrukturalne i techniczne oraz skorzystać z oferty szkoleń i webinarów. W październiku 2020 r. Centrum Organizacji Pozarządowych – Lokal w Bytomiu było operatorem regrantingu w ramach Bytomskiego Funduszu Regrantowego. Do konkursu na mikrodotacje wpłynęło 45 wniosków. Członkowie komisji konkursowej wybrali 23 projekty. Zainteresowanie mikrodotacjami było tak duże, że całe dofinansowanie zostało rozdzielone już w pierwszym etapie. W sumie do rozdysponowania było 80 tys. zł. Mieszkańcy zgłaszali projekty społeczne oraz inwestycyjne o zróżnicowane. Wśród nich m.in. akcje związane z wykonaniem mozaik, nasadzeniami drzew, rewitalizacją podwórka.

Zdjęcie 48: Spotkanie konsultacyjne dotyczące ul. Zaulek

Źródło: www.bytom.pl

Konsultacje – wstęp do projektowania

• Rewitalizacja Zaułka

W związku z planowaną rewitalizacją ulicy Zaułek w lipcu oraz sierpniu 2020 r. odbyły się w plenerze konsultacje z mieszkańcami dotyczące zagospodarowania przestrzennego ulicy. Uwagi i propozycje zgłoszone na pierwszych konsultacjach znalazły się w projekcie rewitalizacji, który projektant przedstawił podczas drugiego spotkania – z udziałem mieszkańców, przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Bytomiu oraz Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów. W projekcie uwzględniono między innymi: nowe oświetlenie ulicy, zamknięcie podwórka w porze nocnej od strony Rynku oraz ulicy Gliwickiej i Dzieci Lwowskich, uporządkowanie placu gospodarczego, nowe

nasadzenia krzewów i kwiatów – np. róż, tablice informujące o historii Zaułka, a także elementy małej architektury, iluminacje oraz strefę dla mieszkańca.

• Rewitalizacja ulicy Mickiewicza

Dużym zainteresowaniem cieszyły się zorganizowane w drugim półroczu 2020 r. konsultacje związane z planowaną rewitalizacją ul. Mickiewicza, w ramach której remont przejdą budynki wspólnot mieszkaniowych, chodniki, a podwórka i zieleńce zostaną zagospodarowane. W pierwszym etapie konsultacji uczestnicy poznali wstępną koncepcję zaprezentowaną przez projektantów oraz mieli okazję przemierzyć wraz z nimi i władzami miasta ul. Mickiewicza i najbliższe okolice. Październikowe spotkanie konsultacyjne odbyło się w dwóch blokach tematycznych, zgodnie z zainteresowaniami mieszkańców:

- o terenie przy boisku Szkoły Podstawowej nr 46,
  - o rewitalizacji zieleńców wzdłuż ul. Mickiewicza oraz chodników i zieleńców na ul. Orląt Lwowskich.
- W związku z zaostreniem sytuacji epidemicznej podczas kolejnego etapu konsultacji – w listopadzie – zdecydowano o internetowym kontakcie z mieszkańcami: propozycje zmian do projektów przedstawionych na wcześniejszym etapie można było wysyłać mailowo. Wpłynęło kilkadziesiąt uwag i sugestii, które zostały poddane analizie pod kątem możliwości realizacji. Mieszkańcy zwracali uwagę na poprawę istniejącej już infrastruktury, a także rodzaj planowanych nasadzeń przy ul. Mickiewicza i na terenach sąsiadujących, proponując, aby z części nasadzeń zrezygnowano, zaś w innym miejscu zwiększono liczbę nowych drzew czy krzewów.

• Rewitalizacja terenu po wyburzonej kamienicy na ulicy Katowickiej

Zagospodarowanie pustego placu przy ul. Katowickiej 29 było jednym z projektów zgłoszonych przez mieszkańców w Bytomskim Budżecie Obywatelskim 2019. Jednak nie uzyskał on wymaganej liczby głosów. Miasto doceniło potencjał tej inicjatywy społecznej i zdecydowało się utworzyć tam Zieloną Strefę. W lipcu i sierpniu 2020 r. na terenie przeznaczonym do rewitalizacji odbyły spotkania konsultacyjne, w których wzięli udział mieszkańcy, architekci, przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz prezydent Bytomia. W ramach Zielonej Strefy przy ul. Katowickiej, zgodnie z sugestiami lokalnej społeczności, powstanie między innymi: ścianka wspinaczkowa, plac zabaw z piaskownicą, ławki, leżaki, karmniki dla ptaków, domki dla motyli, stojaki rowerowe, park linowy oraz tzw. gabinet luster. Teren za zieleni się – posadzone zostaną pnącza, rośliny płozące, drzewa. Wejście od ul. Katowickiej będzie wy-

konane w formie bramy ogrodowej, zaś od strony ul. Wałowej – z betonowych schodów połączone z elementami zieleni, dzięki czemu powstanie kolejny łącznik między ul. Katowicką a Wałową. Na realizację niniejszego zadania miasto Bytom pozyskało w 2020 r. dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Metropolitalnego Funduszu Solidarności. Zielona Strefa przy ulicy Katowickiej powstanie w 2021 r.

Zdjęcie 49: Spotkanie konsultacyjne dotyczące rewitalizacji placu przy ul. Katowickiej

Źródło: www.bytom.pl

• Nowa Dworcowa

W październiku 2020 r. odbyło się spotkanie władz miejskich, projektantów oraz mieszkańców i przedsiębiorców z ul. Dworcowej, na którym prezentowano projekt i rozmawiano o harmonogramie rewitalizacji. W przedstawionym projekcie uwzględniono wyniki trwających prawie dwa lata konsultacji społecznych dotyczących przebudowy ulicy Dworcowej, które prowadziło stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców. Po remoncie ul. Dworcowa będzie przyjazna dla pieszych – także dla osób niepełnosprawnych i mających problemy z poruszaniem się. Ruch samochodów po ul. Dworcowej zostanie ograniczony, a układ ulicy będzie podzielony na funkcjonalne strefy: strefę ruchu, strefę komercyjną – dla lokalnych przedsiębiorców oraz pełną zieleni strefę rekreacyjną. W ramach rewitalizacji ul. Dworcowej renowacji doczekają się m.in. elewacje frontowe, dachy i klatki schodowe 11 kamienic. Podczas spotkania swoimi opiniami o projekcie rewitalizacji ul. Dworcowej dzielili się lokatorzy zamieszkujący budynki przy ul. Dworcowej oraz mieszkańcy i przedsiębiorcy zainteresowani przebudową. Mieszkańcy zadawali pytania dotyczące materiałów, z jakich zostanie wykonana nowa nawierzchnia ulicy, a także pytali o to, jak zorganizowana będzie przestrzeń zielona oraz miejsca spotkań. Podczas spotkania, w którym uczestniczyli zarządcy budynków,

przedstawiono możliwości, z których mogą skorzystać wspólnoty planujące np. termomodernizację.

Zdjęcie 50: Konceptcje rewitalizacji ul. Dworcowej

Źródło: www.bytom.pl

· Akcja Bytom na kole

W sierpniu 2020 r. w Bytomiu ruszyła specjalna akcja kierowana do miłośników jazdy na rowerze, która stała się elementem konsultacji społecznych przy tworzeniu sieci ścieżek, dróg i tras rowerowych w mieście. Od 3 do 31 sierpnia w ramach akcji #BytomNaKole mieszkańcy dzielili się przebiegami tras, jakimi przemierzali Bytom, za pośrednictwem aplikacji do śledzenia aktywności sportowej, np. Endomondo. Niemal dwustu rowerzystów przejechało 46,5 tys. kilometrów po wszystkich zakątkach miasta.

Zdjęcie 51: Trasa rowerowa w rezerwacie Segiet

Źródło: www.bytom.pl

Wzmożony ruch rowerowy widoczny był głównie na ulicach: Katowickiej, Wrocławskiej, Strzelców Bytomskich. We wskazaniach bytomskich rowerzystów nie brakowało również kierunków typowo rekreacyjnych, jak Dolomity Sportowa Dolina, rezerwat Segiet czy zalew Nakło Chechło. Część z nich biegnie przez tereny leśne. Dzięki temu mapowaniu tras rowerowych władze miasta zyskały informacje

o tym, gdzie należy zadbać o stan tras oraz uzyskały wskazówki do projektowania sieci tras rowerowych w Bytomiu między innymi dotyczące poprawy połączeń między dzielnicami i pobudzenia ruchu rowerowego w centrum.

· Rozszerzenie Strefy Płatnego Parkowania

Mieszkańcy ulic graniczących bezpośrednio ze Strefą Płatnego Parkowania (SPP) zawnieśli o jej rozszerzenie. Decyzję o tym poddano diagnozie i konsultacjom społecznym. W czerwcu 2020 r. przeprowadzono badania funkcjonowania strefy, a ankiecieryzy zapytali kierowców o opinię dotyczącą działania strefy, cel przyjazdu do centrum miasta, deklarowany czas parkowania w SPP oraz stawki za parkowanie. W październiku odbyły się kolejne badania ankietowe, w których wzięło udział ponad 1,1 tys. bytomian, w tym 35% respondentów mieszkających w obszarze SPP. Ponad 55% ankietowanych źle lub bardzo źle oceniło dostępność miejsc parkingowych w Strefie Płatnego Parkowania, dla ponad 30% biorących udział w badaniu remedium na problemy ze znalezieniem miejsca parkingowego było rozszerzenie obszaru SPP, m.in. o tereny znajdujące się w sąsiedztwie bytomskich szpitali czy też o tereny bezpośrednio graniczące z obszarem strefy. Za poszerzeniem obszaru strefy przy Szpitalu Specjalistycznym nr 2 byli głównie mieszkańcy sąsiadujących ulic, m.in.: Batorego, Chrzanowskiego, Ligęzy, Estrachera, Kolejowej, Pułaskiego, Olejniczaka. Spora liczba mieszkańców ul. Sokoła, Matejki czy Korfantego wskazała także na potrzebę poszerzenia strefy o rejon zamieszkałych przez nich ulic. W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych, aż 82% biorących udział w badaniu kierowców stwierdziło, że najwygodniejszym sposobem płatności za parkowanie jest płatność kartą płatniczą lub za pomocą aplikacji. Te sugestie zostały uwzględnione w uchwale podjętej przez Radę Miejską w Bytomiu w listopadzie 2020 r. zmieniającej uchwałę nr XVIII/242/15 Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie ustalenia Strefy Płatnego Parkowania, wysokości stawek opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz określenia sposobu pobierania opłat.

· Prace nad uchwałą krajobrazową

W początkowym etapie prac nad założeniami tzw. uchwały krajobrazowej ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń w Bytomiu zbadano oczekiwania mieszkańców w kwestii reklam w przestrzeni miejskiej. Od 10 lutego do 1 marca 2020 r. w ramach konsultacji przeprowadzono badania ankietowe, dzięki którym

zebrano opinie mieszkańców na temat zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych, urządzeń reklamowych i ogrodzeń. Ankietę można było wypełnić w formie papierowej oraz za pomocą formularza udostępnionego na stronie www.bytom.pl. Łącznie wypełniono ponad 1 200 ankiet. Mieszkańcy zwracali w nich uwagę na nadmiar reklam w jednym miejscu, zbyt dużą ich liczbę i wielkość, jak również konieczność wprowadzenia zmian prawnych regulujących liczbę, lokalizację czy rodzaj reklam na budynkach i innych obiektach. Odbłyły się również dwa spacerzy badawcze, podczas których uczestnicy wskazywali na poszczególnych reklamach, szyldach czy tablicach, jakie powinny zostać wprowadzone zmiany, a także jaki wpływ mają one na estetykę budynków, zwłaszcza tych zabytkowych na ulicach: Gliwickiej, Jajenty, Dworcowej, a przede wszystkim na bytomskim Rynku. Spacerzy prowadzone przez pracowników Wydziału Architektury Urzędu Miejskiego w Bytomiu zaplanowano zarówno dla osób mających czas przed południem, jak i popołudniu.

Zdjęcie 52: Reklama na budynku przy ul. Gliwickiej

Źródło: www.bytom.pl

Przeprowadzono także pierwsze skuteczne interwencje dotyczące reklam na zabytkowych budynkach, czego skutkiem była np. usunięcie reklamy przysłaniającej budynek przy ulicy Gliwickiej (zdjęcie 52).

Konsultacje aktów prawa miejscowego

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wo-

lontariacie w art. 5 ust. 5 nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek konsultowania z organizacjami pozarządowymi lub z radami pożytku publicznego projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji. W związku z powyższym w marcu 2014 r. Rada Miejska w Bytomiu podjęła uchwałę nr XXIX/395/14 w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Powyższa uchwała była jednym z elementów współpracy przy projekcie „Aktywny Bytom” Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej z Urzędem Miejskim w Bytomiu w 2013 r. Głównym celem projektu było zwiększenie o 35% wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych z zastosowaniem aktywnych narzędzi i technik oraz wdrożenie platformy e-konsultacje. Realizacja działań projektowych zwiększyła aktywne uczestnictwo podmiotów społecznych w realizowanych przez miasto Bytom działaniach. W ramach projektu powołano zespół, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu oraz organizacji pozarządowych.

Zespół wspólnie z ekspertami wypracował standardy i zasady przeprowadzania konsultacji z organizacjami pozarządowymi aktów prawa miejscowego. W uchwale uszczegółowiono sposób informowania o wszczęciu procedury konsultacyjnej oraz wprowadzono fakultatywne formy przeprowadzania konsultacji. Ponadto, w ramach ww. projektu w 2014 r. wdrożono Platformę Konsultacji Społecznych www.konsultacje.bytom.pl, na której umieszczane są wszystkie konsultowane projekty aktów prawa miejscowego.

W 2020 r. w Bytomiu na podstawie ww. uchwały przeprowadzono konsultacje poniższych aktów prawa miejscowego:

1. Konsultacje projektu uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie nadania Statutu Szpitalowi Specjalistycznemu Nr 1 w Bytomiu;
2. Konsultacje projektu uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie Strefy Płatnego Parkowania;
3. Konsultacje projektu uchwały w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Bytomiu;
4. Konsultacje projektu uchwały w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na wymianę źródeł ciepła, realizowanych w ramach PONE;

5. Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie zmiany statutu Bytomskiego Teatru Tańca i Ruchu Rozbark;
6. Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie statutu Bytomskiego Centrum Kultury;
7. Konsultacje projektu uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie rozkładu godzin pracy aptek;
8. Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu zmieniającej uchwałę nr XLIII/575/09 w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli;
9. Konsultacje projektu uchwały w sprawie przyjęcia „Programu współpracy miasta Bytomia z organizacjami pozarządowymi 2021”;
10. Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie określenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych;
11. Konsultacje w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i szkół specjalnych prowadzonych przez miasto Bytom;
12. Konsultacje w sprawie ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w zakresie refundacji kosztów przewozu uczniów niepełnosprawnych;
13. Konsultacje projektu uchwały w sprawie uchylecia uchwały XXXIX/504/12 z dnia 27 sierpnia 2012 r.;
14. Konsultacje w sprawie sieci oraz granic obwodów publicznych szkół podstawowych;
15. Konsultacje projektu uchwały zmieniającej uchwałę Rady Miejskiej w Bytomiu dotyczącej opłat za pobyt dziecka w żłobku publicznym;
16. Konsultacje projektu uchwały dotyczącej odpłatności w mieszkaniu chronionym wspieranym, DPS dla Dorosłych w Bytomiu;
17. Konsultacje w sprawie zmiany uchwały Nr XIII/169/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 maja 2019 r.;
18. Konsultacje w sprawie określenia zasad wsparcia edukacji uzdolnionych uczniów pobierających naukę na terenie miasta Bytomia;
19. Konsultacje projektu w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych miasta Bytomia;
20. Konsultacje projektu w sprawie ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w zakresie refundacji kosztów przewozu uczniów niepełnosprawnych;
21. Konsultacje projektu uchwały w sprawie wprowadzenia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi;
22. Konsultacje projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych w Bytomiu;
23. Konsultacje projektu Rady Miejskiej w Bytomiu dotyczące stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury;
24. Konsultacje projektu w sprawie szczegółowych

zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych.

Ponadto na podstawie zapisów ustaw:

- o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz

- o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzane są konsultacje projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bytom.

W 2020 r. konsultacjom podlegały poniższe dokumenty planistyczne:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. Żołnierskiej w Bytomiu – etap I – część wschodnia,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Kędzierzyńskiej w Bytomiu,
- projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Juliana Tuwima i Cichej w Bytomiu,
- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bytom przyjętego uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r. (z późn. zm.).

Konsultacje te przeprowadzane są na etapie wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu celem zapoznania się przez wszystkich zainteresowanych z niniejszym dokumentem i wniesienia do niego stosownych uwag. Informacje dotyczące wyłożenia projektów ww. dokumentów planistycznych do publicznego wglądu zamieszczone były w prasie regionalnej, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie www.bytom.pl.

Ponadto, na podstawie wymienionej powyżej uchwały nr XXIX/395/14 Rady Miejskiej w Bytomiu prowadzone są także konsultacje społeczne planów zagospodarowania przestrzennego - jako aktów prawa miejscowego. W roku 2020 na Platformie Konsultacji Społecznych www.konsultacje.bytom.pl znalazły się ww. projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Studium nie jest aktem prawa miejscowego).

Konsultacje społeczne

Możliwość przyjęcia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy wynika z art. 5a ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych ważnych dla gminy sprawach mogą takie kon-

sultacje być przeprowadzane.

Celem prowadzenia konsultacji społecznych w gminie jest wzmocnienie mechanizmu partycypacji społecznej w sprawach ważnych dla gminy, które

spowodują znaczącą zmianę warunków życia mieszkańców, wzmacniają aktywną współpracę pomiędzy władzami samorządowymi a obywatelami oraz podnoszą jakość demokracji lokalnej.

Tabela 37: Konsultacje społeczne przeprowadzone w Bytomiu w 2020 r. na podstawie uchwały XXIII/301/16 Rady Miejskiej w Bytomiu

	Tematyka konsultacji	Forma konsultacji
1.	Konsultacje dotyczyły utworzenia jednostek pomocniczych Miasta Bytom	<p>Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w formie:</p> <p>1) ogłoszenia oraz akcji informacyjnej prowadzonej na stronie Urzędu Miejskiego - www.bytom.pl oraz na Platformie Konsultacji Społecznych - www.konsultacje.bytom.pl;</p> <p>2) zebrania opinii i uwag drogą elektroniczną na adres mailowy lub pisemnie na adres Urzędu Miejskiego.</p> <p>Termin 14 – 21 lutego 2020 r.</p> <p>Wydział przeprowadzający konsultacje: Kancelaria Rady Miejskiej Urzędu Miejskiego</p>
2.	Konsultacje dotyczyły projektu planu budowy ogólnodostępnych stacji ładowania	<p>Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w formie:</p> <p>1) ogłoszenia o prowadzonych konsultacjach na stronie Urzędu Miejskiego - www.bytom.pl, Platformie Konsultacji Społecznych - www.konsultacje.bytom.pl oraz Biuletynie Informacji Publicznej;</p> <p>2) zebrania opinii i uwag za pośrednictwem formularza konsultacyjnego drogą elektroniczną na adres mailowy lub pisemnie na adres Urzędu Miejskiego.</p> <p>Termin 20 marca – 4 maja 2020 r.</p> <p>Wydział przeprowadzający konsultacje: Wydział Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego</p>
3.	Konsultacje dotyczyły projektu uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie ustalenia Strefy Płatnego Parkowania, wysokości stawek opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych oraz określenia sposobu pobierania opłat	<p>Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w formie:</p> <p>1) ogłoszenia o prowadzonych konsultacjach na stronie Urzędu Miejskiego - www.bytom.pl, Platformie Konsultacji Społecznych - www.konsultacje.bytom.pl oraz Biuletynie Informacji Publicznej;</p> <p>2) zebrania opinii i uwag za pośrednictwem formularza konsultacyjnego drogą elektroniczną na adres mailowy lub pisemnie na adres Urzędu Miejskiego.</p> <p>Termin 9 – 16 października 2020 r.</p> <p>Podmiot przeprowadzający konsultacje: Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Bytomiu</p>

Źródło: Biuro Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Bytomia określa uchwała nr XXIII/301/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z 29 marca 2016 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Bytomia (z późn. zm.).

Bytomski Budżet Obywatelski

Szczególną formą konsultacji społecznych jest budżet obywatelski, w ramach którego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy.

W 2020 r. odbyła się kolejna edycja Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego. Mieszkańcy ponownie mogli zdecydować na co przeznaczyć część miejskich pieniędzy. W związku z tym zostały opracowane i przeprowadzone procedury dotyczące Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego w celu wyłonienia projektów, które realizowane będą w 2021 r.

Uchwałą nr XXVI/401/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z 23 marca 2020 r. zmienione zostały zapisy dotyczące Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego przyjętego uchwałą nr XIII/169/19 Rady Miejskiej w Bytomiu w maju 2019 r. Wprowadzono możliwość głosowania tylko w formie elektronicznej oraz oddania dwóch głosów w ramach poniższych progów kwotowych:

- jeden głos na projekty o wartości od 500 tys. zł do 2 mln zł;
- jeden głos na projekty o wartości poniżej 500 tys. zł.

W 2020 r. na realizację Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego przeznaczono kwotę ponad 4,7 mln zł. Łącznie do Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego w okresie od 12 czerwca do 24 lipca bytomianie zgłosili 34 projekty. Po ich zweryfikowaniu pod głosowanie poddanych zostało 26 projektów.

Mieszkańcy głosując w formie elektronicznej na przełomie września i października 2020 r. zdecydowali, że zrealizowanych zostanie aż 15 projektów, z tego:

- 2 projekty z puli od 500 tys. zł do 2 mln zł;
- 13 projektów z puli do 500 tys. zł.

Realizacji Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego #BO_Bytom towarzyszyła wieloetapowa kampania zachęcająca do składania projektów w budżecie partycypacyjnym i głosowania w nim. W jej ramach powstały specjalne podstrony na www.bytom.pl z funkcjami do głosowania internetowego dla mieszkańców. Niespełna 18 tysięcy

mieszkańców oddało drogą internetową łącznie ponad 30 tysięcy głosów. Chętnie popierane były projekty inwestycyjne, dotyczące m.in. placów zabaw, infrastruktury sportowej, zieleni miejskiej, miejsc parkingowych, remontów dróg i chodników, a także zadania o charakterze społecznym czy edukacyjnym. Podzielenie projektów na mniejsze i większe w tej edycji Bytomskiego Budżetu Obywatelskiego dało szansę na realizację większej liczby pomysłów.

Zwycięskie projekty z puli od 500 tys. zł do 2 mln zł

1. Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Branżowej Szkole I Stopnia nr 8 Specjalnej w Bytomiu - zadanie obejmuje zaprojektowanie oraz budowę wielofunkcyjnego boiska zewnętrznego o nawierzchni tartanowej wraz z montażem piłkochwyty, monitorinżiem i energooszczędnym systemem oświetlenia LED. Szacunkowy koszt - 760 000 zł.

2. Piękna Szkoła w naszym mieście - projekt dotyczy czyszczenia elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 4 przy ul. B. Chrobrego 9. Zakres proponowanych prac obejmuje: montaż rusztowań, zabezpieczenie stolarki okiennej, usunięcie zbędnych elementów na powierzchni budynku, czyszczenie i renowację wątku ceglanego, uzupełnienie ubytków, hydrofobizację, wymianę i odtworzenie uszkodzonych detali architektonicznych, wymianę uszkodzonych obróbek blacharskich, uporządkowanie terenu. Szacunkowy koszt - 1 210 000 zł.

Zwycięskie projekty z puli do 500 tys. zł

1. Kolorowe place zabaw - modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw przy przedszkolach nr: 8, 33, 42, 59 - planowane jest wyposażenie placów w zjeżdżalnie, przeplotnie, domki, pociągi, huśtawki, karuzele itp. Szacunkowy koszt - 480 000 zł.

2. Wczoraj trawa - dziś zabawa - budowa placów zabaw przy Przedszkolach Miejskich nr 4, 18, 29, 30 - modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw przy przedszkolach oraz umieszczenie na ich terenach certyfikowanego sprzętu rekreacyjnego dostosowanego do wieku dzieci przedszkolnych. Szacunkowy koszt - 492 000 zł.

3. Modernizacja ul. Nickla na odcinku od ul. Frenzla do ul. Dalekiej - uporządkowanie miejsc postojowych w zatoce asfaltowej poprzez wybudowanie normatywnego zjazdu z drogi prowadzącego do garaży oraz wyznaczenie miejsc postojowych poprzez oznakowanie poziome oraz montaż 3 progów zwalniających. Szacunkowy koszt - 28 250 zł.

4. Budowa chodnika przy ul. Orzegowskiej w Bytomiu - bezpieczne dojście do zabytkowego parku Fazanec w Szombierkach - budowa chodnika na odcinku od ul. Bażantowej do zjazdu do garaży przed budynkiem przy ul. Orzegowskiej 74-80. Szacunkowy koszt - 214 800 zł.

5. Wielofunkcyjny plac zabaw mieszczący się przy ul. Grota Roweckiego 21-25 - projekt zakłada powstanie przestrzeni rekreacyjnej wyposażonej w bezpieczną nawierzchnię (piasek), huśtawki, piaskownicę, zjeżdżalnię, urządzenia edukacyjne, równoważnie, walce, wieże, pojazdy szynowe, karuzele, ławki, kosze na śmieci. Szacunkowy koszt - 183 000 zł.

6. Dwujęzyczność dla małych i dużych - nowe szanse edukacyjne dla przedszkolaków, ich wychowawców i rodziców - program dwujęzyczności dla przedszkoli zlokalizowanych na terenie miasta. Planowane wdrożenie efektywnego programu nauczania języka angielskiego w 16 placówkach wstępnie zgłaszających akces w projekcie. Szacunkowy koszt - 321 072 zł.

7. Fikanie na polanie - przedszkolne place zabaw - modernizacja i rozbudowa istniejącego placu zabaw przy przedszkolu nr 44. Plac zabaw zostanie wyposażony w certyfikowany i bezpieczny sprzęt oraz urządzenia rekreacyjne, między innymi w: zjeżdżalnię, przepłotnię, domek, pociąg, huśtawki, karuzele, tablicę dydaktyczną itp. Szacunkowy koszt - 125 000 zł.

8. Pobujajmy się. #dlaOrew - zakup i montaż sprzętu na placu zabaw przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Szombierkach wraz z wykonaniem bezpiecznej nawierzchni. Szacunkowy koszt - 48 825 zł.

9. Poprawa bezpieczeństwa i estetyki wokół stadionu w Suchej Górze - wymiana starego ogrodzenia betonowego wokół stadionu przy ul. Niepodległości 17 o długości ok. 370 m. Szacunkowy koszt - 150 000 zł.

10. Majówka Rodzinna na Tempie - festyn sportowy dla mieszkańców Stolarzowic i innych dzielnic (tur-

niej piłki nożnej, łuczniczy, dart'a, gry i zabawy zręcznościowe, zabawa integracyjna z udziałem zespołu muzycznego). Szacunkowy koszt - 5 000 zł.

11. Poprawa infrastruktury technicznej na stadionie LKS Tempo Stolarzowice - poprawa infrastruktury obiektu (ułożenie nawierzchni z kostki betonowej na istniejącym chodniku żużlowym, adaptacja pomieszczenia budynku klubowego, montaż kontenera, kabiny wc, montaż wiaty łuczniczej, utwardzenie nawierzchni z kostki betonowej wraz z wymianą stołów i ław). Szacunkowy koszt - 80 000 zł.

12. Teraz Karb - rozbudowa placu zabaw i architektury w parku Marii Konopnickiej, rozbudowa boiska wielofunkcyjnego z ogrodem sensorycznym, boisko do siatkówki plażowej oraz otwarta siłownia przy MDK nr 2. Szacunkowy koszt - 494 050 zł.

13. KEN 3 Komunikacja - Ekologia_Natura - likwidacja chodnika pod oknami bloku przy ulicy KEN 3 - budowa nowego chodnika wraz z dojazdami do klatek schodowych, powstanie nowych miejsc postojowych po zachodniej stronie ulicy, zagospodarowanie zieleni. Szacunkowy koszt - 112 350 zł.

3.10.4 Młodzieżowa Rada Miejska

Młodzieżowa Rada Miejska powołana została w 2019 r. uchwałą nr XVII/222/19 Rady Miejskiej w Bytomiu w celu wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród młodzieży. W skład Rady weszło 19 radnych. Przewodniczącym w 2020 r. był Bartosz Sosna, Wiceprzewodniczącą - Anastazja Nykolenko, a Sekretarzem - Nicole Jabłońska. Koordynatorem Młodzieżowej Rady Miejskiej był Paweł Winiarski - radny Rady Miejskiej w Bytomiu.

W 2020 r. Młodzieżowa Rada Miejska obradowała w trakcie dwóch sesji w dniach 27 stycznia i 20 lutego. Podczas obrad podjęte zostały trzy uchwały:

- III/4/20 w sprawie powołania Komisji do Spraw Sportu i Rekreacji oraz wyboru jej Przewodniczącego.

- III/5/20 w sprawie powołania Komisji do Spraw Akcji Charytatywnych i Ochrony Środowiska oraz wyboru jej Przewodniczącego.

- III/6/20 w sprawie powołania Komisji Kultury i Promocji Miasta oraz wyboru jej Przewodniczącego.

4. GOSPODARKA

4.1 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W MIEŚCIE

Na koniec 2020 r. w systemie REGON zarejestrowanych było ok. 13,6 tys. podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Bytomia, w tym ok. 10,1 tys. osób fizycznych oraz ponad 3,4 tys. osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej. W stosunku do roku 2019 liczba podmiotów gospodarczych ogółem wzrosła o ok. 1,3%.

O 4,9% wzrosła liczba spółek handlowych, a wśród nich znaczący wzrost odnotowano w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, tj. o 5,9% w porównaniu z rokiem 2019. Zwiększyła się liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o 1,3%.

Spośród 13 612 przedsiębiorców zarejestrowanych w systemie REGON 86,8% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne.

Wśród osób fizycznych najwięcej prowadziło działalność gospodarczą w sekcjach:

- handel i naprawy - 26,8%,
- budownictwo - 13,0%,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 11,3%,
- przetwórstwo przemysłowe - 8,2%,
- transport, gospodarka magazynowa - 7,7%,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna - 6,8%,
- pozostała działalność usługowa - 5,4%.

Tabela 38: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2016-2020

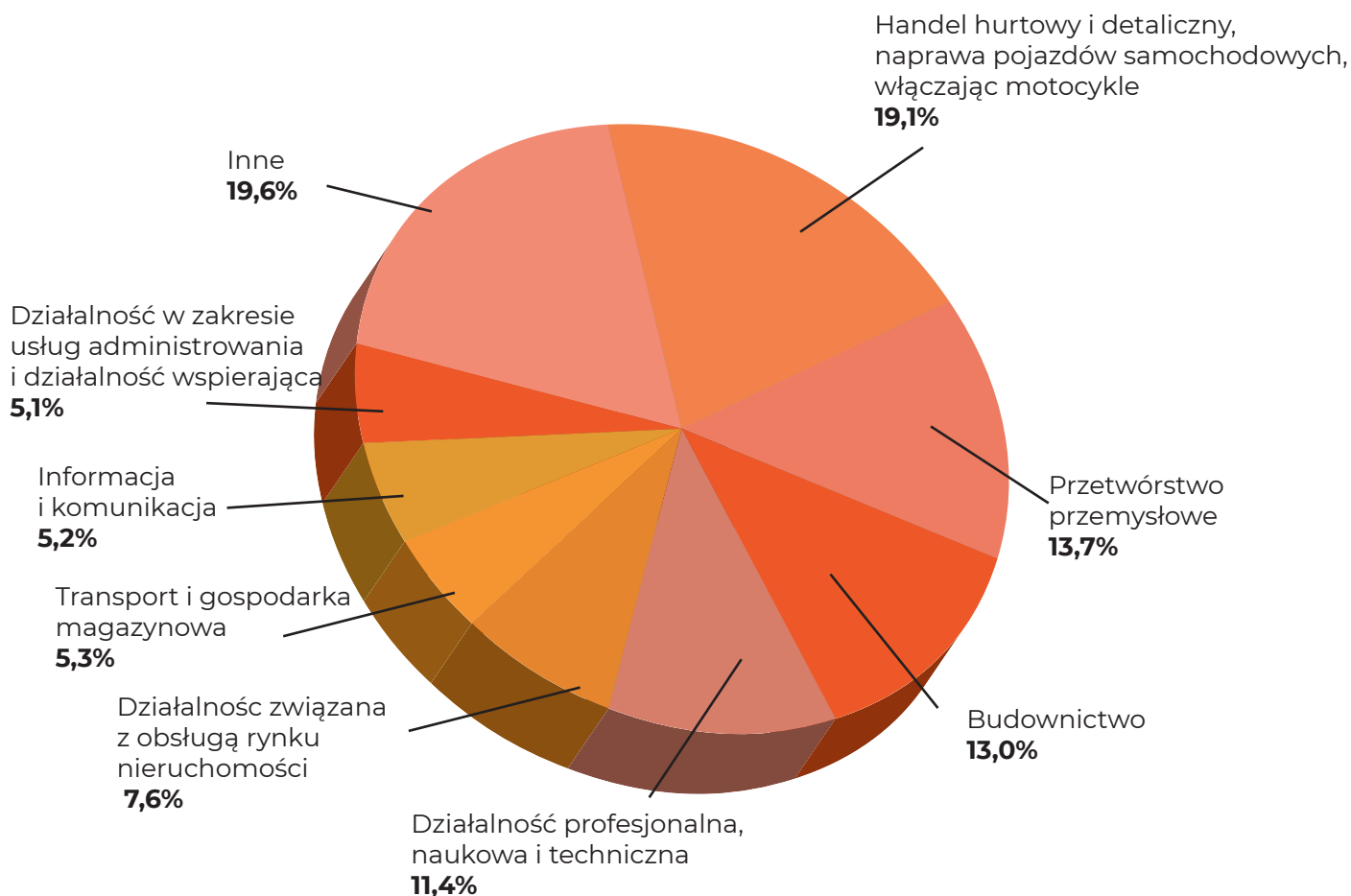
Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Podmioty gospodarki narodowej, w tym:	16 686	16 669	16 378	16 155	16 349
1. Przedsiębiorcy, z tego:	14 001	13 928	13 709	13 439	13 612
a. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, w tym m.in.:	3 555	3 587	3 347	3 392	3 433
- przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0
- spółdzielnie	36	35	24	24	21
- spółki handlowe, w tym m.in.:	1 456	1 520	1 324	1 394	1 462
akcyjne	32	29	20	19	23
- z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2
z ograniczoną odpowiedzialnością	1 220	1 273	1 086	1 145	1 213
- z udziałem kapitału zagranicznego	112	122	88	96	89
- spółki cywilne	1 706	1 686	1 664	1 656	1 646
b. Osoby fizyczne	10 446	10 341	10 362	10 047	10 179
2. Wspólnoty mieszkaniowe, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, fundacje	2 685	2 741	2 669	2 716	2 737

* według stanu na ostatni dzień roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON Urzędu Statystycznego w Katowicach

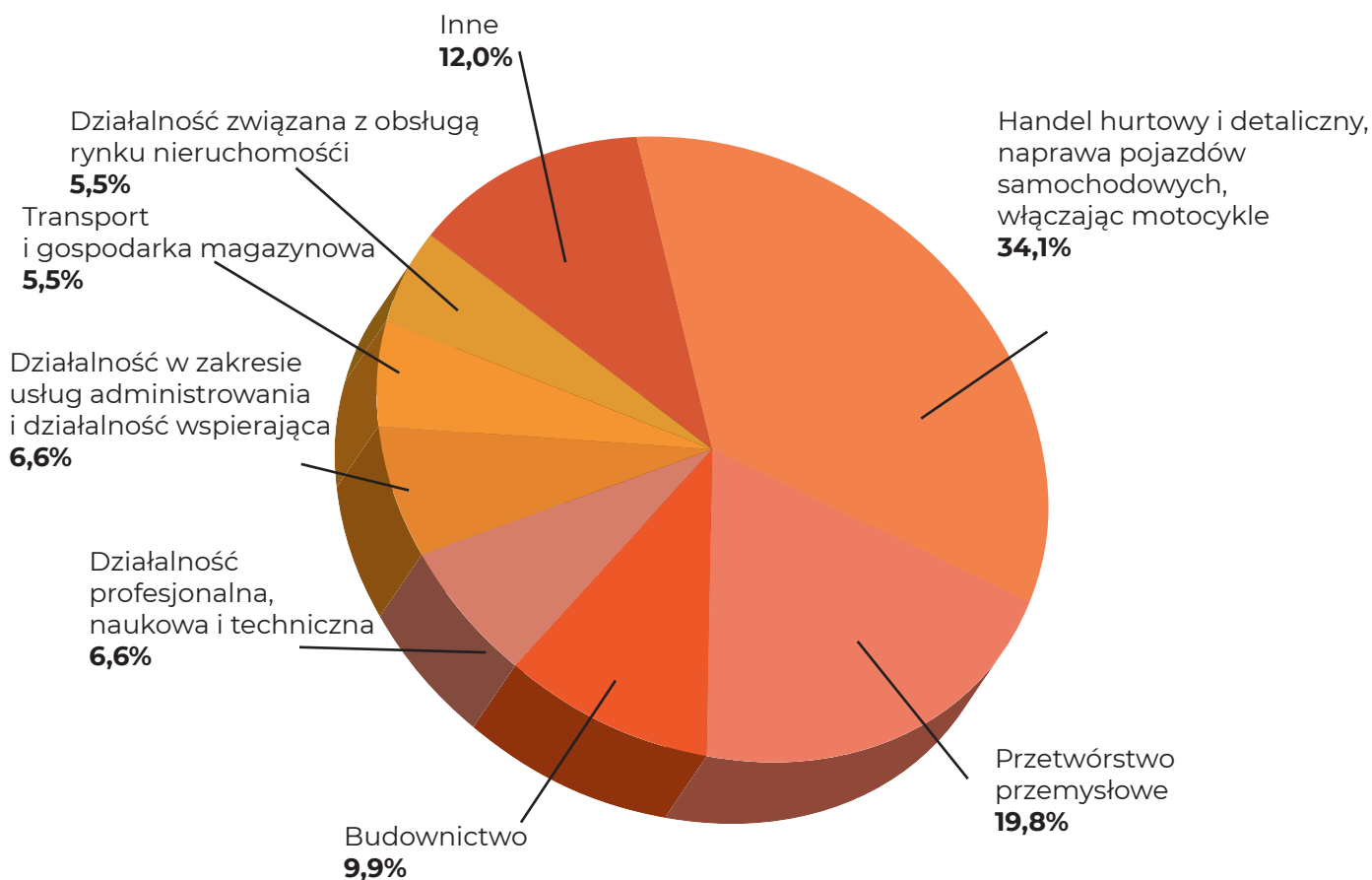

Wykres 19: Struktura spółek z wyłącznym kapitałem krajowym według rodzaju prowadzonej działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Wykres 20: Struktura spółek z udziałem kapitału zagranicznego według rodzaju prowadzonej działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

Analiza struktury podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON dokonana według liczby zatrudnienia wykazuje dominujący udział podmiotów zatrudniających do 9 osób, które na koniec 2020 r. stanowiły 93,2% ogólnej liczby zarejestrowanych pod-

niło miasto, a 15,7 mln zł pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 1.1. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu RPO WSL na lata 2007-2013.

Tabela 39: Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2020 r.

Forma prawna		A 0-9	B 10-49	C 50-249	D 250-999	E pow. 999	Brak informacji o liczbie zatrudnionych
Ogółem, w tym:	13 612	12 692	569	105	7	-	239
- osoby prawne i jednostki nie posiadające osobowości prawnej	3 433	2 687	399	101	7	-	239
- osoby fizyczne	10 179	10 005	170	4	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu REGON US Katowice

miotów. Pozostaje to w bezpośrednim związku z bardzo wysokim udziałem osób fizycznych i spółek cywilnych w ogólnej zbiorowości zarejestrowanych podmiotów.

Gmina Bytom od marca 2020 r. udziela pomocy bytomskim przedsiębiorcom dotkniętym negatywnymi skutkami pandemii. Informacje w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

4.1.1 Otoczenie biznesu

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE)

W marcu 2012 r. uchwałą numer XXVI/396/12 Rada Miejska w Bytomiu wyraziła wolę włączenia w granice Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE) ok. 18 hektarowy teren po byłej KWK Powstańców Śląskich położony przy ul. Hakuby.

W maju 2014 r. teren o powierzchni 17,4 ha, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów został włączony do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Podstrefy Gliwickiej. W listopadzie 2015 r. miasto oddało do użytku potencjalnych inwestorów w pełni uzbrojony teren po KWK Powstańców Śląskich w Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Inwestycja kosztowała ponad 21 mln zł, z tego 5,5 mln zł zapew-

niło miasto, a 15,7 mln zł pochodziło z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 1.1. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu RPO WSL na lata 2007-2013.

Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej (BSAG)

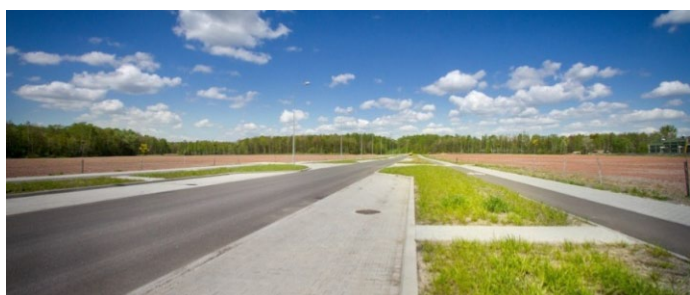
Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej została powołana uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu nr XV/201/13 w maju 2013 r.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. Bytomska Strefa Aktywności Gospodarczej obejmowała 3 obszary o łącznej powierzchni 64 533 m², w tym:

- Obszar I – położony przy ul. Hajdy o powierzchni 13 078 m²;
- Obszar II – położony przy ul. Hajdy o powierzchni 28 115 m²;
- Obszar III – położony przy ulicach: Łagiewnickiej i Kilara o powierzchni 23 340 m².

Wydzierżawiona powierzchnia BSAG wynosiła łącznie 41 193 m², natomiast wolna powierzchnia do wydzierżawienia - 23 340 m². W obrębie strefy działało dwóch inwestorów.

Zdjęcia 53 i 54: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna – ul. Hakuby

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

Zdjęcie 55: BSAG – ul. Wawrzyńca Hajdy

Zdjęcie 56: BSAG – ul. Wojciecha Kilara

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

Infografika 23: Podmioty reprezentujące samorząd gospodarczy

**BIPH - Bytomska Izba
Przemysłowo – Handlowa**

**Cech Rzemiosł Różnych
i Przedsiębiorczości w Bytomiu**

**Regionalna Izba Gospodarcza
– Delegatura w Bytomiu**

Samorząd gospodarczy w mieście

Podmioty reprezentujące samorząd gospodarczy na terenie Bytomia przedstawia powyższa infografika.

4.1.2 Oferta inwestycyjna miasta

Gmina Bytom podejmuje szereg działań celem nakłonięcia inwestorów do angażowania kapitału na terenie Bytomia. Realizowanie tego zadania jest konsekwencją polityki miasta, ukierunkowanej na pozyskanie nowych partnerów gospodarczych, jak również wspieranie istniejących w Bytomiu podmiotów.

Instrumentami realizującymi tą politykę są m.in.:

- wyspecjalizowana komórka organizacyjna, tj. Wydział Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora – Referat Obsługi Inwestora i Przedsiębiorcy, zajmująca się obsługą inwestorów. W 2020 r. Referat udzielił informacji 78 inwestorom poszukującym terenów pod swoje inwestycje lub przedsiębiorcom planującym poszerzenie działalności na terenie Bytomia;
- Portal dla Inwestora – aplikacja znajdująca się pod adresem www.bytom.pl, która zawiera informacje o Bytomiu, aktualności gospodarcze, a także informacje o przetargach na nieruchomości;
- Katalog Ofert Inwestycyjnych – zawiera charakterystykę nieruchomości gminnych przeznaczonych m.in. pod działalność produkcyjną i usługową, budownictwo mieszkaniowe, budowę hoteli. W 2020 r. katalog zawierał 24 nieruchomości gruntowe i zabudowane o łącznej powierzchni 104,62 ha, z czego nieruchomości gruntowe zajmowały 104,35 ha, a nieruchomości zabudowane - 0,27 ha;
- Bytomska Baza Nieruchomości – wirtualny katalog

terenów należących do osób fizycznych, prawnych, a także innych jednostek organizacyjnych, które posiadają nieruchomości gruntowe, hale produkcyjno-magazynowe oraz budynki biurowe zlokalizowane w granicach administracyjnych gminy Bytom i zamierzają je sprzedać, oddać w użytkowanie wieczyste lub wydzierżawić. W 2020 r. Bytomska Baza Nieruchomości zawierała 19 nieruchomości;

- Przewodnik dla inwestora – kompendium najważniejszych informacji o mieście przydatnych inwestorom.

Oferta inwestycyjna miasta w 2020 r. przedstawiana była między innymi poprzez:

- strony internetowe zajmujące się promocją terenów inwestycyjnych, tj.:
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego: www.invest-in-silesia.pl,
- Polskiej Agencji Informacji i Handlu: www.paih.gov.pl,
- Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora: www.rcoi.pl,
- Śląskiego Centrum Obsługi Inwestora: www.invest.slaskie.pl,
- portal miejski: www.bytom.pl;
- ścisłą współpracę z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną SA, Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, a także Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią - przekazywanie oferty inwestorom za pośrednictwem tych podmiotów;
- dystrybucję oferty w wersji drukowanej oraz w wersji elektronicznej bezpośrednio zainteresowanym inwestorom.

4.2 RYNEK PRACY

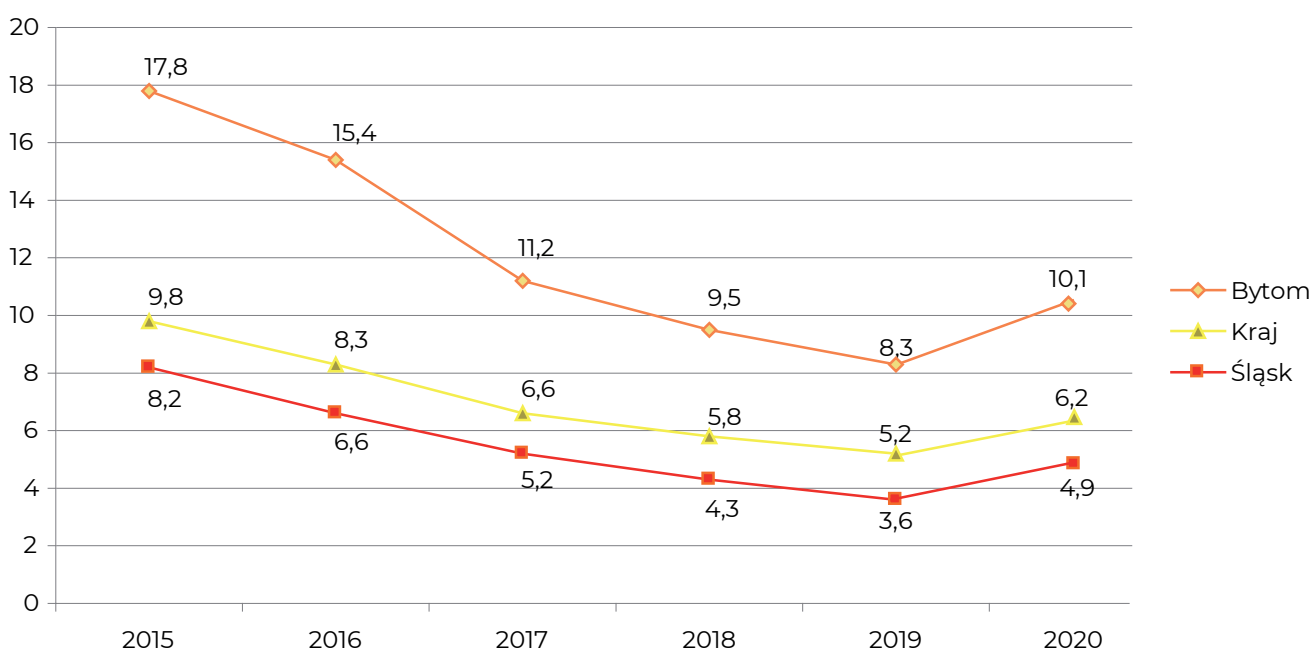
4.2.1 Bezrobocie

Na przestrzeni lat 2015 - 2020 stopa bezrobocia w Bytomiu zmniejszyła się o 7,7 punktu procentowego, tj. z 17,8% do 10,1%, natomiast w 2020 r. w stosunku do roku 2019 wzrosła o 1,8 punktu procentowego.

Zmiany stopy bezrobocia w Bytomiu w odniesieniu do poziomu bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim i w skali kraju w tym okresie przedstawia poniższy wykres.

Na koniec 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu (PUP) zarejestrowanych było 4 591 osób, tj. o 50% mniej niż w 2015 r., tj. o 4 556 osób. W stosunku do roku 2019 liczba ta wzrosła o 811 zarejestrowanych.

Wykres 21: Stopa bezrobocia (w procentach) w latach 2015-2020 (według danych na koniec roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu

Tabela 40: Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.						Dynamika w %
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2020/2015
Zarejestrowani bezrobotni, w tym:	9 147	7 483	5 288	4 406	3 780	4 591	50,2
kobiety	4 991	4 259	3 160	2 603	2 201	2 634	52,8
mężczyźni	4 156	3 224	2 128	1 803	1 579	1 957	47,1
zarejestrowani po raz pierwszy	1 014	788	603	506	468	607	59,9
zarejestrowani po raz kolejny	8 133	6 695	4 685	3 900	3 312	3 984	49,0
uprzednio pracujący	7 587	6 265	4 498	3 809	3 255	3 994	52,6
pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy (długotrwale bezrobotne)	5 910	4 983	3 365	2 442	1 910	2 321	39,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPIPS-01 z PUP Bytom

Liczba bezrobotnych rejestrujących się po raz pierwszy w okresie roku zmalała w stosunku do 2015 r. o ok. 37%. Z ewidencji osób bezrobotnych wyłączonych zostało 5 680 osób, tj. o 57% mniej niż w 2015 r.

W 2020 r. PUP odnotował informacje od 9 zakładów pracy o zamiarze dokonania zwolnień grupowych z przyczyn nie dotyczących pracowników. Łącznie w tym okresie zamierzano zwolnić 46 osób z terenu Bytomia.

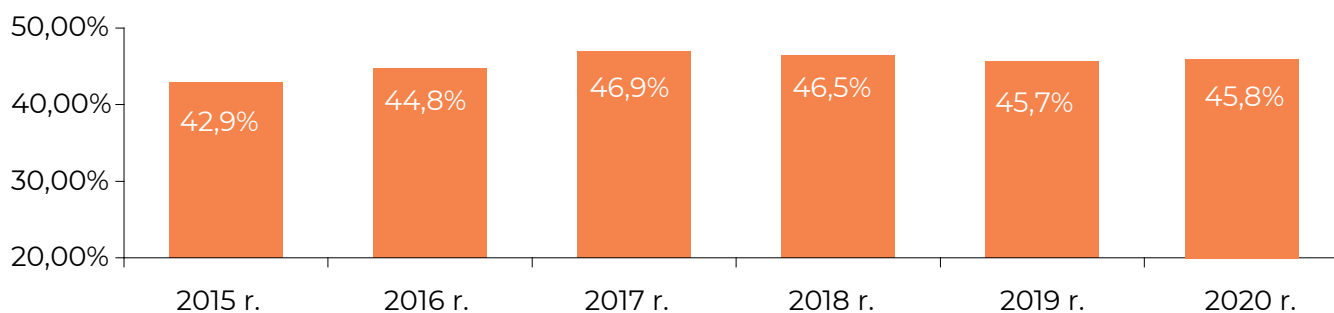
Średnioroczny współczynnik płynności rynku pracy, liczony jako procentowy stosunek liczby bezrobotnych podejmujących pracę do liczby nowo rejestrowanych bezrobotnych, będący ważnym miernikiem szans osób bezrobotnych na uzyskanie zatrudnienia, w 2020 r. wyniósł 45,8% i wzrósł w stosunku do 2019 r. o 0,1 punktu procentowego. Również w porównaniu do 2015 r. uległ on zwiększeniu o 2,9 punktu procentowego.

Tabela 41: Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączani z ewidencji PUP

Wyszczególnienie	Razem w okresie roku:						Dynamika w %
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2020/2015
Bezrobotni rejestrujący się, w tym:	12 083	10 427	8 997	7 732	7 015	6 531	58,0
- po raz pierwszy	1 795	1 497	1 305	1 083	1 088	1 121	60,6
- po raz kolejny	10 288	8 930	7 692	6 649	5 927	5 410	57,6
Bezrobotni wyłączeni z ewidencji, w tym z powodu:	13 323	12 091	11 197	8 799	7 663	5 680	57,5
- podjęcia pracy	5 183	4 671	4 224	3 600	3 206	2 995	61,8
- rozpoczęcia szkolenia lub stażu	2 174	1 886	1 729	1 173	893	344	41,0
- niepotwierdzenia gotowości do pracy	3 744	2 999	2 891	2 316	1 939	1 192	51,7
- z innych powodów	2 222	2 535	2 353	1 710	1 625	1 157	73,1

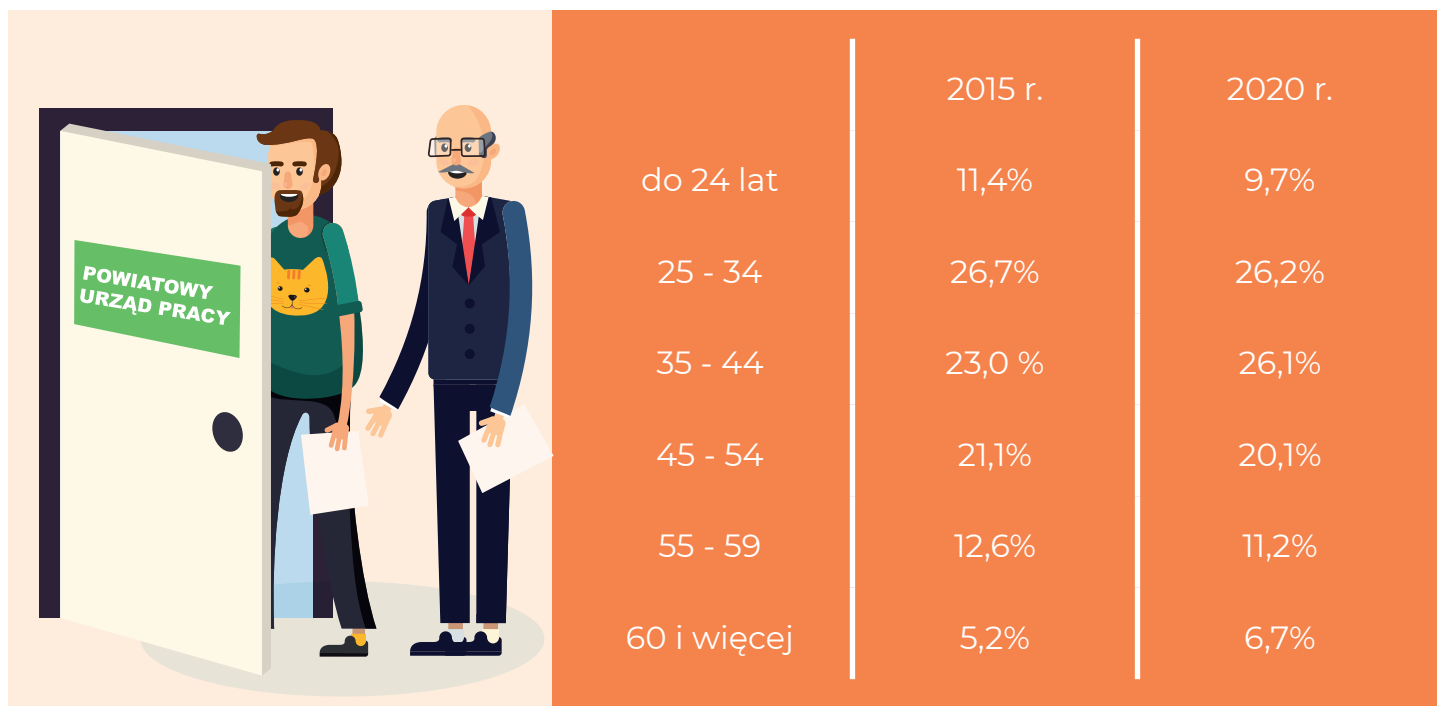
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPiPS-01 z PUP Bytom

Wykres 22: Średnioroczny współczynnik płynności rynku pracy w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPiPS-01 z PUP Bytom

Infografika 24: Bezrobotni według wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPiPS-01 z Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu

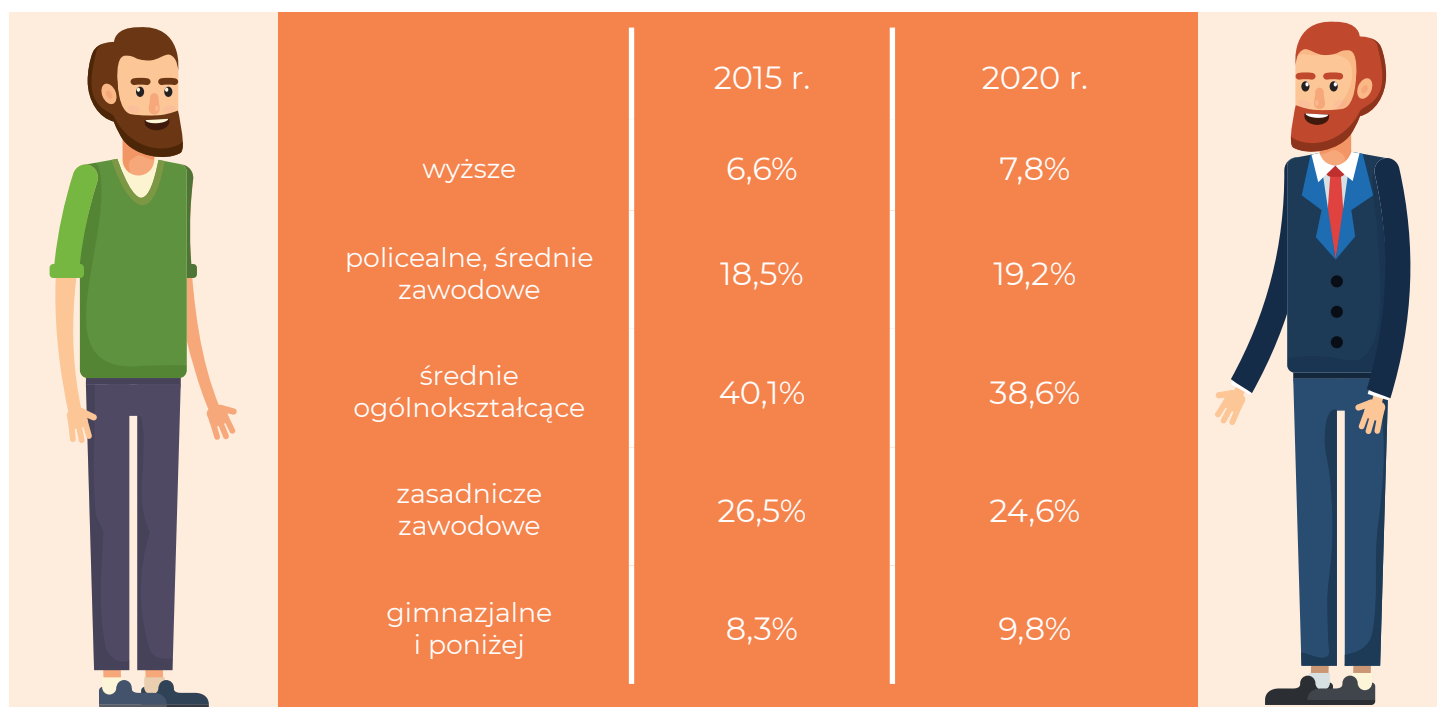
Porównanie lat 2015 i 2020 wskazuje, że w strukturze bytomskich bezrobotnych według wieku najbardziej zwiększył się udział bezrobotnych w przedziale wiekowym od 35 do 44 lat - o 3,1 punktu procentowego. Największy spadek nastąpił w przedziale do 24 lat - o 1,7 punktu procentowego. Największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby reprezentujące przedział wiekowy od 25 do 34 lat.

W 2020 r., podobnie jak w roku 2015, najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wy-

kształceniem gimnazjalnym i poniżej. Jednak udział tych osób w strukturze bezrobotnych zmalał o 1,5 punktu procentowego. Drugą znaczną grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym, których udział zmalał do 24,6% w roku 2020 z 26,5% w 2015 r.

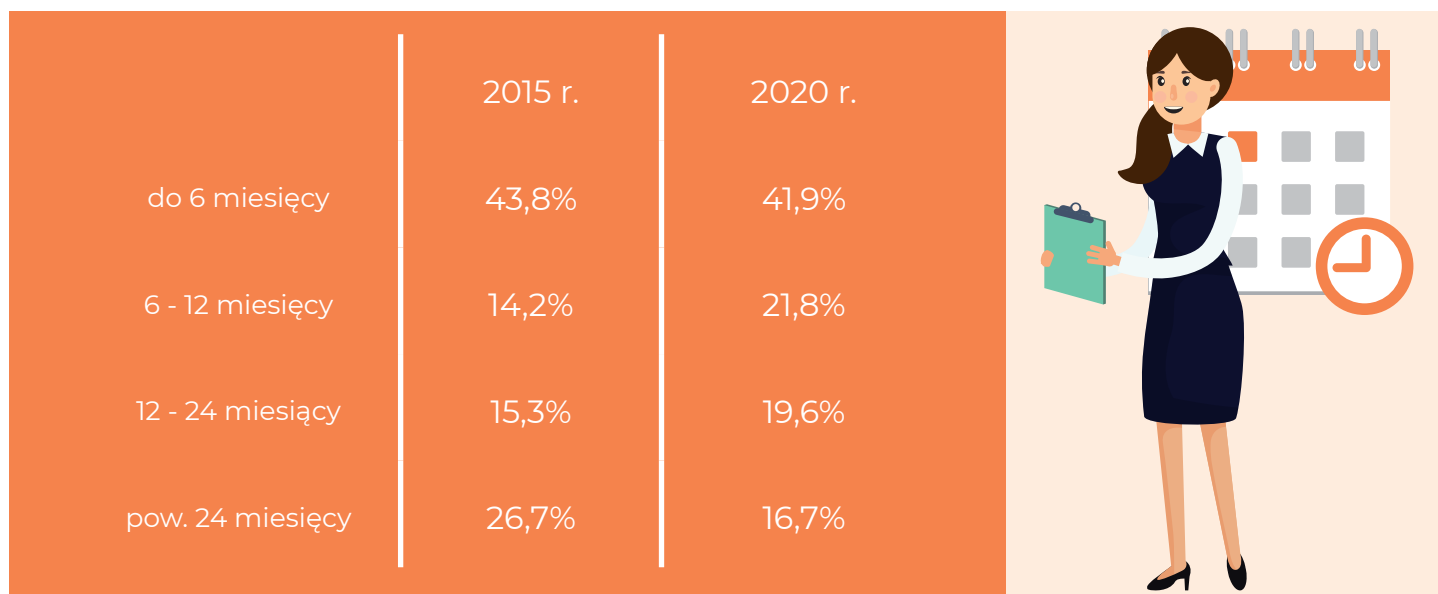
W roku 2020 w strukturze bezrobotnych wzrósł udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 1,5 p. proc.), policealnym, średnim zawodowym (o 0,7 p. proc.) i wyższym (o 1,2 p. proc.).

Infografika 25: Bezrobotni według wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPiPS-01 z Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu

Infografika 26: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań MRPiPS-01 z Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu

Największą grupę bezrobotnych reprezentują osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy, a ich udział zmniejszył się z 43,8% w 2015 r. do 41,9% w 2020 r. Natomiast zdecydowanie w strukturze bezrobotnych zmalał udział osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy - z 26,7% w 2015 r. do 16,7% w roku 2020 (o 10 p. proc.), które charakteryzowały się najniższym udziałem. Bezrobocie trwające 6-12 miesięcy dotyczyło 21,8% ogółu bezrobotnych (wobec 14,2% w 2015 r.).

W 2020 r. do PUP w Bytomiu zgłoszonych zostało 2 514 ofert pracy. Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy przedstawia poniższa tabela.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu realizował kilkanaście zadań mających na celu zmniejszenie bezrobocia oraz aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Zadania te były finansowane z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ponadto w 2020 r. w związku z pandemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2 Powiatowy Urząd Pracy wdrożył zadania pomocowe wynikające z wprowadzonej tzw. Tarczy Antykryzysowej, której głównym założeniem było zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Więcej informacji

Tabela 42: Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy

Nazwa zawodu		Liczba ofert pracy
Lp.	Razem, w tym m.in.:	2 514
1	Monter rusztowań	300
2	Robotnik gospodarczy	251
3	Pomocniczy robotnik budowlany	183
4	Technik prac biurowych	144
5	Sprzątaczką biurową	136
6	Inwentaryzator	100
7	Robotnik górniczy dołowy	88
8	Spawacz	46
9	Sprzedawca	41
10	Pozostali spawacze i pokrewni	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu za 2020 r.

w tym zakresie zawiera osobny rozdział poświęcony działaniom podejmowanym na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej negatywnymi skutkami.

W 2020 r. PUP w Bytomiu wydał środki w kwocie 51 956 966,18 zł, tj. o 38 113 629,15 więcej niż w 2019 r.

Tabela 43: Zestawienie środków wydatkowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu w latach 2019-2020 (w zł)

Lp.	Źródła finansowania	2019 r.			2020 r.		
		Limit	Wykonanie		Limit	Wykonanie	
1	Fundusz Pracy	2 849 040,00	2 631 544,07	92%	2 714 328,16	2 177 853,69	80%
2	Krajowy Fundusz Szkoleniowy	600 000,00	588 321,98	98%	600 000,00	589 105,22	98%
3	Europejski Fundusz Społeczny „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu” PO WER	5 129 841,00	4 737 408,94	92%	4 667 612,97	2 385 749,62	51%
4	Europejski Fundusz Społeczny „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu” RPO WSL	4 607 719,00	4 414 343,31	96%	2 231 932,47	2 164 504,61	97%
5	Europejski Fundusz Społeczny 7.1.3 OSI ETAP I	1 447 805,23	962 208,37	66%	812 912,60	499 711,42	61%
6	Europejski Fundusz Społeczny 7.1.3 OSI CECH	625 383,72	417 007,89	67%	327 759,01	34 500,89	10%
7	PFRON	96 000,00	92 502,47	96%	170 000,00	80 743,18	47%
8	Europejski Fundusz Społeczny 7.1.3 OSI ETAP II	-----	-----	-----	267 264,19	194 188,65	73%
9	Tarcza antykryzysowa COVID-19 w ramach PO WER	-----	-----	-----	-----	2 043 060,67	-----
10	Tarcza antykryzysowa COVID-19 w ramach RPO	-----	-----	-----	-----	8 602 265,74	-----
11	Tarcza antykryzysowa COVID-19 Fundusz Pracy	-----	-----	-----	-----	33 157 439,76	-----
12	Pozostałe koszty bezpośrednie	-----	-----	-----	-----	27 842,73	-----
RAZEM		15 855 788,95	13 843 337,03	87%	11 791 809,40	51 956 966,18	-----
Efektywność zatrudnieniowa		51,39%			66,67% *		

* wskaźnik nie obejmuje efektywności w ramach Tarczy Antykryzysowej COVID-19.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu za 2020 r.

W 2020 r. różnymi formami wsparcia, w tym w ramach Tarczy Antykryzysowej COVID-19 łącznie objęto 11 337 osób bezrobotnych.

Formy wsparcia, ilość osób objętych wsparciem i wydatkowane kwoty prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 44: Formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w 2020 r.

Formy wsparcia	Ilość osób objętych wsparciem	Wydatkowana kwota (w zł)
Prace interwencyjne	86	219 688,84
Roboty publiczne	97	875 204,43
Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	47	753 819,21
Staże zawodowe	405	1 935 743,12
Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	128	3 104 139,16
Bon zasiedleniowy	7	63 000,00
Prace społecznie użyteczne	127	129 441,93
Szkolenia	160	342 650,21
Kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców	331	589 105,22
Finansowanie kosztów studiów podyplomowych	17	43 693,83
Zatrudnienie wspierane	5	19 982,28
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	26	16 836,32
Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu PFRON	1	2 602,00
Usługi wspierające	44	2 608,00

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu

Tabela 45: Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Tytuł projektu	Stan realizacji	Kwota dofinansowania
Poddziałanie 7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – konkurs RPO WSL na lata 2014 - 2020		
Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową - etap I	Projekt zakończony w 2020 r.	3 011 305,98 zł
Rewitalizacja społeczna mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych	Projekt zakończony w 2020 r.	1 145 955,96 zł
Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową - etap II	Projekt w trakcie realizacji do 31.05.2022 r.	4 014 056,61 zł

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu

Ponadto w 2020 r. Powiatowy Urząd Pracy zakończył udział w projekcie partnerskim „Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw. Bytomski Podmiotowy System Finansowania” planowanym do realizacji do 2023 r. przez Centrum Szkoleniowo-Doradcze Dr Kurnicki Spółka Komandytowa w ramach Poddziałania 8.2.3 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – konkurs RPO WSL na lata 2014 – 2020.

4.2.2 Współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy

Realizowana przez władze miasta polityka rynku pracy opierała się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, w szczególności w ramach działalności Powiatowej Rady Rynku Pracy w Bytomiu, która jest organem opiniodawczo-doradczym prezydenta miasta w sprawach rynku pracy. Obsługę administracyjną i organizacyjną Rady prowadził Powiatowy Urząd Pracy.

Ze względu na sytuację epidemiczną, w 2020 r. odbyły się tylko dwa posiedzenia Powiatowej Rady Rynku Pracy, tj. 9 czerwca i 18 grudnia 2020 r. Rada wydawała swoje opinie w trybie obiegowym i w 2020 r. podjęła:

- 4 uchwały opiniując pozytywnie propozycję zmian w:
  - Planie Szkoleń dla osób bezrobotnych w roku 2020 współfinansowanych ze środków EFS w ramach programów POWER i RPO WSL,
  - przeznaczeniu środków finansowych Funduszu Pracy oraz EFS w roku 2020,
  - Programie Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Bytomskiego Rynku Pracy w 2020 r.,
  - przeznaczeniu środków finansowych Funduszu Pracy w roku 2020.
- 1 uchwałę opiniującą negatywnie wniosek o odstąpienie żądania zwrotu nienależnie pobranego stypendium stażowego przez osobę bezrobotną.

Ponadto Rada zaopiniowała pozytywnie:

- propozycję czterech Programów Specjalnych przeznaczonych do realizacji w 2021 r. pn.:
    - „TEREN TAŃCA – program tworzenia rynku pracy dla zawodowych tancerzy,
    - „Moja pierwsza praca – usamodzielniam się”,
    - „NOWY START 50+”,
    - „Mama w biurze”;
  - Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Bytomiu w roku 2019;
  - zmiany w limicie środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na finansowanie zadań realizowanych w ramach Tarczy Antykryzysowej;
  - Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Bytomskiego Rynku Pracy w 2020 r., a także zmiany do Programu;
  - zaproponowane kryteria podziału środków finansowych Funduszu Pracy przeznaczonych na finansowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na 2021 r.;
  - przeznaczenie środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2021 r. (POWER oraz OSI);
  - Plan Szkoleń dla osób bezrobotnych na rok 2021 współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu pn.: „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (V)” oraz w ramach Programu Specjalnego „Teren Tańca -program tworzenia rynku pracy dla zawodowych tancerzy”.
- Członkowie Rady na bieżąco zapoznawali się z aktualną sytuacją na lokalnym rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem działań i zmian organizacji pracy PUP, podyktowanych pilną realizacją dodatkowych zadań w ramach Tarczy Antykryzysowej.

4.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I USŁUGI KOMUNALNE

4.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Zadania związane z obsługą infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta realizowane są przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (BPK Sp. z o.o.), której właścicielem w 100% jest gmina Bytom. Zadania spółki obejmują zaopatrzenie miasta w wodę i sprzedaż wody odbiorcom, odbiór i oczyszczanie ścieków oraz eksploatację: sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i obiektów infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

szonym zużyciem wody przez gospodarstwa domowe, gdzie odnotowano sprzedaż na poziomie 4 805 133,58 m³ przy łącznym zużyciu dla całego miasta wynoszącym 5 938 693,45 m³.

Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2020 r. wyniosło 34,13 m³ na 1 mieszkańca.

W 2020 r. odnotowano 170 awarii sieci wodociągowej, tj. o 20 mniej niż w 2019 r. Awarie w szczególności spowodowane były pęknięciami, załamaniem oraz

Tabela 46: Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:					
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Długość sieci wodociągowej, w tym:	km	457,8	459,3	463,1	435,5	442,8	447,0
- sieci magistralnej	km	12,6	12,6	12,6	8,6	8,6	8,6
- sieci rozdzielczej	km	334,0	334,5	336,9	314,1	321,2	325,0
- połączeń	km	111,2	112,2	113,5	112,8	113,1	113,4
Sprzedaż wody, w tym:	tys. m³	5 931,72	5 845,24	5 728,99	5 810,19	5 894,45	5 938,69
- dla gospodarstw domowych	tys. m ³	4 741,37	4 749,64	4 678,31	4 689,29	4 685,13	4 805,13
- dla pozostałych odbiorców	tys. m ³	1 190,35	1 095,60	1 050,67	1 120,89	1 209,31	1 133,56
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m³/rok	30,8	31,4	31,8	32,04	32,63	34,13
Liczba awarii sieci wodociągowej	ilość	264	161	228	251	190	170

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

W ramach działań spółki prowadzone są także prace remontowe, modernizacje sieci oraz inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Producentem i hurtowym dostawcą wody przeznaczonej do spożycia jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA w Katowicach. Woda transportowana jest siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych. Na koniec 2020 r. długość sieci wodociągowej wzrosła w stosunku do roku 2019 i wynosiła 447 040,79 mb.

W stosunku do roku 2019 odnotowano wzrost ilości sprzedanej wody, który spowodowany był zwięks-

zowaniem zużycia wody przez gospodarstwa domowe, gdzie odnotowano sprzedaż na poziomie 4 805 133,58 m³ przy łącznym zużyciu dla całego miasta wynoszącym 5 938 693,45 m³.

System sieci kanalizacyjnej miasta obejmuje sieci: sanitarną, deszczową, ogólnospławną oraz połączenia do budynków. Długość sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez BPK Sp. z o.o. w 2020 r. wynosiła 634 105,83 mb. Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu przedstawia tabela 47.

W 2020 r. miejska sieć kanalizacyjna odprowadziła łącznie 5 661 652,53 m³ ścieków bytowych i przemysłowych. Odnotowano 61 awarii sieci kanalizacyjnej

Tabela 47: Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:					
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Długość sieci kanalizacyjnej, w tym:	km	613,9	614,3	615,8	626,4	630,9	634,1
- sanitarnej	km	340,0	340,4	341,9	347,4	351,1	353,9
- deszczowej	km	194,6	194,6	192,8	199,7	200,3	203,6
- ogólnospławnej	km	79,3	79,3	79,3	79,3	79,5	76,7
Długość połączeń	km	88,5	88,5	88,9	89,9	90,0	90,0
Liczba oczyszczalni ścieków*	obiekt	3	3	3	3	3	3
Przepustowość oczyszczalni	m ³ /d	51 500	51 500	51 500	45 500	45 500	45 500
Ścieki odprowadzone miejską siecią kanalizacyjną, w tym:	tys. m³	5 788,26	5 718,47	5 580,11	5 626,4	5 591,7	5 661,65
- z gospodarstw domowych	tys. m ³	4 657,45	4 666,12	4 594,77	4 598,23	4 590,29	4 718,14
- od pozostałych odbiorców	tys. m ³	1 130,81	1 052,35	985,34	1 028,15	1 001,37	943,51
Liczba awarii sieci kanalizacyjnej	ilość	94**	79**	92**	78	58	61**

* bez oczyszczalni „W.O.R.D.” – ze względu na małą przepustowość ** bez zapchań.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

wymagających naprawy kanału oraz 302 zapchania. Awarye spowodowane były głównie przeciwpadkami powstałymi w wyniku szkód górniczych, stanem technicznym sieci, kradzieżami włączów żeliwnych lub wprowadzaniem do kanalizacji m.in. odpadów stałych.

Miejski system oczyszczania ścieków obejmuje 71 przepompowni ścieków i 3 oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne eksploatowane przez Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.:

Łącznie w 2020 r. oczyszczonych zostało 9 241 219 m³ ścieków komunalnych, z tego blisko 79% w oczyszczalni Centralna.

Prowadzone zadania inwestycyjne i remontowe

W 2020 r. BPK Sp. z o.o. poniosło nakłady inwestycyjne w wysokości 16 685,6 tys. zł, z tego m.in. nakłady inwestycyjne na urządzenia:

- wodociągowe - 2 993,9 tys. zł,
- kanalizacyjne - 7 088,4 tys. zł,
- kanalizacyjne ZCP „Deszczówka” - 501,1 tys. zł.

Przeprowadzono między innymi budowę sieci wodo-

ciągowej w ul. Paczyńskiej i ul. Siemianowickiej oraz przebudowę sieci w rejonie ul. Planeta, ulic: Krzemienia/Kaczmarczyków/Wrzosowej, ul. Sikorskiego i pl. Żeromskiego, ul. Pod Brzozami 24-39.

W ramach inwestycji na urządzeniach kanalizacyjnych wybudowana została kanalizacja sanitarna w rejonie ul. Planeta, ul. Siemianowickiej, ul. Konstytucji, ul. Paczyńskiej, przebudowano kanalizację deszczową w rejonie ul. Pod Brzozami, wymieniono urządzenia na oczyszczalniach ścieków Centralna i Miechowice.

W celu poprawy funkcjonowania infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Bytomia przeprowadzono remonty urządzeń i obiektów, w tym m.in. remonty:

- infrastruktury wodociągowej - 1 399,6 tys. zł,
- infrastruktury kanalizacyjnej - 780,5 tys. zł,
- infrastruktury kanalizacyjnej ZCP „Deszczówka” - 173,0 tys. zł,
- oczyszczalni ścieków Centralna, Miechowice i Bobrek - 865,3 tys. zł,
- przepompowni ścieków - 374,2 tys. zł.

Tabela 48: Oczyszczalnie ścieków w Bytomiu

Nazwa oczyszczalni	Typ
Centralna	Mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych
Miechowice	Mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków biogenych
Bobrek	Mechaniczno - biologiczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BPK Sp. z o.o. w Bytomiu

4.3.2 Gospodarka odpadami komunalnymi i oczyszczanie miasta

W 2020 r. jednym z priorytetów dla władz miasta była kwestia odzyskania kontroli nad składowiskiem odpadów przez gminę Bytom. Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. przyjmuje odpady na składowisko przy ul. Jana Pawła II od 24 sierpnia 2020 r. W tym okresie na składowisko przyjęto 62 622,00 ton odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Rozwiązanie umowy z dotychczasowym dzierżawcą i przejęcie składowiska przez BPK Sp. z o.o. umożliwiło przede wszystkim pełną kontrolę przywożonych na składowisko odpadów, które do tej pory trafiały tutaj z całej Polski.

W zakresie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2020 r. prowadzone było odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, w ramach którego realizowano następujące zadania:

- zgodnie z podpisaną umową na odbiór odpadów komunalnych obowiązującą od marca 2018 r. prowadzono w Bytomiu 5-pojemnikowy system zbierania odpadów z podziałem na:
  - zmieszane odpady komunalne,
  - papier,
  - szkło,
  - łącznie zbierane frakcje odpadów: metalu, tworzyw sztucznych i opakowań wielomateriałowych,
  - odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów;
- prowadzono działania mające na celu stałe informowanie mieszkańców o nowych zasadach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w mieście, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- na terenie składowiska odpadów komunalnych przy Al. Jana Pawła II działał PSZOK, do którego mieszkańcy mogli bezpłatnie oddawać powstałe w gospodarstwach domowych odpady takie jak: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (14,276 Mg), zużyte opony (25,18 Mg), urządzenia zawierające freony (6,011 Mg), łącznie zbierane frakcje odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła i opakowań wielomateriałowych, (31,13 Mg), odpady wielkogabarytowe (36,180 Mg), odpady budowlane i rozbiórkowe (196,810 Mg), odpady zielone (43,200 Mg);
- w 35 punktach adresowych na terenie miasta przeprowadzono raz na miesiąc mobilną zbiórkę odpadów komunalnych (MPSZOK) zebranych selektywnie przez mieszkańców miasta takich jak: farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne (0,11 Mg), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (3,745 Mg), zużyte opony (7,848 Mg);

- w 28 aptekach prowadzono zbiórkę odpadów niebezpiecznych w postaci przeterminowanych leków, w trakcie, której odebrano 1,737 Mg odpadów;
- w 32 punktach selektywnego zbierania odpadów na terenach przeznaczonych do użytku publicznego mieszkańcy mieli możliwość oddawania odpadów: papieru (37,54 Mg), szkła (37,47 Mg), łącznie zbieranych frakcji odpadów: metalu, tworzyw sztucznych i opakowań wielomateriałowych (36,99 Mg) oraz odpadów ulegających biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów. Miejsca usytuowania punktów zostały dostosowane do potrzeb mieszkańców;
- prowadzono odbieranie z nieruchomości zamieszkałych odpadów wielkogabarytowych (3 234,28 Mg) oraz budowlanych i rozbiórkowych (3 938,50 Mg) – na żądanie właścicieli;
- z nieruchomości zamieszkałych odebrano 38 618,170 Mg odpadów komunalnych, które zostały przekazane do przetwarzania w regionalnych instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (instalacje MBP), regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz sortowni odpadów komunalnych. Instalacje te zlokalizowane są poza terenem miasta Bytomia;
- w budynkach Urzędu Miejskiego prowadzono zbiórkę świetlówek (odbiór realizowany przez ElektroEko Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego SA) i baterii (odbiór realizowany przez REBA SA). Zbiórka baterii była także prowadzona w bytomskich placówkach oświatowych.

W Urzędzie Miejskim działał Punkt Konsultacyjny, gdzie mieszkańcy mogli m.in. uzyskać informacje dotyczące gospodarki odpadami w mieście, zamówić kontener na odpady i uzyskać pomoc w wypełnieniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Bytomianie mogli również wrzucać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny do czerwonych kontenerów ustawionych w 25 punktach w różnych częściach miasta. Bezpłatne, łatwe i bezpieczne dla środowiska pozbywanie się elektrośmieci jest możliwe dzięki porozumieniu podpisanemu przez miasto Bytom z MB RECYCLING Sp. z o.o. Łącznie zebrano 13 800 kg odpadów.

W 2020 r. BPK Sp. z o.o. poniosła wydatki związane z remontem składowiska odpadów w wysokości 166,8 tys. zł. Spółka w ramach działalności dotyczącej gospodarki odpadami wygenerowała zysk netto w wysokości 2,8 mln zł.

4.3.3 Utrzymanie czystości, terenów zieleni oraz obiektów komunalnych

Utrzymanie czystości, terenów zieleni oraz obiektów komunalnych na terenach miejskich należy do zadań

Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów w Bytomiu, który 1 kwietnia 2020 r. połączył się z Miejskim Zarządem Zieleni i Gospodarki Komunalnej w Bytomiu na mocy uchwały nr XXII/329/19 Rady Miejskiej w Bytomiu podjętej w grudniu 2019 r.

Miejski Zarząd Dróg i Mostów jest jednostką organizacyjną gminy Bytom, działającą w formie jednostki budżetowej. MZDiM przejął dotychczasowe zadania realizowane przez MZZiGK.

W ramach bieżącego prowadzenia zadań statutowych związanych z oczyszczaniem dróg, chodników, zieleńców, utrzymaniem obiektów komunalnych - fontann, placów zabaw, szaleńców miejskich i przejść podziemnych nadzorowane były prace związane z:

- oczyszczaniem ulic na powierzchni ok. 2 138 878,09 m²;
- oczyszczaniem chodników (w tym, przystanków komunikacyjnych, prześwitów, kładek, przejść podziemnych, ścieżek parkowych i alejek nieutwardzonych) na powierzchni ok. 728 732,50 m²;
- utrzymaniem 5 szaleńców miejskich, 10 fontann, 66 placów zabaw, w tym 41 placów zabaw wielofunkcyjnych, 12 boisk, 11 siłowni plenerowych;
- oczyszczaniem terenów zieleni (trawniki, pasy zieleni przydrożnej, podwórka, krzewy i żywopłoty) na powierzchni ok. 2 689 498,36 m²;
- koszeniem terenów zieleni na powierzchni ok. 2 637 250,00 m²;
- pielęgnacją ok. 61 111,19 m² krzewów;
- likwidacją „dzikich” wysypisk (zlikwidowano około 24 dzikich składowisk odpadów);
- dekoracją świąteczną miasta;
- rewaloryzacją zabytkowych parków;
- realizacją inwestycji komunalnych;
- realizacją inwestycji w ramach inicjatyw lokalnych;
- pozyskiwaniem środków zewnętrznych na realizację zadań statutowych;

- prowadzeniem działań związanych z edukacją ekologiczną;
- organizowaniem i współorganizowaniem imprez dla mieszkańców oraz zabezpieczaniem i obsługą imprez miejskich.

Wszystkie prowadzone działania, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Bytomiu realizował ze środków budżetowych przekazanych przez gminę. W roku 2020 realizowano zadania związane z „Letnim i zimowym utrzymaniem czystości pasa drogowego oraz konserwacją zieleni w pasie drogowym na terenie miasta Bytomia”. Wykonywanie zadań w pasie drogowym, realizowane było przez firmy: Zakład Usług Drogowych i Komunalnych „Dromar” Marian Kaliściak, Zakład Usługowy Konserwacja Terenów Zielonych Jacek Wieczorek oraz Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej Alba Sp. z o.o. Natomiast zadania związane z „Letnim i zimowym utrzymaniem czystości i konserwacją zieleni poza pasem drogowym na terenie miasta Bytomia” wykonywane były przez firmy: Zakład Usług Drogowych i Komunalnych „Dromar” Marian Kaliściak i Zakład Usługowy Konserwacja Terenów Zielonych Jacek Wieczorek.

4.3.4 Ciepłownictwo

Głównym producentem energii cieplnej w mieście jest Fortum Silesia SA, natomiast zadania w zakresie dostarczenia energii cieplnej dla celów grzewczych oraz ciepłej wody użytkowej w obszarze Bytomia, wykonuje Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (PEC Sp. z o.o.). W 2020 r. spółka zarządzała siecią ciepłą o długości 138,8 km, z tego sieć ciepłownicza stanowiła 107,7 km, a zewnętrzna instalacja odbiorcza 31,1 km. W stosunku do roku 2019 długość sieci ciepłej wzrosła o 10,3 km.

Tabela 49: Podstawowe dane dotyczących infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o.o. w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na:					
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Długość sieci ciepłej, w tym:	km	121,1	122,4	122,5	125,6	128,5	138,8
- sieć ciepłownicza	km	78,3	79,6	83,3	91,0	98,1	107,7
- zewnętrzna instalacja odbiorcza	km	42,8	42,8	39,2	34,6	30,4	31,1
Liczba kotłowni ogółem, w tym:	ilość	3	3	3	3	1	-
- kotłownie lokalne	ilość	2	2	2	2	1	-
- kotłownie zdalaczynne	ilość	1	1	1	1	-	-
Wielkość produkcji energii ciepłej z własnych źródeł ciepła ogółem, w tym:	GJ	1 998	2 030	2 123	1 412	252	-
- z kotłowni lokalnych	GJ	780	733	795	700	252	-

- z kotłowni zdalaczynnych	GJ	1 218	1 297	1 328	712	-	-
Liczba węzłów ciepłych ogółem, w tym:	ilość	502	524	619	726	806	890
- grupowe węzły ciepłne (własne)	ilość	63	63	60	56	53	56
- indywidualne węzły ciepłne (własne)	ilość	339	359	458	571	655	724

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bytomiu

Na koniec 2020 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. nie posiadało kotłowni lokalnych. Ostatnia kotłownia została zlikwidowana w 2019 r. w ramach wdrażania programu ograniczania niskiej emisji. Kotłownię zastąpiono nowoczesnym węzłem cieplnym zasilanym z miejskiej sieci ciepłowniczej.

W 2020 r. wielkość zamówionej przez odbiorców mocy ciepłej uległa zwiększeniu w stosunku do 2019 r. z 214,396 MW do 221,304 MW. Największymi odbiorcami ciepła były podmioty gospodarcze. Łączna powierzchnia lokali centralnie ogrzewanych wynosiła 2 500,2 tys. m², natomiast łączna powierzchnia lokali objętych dostawą ciepłej wody użytkowej – 1 003,0 tys. m².

W ramach inwestycji służących ograniczeniu niskiej emisji oraz poprawie efektywności działania systemu ciepłowniczego wykonano prace o wartości 9 077 262 zł netto. Zakres inwestycji wykonany w 2020 r. w ramach zadań dofinansowanych ze środków Funduszu Spójności w ramach Podziałania 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 obejmował:

- budowę/przebudowę ok. 2,97 km sieci ciepłowniczych,
- budowę/przebudowę ok. 3,19 km zewnętrznych instalacji odbiorczych,
- budowę 34 szt. nowych węzłów,

z tego w ramach projektów:

- **Modernizacja gospodarki ciepłej dla gmin: Bytom i Radzionków 2015-2020**

- budowa/przebudowa sieci ciepłowniczych – ok. 0,97 km
- budowa/przebudowa zewnętrznych instalacji odbiorczych – ok. 3,19 km
- budowę nowych węzłów ciepłych – 11 szt.

- **Modernizacja systemu ciepłowniczego wraz z likwidacją niskiej emisji na terenie miasta Bytom w latach 2019-2023**

- budowa/przebudowa sieci ciepłowniczych – ok. 1,68 km
- budowę nowych węzłów ciepłych – 18 szt.

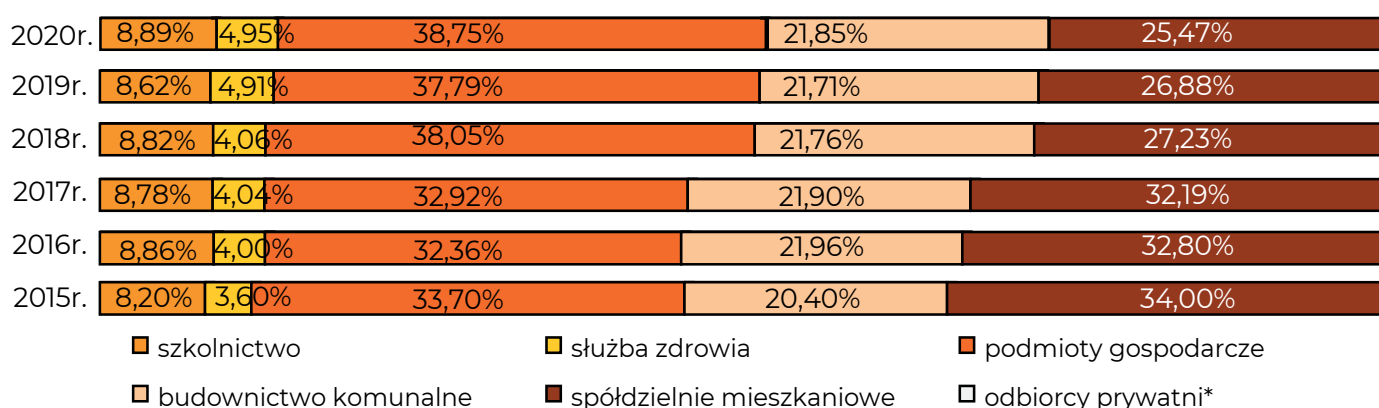
- **Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Bytom w latach 2020-2021**

- budowa/przebudowa sieci ciepłowniczych – ok. 0,32 km
- budowę nowych węzłów ciepłych – 5 szt.

Pozostałe inwestycje wykonane w 2020 r., w tym niektóre zadania dofinansowane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, obejmowały:

- budowę sieci ciepłowniczej na terenie Bytomia – ok. 1,1 km,
- budowę nowych węzłów na terenie miasta Bytomia – 10 szt.,

Wykres 23: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy ciepłej w latach 2015-2020

* Odbiorcy prywatni nie zostali uwzględnieni w powyższym wykresie ze względu na fakt, że ich udział w każdym roku stanowi mniej niż 0,1%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bytomiu

- rozbudowę 1 węzła ciepłego.

W 2020 r. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. zakupiło od Rejonowej Spółki Ciepłowniczej Sp. z o.o. infrastrukturę ciepłowniczą obejmującą:

- sieci ciepłownicze – ok. 6,46 km,
- zewnętrzne instalacje odbiorcze – ok. 0,89 km,
- grupowe węzły ciepłe – 2 szt.,
- indywidualne węzły ciepłe – 30 szt., zaopatrujące w energię ciepłą odbiorców przy ulicach: Królowej Jadwigi, Kochanowskiego, Witczaka, Chorzowskiej, Siemianowickiej, Zabrzeńskiej, Łagiewnickiej, Kilara, Tuwima, Moniuszki, Rostka, Karola Miarki, Katowickiej, Józefczaka oraz placu Sobieskiego i placu Klasztornego.

Nabyta infrastruktura ciepłownicza pozwoli na powstanie potencjalnego rynku ciepła szacowanego na ok. 19 MW.

Ponadto w ramach prac remontowych przeprowadzonych w 2020 r.:

- wyremontowano łącznie 70 m sieci ciepłowniczej,
- wymieniono 310 mb izolacji termicznej rurociągów sieci napowietrznej i kanałowej,
- zabezpieczono przed utratą właściwości izolacyjnych 1200 mb izolacji termicznej Magistrali Południowej, zaopatrującej w energię ciepłą dzielnice: Szombierki, Łagiewniki, Rozbark i częściowo Centrum.

Dodatkowo przeprowadzono remont dwóch obiektów w zakresie prac uszczelniająco-konserwujących dachu, a także remont 8 pomieszczeń węzłów ciepłych. Prace obejmowały m.in. remont stolarki okiennej, elewacji wewnętrznej, instalacji odwodnienia pomieszczeń, a także wymianę drzwi. Poza tym wykonano pomiary stanu izolacji termicznej rurociągów preizolowanych na terenie Centrum Bytomia, Karbia, os. Arki Bożka i Szombierek.

Wszystkie zrealizowane prace remontowe miały na celu poprawę stanu technicznego sieci ciepłowniczej, węzłów ciepłych oraz obiektów budowlanych. Dzięki temu dla odbiorców ciepła systemowego zmniejsza się ryzyko wystąpienia awarii, a mieszkańcy z pewnością zauważą poprawę estetyki obiektów PEC Bytom.

4.3.5 Gazownictwo

Głównym dostawcą gazu na terenie Bytomia jest Polska Spółka Gazownictwa (PSG) jest Narodowym Operatorem Systemu Dystrybucyjnego Gazu w Polsce. Kluczowym zadaniem Spółki jest niezawodny i bezpieczny transport paliw gazowych siecią dystrybucyjną na terenie całego kraju bezpośrednio do odbiorców końcowych oraz sieci innych operatorów lokalnych. Spółka świadczy usługę transportu paliwa gazowego na bazie umów zawartych z przedsiębiorstwami zajmującymi się sprzedażą paliwa gazowego.

Do zadań PSG należy prowadzenie ruchu sieciowego, rozbudowa, konserwacja oraz remonty sieci i urządzeń, dokonywanie pomiarów jakości i ilości transportowanego gazu. Przesyłowe sieci gazowe wysokiego ciśnienia obsługiwane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM SA Eksploatację sieci gazowej na terenie Bytomia prowadzi Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrze - Gazownia w Bytomiu.

W 2020 r. sieć gazowa w Bytomiu osiągnęła długość 314,9 km, a łącznie z przyłączami 407,6 km. W porównaniu do roku 2019 odnotowano wzrost długości sieci gazowej ogółem – o ok. 9 km, a wraz z przyłączami o 13,2 km. Natomiast liczba przyłączy gazowych wzrosła w tym okresie o 437 szt., z tego 400 dotyczyło przyłączy do budynków mieszkalnych.

Tabela 50: Infrastruktura gazowa w latach 2015-2020

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
I.	Ogółem sieć gazowa z przyłączami (m)	350 066	378 913	382 090	378 821	394 420	407 611
1.	Sieć wysokiego ciśnienia bez przyłączy (m)	3 125	3 125	2 476	2 476	2 476	2 490
2.	Sieć podwyższonego średniego ciśnienia bez przyłączy (m)	2 993	2 993	2 893	2 893	2 893	2 893
3.	Sieć średniego ciśnienia bez przyłączy (m)	104 010	107 066	109 756	113 602	115 938	118 250
4.	Sieć niskiego ciśnienia bez przyłączy (m)	165 165	179 651	180 010	174 723	184 522	191 230

5.	Przyłącza gazowe (m) w tym: - pś/c (m) - ś/c (m) - n/c (m)	74 773 27 28 477 46 269	86 078 27 27 983 58 068	86 955 29 28 366 58 560	85 127 29 28 653 56 445	88 591 29 29 323 59 239	92 748 29 30 344 62 375
6.	Przyłącza gazowe (szt.) w tym do budynków mieszkalnych (szt.)	7 076 6 316	7 126 6 356	7 464 7 222	7 362 7 117	7 731 7 452	8 168 7 852
7.	Stacje gazowe I °	5	5	5	5	5	5
8.	Stacje gazowe II °	15	15	15	15	15	14
9.	Stopień gazyfikacji gminy (%):				74,2	76,9	85,6

Źródło: dane Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu

Sieć gazowa miasta jest w dobrym stanie technicznym. Gazociągi są systematycznie kontrolowane pod względem bezpieczeństwa, a wszelkie awarie na bieżąco są usuwane. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego. Sieci gazowe, które

przy obecnej technologii budowy domów i ich termoizolacji coraz częściej zdarzają się odbiorcy, którzy znajdują się w taryfie W2 i wykorzystują paliwo gazowe do celów grzewczych. Zużycie gazu w tych grupach taryfowych w 2020 r. wyniosło 18 643 tys. m³, co stanowiło ok. 84% całego odnotowanego zu-

Tabela 51: Podział odbiorców na grupy taryfowe

Taryfa	2015 r.		2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji	ilość gazu w tys. m ³	ilość instalacji
W-1.1	0,10	38 353	0,1	37 955	4 838,3	37 564	4 500,4	37 194	4 214,2	37 048	4 159,2	36 952
W-1.2	4 396,9	33	4 570,6	34	5,2	38	4,0	42	5,9	43	6,3	48
W-2.1	3,9	10 801	4,2	10 973	7 152,9	10 764	7 112,4	11 035	6 868,4	11 548	7 136,0	12 082
W-2.2	6 654,5	16	6 992,4	15	10,1	15	10,1	13	9,9	21	16,8	23
W-3.6	13,5	2 497	9,6	2 745	6 132,8	3 429	6 423,5	3 510	6 061,7	3 252	6 053,0	3 227
W-3.9	4 744,2	94	5 395	82	168,9	80	158,0	80	150,0	86	156,9	82
W-4	162,0	98	176	96	1 458,4	119	1 360,4	124	1 200,1	110	1 114,8	103
W-5.1	1 203,9	89	1 313,0	91	2 683,2	92	2 658,8	95	2 556,7	101	2 473,8	103
W-6.1	311,2	7	1 262,0	7	1 342,9	8	1 309,8	8	1 177,0	9	1 117,9	9
W-7A.1	556,0	1	2 593,1	1	2 111,6	1	756,0	1	0	1	0	0
RAZEM	18 046,2	51 989	22 316,0	51 999	25 904,3	52 110	24 293,4	52 102	22 243,9	52 219	22 234,7	52 629

Źródło: dane Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu

rych stan techniczny budzi wątpliwości są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych. Stopień gazyfikacji Bytomia wzrósł z 76,9% w 2019 r. do 85,6% w 2020 r., tj. o 8,7 punktu procentowego.

Grupy taryfowe W1, W2 i W3 dotyczą domów jednorodzinnych i lokali mieszkalnych. Odbiorcy w taryfie W3 wykorzystują gaz do celów grzewczych, jednak

życia. Ilość instalacji w grupie W1 - W3 stanowiła 99,8%.

4.3.6 Telekomunikacja i monitoring wizyjny

Potrzeby mieszkańców w zakresie telekomunikacji zaspokaja telefonia przewodowa i bezprzewodowa. W zakresie telefonii przewodowej usługi telekomunikacyjne świadczą m.in. operatorzy: Telekomunikacja Polska SA, Netia SA oraz UPC Polska.

W mieście dostępne są usługi wszystkich operatorów sieci bezprzewodowej działających na terenie naszego kraju, tj. Polskiej Telefonii Cyfrowej SA (sieć T-MOBILE), Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel Sp. z o.o. (sieć ORANGE), Polkomtel SA (PLUS GSM) oraz P4 Sp. z o.o., która jest operatorem sieci PLAY.

System monitoringu wizyjnego miasta Bytomia na dzień 31.12.2020 r. składał się z 63 kamer. Centrum monitoringu zlokalizowane jest w wydzielonym pomieszczeniu budynku Komendy Miejskiej Policji przy ul. Powstańców Warszawskich 74.

4.3.7 Drogi publiczne i komunikacja

Siecią dróg publicznych oraz drogami wewnętrznymi, stanowiącymi własność gminy, powiatu lub Skarbu Państwa nieoddanymi we władanie innym podmiotom, placami i ciągami pieszymi w granicach miasta Bytomia, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, zarządza jednostka budżetowa Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Bytomiu.

Bytom jest ważnym węzłem logistycznym z uwagi na przebiegające przez miasto drogi krajowe:

- DK nr 11 relacji: Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wlkp. – Kluczbork – Lubliniec – Bytom,
- DK nr 78 relacji: Chałupki – Wodzisław Śl. – Rybnik – Gliwice – Bytom – Katowice – Pyrzowice – Sievierz – Zawiercie – Chmielnik,
- DK nr 79 relacji: Warszawa – Sandomierz – Kraków – Katowice – Bytom,

- DK nr 88 relacji: Strzelce Opolskie – Gliwice – Bytom,
- DK nr 94 relacji: Legnica – Wrocław – Opole – Bytom – Sosnowiec – Olkusz – Kraków.

Dodatkowe połączenia zapewniają drogi wojewódzkie nr 911 oraz 925. Przez Bytom przebiega również autostrada A-1 (jej węzeł znajduje się przy ul. Strzelców Bytomskich) oraz obwodnica bytomska (Al. Jana Nowaka Jeziorańskiego), która pozwala na skrócenie przejazdu przez miasto.

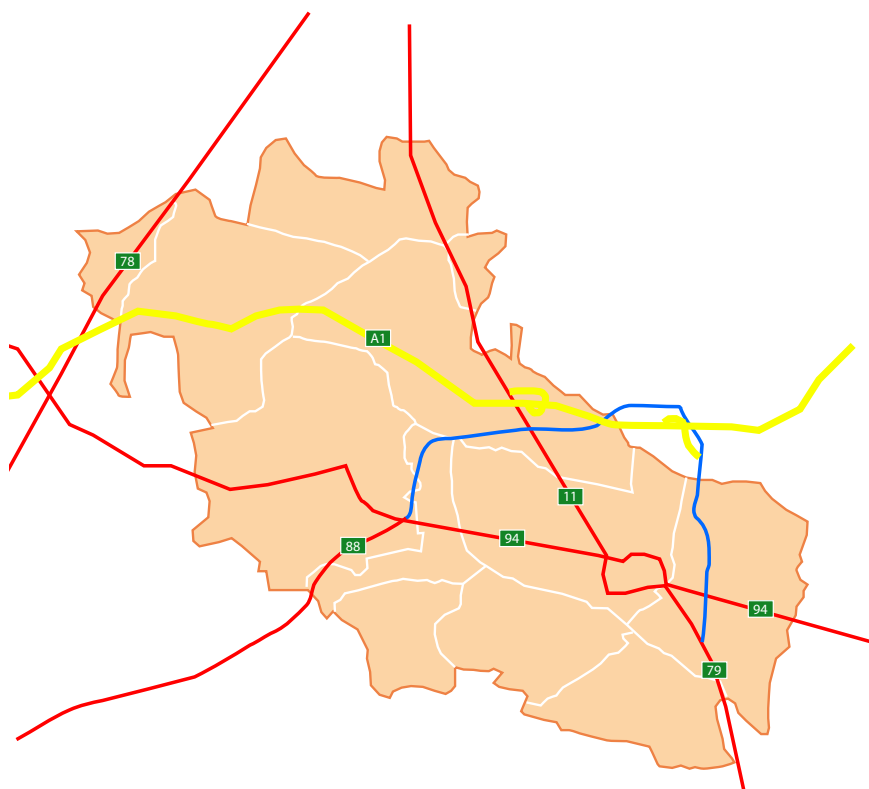
Sieć drogowa w Bytomiu stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Długość dróg znajdujących się w granicach miasta wynosiła 262 km, w tym:

- krajowe – 29 km,
- wojewódzkie – 5 km,
- powiatowe – 56 km,
- gminne – 122 km,
- drogi wewnętrzne gminy – 50 km.

W porównaniu z rokiem 2019 długość dróg gminnych wzrosła o 1 km, co związane było z zaliczeniem ul. Puszkina i ul. Małachowskiego, które był dotychczas drogami wewnętrznymi, do kategorii dróg gminnych.

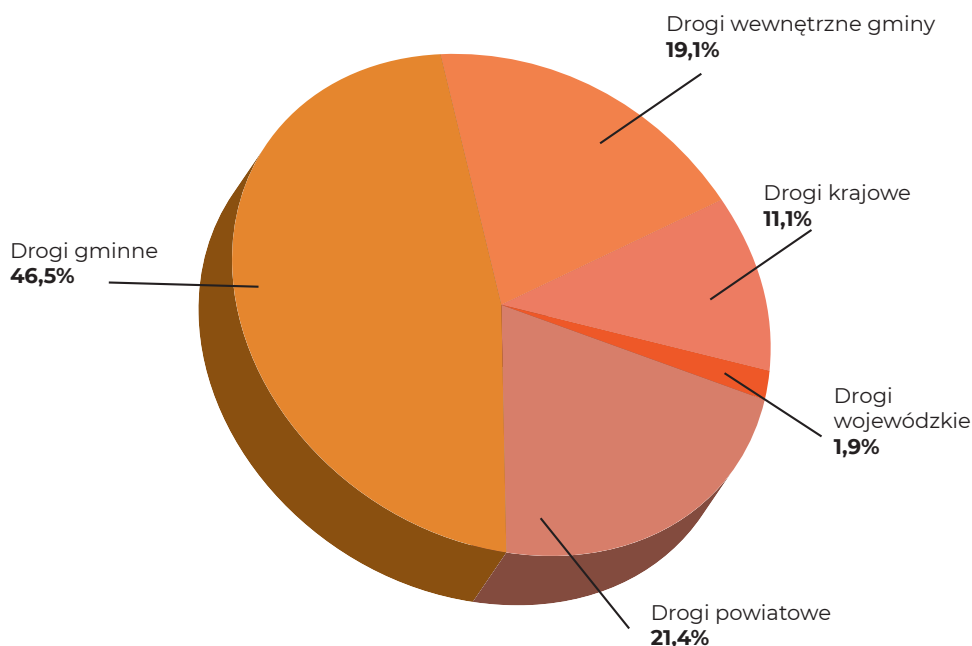
Zdecydowaną większość sieci drogowej miasta stanowiły drogi gminne i powiatowe, których łączna długość wynosiła 178 km, tj. 68%.

Mapa 3: Układ drogowy Bytomia

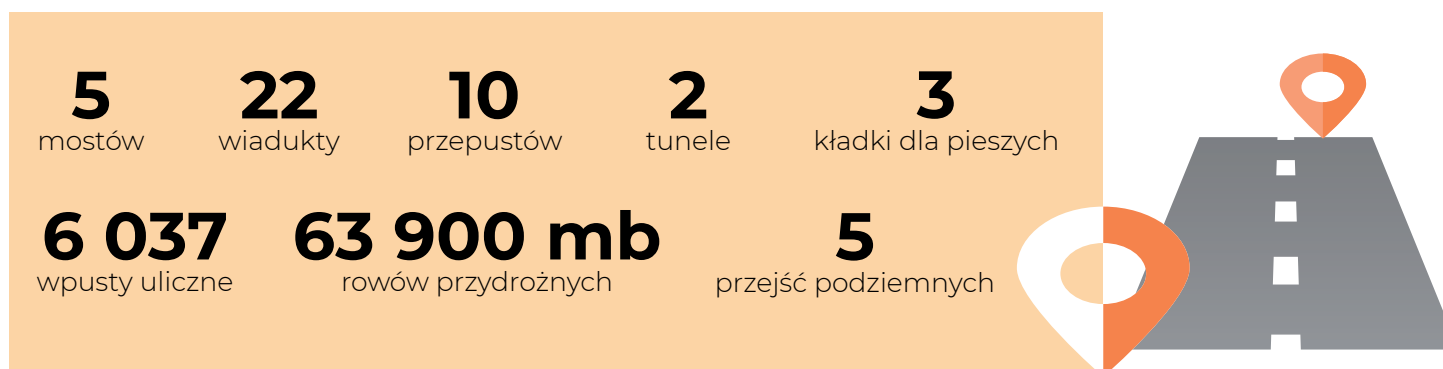
Źródło: Wydział Komunalny Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 24: Struktura dróg w Bytomiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MZDiM w Bytomiu

Infografika 27: Infrastruktura drogowa w Bytomiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MZDiM w Bytomiu

Ważniejsze inwestycje w zakresie dróg dotyczyły między innymi budowy drogi gminnej pomiędzy ul. Orzegowską a ul. Konstytucji oraz przebudowy ulic: św. Elżbiety, Siemianowickiej, Kofty, Szyby Rycerskie, Narutowicza i Tęczowej. Na powyższe inwestycje wydatkowano kwotę ok. 9,87 mln zł, natomiast w 2020 r. na inwestycje drogowe wydankowanych zostało łącznie 13,83 mln zł (zgodnie z wydatkami w dziale 600 - Transport i łączność). Więcej informacji nt. działań inwestycyjnych w zakresie dróg zawiera rozdział 4.4.1 Wybrane inwestycje miasta.

Na terenie miasta funkcjonowała Strefa Płatnego Parkowania, za którą odpowiedzialny był Miejski Zarząd Dróg i Mostów z siedzibą w Bytomiu. Opłatę za parkowanie uiszcza się w parkometrze bądź za pomocą telefonu komórkowego w strefie oznaczonej znakiem D-44, D-45, D-18 „strefa parkowania”. Zgodnie z uchwałą nr XVIII/242/15 Rady Miejskiej miasta Bytomia z dnia 23 listopada 2015 r., ustalono następujące

stawki za postój w strefie płatnego parkowania:

- za pierwszą godzinę - 1,50 zł,
- za drugą godzinę - 1,80 zł,
- za trzecią godzinę - 2,10 zł,
- za czwartą godzinę i każdą kolejną - 1,50 zł.

Parkowanie pojazdów samochodowych w SPP jest płatne w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 9.00 do 17.00 z wyjątkiem parkingu pod Urzędem Miejskim, na którym opłaty są pobierane w dni robocze w poniedziałki w godzinach od 8.00 do 17.30, a od wtorku do piątku od 8.00 do 15.00. Ponadto wprowadzona została zerowa opłata dla klientów Urzędu Miejskiego na parkingu przy ul. Parkowej pod Urzędem Miejskim, przez pierwszą godzinę parkowania, po pobraniu biletu zerowego w parkomacie, z zastrzeżeniem, że bilet zerowy na dany numer rejestracyjny można otrzymać tylko raz dziennie. W dalszym ciągu obsługa SPP realizowana była przy pomocy 74 parkomatów uruchomionych w ramach projektu Śląskiej Karty Usług Publicznych (ŚKUP)

i pozwalające dokonywać płatności za pomocą karty ŚKUP, kart VISA/MASTERCARD oraz za pomocą gotówki. Po zakończeniu projektu Śląskiej Karty Usług Publicznych Strefa Płatnego Parkowania w Bytomiu zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców oraz potrzebą wymuszenia rotacji zostanie rozszerzona o 5 odcinków ulic zlokalizowanych w ścisłym centrum miasta. Do wnoszenia opłat za postój wykorzystanych zostanie 97 szt. nowych bezgotówkowych parkomatów.

Liczbę samochodów zarejestrowanych na terenie Bytomia przedstawia poniższa infografika.

Na terenie miasta usytuowanych było 297 przystanków, w tym:

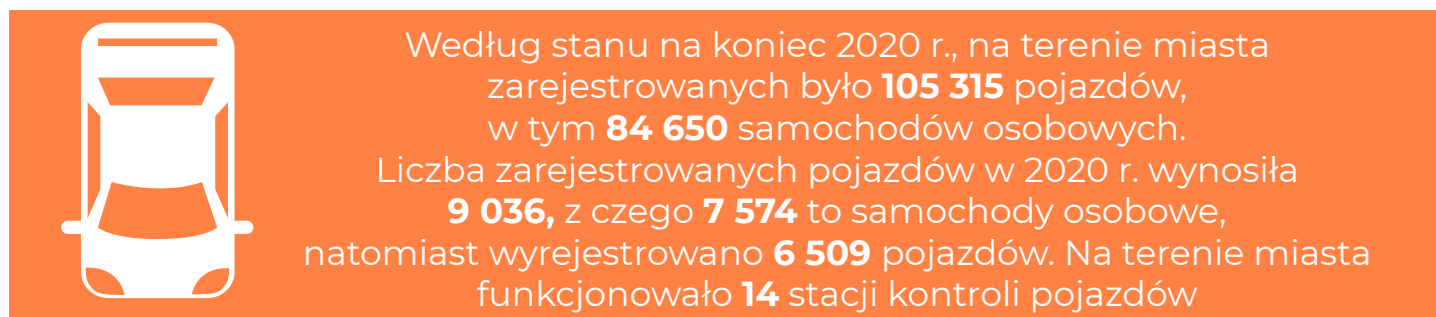
- autobusowych - 189, w tym 1 dworzec autobusowy;
- tramwajowych - 108.

W 2020 r. zostały posadowione nowe wiaty przystankowe dla pasażerów przy ulicach:

- Krzyżowej - przystanek autobusowy „Łagiewniki Boisko”;
- św. Cyryla i Metodego - przystanek autobusowy „Łagiewniki Ludowa”.

Zgodnie z uchwałą nr LIII/651/17 Rady Miejskiej w By-

Infografika 28: Ilość samochodów zarejestrowanych na terenie Bytomia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu

4.3.8 Transport publiczny

Komunikacja autobusowa i tramwajowa

Organizatorem komunikacji zbiorowej jest Zarząd Transportu Metropolitalnego z siedzibą w Katowicach.

tomiu w sprawie ustalenia stawek opłat za korzystanie przez operatorów i przewoźników z przystanków komunikacyjnych i dworca autobusowego, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina Bytom,

Tabela 52: Linie tramwajowe, autobusowe oraz przystanki na terenie Bytomia w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Komunikacja autobusowa	50	47	47	39	40	50
-ponadlokalna	40	brak danych	brak danych	33	34	43
-lokalna	10	brak danych	brak danych	6	6	7
Komunikacja tramwajowa	8	9	9	10	10	8
-ponadlokalna	3	brak danych	brak danych	8	8	6
-lokalna	5	brak danych	brak danych	2	2	2
Przystanki	317*	317	279	297	297	297

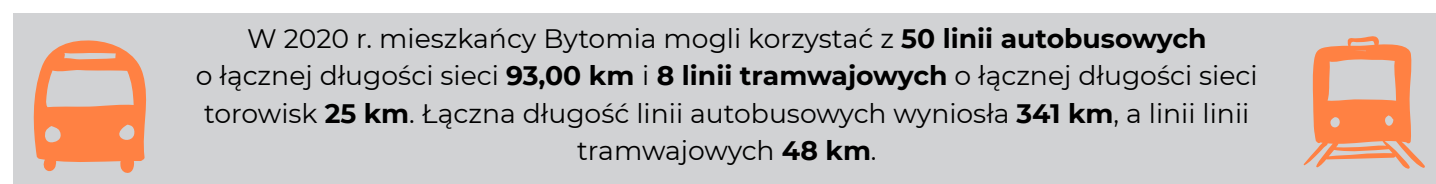
* według ustawy z 16.12.2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym

Źródło: dane Wydziału Komunalnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

cach. Komunikację tramwajową na terenie całej aglomeracji realizują Tramwaje Śląskie SA.

pobierane są opłaty za korzystanie z przystanków komunikacyjnych.

Infografika 29: Linie autobusowe i tramwajowe na terenie Bytomia

Źródło: dane Wydziału Komunalnego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM)

Dobrze zorganizowany transport publiczny jest podstawą funkcjonowania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii zamieszkiwanej przez 2,3 mln osób. Dlatego od początku istnienia GZM realizuje działania rozwijające komunikację miejską, których celem jest stworzenie takiego systemu komunikacyjnego, dzięki któremu transport publiczny będzie realną alternatywą dla samochodów. Wśród działań realizowanych wspólnie z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią gmina Bytom bierze między innymi udział w następujących projektach metropolitalnych:

- **opracowywanie strategii rozwoju metropolii** - to pierwszy dokument, wspólny dla całego obszaru metropolitalnego, określający działania rozwojowe na najbliższe lata; wspólny bilet metropolitalny, nowa siatka połączeń transportowych, kolej metropolitalna, system tras i wypożyczalni rowerów, to tylko niektóre z projektów realizowanych wspólnie z gminami GZM, które wynikają z opracowanego Programu działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022;
- **rozwój metropolitalnego transportu publicznego** - początkiem zmian w komunikacji miejskiej było wprowadzenie wspólnych biletów w 41 gminach tworzących GZM dla wszystkich organizatorów – najpierw jednorazowych, a później okresowych. Bytom również przyłączył się do tej rewolucji komunikacyjnej. Ujednolicono zapisy taryf, dzięki czemu korzystanie z komunikacji miejskiej stało się prostsze i bardziej wygodne. Wprowadzono również bezpłatne przejazdy dla dzieci i młodzieży do 16. roku życia, których celem jest promowanie wśród nich transportu publicznego i budowanie proekologicznych nawyków. Dzieci i młodzież z tego uprawnienia mogą korzystać przez cały rok – także w weekendy, ferie, wakacje i święta;
- **„Kolej+”** - celem programu jest uzupełnienie sieci kolejowej w miejscowościach powyżej 10 tys. mieszkańców, nie posiadających dostępu do połączeń pasażerskich z miastami wojewódzkimi lub takich, które posiadają dostęp do kolei, ale istniejące połączenia wymagają usprawnienia;
- **rower metropolitalny** - gmina Bytom zgłosiła chęć przystąpienia do projektu „Rowerem lub na kole” i otrzymała 10 rowerów elektrycznych dla urzędników oraz funkcjonariuszy Straży Miejskiej;
- **GZM Data Store** - dane to potężny zasób współczesnej metropolii. Projekt pozwoli na „zmapowanie” tego potencjału, z uwzględnieniem wszystkich czyn-

ników prawnych, organizacyjnych i technicznych, które wpływają na tworzenie, przetwarzanie, wykorzystanie i udostępnienie danych. W wyniku projektu na portalu GZM Open Data udostępnionych zostanie 150 zbiorów danych. Dzięki uzgodnieniu podejścia do danych na poziomie metropolii, projekt przyczyni się do wdrożenia zarządzania opartego na faktach na poziomie gmin oraz całej GZM;

• udział w grupach zakupowych energii elektrycznej; oraz w innych projektach takich jak rozwój kolei metropolitalnej czy zrównoważona mobilność miejska, jak również z innych dziedzin np. „Seniorzy w Metropolii”, „Młodzi w Metropolii”, Projekt „Elena”.

Górnośląska Kolej Wąskotorowa (GKW)

Od połowy XIX w. na terenie Bytomia funkcjonuje Górnośląska Kolej Wąskotorowa (GKW), której operatorem jest działające od 2003 r. Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych, posiadające licencję na wykonywanie transportu kolejowego. Celem Stowarzyszenia jest zachowanie w jak najlepszym stanie istniejących linii, obiektów i taboru GKW oraz ochrona dóbr kultury i tradycji jakie stanowią zabytki kolejnictwa i techniki. Stowarzyszenie realizuje swoje cele w szczególności poprzez: prowadzenie ruchu pociągów Górnośląskich Kolei Wąskotorowych, zarządzanie przyległą infrastrukturą kolejową, eksploatację taboru kolejowego, a także dbanie o eksponaty muzealne kolejnictwa i techniki w celu ich utrzymania lub prowadzenia działalności muzealnej.

Trwająca od 2020 r. sytuacja pandemiczna i ograniczenia w zakresie udostępniania obiektów oraz transportu w znaczący sposób utrudniły działalność i pogorszyły sytuację finansową stowarzyszenia, stawiając pod znakiem zapytania dalszą możliwość realizacji przez Stowarzyszenie celów statutowych i zabezpieczenie GKW. Stan taki znacząco wpływa na stopniową degradację, a w dalszej perspektywie zniszczenie infrastruktury Kolei. Utrzymanie GKW w dobrym stanie wymaga stałych nakładów i modernizacji jej infrastruktury. Stąd też miasto aktywnie włączyło się w proces zabezpieczenia dalszej przyszłości GKW, ratując jedną ze swoich największych turystycznych atrakcji, będącej jednym z ostatnich materialnych dowodów jej industrialnego dziedzictwa. W 2020 r. miasto pozyskało z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii dotację w wysokości ok. 769 tys. zł na wykonanie remontu głównego fragmentu linii kolejowej o długości ok. 1,2 km w rejonie stacji Bytom Karb Wąskotorowy, Bytom Północ oraz Dąbrowa Miejska. Kwota ta stanowiła ponad 90% wartości umowy na realizację prac.

W 2020 r. miasto dofinansowało Górnośląską Kolej Wąskotorową kwotą blisko 399 tys. zł, co łącznie z pozyskanym dofinansowaniem na remont torowiska

kolejowego dają kwotę ponad 1,2 mln zł. Miasto podjęło również działania zmierzające do przystąpienia w 2021 r. do Stowarzyszenia Górnośląskich Kolei Wąskotorowych.

Ponadto w zakresie infrastruktury GKW przeprowadzono następujące prace:

- odnowiono przez pomalowanie perony na niektórych stacjach oraz przystankach,
- kontynuowano remont pomieszczeń w budynku biurowym,
- kontynuowano remont budynku odcinka drogowego - obecnie Izba Tradycji,
- kontynuowano naprawy Urządzeń Sterowania Ruchem Kolejowym w rejonie Stacji Bytom Karb Wąskotorowy,
- uzupełniono po kradzieżach przytwierdzenia i łączenia szyn,
- wycięto zakrzewienie ze skrajni oraz z trójkątów widzialności na przejazdach kolejowych,
- wykonywano przeglądy oraz bieżące naprawy linii kolejowej.

W zakresie taboru kontynuowano prace w ramach przeglądu okresowego P4 lokomotywy Lxd2-352 oraz wykonano bieżące przeglądy wagonów oraz lokomotyw.

Wzdłuż trasy GKW znajduje się wiele atrakcji turystycznych oraz terenów rekreacyjnych takich jak: kompleks leśny „Dąbrowa Miejska”, Dolomity Sportowa Dolina, Rezerwat Przyrody Segiet, Zabytkowa Kopalnia Srebra. Górnośląska Kolej Wąskotorowa jest wpisana w Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego i jest doskonałym łącznikiem między terenami rekreacyjno-turystycznymi znajdującymi się na jej trasie.

Górnośląska Kolej Wąskotorowa to nasza jedna z naj-

większych atrakcji turystycznych w mieście i województwie śląskim. W 2020 r. w zakresie oferty przewozowej zorganizowano:

- w ramach bytomskiej edycji INDUSTRIADY - Święta Szlaku Zabytków Techniki uruchomiono pociągi specjalne w relacji Bytom Wąskotorowy - Bytom Karb Wąskotorowy - Tarnowskie Góry Kopalnia Srebra;
- w okresie od 27 czerwca do 20 września prowadzono przewozy tu-

rystyczne na trasie Bytom Wąskotorowy – Miasteczko Śląskie Wąskotorowe - umożliwiano osobom indywidualnym zwiedzanie obiektów oraz taboru stacji Bytom Karb Wąskotorowy pod opieką przeszkolonych wolontariuszy. Zorganizowano cykliczne zwiedzanie stacji w pierwsze niedziele miesiąca;

- we wrześniu włączono się w organizację Święta Pary w Tarnowskich Górach. Uruchomiono 3 pary specjalnych bezpłatnych pociągów kursujących pomiędzy Bytomiem a Tarnowskimi Górami.
- w okresie od 17 października do 6 grudnia wspólnie ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze oraz Kolejami Śląskimi Sp. z o.o. organizowano przejazdy z cyklu „Srebrny Pociąg” - wspólny bilet w obie strony na przejazd pociągiem Kolei Śląskich, przejazd Górnośląskimi Kolejami Wąskotorowymi do Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach, zwiedzanie kopalni, zwiedzanie Stacji i Parowozowni Bytom Karb Wąskotorowy.

Liczba przewiezionych podróżnych - 19 621;

Liczba uruchomionych pociągów - 206;

Liczba przejechanych kilometrów - 6 266.

Inni przewoźnicy

Stale połączenia lotnicze krajowe i zagraniczne, a także połączenia czarterowe umożliwia znajdujący się w odległości ok. 20 km od Bytomia Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach. Lotnisko oferuje szeroki wybór połączeń lotniczych z Polski do Europy i obsługuje zarówno regularne połączenia pasażerskie, jak i loty cargo oraz czarterowe. Te ostatnie realizowane są z kilkudziesięcioma popularnymi w kraju touroperatorami. Pasażerowie mają do wyboru loty z Polski do kilkudziesięciu destynacji w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej, w tym do największych europejskich miast i stolic. Połączenia lotnicze obsługiwane są przez pięciu przewoźników – niemieckie linie Lufthansa i Germanwings, węgierski Wizz Air, irlandzki Ryanair oraz rodzime Polskie Linie Lotnicze LOT.

Komunikację pozamiejską realizuje sieć linii autobusowych PKS, które zapewniają bezpośrednie połączenia z miastami, takimi jak m.in.: Czarny Dunajec, Kraków, Zakopane. Z uwagi na pandemię koronawirusa w 2020 r. część przewozów została wstrzymana.

Sieć kolejowa PKP zapewnia stałe połączenia z miastami takimi jak, m.in.: Przemyśl, Częstochowa, Katowice, Kraków, Oświęcim, Lubliniec, Tarnów, Rzeszów, Poznań, Szczecin oraz Tarnowskie Góry. Transport kolejowy jest realizowany przez spółkę Koleje Śląskie Sp. z o.o.

*Zdjęcie 57:
Wyremontowana linia
kolei*

Źródło: www.bytom.pl

4.4 INWESTYCJE

4.4.1 Wybrane inwestycje miasta

W 2020 r. w Bytomiu, mimo spadku dochodów w związku z panującą pandemią, udało się utrzymać tempo realizowanych inwestycji. Do najważniejszych inwestycji rewitalizacyjnych, oświatowych, społecznych czy drogowych realizowanych w 2020 r. należały:

Rewaloryzacja zespołu pałacowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach

Teren inwestycji jest fragmentem dawnego założenia pałacowo-parkowego Tiele-Wincklerów założonego w połowie XIX w., a od połowy XX w. będącego Parkiem Ludowym.

Zakres rzeczowy projektu obejmował odbudowę i przebudowę wolnostojącej ruiny oficyny pałacu. W ramach prac odtworzono historyczną bryłę fragmentu pałacu wraz z detalami, m.in. wnękami okiennymi nawiązującymi do stylu Tudorów czy krenelacjami wieńczącymi wieżę. Zagospodarowano teren rumowiska po pozostałej części budynku oraz jego najbliższe otoczenie wraz z placami wewnętrznymi, ścieżkami parkowymi, małą architekturą, zielenią projektowaną oraz towarzyszącym uzbrojeniem podziemnym. Odbudowa oficyny trwała ponad 1,5 roku.

Celem głównym realizacji projektu był wzrost atrakcyjności zabytkowego pałacu i udostępnienie oferty kulturalnej w obiekcie poprzez stworzenie infrastruktury kulturalno-społeczno-edukacyjnej mającej wpływ na poprawę sytuacji społecznej w dzielnicy.

Zdjęcia 58 i 59: Wyremontowany zespół pałacowy Tiele-Wincklerów w Parku Ludowym

Wykonanie prac budowlanych i adaptacyjnych umożliwiło przywrócenie obiektowi funkcji kulturalnej (udostępnienie w budynku szerokiej oferty kulturalnej) i zachowanie dorobku kulturowego miasta. Rozpoczęcie działalności kulturalnej zaplanowano na wiosnę 2021 r. W odrestaurowanym zabytku będą mogły odbywać się wystawy, koncerty, warsztaty, a nawet śluby.

Projekt dofinansowany jest ze środków unijnych w ramach Poddziałania 5.3.2 Dziedzictwo kulturowe – OSI RPO WSL na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 11 642 635,14 zł, w tym dofinansowanie 6 230 120,27 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

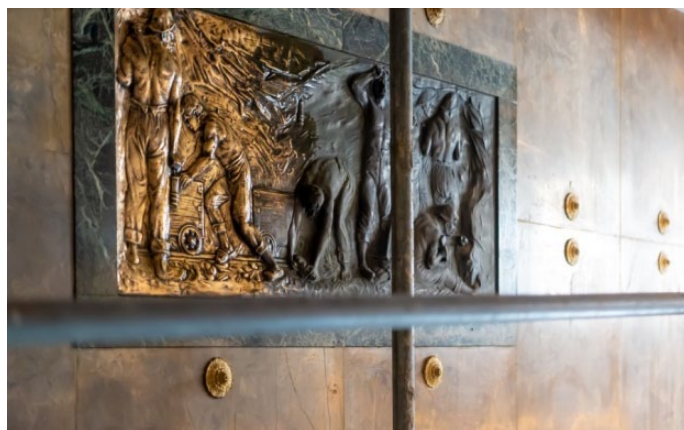
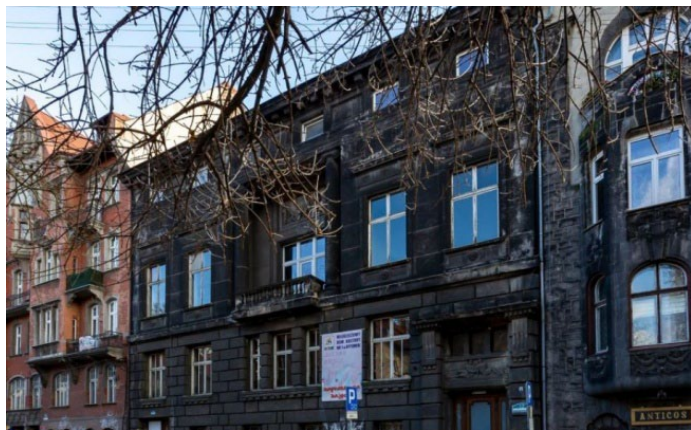
Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu

Renowacja budynku będącego siedzibą Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Powstańców Warszawskich, pełniącego bardzo ważną funkcję na kulturalnej mapie miasta, to kolejny krok w rewitalizacji śródmieścia Bytomia. Dzięki pozyskanym przez gminę środkom z Unii Europejskiej, możliwa jest kompleksowa renowacja budynku, która nie tylko przywróci dawny blask temu obiektowi wpisanemu do rejestru zabytków wojewody śląskiego, ale również zwiększy jego funkcjonalność.

Rzeczowy zakres zadania obejmuje przeprowadzenie prac budowlanych, renowacyjnych oraz instalacyjnych zabytkowego obiektu. Oczyszczona zostanie piaskowa elewacja, a tynk od podwórza naprawiony. W ramach termomodernizacji w obiekcie

Zdjęcia 60-63: Remontowany budynek Młodzieżowego Domu Kultury nr 1

Źródło: www.bytom.pl

wymieniona zostanie część drzwi oraz okien (pozostałe będą odrestaurowane), wyremontowany zostanie także dach. Budynek zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W wyniku realizacji projektu udostępniona zostanie w obiekcie nowa oferta kulturalna wpływająca na podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zasobów dziedzictwa kulturowego Bytomia oraz na jego rozpoznawalność, a jednocześnie na wzmacnianie poczucia identyfikacji lokalnej oraz ochronę wartości kulturowo-społecznych.

W 2020 r. w budynku trwały prace budowlane, które prowadzone były w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Projekt dofinansowany jest ze środków unijnych w ramach Poddziałania 5.3.2 Dziedzictwo kulturowe – OSI RPO WSL na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 8 760 665,70 zł, w tym dofinansowanie 4 531 203,46 zł.

Planowany termin zakończenia robót: II kwartał 2021 r.

#BO_Rozbark - nowoczesne, bezpieczne, pełnowymiarowe, oświetlone boisko ze sztuczną nawierzchnią na terenie GKS Rozbark przy ul. Chorzowskiej. Inwestycja realizowana w ramach budżetu obywatelskiego.

W miejscu dawnego bocznego boiska treningowego powstanie boisko ze sztuczną nawierzchnią. Projekt zakłada między innymi wykonanie pełnowymiarowego boiska piłkarskiego, instalacji energooszczędnego oświetlenia pola gry, budowę ogrodzenia wokół boiska i części obiektu oraz wykonaniem piłkochwyłów. Przewidziane jest również wyznaczenie liniami boiska pełnowymiarowego oraz dwóch boisk dla kategorii „Orlik”, a także montaż bramek pełnowymiarowych i dostarczenie czterech bramek mobilnych, które wykorzystywane będą na „Orlikach”.

W 2020 r. zrealizowano prace związane z naprawą trybuny stadionu, zgodnie z nakazem PINB obejmujące m.in. remont konstrukcji stalowej zadaszenia, strefy oparcia konstrukcji stalowej, muru oporowego oraz skarpy i elementów wyposażenia.

Ogłoszenie postępowania na budowę boiska zaplanowane jest na I kwartał 2021 r.

Zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach programu „Sportowa Polska – Program Rozwoju Lokalnej Infrastruktury Sportowej – edycja 2020”.

Koszt inwestycji: 4 119 931,00 zł tego dofinansowanie z Ministerstwa Sportu - 2 059 900,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót dotyczących boiska: grudzień 2021 r.

Dostosowanie budynku i otoczenia dla potrzeb osób niepełnosprawnych Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Bytomiu etap II - modernizacja balkonów wraz z naprawą elewacji

Realizacja robót odbywa się dwuetapowo.

W pierwszej kolejności w ramach inwestycji przebudowie i modernizacji poddano balkony znajdujące się na elewacji południowej i zachodniej, co przyczyni się do likwidacji barier architektonicznych budynku oraz umożliwi osobom niepełnosprawnym swobodną komunikację wewnętrzną i zewnętrzną. Pozwoli również na bezpieczne prowadzenie zajęć terapeutycznych poprzez werandowanie i hortiterapię (terapia oparta na kontakcie z przyrodą). Naprawione zostały także wymienione powyżej elewacje budynku.

Adaptacja i wyposażenie dwóch lokali mieszkalnych na potrzeby placówek opiekuńczo-wychowawczych - modernizacja lokalu mieszkalnego na potrzeby Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej przy ul. Piłsudskiego 6/3

Zakres wykonanych robót obejmował m.in.: wymianę, renowację oraz konserwację stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę i naprawę tynków ścian i sufitów, malowanie ścian i sufitów, wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, wykonanie c.o. etażowego gazowego, wymianę płyt oraz wykładzin podłogowych, położenie płytek ceramicznych, wykonanie białego montażu.

Koszt inwestycji: 398 940,00 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Zdjęcie 64: Wyremontowany budynek DPS Kombatant

Źródło: www.bytom.pl

Kolejny etap będzie obejmował m.in. modernizację balkonów wraz z naprawą elewacji: wewnętrznej południowej, zewnętrznej wschodniej, zewnętrznej północnej, zewnętrznej zachodniej i zewnętrznej wschodniej.

Koszt inwestycji: 1 641 792,00 zł, z tego dofinansowanie pozyskane z:

- RFIL - 997 992,00 zł,
- PFRON - 643 800,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót: IV kwartał 2021 r.

Termomodernizacja budynku przy ul. Małachowskiego 36 w Bytomiu

W budynku mieści się Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy zajmujący się kompleksową edukacją, rehabilitacją i rewalidacją dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną i chorobami sprzężonymi. Zrealizowano prace termomodernizacyjne mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynku. Zakres robót obejmował m.in.: ocieplenie ścian zewnętrznych, wykonanie izolacji pionowej przeciwwilgocio-

wej i termicznej ścian piwnic, wymianę rur spustowych i wykonanie nowych podłączeń do przykanalików kanalizacji deszczowej.

Inwestycja była możliwa dzięki dotacji pozyskanej z Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 487 000,00 zł.

Wartość zadania: 487 000,00 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Przebudowa instalacji wentylacji mechanicznej pływalni krytej – basenu w budynku Szkoły Podstawowej nr 54 im. W. Kuchara w Bytomiu

Przedmiotem zadania była przebudowa instalacji wentylacji mechanicznej pływalni krytej wraz z remontem pomieszczeń wchodzących w skład kompleksu basenowego, w tym szatni i łazieni, a także wymiana instalacji elektrycznej w pomieszczeniach. Zakres prac obejmował m.in.: wykonanie nowych

Inwestycja dofinansowana ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach programu „Sportowa Polska – Program Rozwoju Lokalnej Infrastruktury Sportowej - edycja 2019” oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL).

Koszt inwestycji: 852 530,00 zł, z tego dofinansowanie pozyskane z:

- Ministerstwa Sportu - 414 467,93 zł,

- Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych

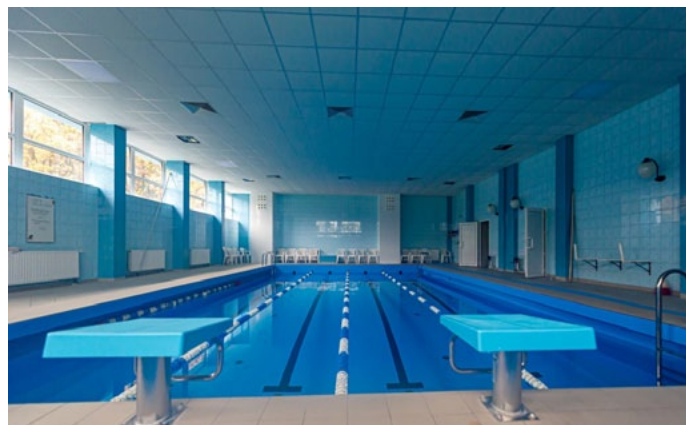
- 285 137,00 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Rewitalizacja przyziemia budynku IV Liceum Ogólnokształcącego w Bytomiu - I etap

Przedmiotem inwestycji było m.in.: usunięcie zawilgoceń, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej, renowacja i częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont pomieszczeń sanitarnych.

Zdjęcia 65-66 Wyremontowany basen w budynku SP nr 54

Źródło: Wydział Realizacji Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Bytomiu

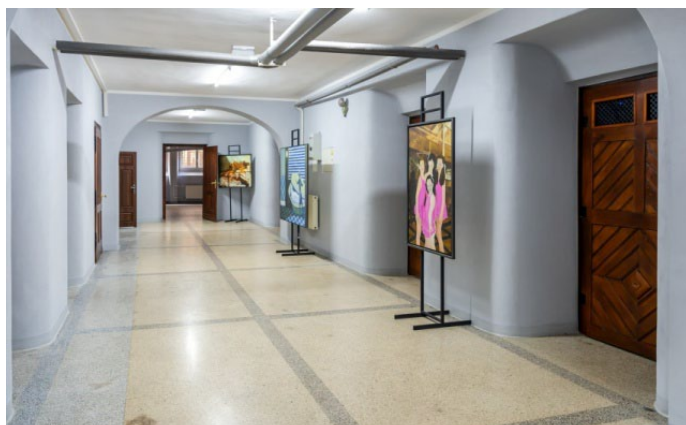
okładzin ściennych i podłogowych, nowej instalacji wodno-kanalizacyjnej w pomieszczeniach sanitarnych, montaż nowej instalacji elektrycznej, urządzeń wentylacyjnych oraz opraw oświetleniowych, montaż urządzeń sanitarnych, a także roboty wykończeniowe.

Inwestycja była możliwa dzięki pozyskaniu dotacji z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) w wysokości 733 731,00 zł.

Koszt inwestycji: 733 731,00 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Zdjęcia 67-68: Wyremontowane przyziemie budynku IV Liceum Ogólnokształcącego

Źródło: www.bytom.pl

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 31 przy ul. Pułaskiego 15 w Bytomiu

Roboty obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, co pozwoliło na poprawę efektywności energetycznej budynku przedszkola.

Inwestycja w całości dofinansowana ze środków pozyskanych z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 79 769,91 zł.

Koszt inwestycji: 79 769,91 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 32 przy ul. Arki Bożka 19 w Bytomiu - I etap

Roboty obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, co pozwoliło na poprawę efektywności energetycznej budynku przedszkola.

Inwestycja w całości dofinansowana ze środków pozyskanych z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 100 222,56 zł.

Koszt inwestycji: 100 222,56 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 33 przy ul. Konstytucji 1 w Bytomiu

Roboty obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, co pozwoliło na poprawę efektywności energetycznej budynku przedszkola.

Inwestycja w całości dofinansowana ze środków pozyskanych z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 179 730,00 zł.

Koszt inwestycji: 179 730,00 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 51 przy ul. 11 Listopada 1c w Bytomiu - I etap

Roboty obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, co pozwoliło na poprawę efektywności energetycznej budynku przedszkola.

Inwestycja w całości dofinansowana ze środków pozyskanych z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 99 884,93 zł.

Koszt inwestycji: 99 884,93 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 52 przy ul. Tysiąclecia 5 w Bytomiu

Roboty obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, co pozwoliło na poprawę efektywności energetycznej budynku przedszkola.

Inwestycja w całości dofinansowana ze środków pozyskanych z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

lii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 69 321,50 zł.

Koszt inwestycji: 69 321,50 zł.

Roboty zakończono i odebrano.

Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa Infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu

Inwestycja ma na celu poprawę infrastruktury kształcenia zawodowego w 8 bytomskich placówkach oświatowych poprzez doposażenie szkół zawodowych w sprzęt i urządzenia niezbędne do nauki wybranego zawodu zgodnie ze współczesnymi trendami, tj.:

- Zespole Szkół Usługowo-Rzemieślniczych,
- Państwowych Szkołach Budownictwa – Zespole Szkół,
- Zespole Szkół Mechaniczno-Elektronicznych,
- Technikum Nr 4,
- Branżowej Szkole I Stopnia nr 8 Specjalnej,
- Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich,
- Zespole Szkół Technicznych,
- Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących.

Informacja o działaniach podejmowanych w zakresie doposażenia szkół w sprzęt zamieszczona została w rozdziale 3.2 Oświata i wychowanie.

Elementem uzupełniającym projektu są prace adaptacyjno-remontowe sal i pracowni, w których odbywać się będą zajęcia. W 2020 r. w salach lekcyjnych w szkołach przeprowadzono m.in. remont powierzchni sufitów, uzupełnienie tynków, wykonanie gładzi gipsowych, malowanie ścian i sufitów, położenie wykładziny winylowej, wymianę stolarki drzwiowej, wykonanie nowej instalacji elektrycznej i instalacji gazowej.

Roboty zakończono i odebrano.

W przypadku ZSG-H konieczna była weryfikacja dokumentacji projektowej i w grudniu ogłoszono przetarg na wyłonienie wykonawcy.

Projekt dofinansowany jest ze środków unijnych w ramach Poddziałania 12.2.1 Infrastruktura kształcenia zawodowego - ZIT RPO WSL na lata 2014-2020.

Wartość zadania: 4 002 000,00 zł, w tym dofinansowanie 3 800 000,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót: II kwartał 2021 r.

Zadania inwestycyjne Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów

Do ważniejszych przedsięwzięć realizowanych przez MZDiM w 2020 r. należały:

- przebudowa drogi do budynków nr 105 a, b, e przy ul. Siemianowickiej – m.in. przebudowano nawierzchnię jezdni o powierzchni 1 050 m², chodniki oraz miejsca postojowe (530 m²); wartość zadania:

2 073 284,53 zł (pozyskano dofinansowanie na zakres związany z przebudową drogi bocznej ulicy Siemianowickiej w ramach Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 374 244,30 zł);

- **przebudowa ul. Szyby Rycerskie** – wykonano m.in. nawierzchnię bitumiczną o powierzchni 6 135 m², chodniki o powierzchni 1 171 m², krawężniki o długości 1 713 mb; wartość zadania: 1 789 251,37 zł (pozyskano dofinansowanie w ramach Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 549 699,80 zł);

- **przebudowa ul. św. Elżbiety** - wykonano nawierzchnię bitumiczną, chodniki, miejsca postojowe i oświetlenie, przebudowano rondo; wartość zadania: 3 397 989,74 zł (pozyskano dofinansowanie w ramach Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 1 284 994,80 zł);

- **budowa i przebudowa przystanków komunikacji miejskiej** - przebudowano 2 przystanki autobusowe przy ul. Bławkowej i przy ul. Chrobrego; wartość zadania: 311 106,52 zł (pozyskano dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 159 849,00 zł);

- **budowa i przebudowa przystanków komunikacji miejskiej** - przebudowano przystanek tramwajowy „Łagiewniki Targowisko” oraz wybudowano przystanek autobusowy przy ul. Wrocławskiej (przed sklepem ALDI); wartość zadania: 278 692,34 zł (pozyskano dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 140 000,00 zł);

- **modernizacja przejść dla pieszych w Bytomiu** - na ul. Wrocławskiej przy skrzyżowaniu z ul. Didura, na ul. Strzelców Bytomskich przy wlocie ul. Łaza-

rówka, na ul. Piłsudskiego za zjazdem z ul. Witczaka, na ul. Witczaka przy wlocie ul. Prusa; wartość zadania: 237 725,23 zł (pozyskano dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 223 775,23 zł);

- **modernizacja energetyczna punktów oświetleniowych w Bytomiu** - wymienionych zostało łącznie 140 szt. opraw oświetleniowych przy ulicach: Karlika, Łużyckiej, Tarnogórskiej, Hakuby, Strzelców Bytomskich, Hlonda i pl. Kościuszki; wartość zadania 182 638,39 zł (pozyskano dotację z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w wysokości 182 638,39 zł);

- **przebudowa ul. Narutowicza** - przebudowano nawierzchnię jezdni o powierzchni 4 010 m², chodniki o powierzchni 1 800 m², miejsca postojowe – 970 m² oraz zieleńce - 1 500 m², a także wybudowano ścieżkę rowerową o powierzchni 1 760 m², nasadzono 97 drzew oraz 1 583 krzewy, zamontowano 8 ławek; wartość zadania: 1 323 743,32 zł (pozyskano dofinansowanie w ramach Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 772 130,00 zł);

- **przebudowa ul. Tęczowej** - przebudowano nawierzchnię jezdni o powierzchni 1 465 m², 27 m² chodników, zjazdy o powierzchni 200 m², 7 wpustów, 260 m² zieleńców; wartość zadania: 465 008,77 zł;

- **przebudowa ul. Kofty** - przebudowano nawierzchnię jezdni o powierzchni 800 m², 51 m² chodników, miejsca postojowe – 42 m², zjazdy – 27 m², 5 wpustów, 35 m² zieleńców; wartość zadania: 235 649,06 zł.

Na powyższe zadania wydatkowano 10 295 089,27 zł, a łącznie w 2020 r. na inwestycje drogowe wydatkowano 13 827 742,00 zł.

Zdjęcia 69-72: Inwestycje realizowane przez Miejski Zarząd Dróg i Mostów

4.4.2 Zasoby mieszkaniowe w mieście

Zasoby mieszkaniowe Bytomia obejmują budynki komunalne, spółdzielcze, będące własnością osób prawnych i fizycznych oraz wspólnoty mieszkaniowe. Z uwagi na brak aktualnych danych dotyczących budynków spółdzielczych, osób prawnych oraz fizycznych poniższe informacje dotyczą jedynie bu-

dynków komunalnych oraz wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZBM - TBS Sp. z o.o.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych w latach 2015 - 2020.

Infografika 30: Zasoby mieszkaniowe Bytomia

Zgodnie z danymi opublikowanymi w Roczniku Statystycznym 2020* Bytom dysponował potencjałem mieszkaniowym liczącym **73 627** mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej **4 051,3 tys. m²**.

* Rocznik zawiera dane za 2019 r., na moment sporządzania raportu brak danych za 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Rocznika Statystycznego 2020

Tabela 53: Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Lokale mieszkalne:	73 364	73 403	73 469	73 559	73 627	*
Lokale mieszkalne gminne	12 785	12 475	12 156	11 855	11 501	11 338
we wspólnotach mieszkaniowych będących w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	12 255	12 152	12 813	12 725	11 760	11 673
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²):	4 019,7	4 026,6	4 034,2	4 043,6	4 051,3	*
komunalnych	653,5	637,5	619,3	603,7	584,8	575,3
wspólnoty mieszkaniowe będące w zarządzie Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o.	657,16	649,2	646,8	632,7	623,8	607
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m²:	x	x	x	x	x	x
1 mieszkania	54,8	54,9	54,9	50,9	50,8	50,7
*na 1 osobę	23,5	23,7	24,0	25,1	25,7	27,2
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,33	2,31	2,29	2,03	1,98	1,87
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania (nowo wybudowane) ogółem, w tym **:	78	50	66	52	51	*
wielorodzinne**	1	1	1	1	1	*
jednorodzinne**	77	49	65	51	50	*

* dane nie zostały opublikowane w Roczniku Statystycznym

** na podstawie danych opublikowanych w Roczniku Statystycznym 2020 (dane za 2019 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań, ZBM - TBS Sp. z o.o. oraz danych z Roczników Statystycznych

Infografika 31: Zasoby komunalne Bytomia

Zasób komunalny miasta jest zarządzany przez jednostkę

budżetową Bytomskie Mieszkania. W 2020 r. zasób obejmował

670 budynków

(bez Wspólnot Mieszkaniowych).

W komunalnym zasobie Bytomia na dzień 31.12.2020 r. znajdowało się ogółem **11 338 lokali** mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej

575,3 tys. m², w tym m.in.:

1 904 (16,65%) wolnostanów, **307 (2,71%)** lokali objętych najmem socjalnym. W skład zasobu wchodziły także **1 532 lokale użytkowe** o łącznej powierzchni **107,2 tys. m²**.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Tabela 54: Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2015-2020

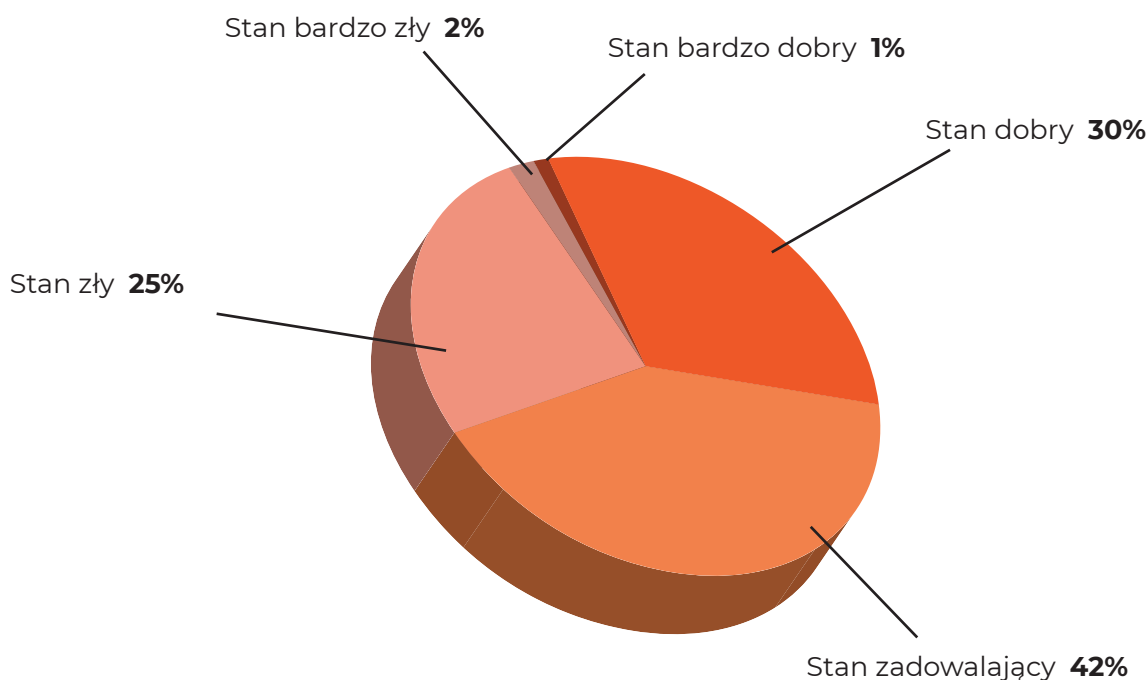
Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba budynków mieszkalnych	759	729	727	711	685	670
Liczba lokali mieszkalnych, ogółem, w tym m.in.:	12 785	12 475	12 156	11 855	11 501	11 338
- wolnostany	1 464	1 450	1 583	1 738	1 800	1 904
- lokale socjalne	346	358	331	303	286	307
- lokale o czynszu wolnym	35	35	30	0	26	25
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²)	653,5	637,5	619,3	603,7	584,8	575,3
Liczba lokali użytkowych	1 540	1 776	1 715	1 655	1 611	1 532
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m²)	129,9	125,0	118,9	115,0	112,6	107,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Stan techniczny mieszkań komunalnych określony został w ok. 73% jako zadowalający, dobry lub bardzo dobry, natomiast w 27% jako zły i bardzo zły. Strukturę

budynków mieszkalnych według stanu technicznego przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25: Struktura budynków mieszkalnych według stanu technicznego

Źródło: opracowano na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Stopień wyposażenia zasobów mieszkaniowych w podstawowe instalacje i urządzenia sanitarne przedstawiał się następująco:

- 88,8% mieszkań posiadało instalację wodociągową,
- 62,8% mieszkań posiadało WC,
- 61,4% mieszkań posiadało łazienki,
- 15,9% mieszkań posiadało centralne ogrzewanie
- i 1,7% centralnie dostarczaną ciepłą wodę użytkową.

W I kwartale 2020 r. zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy regulowały:

- do 18 marca 2020 r. uchwała nr XV/205/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bytom, która zastąpiła
- do 23 marca 2020 r. uchwała nr XXIV/330/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytom na lata 2014 – 2019.

W marcu 2020 r. weszły w życie poniższe uchwały:

- uchwała nr XXV/367/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bytom – obowiązuje od 19 marca 2020 r.

- uchwała nr XXV/366/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytom na lata 2020 - 2026 – obowiązuje od 24 marca 2020 r.

W zakresie lokali użytkowych zasady najmu i dzierżawy lokali użytkowych w roku 2020 regulowała uchwała nr XV/181/07 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi (z późn. zm.).

Podmiotom wynajmującym lokale użytkowe w Bytomiu w 2020 r. Bytomskie Mieszkania udzieliły zwolnień i obniżenia stawek czynszowych oraz umorzeń należności na łączną kwotę ok. 374 tys. zł, z tego największa część wsparcia, tj. ok. 348 tys. zł dotyczyła obniżenia czynszu za lokale użytkowe.

W poniższych tabelach przedstawiono dane liczbowe w zakresie:

- zawieranych przez Bytomskie Mieszkania umów na lokale mieszkalne,
- przyznanych i wolnych lokali mieszkalnych,
- liczby osób oczekujących na lokale,
- kosztów odszkodowań za niedostarczenie lokali socjalnych lub tymczasowych pomieszczeń.

Tabela 55: Ilość zawartych umów w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zawarte umowy na lokale mieszkalne, w tym:	427	369	185	215	477	374
- lokale mieszkalne do zasiedlenia za zapłatą czynszu za lokale mieszkalne	64	49	26	19	246	216*
- lokale do remontu kapitalnego na koszt przyszłego najemcy	252	216	102	19	200	110
- lokale socjalne	50	29	32	54	25	74
- przydzielone na podstawie §27, §28, §29 uchwały**	61	75	25	26	6	5

*w tym: umowy najmu po wykonanym remoncie przez przyszłego najemcę – 99 szt.,

umowy zawarte na czas nieoznaczony – 70 szt.,

umowy zawarte na podstawie art. 691 k.c. – 47 szt.

** uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bytom

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Tabela 56: Przyznane lokale mieszkalne w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przydzielone lokale mieszkalne, w tym:	429	373	193	232	277	217
- lokale mieszkalne do zasiedlenia za zapłatą czynszu za lokale mieszkalne	64	49	26	19	14	70
- lokale do remontu kapitalnego na koszt przyszłego najemcy	252	216	102	116	200	110
- lokale socjalne	52	33	40	65	7	57
- przydzielone na podstawie §27, §28, §29 uchwały*	61	75	25	32	6	5

* uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bytom

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Tabela 57: Liczba wolnych lokali mieszkalnych zgłoszonych do Bytomskich Mieszkań w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wolnych lokali mieszkalnych zgłoszonych Bytomskich Mieszkań, w tym:	768	472	373	359	385	406
• lokali do zasiedlenia	185	78	56	45	33	157
• lokali wymagających przeprowadzenia remontu:	583	394	317	314	352	249
- przeznaczono do sprzedaży	29	52	72	39	31	53
- przeznaczono na wykaz lokali do remontu na koszt własny przyszłego najemcy	258	192	116	117	214	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Tabela 58: Liczba osób oczekujących na lokale mieszkalne i socjalne w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość osób oczekujących na lokale o czynszu za lokale mieszkalne zgodnie z obowiązującymi listami	99	93	96	125	167	198
Ilość osób oczekujących na lokale socjalne zgodnie z obowiązującymi listami	1 264	1 153	1 089	1 040	83	1 059
Ilość osób oczekujących na lokale do remontu na koszt przyszłego najemcy	2 137	2 411	2 138	1 913	2 009	1 729

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Tabela 59: Szczegółowy wykaz wypłaconych na rzecz wierzycieli odszkodowań za niedostarczenie lokali socjalnych lub tymczasowych pomieszczeń w latach 2015-2020

Rok	Należność główna	Kwota odsetek	Koszty sądowe	RAZEM
2015	1 472 165,67 zł	246 221,43 zł	26 636,05 zł	1 745 023,15 zł
2016	227 531,99 zł	10 787,27 zł	9 453,85 zł	247 773,11 zł
2017	84 606,31 zł	342,78 zł	7 730,90 zł	92 679,99 zł
2018	105 462,72 zł	2 007,38 zł	12 427,34 zł	119 897,44 zł
2019	1 806 747,32 zł	208 585,16 zł	10 313,49 zł	2 025 645,97 zł
2020	94 017,41 zł	9 546,17 zł	11 069,45 zł	114 633,03 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bytomskich Mieszkań

Zadania inwestycyjne realizowane przez Bytomskie Mieszkania

Przebudowa budynku po byłym hotelu robotniczym przy ul. Siemianowickiej 105 b w Bytomiu wraz ze zmianą sposobu użytkowania na funkcję mieszkálną

Przedmiotem projektu była zmiana sposobu użytkowania całego budynku wraz z adaptacją na lokale mieszkalne o najmie socjalnym. Całość inwestycji

Wymiana stolarki okiennej w budynkach mieszkalnych w gminie Bytom w ramach ograniczenia niskiej emisji

Przedmiotem projektu była wymiana stolarki okiennej w 190 lokalach gminnych będących w zasobach zarządzanych przez Bytomskie Mieszkania. Łącznie wymieniono 747 sztuk okien. Rzeczowa realizacja zadania została rozpoczęta w III kwartale 2020 r. i trwała do końca grudnia 2020 r.

Zużyte i zniszczone okna zostały wymienione na sto-

Zdjęcie 73: Wyremontowany budynek przy ul. Siemianowickiej 105 b

Źródło: www.bm.bytom.pl

obejmowała przygotowanie 54 lokali o powierzchni od 20 do 70 m². We wrześniu 2020 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego wydał pozwolenie na użytkowanie budynku.

Projekt dofinansowany ze środków pozyskanych z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Koszt inwestycji: 8 115 407,86 zł, w tym dofinansowanie z BGK: 2 961 735,64 zł.

Roboty zakończono w 2020 r.

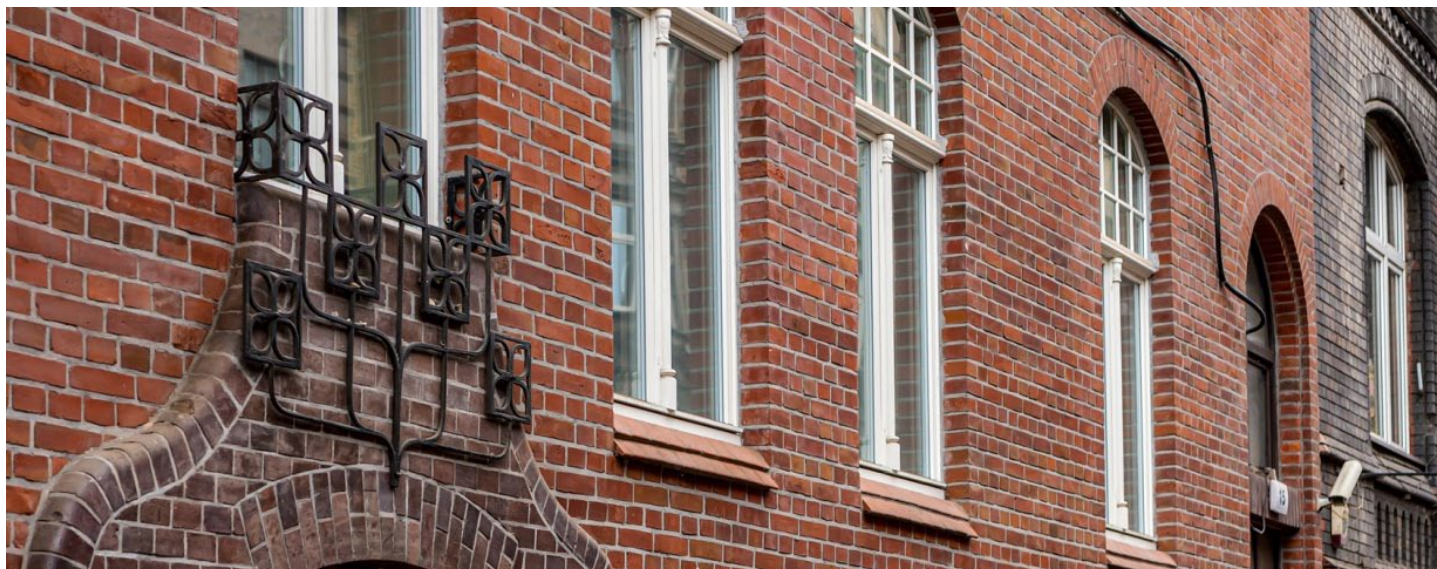
larkę okienną o wysokich parametrach termoizolacyjnych.

Inwestycja była możliwa dzięki dotacji pozyskanej w 2020 r. z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w wysokości 1 949 091,52 zł.

Koszt inwestycji: 1 949 091,52 zł.

Roboty realizowano i zakończono w 2020 r.

Zdjęcie 74: Wymienione okna w budynku przy ul. Powstańców Warszawskich 15

Źródło: www.bm.bytom.pl

Demontaż, unieszkodliwienie oraz zastąpienie wyrobów azbestowych materiałami nieszkodliwymi dla zdrowia w budynkach stanowiących własność Gminy Bytom - etap II

Przedmiotem projektu zrealizowanego w 2020 r. było usunięcie i utylizacja wykonanych z azbestu elementów budowlanych z trzech nieruchomości zlokalizowanych na terenie miasta przy: ul. Brzezińskiej 32, ul. Katowickiej 13 i ul. Kołłątaja 12.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 5.2.1 Gospodarka odpadami - ZIT Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 95 703,07 zł, w tym dofinansowanie 70 166,97 zł.

Roboty realizowano i zakończono w 2020 r.

Rewitalizacja podobszaru 19 - Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec

Przedmiotem projektu jest remont 14 budynków wielorodzinnych, obecnie wyłączonych z użytkowania, zlokalizowanych przy ul. Kolonia Zgorzelec 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 24, 25, 27, 28, 31, 32, 35. Planowany jest remont części wspólnych budynków, jak również stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji c.o., łazienek oraz ścian w lokalach, a także zagospodarowanie zabytkowego terenu osiedla robotniczego wraz z wyposażeniem go w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu. W budynku przy ul. Kolonia Zgorzelec 31 przewidziane jest utworzenie Punktu Aktywności Lokalnej.

W 2020 r. podpisane zostały umowy na zaprojektowanie i wykonanie remontu budynków przy ul. Kolonia Zgorzelec 7, 16, 24, 27, 28, 32 oraz na pełnienie funkcji inspektora nadzoru nad zaprojektowaniem i wykonaniem remontu budynków położonych przy ul. Kolonia Zgorzelec 10, 11, 12, 13 i 14.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 10.3.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 28 908 000,00 zł, w tym dofinansowanie 24 166 081,00 zł (ze środków unijnych 21 622 283,00 zł, z budżetu państwa 2 543 798,00 zł).

W 2020 r. wydatkowano 438 220,10 zł.

Planowany termin zakończenia robót: II kwartał 2022 r.

Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 - Bytom Śródmieście, Rozbark

Przedmiotem projektu jest:

- remont 7 budynków mieszkalnych wielorodzinnych położonych przy ul. Piłsudskiego 38, ul. Piłsudskiego 40, ul. Piłsudskiego 42, ul. Piłsudskiego 44,

ul. Piłsudskiego 50 oraz części wspólnych budynków wraz z przeniesieniem sanitariatów do lokali zamieszkałych,

- wyburzenie budynków oficyn i zabudowań gospodarczych wraz z zagospodarowaniem terenów po wyburzeniach oraz zagospodarowanie przestrzeni miejskich przy ul. Piłsudskiego 15, ul. Żeromskiego 32, ul. Żeromskiego 34-36, ul. Żeromskiego 38, ul. Piekarskiej 27, ul. Piekarskiej 43, ul. Piekarskiej 45, ul. Piłsudskiego 40, ul. Piłsudskiego 42, ul. Siemianowickiej 16, Siemianowickiej 18, ul. Katowickiej 11, Katowickiej 13, Katowickiej 60, Katowickiej 34, Piłsudskiego 34-36, 38-40, 42, 44, 50, Kwietniewskiego 23.

W 2020 r. zawarto umowy na zaprojektowanie i wykonanie zagospodarowania terenu przy ul. Siemianowickiej 16 - 18 oraz przy ul. Żeromskiego 32, 34, 36 i 38.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 10.3.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 25 746 542,00 zł, w tym dofinansowanie 22 964 379,00 zł (ze środków unijnych 20 547 076,00 zł, z budżetu państwa 2 417 303,00 zł).

W 2020 r. wydatkowano 6 150,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót: II kwartał 2022 r.

Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark)

Przedmiotem projektu jest:

- utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Piekarskiej 39 - cały budynek przeznaczony jest do realizacji projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie;

- utworzenie 31 lokali socjalnych i 2 wspomaganych w budynkach, które zostaną wyremontowane w całości tj. części wspólne budynków i lokale mieszkalne wraz z zagospodarowaniem otoczenia budynków zlokalizowanych przy ul. Siemianowickiej 29, ul. Witczaka 7 (oficyna), ul. Żeromskiego 3 (oficyna) i ul. Kochanowskiego 15;

- utworzenie 36 pojedynczych lokali na najem socjalny (obecnie lokale są pustostanami).

W 2020 r. zawarto umowy na zaprojektowanie i wykonanie:

- robót budowlanych polegających na przebudowie i remoncie budynku położonego przy ul. Piekarskiej

39 w celu utworzenia Centrum Usług Społecznych oraz pełnienie funkcji inspektora nadzoru nad przebudową i remontem budynku,

- remontu budynku przy ul. Witczaka 7 (oficyna),
- remontu 33 lokali na najem socjalny.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 10.2.3 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - OSI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 18 574 818,00 zł, w tym dofinansowanie 15 190 500,00 zł (ze środków unijnych 13 591 500,00 zł, z budżetu państwa 1 599 000,00 zł). W 2020 r. wydatkowano 2 183 664,19 zł.

Planowany termin zakończenia robót: II kwartał 2022 r.

Termomodernizacja oraz zmiana systemów ogrzewania nieruchomości zlokalizowanych w Śródmieściu Bytomia

Przedmiotem projektu jest kompleksowa termomodernizacja 21 budynków komunalnych położonych przy: ul. Katowickiej 49, 51, 53, 59 i 60, ul. Korfantego 7, 9, 11, ul. Matejki 39, 46, ul. Staromiejskiej 2 i 3, ul. Żeromskiego 6 i 14, ul. Kochanowskiego 17, ul. Witczaka 37, 83 i 85, ul. Miętkiewicza 5 i 7, ul. Józefczaka 15.

Inwestycja obejmuje poprawę izolacyjności przegród budowlanych, a także wymianę okien i drzwi zewnętrznych na wyroby o lepszej izolacyjności, wymianę/modernizację źródeł ciepła nieefektywnych ekologicznie wraz z pozostałymi elementami systemu grzewczego na źródła/systemy grzewcze wykorzystujące paliwo gazowe.

W 2020 r. ogłoszono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na termomodernizację ww. budynków. Dokonano wyboru wykonawców dla budynków położonych przy ul. Miętkiewicza 5 i 7, Witczaka 37, 83 i 85, Żeromskiego 6 i 14, Józefczaka 15, Katowicka 49, 51, 53, 59, ul. Korfantego 7, 9, 11, ul. Matejki 39, 46.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 10.2.3 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych - OSI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 23 887 672,00 zł, w tym dofinansowanie 20 821 186,00 zł (ze środków unijnych 18 629 482,00 zł, z budżetu państwa 2 191 704,00 zł). W 2020 r. wydatkowano 14 145,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót: I kwartał 2023 r.

Likwidacja niskiej emisji oraz termomodernizacja budynków stanowiących własność Gminy Bytom

Przedmiotem projektu jest modernizacja energetyczna 5 budynków mieszkalnych położonych w Bytomiu przy: ul. Konstytucji 118, ul. Murarskiej 17, ul. Piekarskiej 40, ul. Rostka 12, pl. Wolskiego 7. Projekt obejmuje modernizację systemu c.o., wymianę okien w mieszkaniach i na klatce schodowej, drzwi wejściowych, docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachów oraz modernizację oświetlenia.

W 2020 r. podpisane zostały umowy na termomodernizację i likwidację niskiej emisji budynków przy ul. Murarskiej 17 i ul. Konstytucji 118 – wykonanie instalacji centralnego ogrzewania, wymianę opraw oświetleniowych, instalację ciepłej wody. W 2020 r. wydatkowano 211 022,47 zł.

Projekt dofinansowany ze środków unijnych w ramach Poddziałania 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020.

Koszt inwestycji: 3 564 217,00 zł, w tym dofinansowanie 2 005 900,00 zł.

Planowany termin zakończenia robót: IV kwartał 2021 r.

Wspólnoty mieszkaniowe

W dniu 24 maja 2019 r. Rada Miejska w Bytomiu podjęła uchwałę nr XIII/161/19 w sprawie wyrażenia zgody na połączenie spółek gminnych: Towarzystwa Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o. i Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o., w których jedynym Wspólnikiem jest gmina Bytom. Na podstawie uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Towarzystwa Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o., udokumentowanej w akcie notarialnym nr Rep. A 356/2020 z dnia 26 marca 2020 r., nastąpiło połączenie spółki Towarzystwo Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o. ze spółką Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. (ZBM – TBS Sp. z o.o.).

ZBM – TBS Sp. z o.o. na dzień 31.12.2020 r. zarządza 915 wspólnotami mieszkaniowymi, w których znajdowało się:

- 718 lokali użytkowych o powierzchni 55,8 tys. m²,
- 11 673 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 607 tys. m², w tym:
  - 7 772 lokale własnościowe,
  - 3 901 lokali gminnych.

Wszystkie pustostany występujące w zarządzanych budynkach wspólnot są własnością gminy.

Tabela 60: Wspólnoty mieszkaniowe zarządzane przez ZBM Sp. z o.o. w latach 2015-2019
i przez ZBM - TBS Sp. z o.o. w 2020 r.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba zarządzanych wspólnot mieszkaniowych	943	937	931	922	915	915
Liczba lokali mieszkalnych ogółem, w tym m.in.:	13 264	13 009	12 813	12 725	11 760	11 673
- lokale własnościowe	7 326	7 608	7 390	7 836	7 868	7 772
- lokale gminne	5 938	5 401	5 423	4 889	3 892	3 901
Pustostany	0	0	0	452*	276	67
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w tys. m²)	657,2	649,2	646,8	632,7	623,8	607,0
Liczba lokali użytkowych	836	789	781	795	704	718
Powierzchnia lokali użytkowych (w tys. m²)	63,8	59,9	64,3	57,6	53,4	55,8

*liczba wszystkich pustostanów w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych, zarządzanych przez różne podmioty

Źródło: dane z Administracji ZBM -TBS Sp. z o.o. w Bytomiu

Infografika 32: Struktura wiekowa budynków wspólnot mieszkaniowych na 31.12.2020 r.

Wybudowane:

- przed rokiem 1918 - **24,0%**
- w latach 1918 do 1945 - **42,1%**
- w latach 1946 do 1959 - **19,2%**
- w latach 1960 do 1980 - **11,6%**
- w latach 1981 do 2020 - **3,1%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Administracji ZBM -TBS Sp. z o.o. w Bytomiu

Tabela 61: Struktura budynków wspólnot mieszkaniowych według stanu technicznego na 31.12.2020 r.

Wyszczególnienie	Ilość budynków (% udziału)
Stan bardzo dobry	41 (4,5%)
Stan dobry	610 (66,7%)
Stan zadowalający	259 (28,3%)
Stan zły	5 (0,5%)
Stan bardzo zły	-

Źródło: dane z Administracji ZBM -TBS Sp. z o.o. w Bytomiu

Tabela 62: Stopień wyposażenia technicznego lokali mieszkalnych we wspólnotach mieszkaniowych (w %)

Rodzaj wyposażenia	Liczba lokali (% udziału)
Ciepła woda	389 (3,3%)
Centralne ogrzewanie	3 597 (30,8%)
Łazienka	10 920 (93,5%)
WC (samodzielne)	987 (8,4%)
Gaz sieciowy	10 979 (94,1%)
Instalacja wodno-kanalizacyjna	11 673 (100%)

Źródło: dane z Administracji ZBM -TBS Sp. z o.o. w Bytomiu

Zasoby własne ZBM - TBS Sp. z o.o.

ZBM - TBS Sp. z o.o. na koniec grudnia 2020 r. posiadał łącznie 262 lokale, w tym:

- 215 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 11,5 tys. m²,
- 47 lokali użytkowych o łącznej powierzchni użytkowej 8,6 tys. m² (w tym całe budynki przy ul. Kolejowej 2A, ul. Orzegowskiej 68A, ul. Alojzjanów 4, ul. Matejki 20A).

Zasoby ZBM - TBS Sp. z o.o. rozmieszczone są zarówno w budynkach będących własnością Spółki (100% udziału), jak i w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.

Na zasoby mieszkaniowe, którymi dysponuje ZBM - TBS Sp. z o.o. składają się:

- 18 lokali mieszkalnych, 2 lokale użytkowe i 12 garaży w 2 budynkach Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Nowej 74, 76, 78;
- 1 budynek przy ul. Nowej 94, w którym znajduje się 20 lokali mieszkalnych;
- 1 budynek przy ul. Francuskiej 70bc, w którym znajdują się 42 lokale mieszkalne;
- 1 budynek przy ul. Hutniczej 4, w którym znajduje się 14 lokali mieszkalnych oraz 1 lokal użytkowy;
- 20 lokali mieszkalnych w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Karpackiej 8, 8a, 8b;
- 1 budynek przy ul. Karpackiej 6, 6a, w którym znajdują się 24 lokale mieszkalne;
- 1 budynek przy ul. Karpackiej 4, w którym znajduje się 40 lokali mieszkalnych;
- 3 lokale mieszkalne i 6 lokali użytkowych w budynku

Wspólnoty Mieszkaniowej przy Rynku 19, budynek objęty ochroną konserwatorską;

- 1 budynek przy Rynku 20, w którym znajduje się 11 lokali mieszkalnych i 8 lokali użytkowych, budynek objęty ochroną konserwatorską;
- 1 lokal mieszkalny i 3 lokale użytkowe w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy Rynku 21, budynek objęty ochroną konserwatorską;
- 3 lokale mieszkalne i 7 lokali użytkowych w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy Rynku 26-Krawieckiej 1, budynek objęty ochroną konserwatorską;
- 7 lokali mieszkalnych w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Katowickiej 58;
- 1 lokal mieszkalny w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Karola Miarki 13;
- 1 lokal mieszkalny i 1 lokal użytkowy w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Karola Miarki 21;
- 1 lokal mieszkalny w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piłsudskiego 25;
- 3 lokale mieszkalne i 2 lokale użytkowe w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Jainty 18;
- 5 lokali mieszkalnych w budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Popiełuszki 7-7c.

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych i użytkowych będących własnością Spółki (100% udziału) kształtowała się następująco:

- wybudowane przed 1918 rokiem - 30%
- w latach 1918 do 1945 - 10%
- w latach 1946 do 1959 - 0%
- w latach 1960 do 1980 - 20%
- w latach 1981 do 2020 - 40%.

Tabela 63: Stopień wyposażenia technicznego lokali mieszkalnych ZBM - TBS Sp. z o.o. na 31.12.2020 r.

Rodzaj wyposażenia	Liczb lokali (% udziału)
Ciepła woda sieciowa (PEC)	130 (60,5%)
Centralne ogrzewanie, w tym : – sieciowe (PEC) – etażowe	214 (99,5%) - 178 (82,8%) - 36 (16,7%)
Łazienka	215 (100,0%)
WC samodzielne	27 (12,5%)
Gaz sieciowy	42 (19,5%)
Instalacja wodno-kanalizacyjna	215 (100,0%)

Źródło: dane z Administracji ZBM - TBS Sp. z o.o. w Bytomiu

W 2020 r. ZBM - TBS Sp. z o.o. udzielił najemcom/ dzierżawcom lokali użytkowych bonifikat w łącznej kwocie 45 057,06 zł.

Plany inwestycyjne – OSIEDLE POD BRZOZAMI

W ramach umowy o współpracę z prywatnym inwestorem prowadzone były roboty budowlane na działkach znajdujących się na terenie starego boiska piłkarskiego w celu realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Budowa osiedla domów jednorodzinnych w zabudowie bliźniaczej i wolnostojącej Pod Brzozami”.

W 2020 r. trwała analiza prawna celowości kontynuacji niniejszej inwestycji.

Inwestycja Roku

W październiku 2020 r. ZBM - TBS Sp. z o.o. zdobył III miejsce w konkursie Inwestycja Roku 2019, zorganizowanym przez Krajową Izbę Gospodarki Nieruchomościami w kategorii: „obiekty mieszkalne -termomodernizacja” – Remont budynku kamienicy mieszkalnej przy ul. Oświęcimskiej 14 w Bytomiu.

Zdjęcia 75 i 76: Budynek przy ul. Oświęcimskiej 14 przed i po remoncie

Źródło: www.bytom.pl

4.4.3 Gospodarka nieruchomościami

Sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości

Nieruchomości stanowiące własność gminy lub Skarbu Państwa są sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu lub w trybie bezprzetargowym. Przetargi na zbycie nieruchomości przeprowadzane są w oparciu o przepisy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Zastosowanie trybu bezprzetargowego następuje w przypadkach określonych w ustawie o gospodarce nieruchomościami, w tym m.in. przy zbywaniu nieruchomości na rzecz osoby, której przysługuje pierwszeństwo w jej na-

byciu lub sprzedaż następuje na rzecz użytkownika wieczystego nieruchomości.

W roku 2020 zbyto 396 nieruchomości stanowiących własność gminy Bytom na łączną kwotę 12 941,9 tys. zł. Sprzedano również 5 nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa o łącznej wartości gruntów i zabudowań w wysokości 718,1 tys. zł.

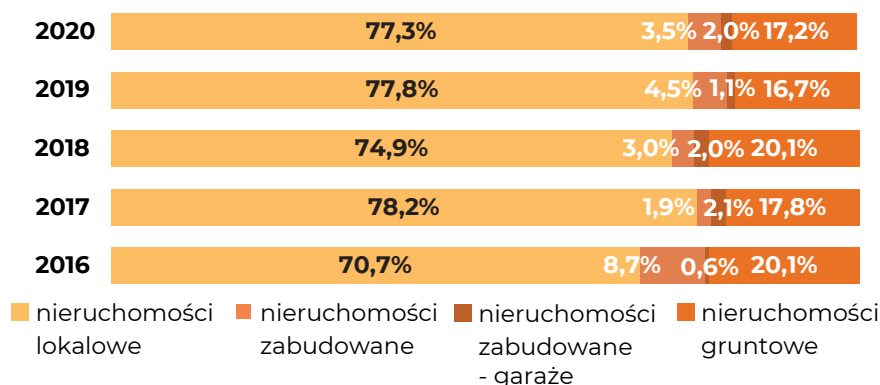
W latach 2016-2020 sprzedano łącznie 1 943 nieruchomości będące własnością gminy Bytom o łącznej wartości ok. 71,8 mln zł. Największą liczbę sprzedaży odnotowano w 2017 r., tj. 432 nieruchomości, natomiast największą wartość ze sprzedaży nieruchomości wynoszącą ponad 17 mln zł uzyskano w 2019 r.

Tabela 64: Sprzedaż nieruchomości stanowiących własność gminy Bytom w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)	Ilość	Łączna wartość sprzedaży (w tys. zł)
Nieruchomości ogółem, w tym:	334	14 218,4	432	13 220,5	403	14 140,1	378	17 291,9	396	12 941,9
nieruchomości lokalowe	236	4 750,3	338	6 220,6	302	5 040,3	294	6 357,6	306	5 843,4
nieruchomości zabudowane	29	2 524,8	8	768,7	12	791,2	17	4 811,4	14	1 771,3
garaże	2	17,7	9	127,5	8	43,7	4	49,1	8	109,7
nieruchomości gruntowe	67	6 925,6	77	6 103,7	81	8 264,9	63	6 073,8	68	5 217,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Wykres 26: Struktura zbytych nieruchomości będących własnością gminy Bytom w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Obrotu Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Tabela 65: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu gminy Bytom

Obręb	Kontrahent	2020 r.		
		Ilość	Powierzchnia działek (w m ²)	Wartość (tys. zł)
Ogółem, w tym:	X	8	1 894	177,92
Bytom	os. pr.	4	478	33,08
	os. fiz.	2	880	85,00
Stolarzowice	os. fiz.	1	518	57,97
Łagiewniki	os. fiz.	1	18	1,87

Źródło: dane Wydziału Obrotu Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W strukturze zbytych w latach 2016-2020 nieruchomości dominujący udział stanowiły nieruchomości lokalowe. Zdecydowanie przeważają tu lokale mieszkalne sprzedawane na rzecz dotychczasowego najemcy. Najmniejszy udział w tym okresie stanowiły nieruchomości zabudowane. Ich udział mieścił się w przedziale od 0,6% do 8,7%.

Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości

W 2020 r. do gminnego zasobu nieruchomości nabyto prawo własności lub użytkowania wieczystego 8 działek położonych na terenie miasta o łącznej powierzchni 1 894 m² za kwotę 177,92 tys. zł. Kontrahentami były zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, a zakup nieruchomości do zasobu gminy związany był przede wszystkim z regulacjami stanu terenowo-prawnego nieruchomości lub nabyciem ich pod realizację konkretnej inwestycji (tabela 65).

mieszkalne i budynki kupiła osoba prywatna za kwotę 5 mln zł, jednak gmina miała prawo ich pierwokupu do 30 dni po podpisaniu umowy przez nowego inwestora. Z tej możliwości Bytom skorzystał, co oznacza, że prezydent przychylił się do licznych wniosków osób zamieszkujących wykupione przez miasto nieruchomości.

10 lutego 2020 r. zostało podpisane oświadczenie o wykonaniu prawa pierwokupu 3 budynków i 101 mieszkań po upadłej spółce Arrada i za kwotę 5 mln zł gmina Bytom stała się właścicielem tych nieruchomości, które weszły w zasób Bytomskich Mieszkań.

Należy zaznaczyć, że 7 stycznia 2020 r. władze miasta spotkały się z mieszkańcami lokali po upadłej spółce Arrada. Wówczas omówione zostały nie tylko zasady, na jakich mieszkańcy mieli wykupić od gminy lokale, ale również przekazano mieszkańcom obecnym na spotkaniu do wypełnienia deklarację, w której mogli określić, czy są zainteresowani wykupem lo-

Tabela 66: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu gminy Bytom w latach 2016-2020

Rok	Ilość nieruchomości	Powierzchnia działek (w m ²)	Wartość (w tys. zł)
Ogółem, w tym:	102	322 876	11 499,9
2016	36	103 912	5 008,1
2017	18	93 904	4 235,2
2018	30	24 903	1 469,3
2019	12	98 263	609,4
2020	6	1 894	177,9

Źródło: dane Wydziału Obrotu Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Bytomiu

W latach 2016 - 2020 do gminnego zasobu nieruchomości nabyto 102 nieruchomości o łącznej wartości ok. 11,5 mln zł.

Nieruchomości wykupione po upadłej spółce Arrada

W styczniu 2021 r. Rada Miejska w Bytomiu zabezpieczyła pieniądze na wykup przez gminę 101 lokali i 3 budynków po upadłej spółce Arrada (obecnie Zarządca Ano Sp. z o.o. Orzeł Spółka Komandytowo-Akcyjna). Mieszkania i budynki należały do zakładu Orzeł Biały. Po upadłości spółki w 2015 r. mieszkaniem zarządzał syndyk, który ogłosił przetarg na ich sprzedaż. Lokale

kali. Spośród obecnych na spotkaniu mieszkańców 67% z nich zadeklarowało chęć wykupienia mieszkań na własność.

Dzięki podjętym uchwałom Rady Miejskiej, kilka miesięcy po tym, jak gmina nabyła lokale po upadłej spółce Arrada - mieszkańcy Bytomia mogli starać się o ich wykup od miasta. Lokatorzy będą mieli możliwość skorzystania z bonifikaty przy zakupie zajmowanych lokali, czyli kupić dany lokal po cenie zbliżonej do tej, jaką miasto zapłaciło za nie syndykowi. Od października 2020 r. radni Rady Miejskiej podjęli trzy uchwały

umożliwiające ponad 50 lokatorom skorzystanie z bonifikaty przy zakupie mieszkań po upadłej spółce Arrada.

Wydział Obrotu Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w IV kwartale 2020 r. zaczął kierować oferty nabycia lokali do pierwszych najemców, posiadających umowy najmu na czas nieoznaczony, zamieszkujących lokale przy ulicach: Siemianowickiej, Jana Cybisa, Gwareckiej, Strzelców Bytomskich, Józefa Chełmońskiego oraz Piotra Woźniaka. Procedura wykupu będzie kontynuowana w 2021 r.

Zdjęcie 77: Spotkanie z lokatorami mieszkań po upadłej spółce Arrada

Źródło: www.bytom.pl

4.4.4 Inne inwestycje w mieście

Na terenie Bytomia w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. wydano łącznie 187 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym między innymi dotyczących następujących inwestycji:

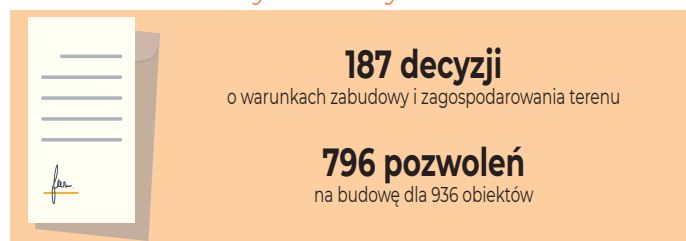
- budowa samodzielnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych przy ulicach: Adamka, Bażantowej, Bolesława Śmiałego, Chmielewskiej, Gombrowicza, Musioła, Paczyńskiej, Podleśnej, Powstańców, Ptakowickiej, Tęczowej, Trampisza, Wodczaka, Wyszyńskiego,
- budowa zespołów budynków jednorodzinnych przy ulicach: Armii Krajowej, Bażantowej, Fredry, Lazarówka, Paczyńskiej, Planeta, Strzelców Bytomskich, Topolowej, Wyszyńskiego,
- budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Adamka,
- budowa budynków biurowych przy ulicach: Jodłowej, Kosynierów, Strzelców Bytomskich,
- budowa budynków handlowo-usługowych przy ulicach: Adamka, św. Cyryla i Metodego, Kościuszki, Mochnackiego, Narutowicza, Ptakowickiej, Pułaskiego, Żołnierskiej,
- budowa garaży przy ulicach: Herdy, Siennej,
- budowa budynków przemysłowych przy ul. Elektrownia i ul. Siemianowickiej,
- realizacja infrastruktury technicznej:
  - drogi i parkingi przy ulicach: Chorzowskiej, Orzegowskiej, Rostkowskiego, Węglowej,

- sieci uzbrojenia terenu przy ulicach: Boya-Żeleńskiego, Chorzowskiej, Planeta, Trampisza, Węglowej.

Ponadto w 2020 r. wydano 796 decyzji o pozwoleniu na budowę 936 obiektów, w tym między innymi dotyczących budowy:

- budynków mieszkalnych jednorodzinnych (samodzielnych) przy ulicach: Adamka, Bażantowej, Blachówka, Dębowej, Fredry, Gajowej, Gombrowicza, Gutenberga, Holeczków, Kadłubka, Kofty, Kościuszki, Miodowej, Musioła, Orzegowskiej, Paderewskiego, Planeta, Pod Brzozami, Rostkowskiego, Słonecznej, Sportowej, Stolarzowskiej, Strzelców Bytomskich, Tęczowej, Trampisza, Wiejskiej, Wodczaka, Wolnego, Wyszyńskiego, Żołnierskiej,
- zespołów budynków jednorodzinnych przy ulicach: Bażantowej, Orzegowskiej, Witczaka,
- budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych o trzech i więcej mieszkaniach przy ulicach: Alojzjanów, Frenzla, Kamiennej, Srebrnej,
- budynków handlowo-usługowych przy ulicach: Narutowicza, Tramwajarzy, Wrocławskiej,
- budynków biurowych przy ulicach: Sikorskiego, Strzelców Bytomskich,
- garaży przy ulicach: św. Cyryla i Metodego, Długiej, Mochnackiego, Nowej, Planeta, przy Kopalni Bytom, Reptowskiej, Rostkowskiego,
- budynków przemysłowych i magazynowych przy ulicach: Kosynierów, Przemysłowej, św. Elżbiety,
- sieci uzbrojenia terenu dotyczących budowy:
  - sieci wodociągowej przy ulicach: Adamka, Dworcowej, Hlonda, Paczyńskiej, Planeta, Pod Brzozami/Stara Cynkownia, Siemianowickiej, Żołnierskiej,
  - sieci kanalizacyjnej przy ulicach: Adamka, Hlonda, Paczyńskiej, Pod Brzozami/Stara Cynkownia, Siemianowickiej,
  - sieci gazowej przy ul. Polnej,
  - sieci energetycznej przy ulicach: Chrzanowskiego, Golfowej/Kamiennej, Miarki/Moniuszki/ Rostka, Warzywnej, Wrocławskiej,
  - sieci ciepłej przy ulicach: Hallera/Obywatelskiej, Małachowskiego/Zabrzańskej/Puszkina, Strzelców Bytomskich/Powstańców Warszawskich, Romanowskiego/Świętochłowickiej/ Zielińskiego.

Infografika 33: Decyzje i pozwolenia dotyczące budowy obiektów wydane w Bytomiu w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Architektury Urzędu Miejskiego w Bytomiu

4.5 MIENIE KOMUNALNE

4.5.1 Wartość majątku komunalnego

Wartość majątku komunalnego określona została w oparciu o ewidencje księgowe prowadzone przez gminne i powiatowe jednostki organizacyjne, jak również bilanse spółek prawa handlowego oraz innych podmiotów, w których gmina Bytom posiada udziały i akcje.

Dochody uzyskiwane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych

Dochody uzyskane na dzień 31 grudnia 2020 r. i planowane wpływy w roku 2021 z tytułu wykonywania prawa własności lub użytkowania prezentuje tabela 67.

Wartość księgowa majątku komunalnego netto według stanu na dzień 31.12.2020 r. wynosiła:

- majątku gminnego wraz z wartością akcji i udziałów gminy w spółkach prawa handlowego	3 464 726 251,48 zł
- majątku powiatowego	265 884 504,00 zł

Struktura wartościowa majątku komunalnego w użytkowaniu jednostek gminnych według stanu na dzień 31.12.2020 r.

Jednostki budżetowe:

- majątek trwały netto gminnych jednostek budżetowych	1 379 064 584 zł
- wyposażenie i księgozbiory	85 762 571 zł
- majątek obrotowy	316 482 431 zł

Instytucje kultury:

- majątek trwały netto	17 019 594 zł
- wyposażenie i księgozbiory	4 913 728 zł
- majątek obrotowy	219 757 zł

Struktura wartościowa majątku komunalnego w użytkowaniu powiatowych jednostek według stanu na dzień 31.12.2020 r.

- majątek trwały netto	127 234 310 zł
- wyposażenie i księgozbiory	32 449 395 zł
- majątek obrotowy	10 864 140 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Nadzoru Właścicielskiego

Tabela 67: Dochody z tytułu wykonywania prawa własności lub użytkowania wieczystego

GMINA		POWIAT	
Wykonanie 31.12.2020 r.	Plan na 2021 r. po zmianach	Wykonanie 31.12.2020 r.	Plan na 2021 r. po zmianach
66 859 735 zł	74 165 827 zł	9 233 026 zł	7 667 249 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Nadzoru Właścicielskiego

Ograniczone prawa rzeczowe

Wartość ograniczonych praw rzeczowych przedstawiała się następująco:

1. Stan hipotek (tj. ograniczonych praw rzeczowych) ustanowionych tytułem zabezpieczenia należności podatkowych wynosił 39 018 600,28 zł, w tym stan

należności zastawów skarbowych ustanowionych tytułem zabezpieczenia należności podatkowych należnych gminie Bytom wynosił 88 926,58 zł. Stan należności podatkowych zhipotekowanych wynosił 19 490 062,29 zł.

2. Stan hipotek (tj. ograniczonych praw rzeczowych) ustanowionych tytułem zabezpieczenia należności dochodów niepodatkowych wynosił 2 785 867,59 zł, w tym: stan zaległości niepodatkowych zhipotekowanych - 260 213,58 zł.

3. Dochody uzyskane z tytułu wykonywania praw własności i innych praw majątkowych wynosiły 17 490 314,57 zł.

Prognoza majątku na dzień 31.12.2021 r.

4.5.2 Udziały kapitałowe miasta w spółkach prawa handlowego i innych podmiotach

Na dzień 31 grudnia 2020 r. gmina Bytom posiadała akcje i udziały w 10 spółkach prawa handlowego, których łączna wartość księgowa wynosiła 492 081 081,48 zł i była wyższa od stanu odnotowanego na koniec 2019 r. o kwotę 3 667 309,19 zł.

W porównaniu do stanu na koniec 2019 r. zmianie uległa wartość udziałów w poniższych spółkach:

Tabela 68: Pozyskiwanie mienia w procesie inwestycyjnym

A. Pozyskiwanie mienia w procesie inwestycyjnym	
Wartość gminnych inwestycji na dzień 31.12.2021 r. wyniesie ogółem:	17 336 741,63 zł
- Czystczenie elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 4	1 210 000,00 zł
- Rozbudowa i przebudowa Przedszkola Miejskiego nr 36	1 985 469,00 zł
- Budowa placów zabaw przy Przedszkolach Miejskich nr: 4, 18, 29, 30	492 000,00 zł
- Modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw przy Przedszkolach Miejskich nr: 8, 33, 42, 44, 59	605 000,00 zł
- „6 dla Stroszka”	782 933,67 zł
- Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego Tiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia	11 951 838,93 zł
- Rozbudowa placu zabaw i architektury w parku im. Marii Konopnickiej	229 500,00 zł
- Poprawa infrastruktury technicznej na stadionie LKS Tempo Stolarzowice	80 000,00 zł
Wartość powiatowych inwestycji na dzień 31.12.2021 r. wyniesie:	11 848 999,70 zł
- Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury nr 1	8 759 975,70 zł
- Adaptacja lokalu przy ul. K. Miarki 13/5 dla placówki opiekuńczo-wychowawczej	211 500,00 zł
- Dostosowanie budynku i otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych DPS „Kombatant”	1 640 000,00 zł
- Budowa boiska przy Branżowej Szkole I Stopnia nr 8 Specjalnej	760 000,00 zł
- Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego	477 524,00 zł

Źródło: dane Wydziału Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego w Bytomiu

B. Przyjmowanie mienia od zewnętrznych inwestorów i podmiotów

Kierunki działań w zakresie majątku miasta założone na dzień 31.12.2021 r. mają na celu powiększanie zasobów majątkowych, właściwe gospodarowanie nimi i osiąganie określonych pożytków poprzez:

- wytwarzanie mienia w procesach inwestycyjnych i jego właściwe zagospodarowanie,
- dalsze zagospodarowanie zasobów gruntów miejskich poprzez oddawanie ich w wieczyste użytkowanie, zarząd lub sprzedaż w celu zwiększania dochodów gminy,
- racjonalną gospodarkę mieniem w jednostkach organizacyjnych i gminnych spółkach prawa handlowego,
- zabezpieczanie majątku przed dekapitalizacją poprzez przeznaczanie odpowiednich środków finansowych na odtworzenie majątku oraz jego remonty, pozyskiwanie środków zewnętrznych na modernizacje i remonty.

- Zakładzie Budynków Miejskich Sp. z o.o. oraz Towarzystwie Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o. w związku z połączeniem obu spółek w dniu 30 kwietnia 2020 r. W konsekwencji obecnie funkcjonuje spółka pod nazwą ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., której wartość udziałów wynosi 51 474 000 zł,
- wzrosła wartość udziałów w Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. o kwotę 1 102 780 zł, w związku z objęciem przez gminę Bytom udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym,
- wzrosła wartość udziałów w Bytomskim Sporcie Polonii Bytom Sp. z o.o. o kwotę 6 900 000 zł, w związku z objęciem przez gminę Bytom udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym.

Zestawienie udziałów gminy i ich wartości w poszczególnych podmiotach przedstawia tabela 69.

Tabela 69: Udziały kapitałowe miasta w spółkach prawa handlowego i innych podmiotach

Nazwa jednostki	Udziały/akcje		w tym udziały/akcje jednostki samorządu terytorialnego		Uwagi
	Ilość	Kwota (zł)	Ilość	Kwota (zł)	
Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	681 302	340 651 000	681 302	340 651 000	gmina Bytom 100%; wartość księgowa udziałów na dzień 31.12.2020 r. wynosi 345 653 119,15 zł; różnica pomiędzy wartością księgową a nominalną w kwocie 5 002 119,15 zł z tyt. tzw. agio wpływa na kapitał zapasowy Spółki
ZBM - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o.	51 474	51 474 000	51 474	51 474 000	gmina Bytom 100%; wartość księgowa udziałów na dzień 31.12.2020 r. wynosi 51 474 150 zł; różnica pomiędzy wartością księgową a nominalną w kwocie 150 zł stanowi tzw. agio i wpływa na kapitał zapasowy Spółki
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	69 377	34 688 500	52 764	26 382 000	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 76,05%; wartość księgowa udziałów na dzień 31.12.2020 r. wynosi 26 383 546 zł; różnica pomiędzy wartością księgową a nominalną w kwocie 1 546 zł z tyt. tzw. agio wpływa na kapitał zapasowy Spółki
Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. w likwidacji	7 124	7 124 000	7 124	7 124 000	gmina Bytom 100%; wartość księgowa udziałów na dzień 31.12.2020 r. wynosi 7 124 970 zł; różnica pomiędzy wartością księgową a nominalną w kwocie 970 zł z tyt. tzw. agio wpływa na kapitał zapasowy Spółki
Bytomski Sport Polonia Bytom Sp. z o.o.	424 837	42 483 700	424 837	42 483 700	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 100%; wartość księgowa udziałów na dzień 31.12.2020 r. wynosi 42 483 786 zł; różnica pomiędzy wartością księgową a nominalną w kwocie 86 zł z tyt. tzw. agio wpływa na kapitał zapasowy Spółki
Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze SA	1 370 693	137 069 300	2 000	200 000	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 0,146%
Fundusz Górnośląski SA	13 156 732	131 567 320	234 600	2 346 000	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 1,783%

Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich PRInż -1 Sp. z o.o.	352 726	35 272 600	1 078	107 800	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 0,306%
Tramwaje Śląskie SA	14 988 531	149 885 310	1 429 771	14 297 710	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 9,54%; wartość księgowa akcji na dzień 31.12.2020 r. wynosiła 14 297 710,33 zł; różnica pomiędzy wartością księgową z tyt. tzw. agio w kwocie 0,33 zł wpływa na kapitał zapasowy Spółki
Klub Sportowy „Polonia” Bytom SA	1 632 711	16 327 110	200 000	2 000 000	udział gminy Bytom w kapitale zakładowym 12,25%
Bytomsko-Radzionkowska Spółdzielnia Socjalna	2	20 000	1	10 000	udział gminy Bytom - 50%

Źródło: dane Wydziału Nadzoru Właścicielskiego i Wydziału Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora Urzędu Miejskiego w Bytomiu

4.5.3 Wybrane informacje na temat działalności spółek miejskich

Gmina Bytom realizując swoje zadania poprzez spółki gminne, których jest większościowym udziałowcem, przeprowadziła szereg działań mających na celu poprawę ich funkcjonowania. Mając na względzie oczekiwania mieszkańców i inwestorów tym samym przyczyniła się do poprawy relacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi i ich odbiorcami.

Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.
Od 24 sierpnia 2020 r. Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. przyjmuje odpady na składowisko przy ul. Jana Pawła II. W tym okresie na składowisko przyjęto 62 622,00 Mg (ton) odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

31 grudnia 2020 r. została podpisana umowa o sprzedaży Zorganizowanej Części Przedsiębiorstwa (ZCP) na rzecz gminy Bytom.

Ze względu na ogłoszony w Polsce od 20 marca 2020 r. stan pandemii COVID-19 spółka wprowadziła szereg działań mających na celu profilaktykę, ograniczenie możliwości zakażenia oraz zapewniających bezpieczeństwo pracowników. Wydatki poniesione w tym zakresie wyniosły 54,2 tys. zł.

W 2020 r. spółka poniosła ogółem wydatki związane z remontami w wysokości 3 936,5 tys. zł (dane przedbilansowe), w tym na remont:

- infrastruktury wodociągowej - 1 399,6 tys. zł,
- infrastruktury kanalizacyjnej ZCP „Deszczówka” - 173,0 tys. zł,
- przepompowni ścieków - 374,2 tys. zł,
- oczyszczalni ścieków - 865,3 tys. zł,
- składowiska odpadów - 166,8 tys. zł.

Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w wysokości 16 685,6 tys. zł (dane przedbilansowe), w tym na urządzenia:

- wodociągowe - 2 993,9 tys. zł,
- kanalizacyjne - 7 088,4 tys. zł,
- kanalizacyjne ZCP „Deszczówka” - 501,1 tys. zł.

ZBM – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

30 kwietnia 2020 r. nastąpiło połączenie dwóch spółek miejskich, tj. dotychczas istniejącego Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o. z Towarzystwem Budownictwa Społecznego Bytom Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. spółka zarządzała 915 wspólnotami mieszkaniowymi. W budynkach wspólnot znajdowało się 11 673 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 607 tys. m² oraz 718 lokali użytkowych o powierzchni 55,8 tys. m², w tym 7 772 lokale własnościowe i 3 901 lokali gminnych.

Spółka na dzień 31.12.2020 r. posiadała łącznie 262 lokale, w tym 215 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 11,5 tys. m² oraz 47 lokali użytkowych (w tym całe budynki przy ul. Kolejowej 2a, ul. Orzegowskiej 68a, ul. Alojzjanów 4, ul. Ma-

tejk 20a) o łącznej powierzchni użytkowej 8,6 tys. m². Zasoby spółki rozmieszczone są zarówno w budynkach będących własnością Spółki (100% udziału), jak i w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych.

Zarząd spółki w ramach działań podejmowanych na rzecz walki z pandemią COVID-19 wydał dwa zarządzenia dot. wykonywania przez pracowników obowiązków służbowych w czasie pandemii. Zarząd podjął również szereg innych działań zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby. Łącznie na walkę z pandemią wydatkowano 18,3 tys. zł. Spółka poniosła straty w wysokości 45,06 tys. zł z tytułu udzielonej bonifikaty najemcom/dzierżawcom lokali użytkowych, którzy zwrócili się z wnioskiem o jej udzielenie w związku z pandemią.

W 2020 r. Spółka zdobyła III miejsce w konkursie „Inwestycja Roku 2019” organizowanym przez Krajową Izbę Gospodarki Nieruchomościami w kategorii: obiekty mieszkalne - termomodernizacja za projekt „Termomodernizacja – Remont budynku kamienicy mieszkalnej przy ul. Oświęcimskiej 14 w Bytomiu”.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Fortum Silesia SA wprowadziła z dniem 1 maja 2020 r. nową taryfę dla ciepła zatwierdzoną decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr OKA.4210.6.2020.CW z dnia 9 kwietnia 2020 r.

Taryfa obowiązuje klientów grupy A, dla których wytwórcą ciepła jest Fortum Silesia SA Dla klientów grupy B dla których wytwórcą ciepła jest PEC Sp. z o.o. w Bytomiu ceny ciepła nie uległy zmianie. Zmiana cen i stawek opłat zatwierdzona w taryfie Fortum Silesia SA kształtuje się na poziomie:

- zmiana cen i stawek opłat Fortum Silesia S.A ogólnie +10,85 %,

w tym:

- zmiana cen w zakresie wytwarzania ciepła +13,78 %,

- zmiana stawek opłat w zakresie przesyłania i dystrybucji ciepła -7,94 %.

Nowa taryfa Fortum Silesia SA dla ciepła będzie obowiązywać do 30 kwietnia 2021 r.

W dniu 5 czerwca 2020 r. został wniesiony przez gminę Bytom aport w postaci nieruchomości gruntowych zabudowanych i niezabudowanych. Kapitał zakładowy na dzień 30.06.2020 r. wynosi 34 688 500,00 zł.

W kwietniu 2020 r. wprowadzono do stosowania w PEC Sp. z o.o. „Instrukcję postępowania w sytuacji potwierdzenia zarażenia wirusem SARS

-CoV-2 lub objęcia kwarantanną pracowników PEC Sp. z o.o. w Bytomiu”. Celem wprowadzenia instrukcji jest zapewnienie ciągłości i niezawodności dostawy ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej do odbiorców z terenu Bytomia i Radzionkowa, zagwarantowanie ochrony zapobiegającej rozprzestrzenianiu się epidemii wirusa SARS-CoV-2 wśród pracowników oraz zapewnienie realizacji procesów niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Spółki.

Spółka wsparła również Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” oraz Szpital Specjalistyczny nr 1 poprzez przekazanie środków oraz sprzętu ochrony osobistej.

Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o.

Uchwałą nr XIII/16/2019 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 maja 2019 r. podjęto decyzję o rozwiązaniu przez likwidację Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. Spółka przez cały 2020 r. porządkowała sytuacje związane z podpisanymi umowami, kwestie kadrowe oraz rachunkowe, jak i te związane z bieżącą działalnością Spółki. Podpisano porozumienia w sprawie rozwiązania umowy Konsorcjum pomiędzy Spółką a Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną SA oraz umowy o wspólnej realizacji inwestycji.

W ramach likwidacji Spółki dokonano sprzedaży nieruchomości położonych w Bytomiu przy ul. Tyśiąclecia 3, ul. Arki Bożka 15A i ul. Strzelców Bytomskich oraz rozpoczęto procedurę sprzedaży nieruchomości należących do Spółki.

Wydatki związane z pandemią COVID-19 w okresie od 9 marca do 30 czerwca 2020 r. wyniosły 1 139,37 zł.

Bytomski Sport Polonia Bytom Sp. z o.o.

Ostatnie dwa lata upłynęły na porządkowaniu sytuacji w spółce i ratowaniu klubu znajdującego się w krytycznej sytuacji. W 2020 r. przyszedł czas na poprawę infrastruktury, która przez lata zaniedbań i złego zarządzania popadła w ruinę. W grudniu 2020 r., uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu wpisano do wieloletniej prognozy finansowej miasta budowę nowego obiektu dla Akademii Piłkarskiej Polonii Bytom przy ul. Piłkarskiej. W pobliżu już istniejącego boiska ze sztuczną nawierzchnią powstanie boisko treningowe wraz z zapleczem szatniowym dla zawodników warte ok. 18 mln zł. Inwestycja ma obejmować budowę pełnowymiarowego boiska piłkarskiego, umożliwiającego rozgrywanie meczów z udziałem ponad 2,2 tys. widzów oraz budowę trzykondygnacyjnego budynku, na który będą składać się pomieszczenia szatniowe dla młodych piłkarzy. Swoje miejsce znaj-

Zdjęcia 78 i 79: Wizualizacja planowanej budowy boiska przy ul. Piłkarskiej

Źródło: www.bytom.pl

dzie tu również nowo powołana sekcja e-sportu, mini muzeum Polonii Bytom i kawiarenka z tarasem dla rodziców młodych adeptów piłki nożnej. Budynek stanie się również nowym domem drużyny seniorów. 30 grudnia 2020 r. Spółka ogłosiła postępowanie przetargowe, które miało na celu wyłonienie wykonawcy dla tego zadania. Plany spółki zakładają rozpoczęcie prac projektowych w pierwszej połowie przyszłego roku. Po uzyskaniu pozwolenia na budowę, będą mogły ruszyć roboty, które będą trwały kilkanaście miesięcy. Budowa nowego kompleksu sportowego ma się zakończyć w 2023 r.

W roku 2020 pandemia COVID-19 wraz z wprowadzonymi obostrzeniami i zamrożeniem gospodarki, spowodowały trudności organizacyjne, które wymusiły podjęcie trudnych, mających na względzie zapewnienie ciągłości działania Spółki, decyzji.

W 2020 r. przypadł jubileusz 100-lecia istnienia piłkarskiej Polonii Bytom, dlatego w marcu w Bytomskim Centrum Kultury odbyła się uroczysta gala z tej okazji. Wydarzenie połączono z uroczystością wręczenia Sportowych Laurów Bytomia.

Podczas uroczystości ogłoszono wynik plebiscytu pn. „Jednostka Stulecia Polonii Bytom”, który wyłonił najlepszych zawodników Klubu w minionym stuleciu oraz przedstawiono zespół, który miał walczyć wiosną o punkty na ligowych boiskach. Był to również istotny rok dla działalności Młodzieżowej Akademii Piłkarskiej Polonii Bytom, która zo-

stała wyróżniona przez polski Związek Piłki Nożnej certyfikatem „Srebrnej Gwiazdki” w ramach systemu certyfikacji szkółek piłkarskich w Polsce.

W drugim kwartale 2020 r. nastąpiło zamrożenie jakichkolwiek działań związanych z akademią piłkarską, seniorami sekcji piłkarskiej i koszykarskiej z uwagi na pandemię i „lockdown” polskiej gospodarki. Rozgrywki zostały zawieszone, a w późniejszym czasie odwołane i zakończone z bieżącymi wynikami w tabelach. Stopniowe odmrażanie gospodarki pozwoliło na powrót wychowanków oraz sportowców do treningów w sezonie 2020/2021.

Sekcja piłkarska wznowiła rozgrywki w II połowie sierpnia, zaś koszykarze na ligowe parkiety wrócili we wrześniu. Wraz z powrotem do szkół, działalność wznowiła także piłkarska akademia.

Koszykarze Polonii rozpoczęli kolejne rozgrywki, odnosząc pierwszą porażkę w lidze dopiero, z końcem listopada, po serii siedmiu zwycięstw. Zespół prowadzony przez Mariusza Bacika wyrósł na jednego z pretendentów do gry o czołowe miejsca w drugiej lidze.

Piłkarze Polonii Bytom ugruntowali sobie pozycję wicelidera tabeli, ustępując jedynie Ruchowi Chorzów. To właśnie z lokalnym rywalem odbyło się najgłośniejsze spotkanie w rundzie jesiennej – Najstarsze Derby Śląska. Mecz, zyskał rozgłos marketingowy w całym kraju, a ilość sprzedanych transmisji była rekordowa w porównaniu do innych rozgrywanych meczów tej rundy.

5. ŚRODOWISKO

5.1 UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

5.1.1 Morfologia terenu i warunki geologiczne

Teren Bytomia, zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, należy do prowincji – Wyżyna Śląsko-Krakowska, w skład której wchodzi Wyżyna Śląska, do której z kolei należą mezoregiony, tj. Wyżyna Katowicka oraz Garb Tarnogórski. Wskutek wielu czynników, w tym m.in. przemysłu i zabudowy rzeźba straciła swój pierwotny charakter. Naturalne formy terenu uległy znacznemu przekształceniu, a obok nich powstały nowe wyrobiska, zwałowiska, niecki osiadań oraz sztuczne nasypy i wały.

W podłożu dominują utwory triasowe (najstarszy okres ery mezozoicznej) w postaci dolnotriasowych piaskowców, mułowców, dolomitów, margli (skał osadowych) i wapieni, a także środkowotriasowych wapieni oraz dolomitów epigenetycznych (wytworzonych na skutek dolomitacji wapieni pod wpływem krążących w nich wód zawierających magnez). W nakładzie występują utwory młodsze, nierozpuszczalne w wodzie pozostałości tzw. eluwia glin zwałowych, a doliny rzeczne wypełniają mułki, piaski i żwirny rzeczne.

5.1.2 Warunki glebowe

Bytom charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem ukształtowania gleby. Można wyróżnić tu następujące typy:

- rędziny – gleby na ogół żyzne, jednak z powodu trudności w ich uprawianiu zakwalifikowane do klasy bonitacyjnej IIIb, IV,
- zdegradowane rędziny klasy V,
- brunatne – mało żyzne, utworzone pod wpływem lasów liściastych lub mieszanych z różnych skał macierzystych zasobnych w wapń i gleby bielcowe charakteryzujące się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy, o klasie IVb i V,
- zabagnione i bagienne z wysokim poziomem wody gruntowej V i VI klasy botanicznej,
- antropogeniczne – związane z terenami przemysłowymi, zabudową mieszkaniową i sąsiedztwem dróg.

5.1.3 Warunki hydrologiczne

Biorąc pod uwagę podział hydrograficzny kraju, Bytom położony jest w zlewniach dwóch największych

rzek - w strefie wododziałowej Odry i Wisły, w obrębie regionów wodnych Górnej i Środkowej Odry oraz Małej Wisły.

Znaczna część powierzchni miasta, nieco ponad 60%, zlokalizowana jest w obrębie regionu wodnego Górnej Odry, około 40% - w obrębie regionu wodnego Małej Wisły, natomiast region Środkowej Odry obejmuje niewielki obszar, zlokalizowany na północy Bytomia graniczący z Tarnowskimi Górami.

Do dorzecza Odry należy rzeka Bytomka z głównymi dopływami – Rowem Granicznym, Rowem Miechowskim oraz Potokiem Rokitnickim, natomiast do dorzecza Wisły – rzeka Szarlejka wraz z dopływami.

Infografika 34: Rzeki przepływające przez Bytom

Rzeki przepływające przez Bytom
Całkowita długość rzeki Bytomki wynosi ok. 20,0 km, z czego 7,0 km znajduje się w granicach administracyjnych miasta Bytomia.

Całkowita długość rzeki Szarlejki, wynosi ok. 13,0 km, z czego ok. 5,0 km znajduje się na terenie miasta Bytomia.

Źródło: dane Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Cieki w głównej mierze przepływają przez tereny miejskie, silnie zurbanizowane i uprzemysłowione. Wody zasilane są głównie wodami kopalnianymi, ściekami komunalnymi, zrzutem z oczyszczalni ścieków, oczyszczonymi ściekami komunalnymi, przemysłowymi oraz wodami opadowymi, charakteryzującymi się wysokim stopniem zanieczyszczenia.

Poza wodami płynącymi, na terenie miasta znajdują się liczne zbiorniki powierzchniowe – naturalne oraz sztuczne, powstałe w wyniku działalności człowieka lub wskutek osiadań terenu związanych z prowadzeniem eksploatacji górniczej. Obecnie zalewiska powstałe wskutek osiadań pełnią funkcję zbiorników re-

tencyjnych, magazynujących nadmiar wód gruntowych oraz wód pochodzących ze spływów powierzchniowych.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami i Hydrograficzną Mapą Polski, teren Bytomia znajduje się w obrębie sześciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), które położone są odpowiednio w obrębie regionów wodnych:

- Górnej Odry – JCWP Bytomka,
- Środkowej Odry – Stoła od źródła do Kanara,
- Małej Wisły – Szarlejka,
- Rów Michałkowicki,
- Brynica od zbiornika Kozłowa Góra do ujścia,
- Rawa.

Zgodnie z informacją Państwowej Służby Hydrologicznej, teren Bytomia należy do czterech Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd), w tym:

- JCWPd 110 - obejmująca niewielki obszar północnej części miasta, w rejonie dzielnicy Sucha Góra, w regionie wodnym Środkowej Odry,
- JCWPd 111 - obejmująca północno-wschodnią część Bytomia, na terenie dorzecza Wisły, w obrębie regionu wodnego Górnej Odry. Z uwagi na długoletnią działalność górnictwa, reżim hydrogeologiczny na terenie miasta jest zaburzony, a zwierciadło wody obniżone w stosunku do naturalnego, z uwagi na utratę kontaktu hydraulicznego wód podziemnych z wodami powierzchniowymi płynącymi,
- JCWPd 12 - obejmująca nieznaczny obszar położony w północno-zachodniej części miasta, w regionie wodnym Górnej Odry,
- JCWPd 129 - jednolita część wody podziemnej przebiegająca na terenie Bytomia, obejmująca południowo-zachodnią część miasta w granicach dorzecza Odry, w regionie wodnym Górnej Odry.

W obrębie miasta występują dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- GZWP (329) Bytom, którego granica przebiega wzdłuż początku Lasu Miechowskiego w Miechowicach i Dąbrowy Miejskiej w kierunku północnym,

- GZWP (330) Gliwice, obejmujący północną część miasta, w tym dzielnice Stolarzowice - Górniki oraz Bytom - Sucha Góra.

5.1.4 Warunki klimatyczne

Bytom zaliczany jest do śląsko-krakowskiej dzielnicy klimatycznej, której cechą charakterystyczną jest przewaga oceanicznych mas powietrza nad kontynentalnymi, a bliskość Bramy Morawskiej przyczynia się do niewielkiego wpływu mas powietrza zwrotnikowego. Leży w obrębie typu klimatów podgórskich nizin i kotlin krainy górnośląskiej. Kierunek i prędkość wiatrów przyczyniają się do niekorzystnych wpływów emisji pyłowo-gazowych z terenów sąsiadujących (infografika 35).

5.1.5 Szata roślinna i fauna

Wśród terenów zielonych na obszarze Bytomia przeważają kompleksy leśne, stanowiące ok. 20% powierzchni miasta. Drzewostan stanowi głównie sosna i świerk z domieszką buka i innych drzew liściastych. Na terenie miasta zachowało się kilka cennych przyrodniczo obszarów wyróżniających się dużą bioróżnorodnością, które opisane zostały w podrozdziale 5.1.6.

Różnorodność świata zwierzęcego, podobnie jak w przypadku flory, skupia się na obszarach chronionych. Na terenie rezerwatu Segiet oraz w Podziemiach Tarnogórsko-Bytomskich wytworzyły się dogodne warunki dla zimowiska nietoperzy. Poza tym w skład gatunkowy fauny wchodzi: chronione chrząszcze, trzmiele, kilka gatunków motyli, płazy, gady i ptaki, a także ssaki, w tym m.in.: lis, dzik i sarna.

Bardzo dużą bioróżnorodnością charakteryzuje się także obszar Żabich Dołów. Stwierdzono tutaj występowanie łącznie ok. 130 gatunków ptaków, kilkuset gatunków owadów, 9 gatunków płazów, a także kilkanaście gatunków ssaków, takich jak: jeże, krety, ryjówki aksamitne, nietoperze, zające, piżmaki, karczowniki, myszy, szczury wędrowne, nornice, lisy pospolite, kuny domowe, tchórze zwyczajne i łasice. ryjówki aksamitne, nietoperze, zające, piżmaki, karczowniki, myszy, szczury wędrowne, nornice, lisy pospolite, kuny domowe, tchórze zwyczajne i łasice.

Infografika 35: Warunki klimatyczne w Bytomiu

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi **+7,7°C**.
Najwyższe temperatury powietrza przypadają na lipiec, gdzie średnia temperatura wynosi **+17,7°C**,
a najniższe występują w styczniu o średniej wysokości **-2,5°C**.
W ciągu roku odnotowuje się **34 dni mroźne**
oraz **27 dni z temperaturą przewyższającą +25°C**.
Średnia roczna ilość opadów wynosi **732 mm**,
co powoduje, że **wilgotność powietrza na terenie miasta wynosi ok. 75%**.

Źródło: dane Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu

5.1.6 Obszary cenne przyrodniczo

Do najcenniejszych obszarów przyrodniczych na terenie Bytomia ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych należą:

- **Rezerwat Przyrody Segiet** - stanowi fragment krajobrazu pogórniczego Srebrnej Góry i jest jednym z obiektów wpisanych w 2017 r. na listę światowego dziedzictwa UNESCO pn. „Kopalnia rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach”. Rezerwat został utworzony w celu ochrony lasu bukowego i obejmuje obszar o powierzchni 24,54 ha położony na pograniczu Bytomia i Tarnowskich Gór. Zbudowany jest z trzech typów buczyn – ciepłolubnej buczyny storczykowej, kwaśnej buczyny niżowej oraz buczyny karpackiej. Poza 15 gatunkami drzew, na terenie rezerwatu występuje ponad 100 gatunków krzewów, roślin zielonych i mszaków;

Zdjęcie 80: Rezerwat Przyrody Segiet

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Żabie Doły** – zespół obejmuje obszary o powierzchni 44,57 ha położone w granicach administracyjnych Bytomia oraz obszary o powierzchni 173,09 ha położone w granicach administracyjnych Chorzowa. Zespół tworzy kompleks nieużytków, stawów oraz gruntów rolnych stanowiących miejsca gniazdowania nielicznych w skali województwa śląskiego ptaków. Na terenie zespołu zarejestrowano kilkaset gatunków roślin naczyniowych, w tym chronionych oraz występowanie ssaków reprezentowanych przez gatunki owadożerne, drapieżne i gryzonie;

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Suchogórski Labirynt Skalny** – leży na pograniczu Bytomia i Tarnowskich Gór, w rejonie ulic: Wodczaka, Prywatnej i Obrońców Westerplatte. Celem ochrony niniejszego zespołu jest zachowanie fragmentu krajobrazu, który powstał na skutek działalności człowieka, jak i naturalnej sukcesji przyrodniczej;

- **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Miechowska Ostoja Leśna** – obszar lasu o powierzchni ok. 305,60 ha, położony w północno-zachodniej części Bytomia, którego zasięg wyznaczają: od północy – ul. Stolarzowicka, od południa – ul. ks. Jana Frenzla, od wschodu – granice zabudowy osiedla Miechowice, od zachodu – granica miasta Bytomia i Zabrze oraz fragment koryta Potoku Rokitnickiego;

Zdjęcie 81: Ostoja Leśna

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

- **Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej Kamieniołom Blachówka** – celem ochrony obiektu jest zachowanie fauny i flory na terenach dawnych wyrobisk dolomitu, gdzie obowiązują szczególne przepisy z zakresu ochrony przyrody. Od 2017 r. stanowisko dokumentacyjne znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Na uwagę zasługują wyloty sztolni, w których gnieździ się 8 gatunków nietoperzy. Ogromnym zagrożeniem dla podziemi i przebywających w niej nietoperzy jest rozwijająca się w ostatnich latach niekontrolowana penetracja podziemi, mimo zabezpieczenia wylotów sztolni metalowymi kratami.

Zdjęcie 82: Park Miejski im. Franciszka Kachla

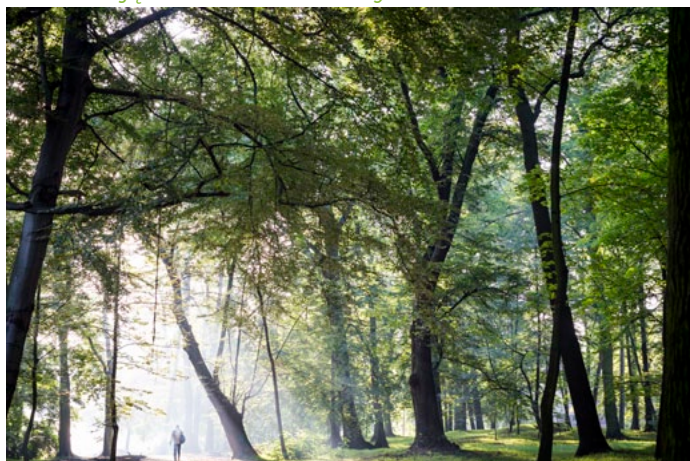
Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

Na terenie Bytomia znajdują się również parki spacerowo-wypoczynkowe, w tym m.in.:

- **Park Miejski im. Franciszka Kachla w Śródmieściu** – założony w ok. 1840 r. na terenach dawnych wyrobisk górniczych, zajmujący powierzchnię 43 ha;
- **Park Fazaniec w Szombierkach** – założony w drugiej połowie XIX w. jako park prywatny na terenach o bardzo specyficznej rzeźbie, wykorzystujący istniejący las grądowy z niewielką domieszką dębów, zajmujący powierzchnię 18,1 ha;

Zdjęcie 83: Park Ludowy w Miechowicach

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

- **Park Ludowy w Miechowicach** – zajmujący powierzchnię 13,95 ha, założony na początku XIX w. jako park pałacowy. W latach 1840-1850 ogród pałacowy połączono z przylegającym do niego lasem;
- **Park Mickiewicza w Rozbarku** – założony na początku XX w., wykorzystując naturalny las, a także ukształtowanie terenu, położony w Rozbarku przy dolinie rzeki Bytomki;
- **Park Grota w Suchej Górze** – założony siłami mieszkańców na wyrobiskach rud na powierzchni ok. 2 ha;
- **Park Amendy w Łagiewnikach**, na terenie którego znajduje się duży staw.

Zdjęcie 84: Park Grota

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu

Parki zajmują obszar o łącznej powierzchni 97 ha (ok. 1,4% powierzchni miasta), z czego parki: Miejski, Fazaniec i Ludowy, objęte są ochroną Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ze względu na szczególne ukształtowanie ekosystemów, parki te wyróżniają się dużymi wartościami przyrodniczymi oraz bogactwem gatunków.

W 2020 r. w ramach I etapu opisanego przestrzeni przy Zespole przyrodniczo-krajobrazowym Suchogórski Labirynt Skalny wykonano dokument, który będzie wkładem merytorycznym do opisu rysu historyczno-przyrodniczego tego rejonu miasta. Dokonano opisu historii punktów linii umocnień powstałych podczas II wojny światowej, które stanowią atrakcję turystyczną dla tego obszaru. Na podstawie opracowania zostanie wytyczony szlak, gdzie będzie można poznać ciekawostki z zakresu przyrody i dziejów tego miejsca.

5.1.7 Obszar NATURA 2000

Na terenie Bytomia występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie, który stanowi jeden z największych systemów podziemnych na świecie obejmujący 5 sztolni odwadniających oraz liczne szyby i odsłonięcia w kamieniołomach. Powierzchnia tego terenu wynosi 3 490,8 ha i graniczy z obszarem Rezerwatu Przyrody Segiet oraz stanowiskiem dokumentacyjnym przyrody nieożywionej Kamieniołom Błachówka. Położony jest w obrębie gmin: Bytom, Tarnowskie Góry, Radzionków i Zbroslawice. Podziemia tworzą wyrobiska po eksploatacji kruszców metali ciężkich, które powstały w okresie od XII do XX wieku i obejmują ponad 300 km chodników oraz liczne komory i wybierki. Obszar „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” stanowi jedno z największych w Europie oraz drugie co do wielkości w Polsce zimowisko nietoperzy, które liczy kilkanaście tysięcy osobników. Obiekt zasiedlany jest przez nietoperze również w okresie letnim. Poza ssakami podziemia zasiedlają między innymi: pajęczaki, skoczogonki, dżdżownice, muchówki i chrząszcze. Przedstawicielami flory są mszaki i paprocie, które występują w strefach przyotworowych podziemi. Wewnątrz podziemi występują formy naciekowe: stalaktyty, stalagmity, stalagnaty, perły jaskiniowe i inne.

5.2 DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA I STAN OGÓLNY ŚRODOWISKA NATURALNEGO W BYTOMIU

5.2.1 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

W województwie śląskim organem właściwym do prowadzenia monitoringu jakości powietrza jest Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach, który m.in. wykonuje pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza oraz badanie i ocenę jakości powietrza w wyznaczonych pięciu strefach, w tym w strefie Aglomeracja Górnośląska, w której zlokalizowany jest Bytom.

Na terenie Bytomia brak jest stanowiska pomiarowego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (WIOŚ). Stacją pomiarową reprezentatywną dla obszaru miasta jest stanowisko zlokalizowane w Zabrze przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej 34.

Na stronie internetowej WIOŚ na bieżąco zamieszczane są powiadomienia o jakości powietrza w województwie śląskim. Z uwagi na fakt, że Bytom - zgodnie z „Programem Ochrony Powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji” - zlokalizowany jest na terenie Aglomeracji Górnośląskiej, komunikaty dotyczące jakości powietrza w tej strefie, odnoszą się również do terenu Bytomia.

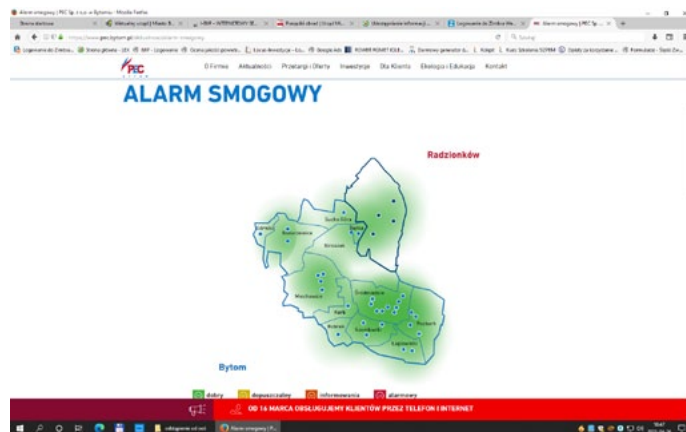
Komunikaty są również publikowane na stronie internetowej www.bytom.pl w zakładce Dla Mieszkańca – Środowisko – Jakość powietrza.

Lokalny monitoring powietrza na terenie miasta jest sukcesywnie rozbudowywany. Sieć czujników pomiarowych zamontowanych na przedszkolach i szkołach (22 sztuki) wizualizuje sytuację areosanitarną i wskazuje, gdzie problem zanieczyszczeń jest największy i gdzie należy zintensyfikować działania związane z likwidacją pieców węglowych poprzez np. podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Oprócz czujników, na terenie Bytomia zostały zainstalowane tzw. ekosłupki (8 sztuk), które sygnalizują jakość powietrza za pomocą koloru światła (barwy są zgodne z Polskim Indekssem Jakości Powietrza). W ramach sieci pomiarowej dokonywany jest pomiar stężenia pyłów zawieszonych (PM₁, PM_{2,5}, PM₁₀), jak również innych zanieczyszczeń, takich jak: dwutlenek siarki (SO₂), ozon (O₃) czy formaldehyd. Wyniki pomiarów dostępne są na stronie PEC Sp z o.o. pod adresem <https://www.pec.bytom.pl> w Aktualnościach w zakładce Alarm smogowy oraz

rozpowszechniane są poprzez portal społecznościowy Facebook.

Zdjęcie 85: Wyniki pomiarów zanieczyszczeń na terenie Bytomia

Źródło: <https://www.pec.bytom.pl/aktualnosci/alarm-smogowy>

Ponadto Urząd Miejski w Bytomiu jest w posiadaniu drona, wyposażonego w mobilne laboratorium pomiarowe, które bada skład dymu wydobywającego się z kominów. W wyniku przeprowadzonego pomiaru powietrza możliwe jest określenie poziomu związków gazowych tj.: chlorowodór, cyjanowodór, formaldehyd oraz lotne związki organiczne (LZO), czyli substancji charakterystycznych dla spalania odpadów. Pomiarów można dokonywać zarówno z ziemi, jak i na wysokości. W 2020 r. przeprowadzono 118 kontroli przy użyciu drona. Podczas przelotów zaznaczane są na mapie miejsca, w których dron wykrył nieprawidłowości, a następnie są one sprawdzane przez odpowiednie służby. W 2020 r. zespół składający się z pracowników Wydziału Inżynierii Środowiska oraz funkcjonariuszy Straży Miejskiej w sezonach grzewczych prowadził kontrole na terenie miasta w obszarach typowanych przez czujniki oraz w miejscach wskazanych przez mieszkańców zgłaszających zły stan powietrza.

Pola elektromagnetyczne

W ramach monitoringu środowiska WIOŚ dokonuje również pomiaru pól elektromagnetycznych w trybie realizacji czynności ustawowych Programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020.

W 2020 r. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opublikował „Informacje o stanie środowiska w województwie śląskim w 2019 r.”, które zawiera-

ły m.in. „Sprawozdanie z monitoringowego pomiaru pól elektromagnetycznych w Bytomiu”. Pomiar wykonano w dniu 6 września 2019 r. w celu określenia w środowisku poziomów pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości 100 KHz-3 GHz na terenie obszaru zabudowy mieszkaniowej położonej w dzielnicy Stolarzowice. Punkt pomiarowy zlokalizowano w obszarze pl. św. Jana. Sondę pomiarową zainstalowano na wysokości 2 m n.p.t. W sąsiedztwie punktu pomiarowego, znajduje się zwarta dwukondygnacyjna zabudowa jednorodzinna oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Szansa dla dziecka” (obecnie Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna) i wieża wodna, na której zainstalowano anteny nadawczo-odbiorcze instalacji systemów radiokomunikacji mobilnej, emitującej pola elektromagnetyczne do środowiska – stacje bazowe telefonii komórkowej (BTS).

Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych przedstawione w Raporcie wykazały, że średnia wartość natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego w zakresie częstotliwości 100 KHz-3 GHz w badanym punkcie obserwacji, nie przekracza dopuszczalnego limitu średniej wartości określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

5.2.2 Zanieczyszczenie wód

Jakość wód, przede wszystkim tych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, ma istotny wpływ zarówno na zdrowie społeczeństwa, jak i prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów. Największe zagrożenia dla gospodarki wodnej w województwie śląskim stanowią m.in.: eksploatacja sieci wodociągowej, przemysł, odprowadzanie ścieków nieoczyszczanych, a także zanieczyszczenia pochodzące z obszarów rolniczych, stawów rybnych czy składowisk odpadów.

Na terenie Bytomia brak jest urządzeń kontrolno-pomiarowych służących określeniu jakości wód powierzchniowych i podziemnych znajdujących się w granicach administracyjnych miasta.

W celu oceny jakości wód zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych na terenie miasta należy posiłkować się pośrednio oceną wynikającą z badań z przeprowadzonego monitoringu jednolitych części wód w punktach kontrolno-pomiarowych zlokalizowanych w miastach sąsiadujących.

Zgodnie z raportem opracowanym w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach pn.: „Raport o stanie środowiska w województwie ślą-

skim, Raport 2020” jednolite części wód powierzchniowych w dorzeczu Wisły charakteryzują się słabym lub złym potencjałem ekologicznym oraz stanem chemicznym - poniżej stanu dobrego (w tym rzeka Szarlejka według danych za rok 2017).

Ocenę rzeki Bytomki w Raporcie sklasyfikowano na podstawie stanu/potencjału ekologicznego wód w dorzeczu Odry. Stwierdzono słaby lub zły stan/potencjał ekologiczny wód w przypadku 18 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w tym w 10 JCWP w zlewni Kłodnicy, m.in. rzeki Bytomki. O wyniku klasyfikacji w tym przypadku zdecydowały głównie wskaźniki biologiczne.

Z uwagi na obecny stan jakościowy oraz ilościowy wód występujących na terenie Bytomia, gmina nie posiada własnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych służących zaopatrzeniu ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Do występujących na terenie Bytomia ujęć wód, zaliczyć można studnie ujmujące wody podziemne – głównie wody pochodzące z odwodnienia wyrobisk górniczych, wykorzystywane na indywidualne potrzeby zakładów.

W 2020 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Próbkę pobrano w 390 punktach pomiarowych, w tym w punkcie pomiarowym na terenie jednolitej części wody podziemnej JCWPd 129, obejmującej południowo-zachodnią część miasta Bytomia, w granicach dorzecza Odry.

Badania fizykochemiczne prób jednolitej części wody podziemnej JCWPd 129 w dorzeczu Odry na terenie Bytomia wykazały, że wody podziemne w punkcie monitoringu diagnostycznego, według danych z 2020 r., są wodami dobrej jakości, w związku z czym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych klasyfikują się do II klasy jakości wód podziemnych⁴.

Gospodarka wodno-ściekowa

Dla osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z polityką Ramowej Dyrektywy Wodnej, przyjęte zostały m.in. plany gospodarowania wodami na obszarze poszczególnych dorzeczy, których głównym ce-

⁴ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych występuje 5 klas jakości: I klasa – wody bardzo dobrej jakości, II klasa – wody dobrej jakości, III klasa – wody zadowalającej jakości, IV klasa – wody niezadowalającej jakości, V klasa – wody złej jakości.

lem jest analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych oraz ocena ich wpływu na stan wód.

Jedną z form działań podejmowanych przez miasto w ramach ochrony wód i gospodarki wodno-ściekowej w roku 2020 była kontynuacja prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, celem umożliwienia monitoringu ilości odprowadzanych ścieków pochodzących z indywidualnych systemów oczyszczania. Przedmiotowa ewidencja pozwala także na bieżącą kontrolę przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska przez jej użytkowników. Jednocześnie na terenie Bytomia wraz z miastem Radzionków współtworzona jest tzw. Aglomeracja Bytom wyznaczona w związku z realizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), opracowanego na potrzeby spełnienia wymogów określonych w Dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

Głównym celem programu jest ograniczanie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a w konsekwencji ochrona środowiska wodnego. Program zawiera wykaz inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych niezbędnych do wykonania dla osiągnięcia standardów jakości odprowadzanych ścieków do środowiska.

We wrześniu 2020 r. Rada Miejska w Bytomiu przyjęła uchwałę nr XXXII/464/20 w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego współdziałania gminy Bytom oraz gminy Radzionków przy realizacji zadania polegającego na wyznaczeniu Aglomeracji Bytom. Przedmiotem porozumienia jest współdziałanie gmin przy realizacji zadania wynikającego z art. 87 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310 z późn. zm.) polegającego na wyznaczeniu obszaru i granic Aglomeracji Bytom.

W celu przystosowania oraz wzmocnienia miasta do zmieniających się warunków klimatycznych, w tym mogących mieć wpływ na gospodarowanie wodami (np. powodzie, susze) realizowany jest „Plan Adaptacji Miasta Bytom do zmian klimatu do roku 2030” przyjęty uchwałą nr XVI/205/19 Rady Miejskiej w Bytomiu. Dokument dostępny jest na stronie internetowej: <http://bip.um.bytom.pl/bip/> zakładka: Rada Miejska – Uchwały – Tematy - Ochrona Środowiska.

5.2.3 Zanieczyszczenie gleb

Gleby występujące na obszarze Bytomia są w większości zanieczyszczone i zdegradowane. Uznaje się, że na terenie miasta występują gleby natural-

ne – zmienione w mniejszym lub większym stopniu w wyniku antropogenicznej działalności człowieka oraz gleby o pogłębionym poziomie próchnicznym czy ulepszonej strukturze.

W roku 2020 nie stwierdzono, aby stan gleb na terenie Bytomia, w stosunku do roku 2018 i lat ubiegłych uległ zmianie. Obecność zanieczyszczeń w glebie wynika zarówno z lokalizacji na terenie GOP-u, jak i historycznego rozwoju Bytomia (rozwój przemysłu hutniczego, wydobywczego i przerobczego). Istotne znaczenie ma również wysoka naturalna zawartość metali w glebie oraz przebieg przez miasto głównych tras tranzytowych, który sprzyja intensyfikacji zanieczyszczeń gleby w rejonach bezpośrednio do nich przyległych.

5.2.4 Ochrona powietrza

Program ochrony powietrza

Bytom, jako jedno z czternastu miast tworzących Aglomerację Górnośląską, objęty jest „Programem ochrony powietrza dla województwa śląskiego”, przyjętym uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z 22 czerwca 2020 r., który zastąpił dotychczasowy „Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”.

Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

W roku 2020, w dalszym ciągu kontynuowane były zadania naprawcze, wskazane w ww. dokumencie oraz mające na celu poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego, w tym m.in.:

- ograniczenie emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy (do 1 MW),
- ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- ograniczenie emisji ze źródeł punktowych,
- prowadzenie spójnej polityki planowania przestrzennego,
- prowadzenie działań wspomagających (informowanie o stanie jakości powietrza, edukacja ekologiczna, działania kontrolne, termomodernizacja obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej), wdrożenie i zarządzanie realizacją programu ochrony powietrza,
- prowadzenie innych działań wspomagających, przewidzianych do warunkowej realizacji.

W 2020 r. w ramach działań naprawczych związanych z szeroko pojętą ochroną powietrza oraz

ochroną zdrowia mieszkańców Bytomia:

kontynuowana była realizacja uchwały nr XXXIX/504/12 Pełniącej Funkcje Organów Miasta Bytom działającej za Radę Miejską z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie przyjęcia regulaminu określającego zasady udzielania dotacji osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie kosztów inwestycji polegających na zmianie systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne w lokalach i budynkach mieszkalnych na terenie Bytomia.

W 2020 r. na podstawie ww. uchwały udzielono 223 dotacje osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym, dzięki czemu jakość powietrza w mieście ulega poprawie poprzez likwidację tzw. niskiej emisji, co ma bezpośredni wpływ na zdrowie i samopoczucie mieszkańców, a także środowisko przyrodnicze. W 2020 r. na ten cel wydatkowano kwotę 332 423,00 zł.

Program został zamknięty zgodnie z przyjętą przez Radę Miejską w Bytomiu uchwałą nr XXXIV/488/20 Rady Miejskiej z dnia 23 listopada 2020 r. uchylającą uchwałę nr XXXIX/504/12.

Infografika 36: Dotacje udzielone na zmianę systemów ogrzewania w Bytomiu w 2020 r.

Źródło: dane Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu

realizowane było zadanie związane z udzielaniem dofinansowania do wymiany pieców węglowych oraz montażu odnawialnych źródeł energii w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Bytom (PONE). Umowa o dofinansowanie powyższego zadania została podpisana w 2019 r. z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, a jej realizacja trwała od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. W ramach ogłoszonego naboru na rok 2019/2020 wpłynęło 513 wniosków. Łącznie podpisano 220 umów z mieszkańcami Bytomia, w tym:

- kocioł węglowy minimum 5 klasy, domy jednorodzinne - 52 umowy;
- kocioł gazowy, domy jednorodzinne - 23 umowy;
- fotowoltaika, domy jednorodzinne - 10 umów;
- systemy solarne, domy jednorodzinne - 7 umów;
- kocioł biomasa, domy jednorodzinne - 30 umów;
- wykonanie instalacji C.O., w przypadku podłączenia lokalu do miejskiej sieci ciepłowniczej - 38 umów;

- kocioł węglowy w mieszkaniu - 1 umowa;
  - kocioł gazowy w mieszkaniu - 56 umów;
  - ogrzewanie elektryczne w mieszkaniu - 3 umowy.
- Piętnastu inwestycji nie udało się zrealizować z powodu braku złożonych wniosków w poszczególnych wariantach tj.: 3 wnioski na systemy solarne oraz 12 wniosków na instalację C.O. w przypadku podłączenia lokalu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Łączny koszt zadania na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniósł 1 112 666,40 zł.

Infografika 37: Dotacje udzielone w ramach PONE w naborze 2019/2020

Źródło: dane Wydziału Inżynierii Środowiska Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Uchwała antysmogowa

Od września 2017 r. na terenie całego województwa śląskiego, w tym na obszarze Bytomia, obowiązuje uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. „uchwała antysmogowa”), zgodnie z którą m.in.:

- obowiązuje zakaz spalania najgorszej jakości paliw węglowych,
- obowiązuje zakaz spalania biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%,
- użytkownicy urządzeń grzewczych, są zobowiązani wymienić je na kotły klasy 5 lub urządzenia spełniające wymagania tzw. ekoprojektu, zgodnie z terminami określonymi w uchwale, uzależnionymi od daty produkcji urządzeń.

Powyższa uchwała dotyczy wszystkich użytkowników kotłów, pieców i kominków na paliwa stałe o mocy do 1 MW. Wprowadzone regulacje prawne mają doprowadzić do poprawy jakości powietrza w regionie, a tym samym – przyczynić się do poprawy zdrowia i większego komfortu życia mieszkańców Bytomia.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

W roku 2020 przy współpracy z firmą Energoexpert Sp. z o.o. Energia i ekologia prowadzono działania związane z opracowaniem dokumentacji pn. „Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bytom” oraz „Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe dla Gminy Bytom”.

Wdrożenie ww. planów pośrednio przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym do poprawy stanu środowiska i zdrowia mieszkańców.

5.2.5 Ochrona przed hałasem

Na podstawie aktualizacji mapy akustycznej wykonanej w roku 2016 można stwierdzić poprawę klimatu akustycznego w relacji do stanu z roku 2012. Wszystkie grupy źródeł hałasu tj. hałas drogowy, kolejowy, tramwajowy, przemysłowy charakteryzują się lepszymi wskaźnikami akustycznymi. We wszystkich obszarach zanotowano spadek liczby mieszkańców narażonych na poszczególne źródła hałasu. Pomimo faktu, iż wartości odnoszące się do liczby mieszkańców obciążone są błędem wynikającym z faktu zameldowań, przemeldowań (co nie ma związku z parametrami akustycznymi), można zauważyć wyraźny trend spadkowy liczby osób narażonych na hałas.

W 2019 r. uchwałą nr XIII/148/19 Rady Miejskiej w Bytomiu została przyjęta „Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bytom na lata 2019-2024”, który jest opracowaniem zawierającym wskazania rozwiązań problemów akustycznych występujących na danym terenie, ujawnionych w wyniku realizacji mapy akustycznej, zaktualizowanej w 2016 r.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska do dnia 30 czerwca 2022 r., a następnie co 5 lat zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem oraz prezydent miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy sporządza strategiczne mapy hałasu i przekazuje je Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz właściwemu marszałkowi województwa.

Działania na rzecz ochrony środowiska przed hałasem podejmowane są również w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia. Podmioty planujące realizację przedsięwzięcia występujące o wydanie ww. decyzji, są zobowiązane do przedstawienia działań mają-

cych na celu wyeliminowanie lub w znacznym stopniu ograniczenie uciążliwości związanych z oddziaływaniem hałasu na otoczenie, w tym zdrowie ludzi, zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji przedsięwzięcia.

Realizacja przedsięwzięć nie może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku na najbliższych terenach podlegających ochronie akustycznej określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

5.2.6 Ochrona przyrody i ochrona zwierząt

W 2020 r. podjęto następujące działania w zakresie ochrony przyrody i środowiska:

- na terenie schroniska dla bezdomnych zwierząt przy ul. Łaszczyka w ramach Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji zostało zrealizowane zadanie pn. „Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na schronisku dla bezdomnych zwierząt w Bytomiu”.

Koszt całkowity inwestycji wyniósł ok. 89 tys. zł, z czego 85 tys. zł stanowiła dotacja Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Inwestycja znacznie przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a nowoczesna instalacja fotowoltaiczna zamontowana na dwóch budynkach pozwoli na ograniczenie kosztów energii elektrycznej ponoszonych podczas ogrzewania obiektów zwłaszcza w okresie zimowym.

Wskaźnik odbioru i adopcji zwierząt bezdomnych w bytomskim schronisku wyniósł w 2020 r. ok. 73%, a wskaźnik eutanazji – ok. 5%;

Zdjęcie 86: Schronisko dla bezdomnych zwierząt przy ul. Łaszczyka

Źródło: www.bytom.pl

- z uwagi na przypadki pojawiania się dzikich zwierząt podjęto liczne działania mające na celu ochronę mieszkańców oraz zwierząt. W tym celu podpisano umowę na kompleksową ochronę rannych

dzikich zwierząt, zwierząt gospodarskich oraz w zakresie prewencji przed występowaniem zagrożeń ze strony zwierząt niebezpiecznych, zwłaszcza dzików oraz na rehabilitację rannych dzikich zwierząt;

- wykonano działania związane z pielęgnacją i ochroną form przyrody w Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym Suchogórski Labirynt Skalny. W ramach zabiegów została wykonana pielęgnacja zieleni rosnącej wzdłuż głównej ścieżki prowadzącej przez obszar zespołu o długości 2 000 mb. Podczas realizacji zadania usunięto nadmierną ilość niewielkich roślin, które powodowały pogorszenie możliwości wzrostu innych szlachetniejszych gatunków, a ich nadmierne zagęszczenie wpływało na brak możliwości uczęszczania główną ścieżką, co skutkowało penetracją terenu przez ludzi w miejscach do tego nieprzeznaczonych i miało negatywny wpływ na tut. florę i faunę. Usunięta roślinność, w tym martwe drewno pozostawiono w obszarze zespołu w celu umożliwienia rozwoju mikrosiedlisk owadów, grzybni i kręgowców. Działania sfinansowano z dotacji pozyskanej ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach w wysokości 5 000,00 zł przy wkładzie własnym w wysokości 2 000,00 zł.

5.2.7 Edukacja ekologiczna

Realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej ma na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Bytomia (projekty są kierowane do różnych grup wiekowych) oraz popularyzację zachowań pozostających w zgodzie z kierunkami wyznaczonymi w ochronie środowiska. Podejmowane są koncepcje kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego poprzez prowadzenie kampanii społecznych oraz innych działań wskazujących, jak chronić środowisko, w tym akcji edukacyjnych.

W 2020 r. w ramach realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej:

- udzielono wsparcia dla Przedszkoli Miejskich nr 4 i nr 32 oraz Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych w postaci zakupu kwiatów i roślin ozdobnych;
- sfinansowano zakup leków dla pszczoł Śląskiego Związku Pszczelarzy - Oddział Tarnowskie Góry oraz Oddział Nakło Śląskie (dla bytomskich pszczelarzy zrzeszonych w powyższych jednostkach);
- ogłoszono konkurs na stworzenie znaku graficznego pn.: „Symbol Dnia Ziemi” dla uczniów klas I - III bytomskich szkół podstawowych;
- wywieziono odpady w ramach akcji społecznej zorganizowanej przez Wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Radzionkowie, którzy uprzątnęli ścieżki przyrodnicze prowadzące m.in. do Rezerwatu Segiet. Podobne akcje zorga-

nizowano również przy Parku Amendy, w którą zaangażowali się wędkarze, a we współpracy z Nadleśnictwem Brynek posprzątano pasy zieleni wzdłuż ul. Szyb Zachodni (miasto zapewniło kontenery na odpady, jak i worki na śmieci);

- zakupiono worki foliowe, które zostały przekazane do selektywnej segregacji odpadów dla uczestników biorących udział w Bytomiu w ramach proekologicznej akcji pn.: „Sprzątanie świata – Polska 2020”. Akcja odbyła się w dniach 17-19 września 2020 r. W sprzątanie zaangażowanych było 15 bytomskich placówek oświatowych oraz bytomskie organizacje pozarządowe, którym przekazano worki i rękawice jednorazowe;

- w listopadzie w ramach akcji społecznej wywieziono odpady z terenów zadrzewionych dzielnicy Łagiewnik;

- zakupiono drzewka w ramach prowadzonej akcji edukacyjnej pn.: „Sadzimy 2020” organizowanej przez Lasy Państwowe pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polski. Akcja ta z udziałem bytomskich przedszkolaków miała na celu zwrócenie uwagi mieszkańców miast nie tylko na bardzo ważną rolę, jaką spełniają drzewa w naszym ekosystemie, ale była również doskonałą formą edukacji dla najmłodszych;

- wykonano i wydano publikację pn. „Bytom z natury zielony - dziedzictwo przemysłu i natury” przy współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, który sfinansował koszty druku i składu w wysokości 50% kosztów. Zlecono wykonanie fotografii o tematyce przyrodniczo-ekologicznej do powyższej publikacji;

- zorganizowano konkurs na wykonanie ekologicznej ozdoby świątecznej dla bytomskich przedszkolaków oraz uczniów klas I-VIII szkół podstawowych, którego celem było poszerzenie wśród dzieci i młodzieży wiedzy ekologicznej oraz podniesienie świadomości ekologicznej dotyczącej ponownego wykorzystania odpadów. Konkurs miał na celu rozwijanie uzdolnień plastycznych i technicznych, jak również dobrą zabawę poszerzającą zdolności kreatywnego myślenia w aspekcie recyklingu. Uczestnictwo w konkursie polegało na własnoręcznym przygotowaniu przez uczestnika pracy w dowolnej formie, wykonanej z dowolnych materiałów (odpadów);
- zakupiono 10 sztuk drewnianych domków dla pszczoł wraz z ramkami, które wiosną 2021 r. zostaną posadowione na terenie schroniska dla bezdomnych zwierząt w Bytomiu;

- wytyczono ścieżki i wykonano tablice informacyjne na szlaku dydaktyczno-rowerowym prowadzącym do miejsc przyrodniczo cennych w Bytomiu.

5.2.8 Gospodarka odpadami (odpady przemysłowe)

W 2020 r. kontynuowano działania nadzorujące i weryfikujące działalność podmiotów prowadzących gospodarowanie odpadami na terenie Bytomia. W związku ze zmianą ustawy o odpadach i koniecznością dopasowania zapisów zawartych w zezwoleniach do nowych przepisów, zweryfikowana i ustalona została faktyczna ilość podmiotów prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami na podstawie zezwoleń wydanych przez prezydenta Bytomia. Na koniec 2020 r. było to:

- 20 przedsiębiorców w zakresie zbierania odpadów,
- 15 przedsiębiorców w zakresie przetwarzania odpadów,
- 1 przedsiębiorca w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów.

Na terenie miasta funkcjonowały również podmioty prowadzące działalność na podstawie zezwoleń wydawanych przez Marszałka Województwa Śląskiego. Z uwagi na zmianę przepisów prawa, część podmiotów, dla których zezwolenia wydał prezydent Bytomia, podlega obecnie kompetencjom Marszałka Województwa Śląskiego.

W 2020 r. wzmożono monitorowanie terenów potencjalnie narażonych na działalność podmiotów wydobywających i przetwarzających odpady (kruszywa) bez wymaganych zgód i zezwoleń. W dwóch sprawach złożono zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, z czego jedna jest w toku i ma charakter rozwojowy.

W związku z trwającą w 2020 r. pandemią COVID-19 w pewnym stopniu ograniczona została ilość kontroli, jednak miejsca szczególnie narażone na zanieczyszczenie odpadami były pod stałym nadzorem funkcjonariuszy Straży Miejskiej i pracowników Urzędu Miejskiego. Nieprawidłowości w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej zgłaszane były do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, który prowadził postępowania nakładające kary administracyjne. W dalszym ciągu prowadzony jest monitoring pod kątem ochrony środowiska. Podjęto działania mające na celu usunięcie dzikich wysypisk na terenach

należących do gminy, w tym m.in. przy ul. Kilara, ul. Brzezińskiej oraz na Polach Szombierskich. Miasto walczy z zaśmiecaniem terenów, zwykle są to tereny ustronne, okolice garaży, ogródków działkowych, często tereny zielone (leśne). W 2020 r. Straż Miejska nałożyła 38 mandatów karnych oraz zobowiązała do uporządkowania zanieczyszczonych terenów. W wyniku wezwań do posprzątania terenu, zostały zlikwidowane zanieczyszczenia odpadami na prywatnych działkach. Miasto przystąpiło również do przejmowania nieruchomości opuszczonych, gdzie brak nadzoru generuje powstawanie dzikich wysypisk.

W związku z ujawnieniem (w grudniu 2018 r.) nielegalnie zmagazynowanych odpadów na nieruchomości przy ul. Szyby Rycerskie, mogących zagrażać życiu i zdrowiu ludzi oraz negatywnie wpływać na środowisko, podjęto działania w celu ich usunięcia i utylizacji. Z uwagi na duży koszt przedsięwzięcia, oszacowany na ponad 4 mln zł, miasto w 2020 r. zwróciło się o jego dofinansowanie do instytucji zewnętrznych, tj.:

- w lipcu do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej złożono wniosek o dofinansowanie 80% kosztów przedsięwzięcia pn. „Usunięcie i utylizacja odpadów niebezpiecznych porzuconych na terenie działki o nr ewid. 143/25 obr. Łagiewniki w Bytomiu przy ul. Szyby Rycerskie 8, którego użytkownikiem wieczystym jest firma PRE-FBUD Sp. z o.o.” w związku z ujawnieniem składowanych nielegalnie znaczących ilości pojemników z odpadami niebezpiecznymi;
- we wrześniu do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach wystąpiono z wnioskiem o dofinansowanie powyższego przedsięwzięcia, skąd otrzymano zapewnienie udzielenia dofinansowania wynoszącego dalsze 15% kosztów usunięcia i utylizacji odpadów.

Szczególny nadzór prowadzono nad terenami poprzemysłowymi, w związku z zagrożeniem nielegalnego zwożenia odpadów w miejsca do tego nieprzeznaczone. Działania te realizowano we współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska i służbami miejskimi.

5.3 EKSPLOATACJA GÓRNICZA

5.3.1 Zakłady górnicze prowadzące działalność na terenie Bytomia

W 2020 r. na terenie miasta funkcjonowały następujące zakłady górnicze:

- Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek-Piekary”;
- Zakład Górniczy „Eko-Plus” Sp. z o.o.;
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA, Zakład „Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji” prowadzący likwidację byłych kopalń: „Bobrek-Miechowice”, „Centrum-Szombierki”, „Powstańców Śląskich”, KWK „Rozbark” (ZG „Bytom II”) i KWK „Centrum”;
- Zakład Górniczy „Siltech” Sp. z o.o. w Zabrze.

5.3.2 Wpływ i skutki eksploatacji górniczej – ujęcie dzielnicowe

Śródmieście

Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu, Oddział w Bytomiu, Kopalnia Węgla Kamiennego „Centrum” z siedzibą w Bytomiu nie prowadzi eksploatacji od jej zakończenia 28 kwietnia 2015 r. przez Kompanię Węglową SA.

Oddział KWK „Bobrek-Centrum” Ruch „Centrum” prowadzi likwidację zakładu górniczego na podstawie:

- Planu Ruchu Likwidowanego Podziemnego Zakładu Górniczego na lata 2016-2020, którego ważność obowiązywania została wydłużona Dodatkiem nr 16 do dnia 31 grudnia 2021 r.,
- Programu Likwidacji Zakładu Górniczego KWK „Centrum” na lata 2015-2021.

Decyzją Ministra Środowiska z maja 2017 r. koncesja nr 6/2008 na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Centrum” objętego obszarem górniczym „Bytom-Centrum I” została wygaszona.

Dla SRK SA w Bytomiu, Oddział w Bytomiu KWK „Centrum” została określona przestrzeń górnicza w górotworze „Umową o ustanowieniu użytkowania górniczego nr 1518/OS/2017 z dnia 19.05.2017 r. w sprawie ustanowienia prawa użytkowania górniczego wyrobisk Spółki Restrukturyzacji Kopalń Spółka Akcyjna w Bytomiu Oddział w Bytomiu Kopalnia Węgla Kamiennego Centrum z siedzibą w Bytomiu wyłączonych z eksploatacji górniczej i niezbędnych do utrzymania systemu odwadniania likwidowanej części zakładu górniczego dla zapewnienia bezpie-

czeństwa ich utrzymania oraz bezpieczeństwa sąsiednich czynnych zakładów górniczych (Węglokoks Kraj Sp. z o.o. KWK Bobrek-Piekary) przed zagrożeniem wodnym”, do której 28 sierpnia 2019 r. wprowadzono aneks nr 1 zmieniający zakres przestrzeni użytkowania górniczego.

W 2018 r. stwierdzono wygaśnięcie wpływów eksploatacji w postaci obniżeń i deformacji pod Bytomiem, a stosowne zapisy zostały ujęte w dodatku do planu ruchu. W 2020 r. kopalnia nie prowadziła pomiarów obniżeń i deformacji na terenie miasta Bytomia i nie planuje ich wykonywania w latach następnych.

Rozbark

W obszarze górniczym „Rozbark V” eksploatacja węgla kamiennego w złożu „Bytom II-1” została zakończona 6 listopada 2013 r. Była ona wówczas prowadzona przez Kompanię Węglową SA Oddział KWK „Piekary”.

W związku z powyższym zlikwidowany zakład górniczy SRK SA w Bytomiu, Oddział w Bytomiu KWK „Rozbark V” nie prowadził w 2020 r. eksploatacji górniczej.

Likwidacja podziemnego zakładu górniczego KWK „Rozbark V” prowadzona była w oparciu o plan ruchu sporządzony na okres od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2020 r., zatwierdzony decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach.

Ostatnie pomiary deformacji terenu wykonano w 2014 r. Pomiary te wykazały, że wpływy od dokonanej w złożu „Bytom II-1” eksploatacji górniczej uległy wygaszeniu. Nie stwierdzono również występowania deformacji nieciągłych w wyniku prowadzonych robót górniczych.

W maju 2019 r. decyzją Ministra Środowiska wygaszono koncesję nr 13/2004 na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Bytom II-1”, a obszar górniczy „Rozbark V” został wykreślony z rejestru obszarów górniczych w czerwcu 2019 r.

Karb

W rejonie filara ochronnego dzielnicy Karb w 2020 r. prowadzono eksploatację górniczą w jego północ-

nej części (rejon ul. Łanowej). Do końca 2021 r. planuje się dokończenie eksploatacji górniczej ścianą 1a' w pokładzie 504 w.d. pod filarem ochronnym dzielnicy w jego północnej części oraz rozpoczęcie eksploatacji ściany 2a w pokładzie 504 w.d. na północ od filara ochronnego dzielnicy.

Monitoring wpływów eksploatacji górniczej w kopalni „Bobrek-Piekary” prowadzony był zgodnie z zatwierdzonym przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego „Harmonogramem obserwacji geodezyjnych dla określenia deformacji powierzchni terenu górniczego „Bytom III - ZG” i „Bobrek-Miechowice 1” na lata 2018-2020”. Generalnie pomiary geodezyjne prowadzone są w okresach półrocznych (cykl wiosenny i cykl jesienny). Obiekty o szczególnym znaczeniu lub obiekty użyteczności publicznej, w okresie ujawniania się wpływów eksploatacji, są monitorowane ze zwiększoną częstotliwością, jak np. szlak PKP Bytom - Tarnowskie Góry i inne wytypowane obiekty. Pomierzone wielkości deformacji terenu nie przekroczyły wartości prognozowanych w planie ruchu kopalni na lata 2018-2020. Nie stwierdzono występowania deformacji nieciągłych w nowych rejonach, w wyniku prowadzonych robót górniczych. Obiekty znajdujące się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej objęte były bieżącym nadzorem budowlanym, który prowadzony jest przez pracowników Instytutu Techniki Budowlanej w Katowicach przy współpracy pracowników Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach. Z ww. nadzorów wykonywane były w okresach kwartalnych sprawozdania techniczne, na podstawie których prowadzone są na bieżąco doraźne prace naprawcze i zabezpieczające.

W rejonie dzielnicy Karb wartości obniżeń terenu pomierzone w okresie od września 2019 r. do września 2020 r. kształtowały się następująco:

- ul. Kołłątaja - od 0,19 m do 0,20 m,
- ul. Krańcowa - 0,15 m,
- ul. Orkana - od 0,14 m do 0,18 m,
- ul. Św. Marka - 0,14 m,
- ul. Raławicka - od 0,13 m do 0,15 m,
- ul. Łanowa - 0,12 m,
- ul. Młodzieżowa - od 0,10 m do 0,19 m,
- ul. św. Tomasza - od 0,10 m do 0,14 m,
- skrzyżowanie ul. Konstytucji z ul. Miechowicką - 0,05 m,
- ul. Falista - od 0,04 m do 0,20 m,
- ul. Braci Śniadeckich - 0,02 m,
- rejon budynku Kościoła pw. Dobrego Pasterza - 0,00 m.

Miechowice

Eksploatacja ścianą 4 w pokładzie 504 prowadzona była w jego południowo-wschodniej części, kończąc swój bieg w lipcu 2020 r. na południe od al. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Na północ od filara ochronnego dzielnicy rozpoczęta została w 2020 r. eksploatacja ścianą 6 w pokładzie 504. Do końca 2020 r. ściana osiągnęła swoim wybiegiem rejon ul. Lipowej. W 2021 r. ściana 6 eksploatowana będzie poza filarem ochronnym dzielnicy Miechowice na północny wschód od tego filara oraz w jego centralnej części. Dodatkowo na południowy zachód od rejonu „fińskich domków” prowadzona była eksploatacja ściany 9 w pokładzie 503. W 2021 r. w tym rejonie planowana jest kontynuacja eksploatacji tej ściany oraz rozpoczęcie eksploatacji ściany 9 w pokładzie 504.

Monitoring wpływów eksploatacji górniczej w kopalni „Bobrek-Piekary” prowadzony był zgodnie z zatwierdzonym przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego „Harmonogramem obserwacji geodezyjnych dla określenia deformacji powierzchni terenu górniczego „Bytom III - ZG” i „Bobrek-Miechowice 1” na lata 2018-2020”. Generalnie pomiary geodezyjne prowadzone są w okresach półrocznych (cykl wiosenny i cykl jesienny).

Obiekty o szczególnym znaczeniu lub obiekty użyteczności publicznej w okresie ujawniania się wpływów eksploatacji, są monitorowane ze zwiększoną częstotliwością. Do obiektów tych należą m.in.:

- kościół pw. Św. Krzyża - pomiary prowadzone były zgodnie z harmonogramem pomiarów w okresie ujawniania się wpływów eksploatacji na budynek kościoła, który w 2020 r. znajdował się poza zasięgiem wpływów głównych od prowadzonej eksploatacji; zaobserwowano wpływy o charakterze wygasającym;
- III Etap Obwodnicy Północnej miasta Bytomia - z uwagi na eksploatację ścianą 4 w pokładzie 504 obiekt poddawany był obserwacjom w cyklach miesięcznych (eksploatacja została zakończona).

W rejonie dzielnicy Miechowice wartości obniżeń pomierzone w okresie od października 2019 r. do października 2020 r. kształtowały się następująco:

- ul. Hutnicza - od 0,27 m do 0,68 m,
- ul. Karbowska - od 0,18 m do 1,42 m,
- rejon budynku kościoła pw. Św. Krzyża - od 0,07 m do 0,08 m,
- ul. Warszawska - od 0,06 m do 1,43 m,
- ul. Andersa - od 0,05 m do 0,23 m,
- ul. Chroboka - od 0,05 m do 0,26 m,
- ul. Zamkowa - od 0,04 m do 0,18 m,

- pl. Słoneczny - od 0,04 m do 0,07 m,
- ul. Elsnera - od 0,02 m do 0,04 m,
- ul. ks. Jana Frenzla - od 0,01 m do 0,67 m,
- ul. Wolnego - od 0,01 m do 0,04 m.

Obiekty znajdujące się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej objęte były bieżącym nadzorem budowlanym, który prowadzony jest przez pracowników Instytutu Techniki Budowlanej w Katowicach przy współpracy pracowników Głównego Instytutu Górnictwa. Z prowadzonego nadzoru wykonywane były w okresach kwartalnych sprawozdania techniczne, na podstawie których prowadzone są na bieżąco doraźne prace naprawcze i zabezpieczające.

Okolice Dąbrowy Miejskiej, Stroszka (eksploatacja prowadzona przez Zakład Górniczy „Eko-Plus” Sp. z o.o.)

Zakład Górniczy „Eko-Plus” Sp. z o.o. prowadzi eksploatację ze złoża „Bytom I-1” w oparciu o Koncesję nr 2/2015 na wydobywanie węgla kamiennego ważną do 2043 r. Zakład w roku 2019 prowadził wydobywanie na podstawie planu ruchu zatwierdzonego decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach na okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2018 r., wydłużony Dodatkiem nr 17 do dnia 31 grudnia 2019 r. decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach. Obecnie ZG „Eko-Plus” Sp. z o.o. posiada plan ruchu zatwierdzony decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r.

ZG „Eko-Plus” Sp. z o.o. prowadzi eksploatację w obszarze górnictwa „Bytom VII” w rejonie filara ochronnego szlaku PKP Tarnowskie Góry – Bytom (w km 21.4 – 23.7) oraz filara Autostrady A-1. W 2020 r. eksploatacja prowadzona była w ww. filarach w pokładzie 510 w polu „O” chodnikami wydobywczymi na głębokości średniej 570 m. Ponadto zakład w 2020 r. drażył wyrobiska przygotowawczo-udostępniające oraz badawcze w pokładzie 507 na głębokości od 400 m – 700 m. Zbędne wyrobiska górnicze likwidowane są przez ich podsadzenie (podsadzką hydrauliczną).

W okresie od listopada 2019 r. do grudnia 2020 r., maksymalne obniżenie na liniach obserwacyjnych wyniosły:

- Linia nr 1 - 66 mm na pkt. 13
- Linia nr 2 - 67 mm na pkt. 25
- Linia nr 3 - 58 mm na pkt. 49
- Linia nr 5 - 83 mm na pkt. 110 (obniżenia w okresie sierpień 2019 r. - grudzień 2020 r.)
- Linia nr 6 - 87 mm na pkt. 209 i 210 (obniżenia

w okresie sierpień 2019 r. - grudzień 2020 r.).

Maksymalne obniżenia na szlaku PKP w okresie listopad 2019 r. do grudzień 2020 r. wyniosły 70 mm w km 22/3 - 22/7.

W 2020 r. nie odnotowano zgłoszenia szkody górniczej wywołanej ruchem zakładu górniczego.

Okolice obrzeża Bytomia - część wschodnia (eksploatacja prowadzona przez KWK „Bobrek-Piekary”)

Kopalnia Węgla Kamiennego „Bobrek-Piekary” Ruch „Piekary” w 2020 r. w obrębie miasta Bytomia nie prowadziła eksploatacji górniczej.

5.3.3 Zadania związane z usuwaniem szkód górniczych

W 2020 r. Węglkoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek - Piekary” sfinansował naprawy szkód górniczych na terenie Bytomia na łączną kwotę 14 540 224,33 zł, z tego :

- 13 583 793,25 zł - zadania Węglkoks Kraj Sp. z o.o.,
- 956 431,08 zł - zadania SRK SA.

KWK „Bobrek-Piekary” Ruch „Bobrek” prowadził między innymi prace likwidujące szkody górnicze w następujących zakresach:

- współfinansowano koszty odwadniania niecek bezodpływowych i utrzymania przepompowni ścieków;
- opracowano projekt rektyfikacji i naprawy budynku kościoła Parafii św. Krzyża w Miechowicach;
- wypłacono odszkodowanie remontowe na naprawę budynku przedszkola przy ul. Bluszczowej 7;
- sfinansowano remont budynku mieszkalnego przy ul. Chroboka 7 wraz z rektyfikacją wychylenia;
- wypłacono odszkodowanie dla budynków produkcyjno-handlowo-usługowych: firmy „Sakop” Sp. z o.o. przy ul. Stolarzowickiej 17, firmy Mida-Gaz przy ul. Łanowej 7, firmy Compensus przy ul. Konstytucji 148, „Biedronka” przy ul. ks. J. Frenzla 26 oraz „Circle K” przy ul. Hutniczej 27;
- wypłacono odszkodowania jednorazowe i remontowe dla budynków mieszkalnych położonych przy ul. Stromej 2-4, ul. Feliksa 6, ul. Alberta 13 i ul. Świerkowej 6.

Niezależnie od powyższego kopalnia posiada zawarte umowy z gestorami sieci uzbrojenia podziemnego i umowy z wykonawcami, w ramach których wykonywane są prace naprawcze związane z usuwaniem ewentualnych awarii, jak i naprawy realizowane w normalnym trybie. W ramach prac związanych z zastosowaniem profilaktyki budowlanej na zlecenie Spółki prowadzony jest specjalistyczny nadzór i obserwacje obiektów budowlanych wy-

konywane dotychczas przez specjalistów Instytutu Techniki Budowlanej w Katowicach oraz Głównego Instytutu Górnictwa. Zgodnie z zaleceniami z prowadzonego monitoringu, w trybie awaryjnym wykonywane są doraźne prace zabezpieczające i naprawy. Ponadto, pracownicy kopalni prowadzili niezależne obserwacje i przeglądy zabudowy znajdującej się w zasięgu oddziaływania prowadzonej eksploatacji górniczej zgodnie z ustaleniami zawartymi w Planie Ruchu i zarządzeniach Dyrektora.

W zakresie usuwania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego SRK SA Oddział KWK „Centrum” w 2020 r. kopalnia zakończyła realizację 12 zadań związanych z naprawą szkód górniczych w budynkach mieszkaniowych, produkcyjnych oraz warsztatowo-garażowych. Ponadto w przypadku czterech obiektów toczy się postępowanie ugodowe.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA Zakład „Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji” w ramach ugody z gminą Bytom zobowiązana była do finansowania odwadniania prowadzonego na terenie niecek bezodpływowych - Karb II, Kościuszek, Łan i Zachodnia oraz realizowania odwadnianie niecek: Dworska Ogródki, Staw 32, Północna-Zielona.

W 2020 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA odpowiedzialna była również za utrzymanie i eksploatację przepompowni wód opadowych i ścieków przy ulicach: Piłsudskiego, Przelotowej, Łanowej i Technicznej. Ponadto w maju 2019 r. zawarto z przedsiębiorcami górniczymi ugodę, zobowiązującą ich do kompleksowej modernizacji systemu odwodnień niecek.

Węglkokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek - Piekary” w ramach ugody z gminą Bytom współfinansował odwadnianie prowadzone na terenie niecki bezodpływowej Staw 24 „Brandka” oraz refinansował odwadnianie zalewiska Ws-47 „Bączek”.

Plany ruchu podmiotów górniczych związane z planowanym wydobywaniem oraz z zagrożeniami z tego płynącymi dla miasta Bytomia

W 2020 r. eksploatację górniczą na terenie Bytomia prowadziły podmioty górnicze:

- Węglkokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek-Piekary” Ruch „Bobrek”,
- Zakład Górniczy „Eko-Plus” Sp. z o.o. w Bytomiu,
- Zakład Górniczy „Siltech” Sp. z o.o. w Zabrze.

Węglkokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek-Piekary” Ruch „Bobrek” prowadzi działalność górniczą w oparciu o przyznane koncesje:

- nr 38/99 z 1 września 1999 r. na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Bytom III” objętego obszarem górniczym „Bytom III – ZG”, udzielonej na okres 27 lat,

- nr 1/2013 z 7 marca 2013 r. na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Bobrek-Miechowice 1” objętego obszarem górniczym „Bobrek-Miechowice 1”, obowiązującą do 31 grudnia 2050 r.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach w grudniu 2017 r. zatwierdził plan ruchu dla Węglkokoks Kraj Sp. z o.o. Kopalnia Węgla Kamiennego „Bobrek – Piekary” na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r., natomiast 22 grudnia 2020 r. zatwierdził plan ruchu na kolejny okres, tj. od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r.

Zakład Górniczy „Eko-Plus” Sp. z o.o. prowadzi eksploatację ze złoża „Bytom I - 1”, w oparciu o koncesję nr 2/2015 na wydobywanie węgla kamiennego ważną do 2043 r.

Spółka posiadała plan ruchu zatwierdzony decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach na okres od 1 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2018 r., który wydłużono Dodatkiem nr 17 do planu ruchu do dnia 31 grudnia 2019 r.

Obecnie Spółka posiada plan ruchu na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r. zatwierdzony decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach w dniu 30 grudnia 2019 r. Plan ten został negatywnie zaopiniowany przez prezydenta Bytomia pismem z 2 grudnia 2019 r. między innymi z uwagi na fakt, iż działania kopalni mogą naruszać zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony torowiska kolejki wąskotorowej - obiektu ujętego w gminnej ewidencji zabytków, a także ze względu na sprawę ochrony obiektów kubaturowych położonych przy ul. Przy Kopalni oraz ul. Celnej w zasięgu wpływów eksploatacji planowanej.

W posiadanych planach ruchu zakłady górnicze zobowiązały się do zapobiegania i ograniczania szkód poprzez prowadzenie profilaktyki zarówno górniczej, jak i budowlanej. Nadzorem konstrukcyjno-budowlanym objęto obiekty o kategorii niższej bądź równej projektowanym wpływom eksploatacji górniczej. W celu umożliwienia bezpiecznego przejścia przez obiekty wpływów projektowanej eksploatacji górniczej realizowano prace naprawcze i zabezpieczające oraz rozbiórkowe.

W przypadku pojawienia się poważnych uszkodzeń, w tym w obiektach liniowych tj. sieciach wodociągowo-kanalizacyjnych, gazowych, obiektach inżynierii drogowych kopalnie usuwały je w trybie awaryjnym.

W 2020 r. kontynuowane były prace Zespołu Porozumiewawczego (narady koordynowane przez Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach) dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu w granicach gminy Bytom, z udziałem prezydenta Bytomia oraz przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem w Katowicach, Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA oraz dyrektorów zakładów górniczych prowadzących eksploatację w granicach gminy Bytom.

W 2016 r. został zatwierdzony przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach, plan ruchu likwidowanego podziemnego zakładu górniczego na lata 2016-2020 dla Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu Oddział w Bytomiu Kopalnia Węgla Kamiennego „Centrum” z siedzibą w Bytomiu, którego ważność obowiązywania została wydłużona Dodatkiem nr 16 do końca grudnia 2021 r. KWK „Centrum” w ramach SRK SA w Bytomiu nie prowadziła eksploatacji w roku 2020. Prowadzona likwidacja KWK „Centrum” nie wpłynie negatywnie na obiekty i urządzenia znajdujące się na powierzchni terenu górniczego. W przypadku wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko związanego z emisją hałasu lub zanieczyszczeniem powietrza Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA w Bytomiu Oddział KWK „Centrum” zobowiązana jest do podjęcia niezbędnych czynności ograniczających to oddziaływanie. W okresie obowiązywania planu ruchu likwidowanego podziemnego zakładu górniczego będą prowadzone prace rekultywacyjne na określonych obiektach oraz na terenach zakładu górniczego po przeprowadzonej likwidacji infrastruktury przemysłowej.

Likwidacja podziemnego zakładu górniczego KWK „Rozbark V” prowadzona była w oparciu o plan ruchu sporządzony na okres od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2020 r., zatwierdzony decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach. Zlikwidowany zakład górniczy SRK SA w Bytomiu Oddział w Bytomiu KWK „Rozbark V” z siedzibą w Bytomiu, nie prowadził w 2020 r. eksploatacji górniczej.

Zakład Górniczy „Siltech” Sp. z o.o. uzyskał koncesję nr 6/2019 w listopadzie 2019 r. na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Bobrek-Miechowice 2” leżącego na terenie Bytomia obowiązującą do 31 grudnia 2023 r. Zgodnie z Dodatkiem nr 9 do planu ruchu prognozowane w roku 2020 deformacje terenu na obszarze Bytomia powinny być praktycznie niezauważalne (do 7 cm).

Obecnie ZG „Siltech” Sp. z o.o. w Zabrzu posiada zatwierdzony Decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach plan ruchu na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Przedmiotowy plan ruchu został negatywnie zaopiniowany przez prezydenta Bytomia z uwagi na poddanie wpływom eksploatacji górniczej magistrali ciepłowniczej. Ze względu na jej kategorię odporności, niższą niż kategoria przewidywanych wpływów, istnieje możliwość uszkodzenia magistrali, co spowodować mogłoby znaczne perturbacje w systemie ogrzewania południowej części miasta.

W 2020 r. wykonano opracowania dotyczące:

- wpływu eksploatacji górniczej na zbiorniki wodne Ws-47 „Bączek” i Staw 24 „Brandka” - opracowanie zostało wykonane przez naukowców z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i będzie podstawą dla wypracowania koncepcji docelowego usunięcia szkody górniczej, która spowodowała powstanie tych zalewisk i zagospodarowania okolicznych terenów;
- ujawnienia „słabych punktów” w sieci kanalizacyjnej, zbierającej wody opadowe z rejonu ul. Piłsudskiego, co skutkować ma opracowaniem założeń technicznych do zaprojektowania skutecznego systemu odwadniania tego rejonu;
- pomiarów fotogrametrycznych terenów o niejasnej sytuacji formalno-prawnej i technicznej, tj. rejonu ulic Kędzierzyńskiej i Brzezińskiej (podejrzenie nielegalnej działalności) oraz rejon ulic Strzelców Bytomskich i Magdaleny (zapożarowanie hałdy oraz problem nielegalnie składowanych odpadów);
- założenia punktów obserwacyjnych w rejonie Kolonii Zgorzelec wzdłuż rzeki Bytomki (w sąsiedztwie obiektów rekreacyjnych) celem stwierdzenia stabilności gruntu w rejonie.

W rejonie zapożarowanej hałdy w rejonie ulic Strzelców Bytomskich i Magdaleny wykonano pomiar termiczny powierzchni zapożarowanej hałdy celem lokalizacji ognisk zapożarowania.

Odwadnianie niecek bezodpływowych

Bytom cały czas boryka się z zaszłościami, spowodowanymi wpływami eksploatacji górniczej prowadzonej przez ponad wiek na obszarze miasta. Jednym z długofalowych skutków deformacji powierzchni, spowodowanych działalnością górniczą, było powstanie niecek bezodpływowych, wymagających systematycznego odwadniania.

W rezultacie uzgodnień, zawieranych z podmiotami górniczymi, w kompetencjach gminy Bytom leży odwadnianie zlewni składającej się ze Stawu 24 „Brandka” i napełniającego się zbiornika Ws-47 „Bą-

czek". W zależności od ilości opadów atmosferycznych, zasilających zbiornik Ws-47 niezbędne będzie co roku kilkukrotne odpompowywanie wody z tego zbiornika. Każdy ponadnormatywny wzrost lustra wody spowoduje uruchomienie awaryjnego obniżania poziomu lustra wody. Koszty odpompowywania wody w znacznej części pokrywa Węgłokoks Kraj Sp. z o.o. KWK „Bobrek - Piekary”, jako sprawca szkody.

Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Bytomiu w celu określenia praw i obowiązków Stron związanych z odbiorem wód opadowych z niecki bezodpływowej Staw 24 i Ws-47 oraz ustalenia warunków, na jakich odbiór tych wód będzie się odbywał, podpisał w maju 2020 r. umowę z SRK SA, która zabezpieczała w 2020 r. odbiór wód za pośrednictwem zarządzanej przez SRK SA przepompowni Karb II zlokalizowanej przy ul. Celnej.

Zgodnie z powyższą umową w 2020 r. przeprowadzono 4 cykle pompowania (jedenkrotnie jako Miejski Zarząd Zieleni i Gospodarki Komunalnej), w trakcie których przepompowano łącznie 316 690 m³ wody z zalewiska Ws-47 „Bączek”.

Łączny koszt MZDiM za rzut wody do przepompowni Karb II wynosił 405 109,85 zł, a łączne koszty za serwisy i przeglądy techniczne, paliwo oraz sanitariaty wyniosły 123 310,05 zł.

W związku z likwidacją szkody górniczej polegającej na odprowadzaniu wód z niecki Staw 24 i zbiornika Ws-47, Węgłokoks Kraj Sp. z o.o. zgodnie z ugodą nr 114/2019 z 9 października 2019 r. zwrócił gminie Bytom kwotę w wysokości 384 650,46 zł.

5.4 ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA

W 2020 r. zidentyfikowane problemy środowiskowe dotyczyły głównie składowania odpadów przemysłowych na poniższych terenach:

Odpady na terenie przy ul. Szyby Rycerskie

W związku z ujawnieniem nielegalnego zwiezenia i magazynowania odpadów na terenie zlokalizowanym przy ul. Szyby Rycerskie, kontynuowano działania zmierzające do ich usunięcia w trybie art. 26a ustawy o odpadach.

Koszt działań na realizację zadania pn. „Usunięcie i utylizacja odpadów niebezpiecznych porzuconych na terenie działki o nr ewid. 143/25 w Łagiewnikach przy ul. Szyby Rycerskie” oszacowany został na ponad 4 mln zł, w związku z czym gmina podjęła starania o dofinansowanie zadania przez instytucje zewnętrzne. Zakończona została procedura pozyskania środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 2.9 „Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi. Usuwanie porzuconych odpadów”. Otrzymało również zapewnienie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach o dofinansowaniu przedsięwzięcia.

Odpady na terenie przy ul. Łokietka

Nielegalne magazynowanie odpadów stwierdzono na terenie przy ul. Łokietka 10. Część odpadów pozostała na tym terenie po prowadzonej działalności gospodarczej polegającej na zbieraniu odpadów, która została zakończona w związku z cofnięciem zezwolenia. Część odpadów znajdujących się na przedmiotowym terenie zostało nielegalnie zwiezionych i porzuconych. Prowadzone są procedury zmierzające do bezpiecznego usunięcia odpadów z powyższego terenu w trybie nakazu usunięcia odpadów lub wykonania zastępczego.

Odpady na terenie przy ul. Krzyżowej

Nielegalne składowanie odpadów ma również miejsce na terenie przy ul. Krzyżowej 2D, gdzie po działalności związanej z gospodarowaniem odpadami, prowadzonej w latach 2015 i 2016, pozostały zgromadzone odpady, powiększone o odpady nielegalnie dowożone przez nieznanych sprawców. W 2020 r. przeprowadzane były wizje w terenie mające na celu monitorowanie aktualnego stanu na przedmioto-

wej nieruchomości. W 2021 r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji nakazującej właścicielowi terenu usunięcie odpadów. Postępowanie jest w toku.

Odpady w rejonie ul. Kędzierzyńskiej

W rejonie ul. Kędzierzyńskiej, w następstwie działań podjętych po stwierdzeniu rozbiórki nasypu kolejowego i kontroli przeprowadzonych przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, została wstrzymana prowadzona działalność gospodarcza, wszczęte zostały procedury zmierzające do ukarania sprawców nieprawidłowości.

Odpady na terenie przy ul. Strzelców Bytomskich i ul. Magdaleny

W związku z brakiem środków finansowych na usunięcie nielegalnie zdeponowanych odpadów na działkach o łącznej pow. 8,5 ha zlokalizowanych przy ul. Strzelców Bytomskich i ul. Magdaleny oraz niezakwalifikowaniem do przyznania dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, prowadzone były poszukiwania alternatywnej drogi usunięcia zagrożenia środowiskowego spowodowanego powyższym procederem.

Zdjęcie 87: Nielegalne wysypisko odpadów przy ul. Szyby Rycerskie

Źródło: www.bytom.pl

INDEKS MATERIAŁÓW GRAFICZNYCH

Spis map

- Mapa 1: Mapa Bytomia z podziałem na dzielnice - 5
Mapa 2: Gęstość zaludnienia w ujęciu dzielnicowym - 78
Mapa 3: Układ drogowy Bytomia - 151

Spis tabel

- Tabela 1: Stan realizacji projektów Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+ - 9
Tabela 2: Lista projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI wraz z informacją o etapie realizacji (stan na koniec 2020 r.) - 14
Tabela 3: Lista uzupełniających projektów inwestycyjnych zaproponowana do wsparcia ze środków EFRR w ramach OSI wraz z informacją o etapie realizacji (stan na koniec 2020 r.) - 18
Tabela 4: Zestawienie dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł) - 30
Tabela 5: Struktura dochodów uzyskanych w 2020 r. - 31
Tabela 6: Zestawienie wydatków i rozchodów budżetu miasta według rodzaju zadań (w mln zł) - 32
Tabela 7: Struktura wydatków budżetu miasta według rodzajów wydatków - 33
Tabela 8: Liczba projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2020 r. w rozbiciu na źródła finansowania - 35
Tabela 9: Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w 2020 r. - 36
Tabela 10: Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków unijnych w latach wcześniejszych, których realizacja trwała w 2020 r. - 39
Tabela 11: Zestawienie projektów dofinansowanych z innych niż unijne źródła zewnętrznych w 2020 r. - 44
Tabela 12: Wsparcie dla nauczycieli w ramach Programu 500+ - 69
Tabela 13: Ulgi w należnych podatkach i opłatach lokalnych udzielone przedsiębiorcom w związku z COVID-19 w 2020 r. - 71
Tabela 14: Ulgi w należnych opłatach cywilnoprawnych oraz prawno-administracyjnych udzielone przedsiębiorcom w związku z COVID-19 w 2020 r. - 71
Tabela 15: Wsparcie w ramach Tarczy Antykryzysowej udzielone przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w 2020 r. - 73
Tabela 16: Struktura mieszkańców Bytomia według grup ekonomicznych w latach 2019-2020 - 77
Tabela 17: Typy i liczba bytomskich szkół publicznych, liczba uczniów i absolwentów - 81
Tabela 18: Uczniowie objęci opieką w świetlicach bytomskich szkół publicznych w latach 2015-2020 - 82
Tabela 19: Działalność bytomskich placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2020 - 82

Tabela 20: Wybrane dane dotyczące funkcjonowania placówek lecznictwa zamkniętego, zakładów opieki zdrowotnej oraz Pogotowia Ratunkowego w Bytomiu w latach 2015-2020 (stan na ostatni dzień roku) - 86	86
Tabela 21: Dane dotyczące zachorowań na choroby społeczne i cywilizacyjne oraz liczba osób hospitalizowanych w latach 2015-2020 (stan na ostatni dzień roku) - 88	88
Tabela 22: Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenia oraz liczba wypłaconych świadczeń w ramach pomocy społecznej w latach 2015-2020 - 92	92
Tabela 23: Liczba decyzji o prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w 2020 r. - 99	99
Tabela 24: Świadczenia rodzinne wypłacone w Bytomiu w latach 2015-2020 - 101	101
Tabela 25: Pomoc materialna dla uczniów w Bytomiu - 102	102
Tabela 26: Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2020 - 103	103
Tabela 27: Liczba imprez i widzów w BCK w latach 2015-2020 - 106	106
Tabela 28: Liczba spektakli i widzów w BTTiR Rozbark w latach 2015-2020 - 106	106
Tabela 29: Wybrane dane dotyczące MBP w Bytomiu w latach 2015-2020 - 107	107
Tabela 30: Liczba spektakli i widzów w Operze Śląskiej w latach 2015-2020 - 107	107
Tabela 31: Liczba wystaw i odwiedzających w Muzeum Górnośląskim w latach 2015-2020 - 108	108
Tabela 32: Liczba wystaw i odwiedzających w CSW „Kronika” w latach 2015-2020 - 108	108
Tabela 33: Kalendarium imprez kulturalno-rozrywkowych zorganizowanych w 2020 r. - 110	110
Tabela 34: Obiekty wpisane do rejestru zabytków - 112	112
Tabela 35: Liczba zdarzeń odnotowanych przez Komendę Miejską PSP w Bytomiu oraz ich przyczyny - 117	117
Tabela 36: Liczba fundacji i stowarzyszeń w Bytomiu - 121	121
Tabela 37: Konsultacje społeczne przeprowadzone w Bytomiu w 2020 r. na podstawie uchwały XXIII/301/16 Rady Miejskiej w Bytomiu - 130	130
Tabela 38: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w Bytomiu w latach 2016-2020 - 133	133
Tabela 39: Liczba przedsiębiorców z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia w 2020 r. - 135	135
Tabela 40: Poziom i struktura bezrobocia rejestrowanego w Bytomiu - 137	137
Tabela 41: Bezrobotni nowo rejestrowani i wyłączeni z ewidencji PUP - 138	138
Tabela 42: Zawody najczęściej występujące w ofertach pracy - 140	140
Tabela 43: Zestawienie środków wydatkowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu w latach 2019-2020 (w zł) - 141	141
Tabela 44: Formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w 2020 r. - 142	142
Tabela 45: Projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego - 142	142
Tabela 46: Wybrane dane dotyczące gospodarki wodociągowej w Bytomiu w latach 2015-2020 - 144	144
Tabela 47: Wybrane dane dotyczące gospodarki ściekowej w Bytomiu w latach 2015-2020 - 145	145
Tabela 48: Oczyszczalnie ścieków w Bytomiu - 145	145
Tabela 49: Podstawowe dane dotyczące infrastruktury ciepłej PEC Sp. z o. o. w latach 2015-2020 - 147	147
Tabela 50: Infrastruktura gazowa w latach 2015-2020 - 149	149
Tabela 51: Podział odbiorców na grupy taryfowe - 150	150

Tabela 52: Linie tramwajowe, autobusowe oraz przystanki na terenie Bytomia w latach 2015-2020 - 153
Tabela 53: Zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2015-2020 - 162
Tabela 54: Komunalne zasoby mieszkaniowe w Bytomiu w latach 2015-2020 - 163
Tabela 55: Ilość zawartych umów w latach 2015-2020 - 164
Tabela 56: Przyznane lokale mieszkalne w latach 2015-2020 - 165
Tabela 57: Liczba wolnych lokali mieszkalnych zgłoszonych do Bytomskich Mieszkań w latach 2015-2020 - 165
Tabela 58: Liczba osób oczekujących na lokale mieszkalne i socjalne w latach 2015-2020 - 165
Tabela 59: Szczegółowy wykaz wypłaconych na rzecz wierzycieli odszkodowań za niedostarczenie lokali socjalnych lub tymczasowych pomieszczeń w latach 2015-2020 - 165
Tabela 60: Wspólnoty mieszkaniowe zarządzane przez ZBM Sp. z o.o. w latach 2015-2019 i przez ZBM - TBS Sp. z o.o. w 2020 r. - 169
Tabela 61: Struktura budynków wspólnot mieszkaniowych według stanu technicznego na 31.12.2020 r. - 169
Tabela 62: Stopień wyposażenia technicznego lokali mieszkalnych we wspólnotach mieszkaniowych (w %) - 170
Tabela 63: Stopień wyposażenia technicznego lokali mieszkalnych ZBM - TBS Sp. z o.o. na 31.12.2020 r. - 171
Tabela 64: Sprzedaż nieruchomości stanowiących własność gminy Bytom w latach 2016-2020 - 172
Tabela 65: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu gminy Bytom - 173
Tabela 66: Nieruchomości gruntowe nabyte do zasobu gminy Bytom w latach 2016-2020 - 173
Tabela 67: Dochody z tytułu wykonywania prawa własności lub użytkowania wieczystego - 175
Tabela 68: Pozyskiwanie mienia w procesie inwestycyjnym - 176
Tabela 69: Udziały kapitałowe miasta w spółkach prawa handlowego i innych podmiotach - 177

Spis wykresów

Wykres 1: Pokrycie miasta planami zagospodarowania przestrzennego - 25
Wykres 2: Kształtowanie się dochodów i wydatków miasta w latach 2016-2020 - 28
Wykres 3: Kształtowanie się dochodów i przychodów miasta w latach 2016-2020 - 29
Wykres 4: Dochody w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł) - 29
Wykres 5: Struktura dochodów i przychodów budżetu miasta według rodzaju zadań - 30
Wykres 6: Kształtowanie się wydatków i rozchodów miasta w latach 2016-2019 - 31
Wykres 7: Wydatki w przeliczeniu na 1-go mieszkańca (w zł) - 32
Wykres 8: Wykonanie wydatków budżetowych miasta na 1-go mieszkańca Bytomia (w zł) według działów klasyfikacji budżetowej - 33
Wykres 9: Wydatki na zadania i zakupy inwestycyjne w latach 2016-2020 (w tys. zł) - 34
Wykres 10: Struktura wydatków majątkowych budżetu miasta według wybranych działów klasyfikacji budżetowej - 34
Wykres 11: Wynik finansowy budżetu miasta w latach 2016-2020 - 35
Wykres 12: Terminowość wydawania decyzji w 2020 r. – zadania własne i zlecone - 53
Wykres 13: Decyzje, do których wniesiono środki odwoławcze w 2020 r. – zadania własne i zlecone - 54

Wykres 14: Postanowienia, do których wniesiono zażalenie w 2020 r.
 – zadania własne i zlecone - 54

Wykres 15: Liczba decyzji wydanych w terminie w latach 2017-2020 - 54

Wykres 16: Liczba decyzji zaskarżonych w latach 2017-2020 - 55

Wykres 17: Liczba decyzji, w których termin został przekroczony w latach 2017-2020 - 55

Wykres 18: Liczba decyzji, w których termin został przedłużony w latach 2017-2020 - 55

Wykres 19: Struktura spółek z wyłącznym kapitałem krajowym według rodzaju prowadzonej działalności - 134

Wykres 20: Struktura spółek z udziałem kapitału zagranicznego według rodzaju prowadzonej działalności - 134

Wykres 21: Stopa bezrobocia (w procentach) w latach 2015-2020 (według danych na koniec roku) - 137

Wykres 22: Średnioroczny współczynnik płynności rynku pracy w latach 2015-2020 - 138

Wykres 23: Struktura odbiorców PEC Sp. z o.o. według zamówionej mocy cieplnej w latach 2015-2020 - 148

Wykres 24: Struktura dróg w Bytomiu - 152

Wykres 25: Struktura budynków mieszkalnych według stanu technicznego - 163

Wykres 26: Struktura zbytych nieruchomości będących własnością gminy Bytom w latach 2016-2020 - 172

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 i 2: Budynek ŚDS INTEGRACJA przy ul. Karpackiej przed i po remoncie - 11

Zdjęcie 3 i 4: Budynek socjalno-administracyjny stadionu miejskiego przy ul. Modrzewskiego przed i po remoncie - 12

Zdjęcia 5-8: Rewitalizacja obiektów KWK Rozbark - 12

Zdjęcia 9-16: Przykładowe efekty realizacji projektów inwestycyjnych wspartych ze środków unijnych w ramach OSI Bytom - 19

Zdjęcie 17: Prezydent Mariusz Wołosz przemawia podczas forum - 22

Zdjęcia 18 i 19: Komisarz Elisa Ferreira podczas wizyty w Bytomiu - 23

Zdjęcie 20: Serwis WIRTUALNY URZĄD - 25

Zdjęcie 21: Mapa GPT – ortofotomapa 2019 - 26

Zdjęcie 22: Mapa GPT – warstwa „Bytom na kole” - 26

Zdjęcie 23: Plan miasta w przebudowie - 27

Zdjęcie 24: Plan miasta – warstwy: „jedzenie na wynos”, „apteki”, „służba zdrowia” - 27

Zdjęcie 25: Bytomski wymazobus - 62

Zdjęcie 26: Mobilny punkt pobrań „drive-thru” - 62

Zdjęcie 27: Personel DPS Kombatant przed wejściem do budynku - 63

Zdjęcie 28: Przekazanie zakupionego sprzętu podopiecznym Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Powstańców Warszawskich - 66

Zdjęcie 29: Spotkanie prezydenta z przedsiębiorcami - 72

Zdjęcie 30: Seniorki-wolontariuszki podczas dyżuru telefonicznego - 94

Zdjęcia 31 i 32: ŚDS INTEGRACJA przed i po remoncie - 104

Zdjęcia 33-36: Mieszkania chronione przy ul. Józefczaka 14 - 105

Zdjęcie 37: Operetka „Zemsta nietoperza”	- 107
Zdjęcie 38: Budynek Aresztu Śledczego przy ul. Wrocławskiej 4	- 112
Zdjęcie 39: Nowe lodowisko kryte	- 114
Zdjęcia 40-43: Nowa siedziba Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bytomiu	- 118
Zdjęcie 44: Otwarcie „lokalu w Bytomiu”	- 121
Zdjęcie 45: Festiwal rys/opis miasta	- 122
Zdjęcie 46: Tu Teatr Bytom Piknik	- 122
Zdjęcia 47: „Amazonki odkrywają Bytom”	- 123
Zdjęcie 48: Spotkanie konsultacyjne dotyczące ul. Zaułek	- 125
Zdjęcie 49: Spotkanie konsultacyjne dotyczące rewitalizacji placu przy ul. Katowickiej	- 126
Zdjęcie 50: Koncepcje rewitalizacji ul. Dworcowej	- 127
Zdjęcie 51: Trasa rowerowa w rezerwacie Segiet	- 127
Zdjęcie 52: Reklama na budynku przy ul. Gliwickiej	- 128
Zdjęcia 53 i 54: Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna – ul. Hakuby	- 135
Zdjęcie 55: BSAG – ul. Wawrzyńca Hajdy	- 136
Zdjęcie 56: BSAG – ul. Wojciecha Kilara	- 136
Zdjęcie 57: Wyremontowana linia kolei	- 155
Zdjęcia 58 i 59: Wyremontowany zespół pałacowy Tiele-Wincklerów w Parku Ludowym	- 156
Zdjęcia 60-63: Remontowany budynek Młodzieżowego Domu Kultury nr 1	- 157
Zdjęcie 64: Wyremontowany budynek DPS Kombatant	- 158
Zdjęcia 65-66: Wyremontowany basen w budynku SP nr 54	- 159
Zdjęcia 67-68: Wyremontowane przyziemie budynku IV Liceum Ogólnokształcącego	- 159
Zdjęcia 69-72: Inwestycje realizowane przez Miejski Zarząd Dróg i Mostów	- 161
Zdjęcie 73: Wyremontowany budynek przy ul. Siemianowickiej 105 b	- 166
Zdjęcie 74: Wymienione okna w budynku przy ul. Powstańców Warszawskich 15	- 166
Zdjęcia 75 i 76: Budynek przy ul. Oświęcimskiej 14 przed i po remoncie	- 171
Zdjęcie 77: Spotkanie z lokatorami mieszkań po upadłej spółce Arrada	- 174
Zdjęcia 78 i 79: Wizualizacja planowanej budowy boiska przy ul. Piłkarskiej	- 180
Zdjęcie 80: Rezerwat Przyrody Segiet	- 183
Zdjęcie 81: Ostoja Leśna	- 183
Zdjęcie 82: Park Miejski im. Franciszka Kachla	- 183
Zdjęcie 83: Park Ludowy w Miechowicach	- 184
Zdjęcie 84: Park Grota	- 184
Zdjęcie 85: Wyniki pomiarów zanieczyszczeń na terenie Bytomia	- 185
Zdjęcie 86: Schronisko dla bezdomnych zwierząt przy ul. Łaszczyka	- 189
Zdjęcie 87: Nielegalne wysypisko odpadów przy ul. Szyby Rycerskie	- 198

Spis infografik

Infografika 1: Powierzchnia miasta	- 5
Infografika 2: Aktywność miasta w mediach społecznościowych	- 56
Infografika 3: Piramida płci i wieku mieszkańców Bytomia na 31.12.2020 r.	- 76
Infografika 4: Przyrost naturalny w latach 2019 i 2020	- 77
Infografika 5: Wychowanie przedszkolne na terenie Bytomia	- 80

Infografika 6: Liczba pracowników pedagogicznych w jednostkach i placówkach oświatowych -	82
Infografika 7: Działalność edukacyjna Bytomskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w 2020 r. -	83
Infografika 8: Placówki świadczące usługi medyczne -	86
Infografika 9: Porady świadczone w poradniach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej -	87
Infografika 10: Kontrole przeprowadzone na terenie Bytomia przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w latach 2015-2020 -	90
Infografika 11: Placówki pomocy społecznej dla dorosłych -	91
Infografika 12: Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży w Bytomiu -	91
Infografika 13: Działania na rzecz osób niepełnosprawnych finansowane z PFRON w 2020 r. -	94
Infografika 14: Prace społecznie użyteczne w 2020 r. -	100
Infografika 15: Świadczenia w ramach programu „Dobry start” w Bytomiu w latach 2018-2020 -	103
Infografika 16: Liczba złożonych wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2020 -	103
Infografika 17: Liczba imprez zorganizowanych w Bytomskim Centrum Kultury i ich uczestników w 2020 r. -	106
Infografika 18: Liczba imprez zorganizowanych w MBP i ich uczestników w 2020 r. -	107
Infografika 19: Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych w roku 2020 (bez szkolnych obiektów sportowych) -	113
Infografika 20: Liczba odnotowanych przestępstw na terenie Bytomia w 2020 r. -	116
Infografika 21: Liczba odnotowanych zdarzeń drogowych na terenie Bytomia w 2020 r. -	116
Infografika 22: Działania Straży Miejskiej w 2020 r. -	118
Infografika 23: Podmioty reprezentujące samorząd gospodarczy -	136
Infografika 24: Bezrobotni według wieku -	139
Infografika 25: Bezrobotni według wykształcenia -	139
Infografika 26: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy -	140
Infografika 27: Infrastruktura drogowa w Bytomiu -	152
infografika 28: Ilość samochodów zarejestrowanych na terenie Bytomia -	153
Infografika 29: Linie autobusowe i tramwajowe na terenie Bytomia -	153
Infografika 30: Zasoby mieszkaniowe Bytomia -	162
Infografika 31: Zasoby komunalne Bytomia -	163
Infografika 32: Struktura wiekowa budynków wspólnot mieszkaniowych na 31.12.2020 r. -	169
Infografika 33: Decyzje i pozwolenia dotyczące budowy obiektów wydane w Bytomiu w 2020 r. -	174
Infografika 34: Rzeki przepływające przez Bytom -	181
Infografika 35: Warunki klimatyczne w Bytomiu -	182
Infografika 36: Dotacje udzielone na zmianę systemów ogrzewania w Bytomiu w 2020 r. -	188
Infografika 37: Dotacje udzielone w ramach PONE w naborze 2019/2020 -	188